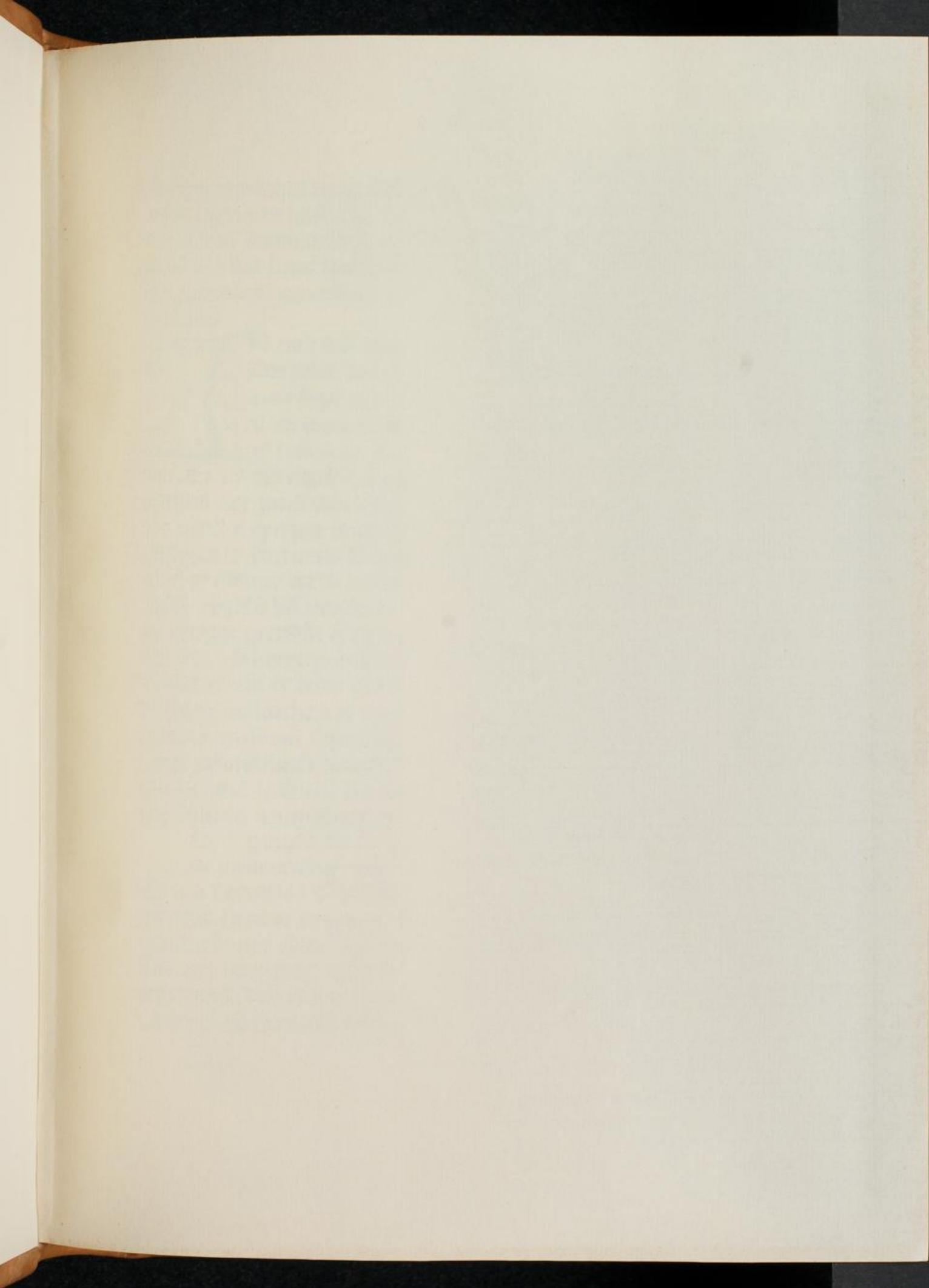
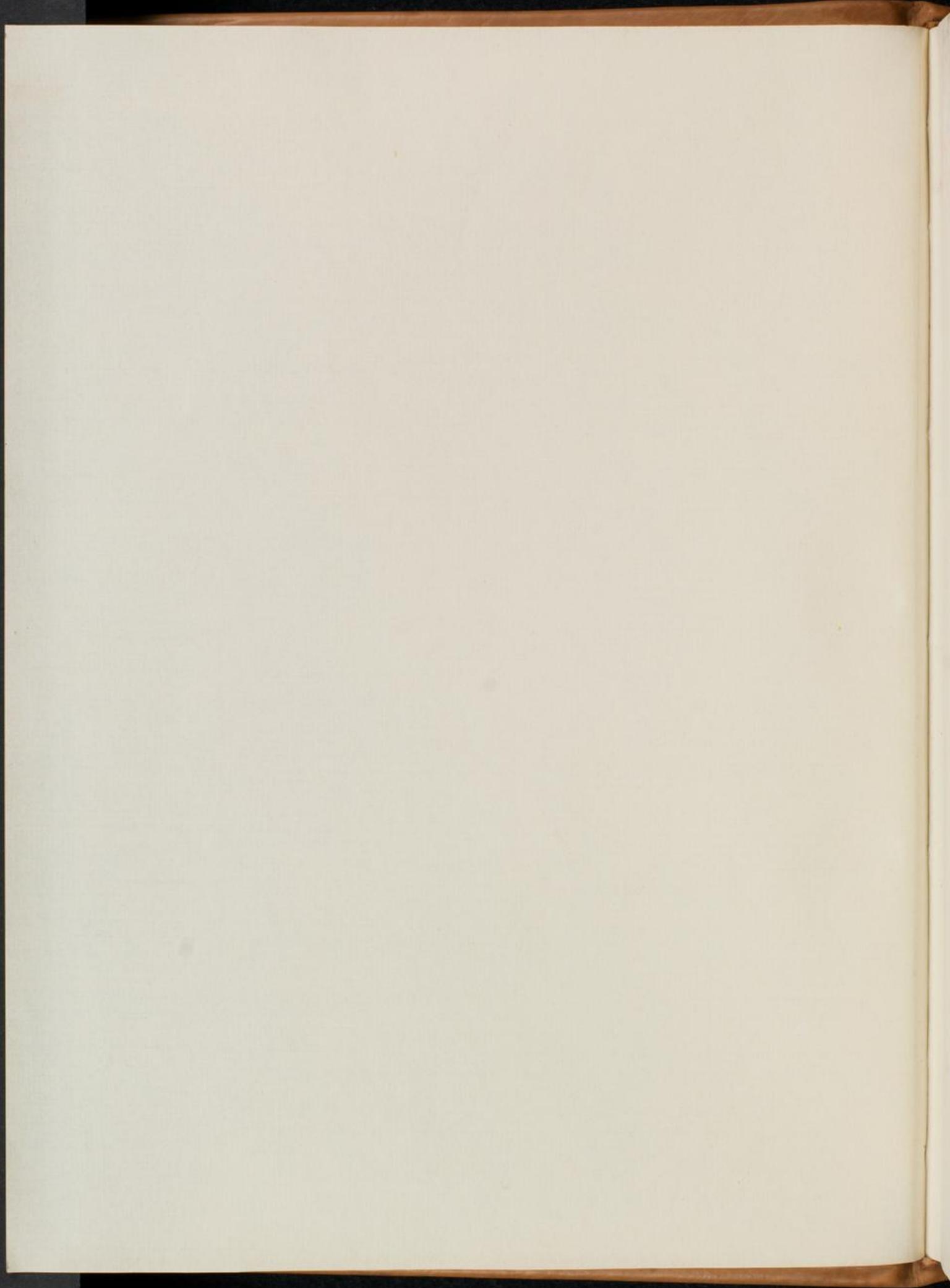

131 G. L. H. W.

Incipit tractatus venerabilis
magistri hinc de haffia docto-
ris cemin Studiū wienū funda-
toris qui fuit lumē totius ecclie
De proprietariis monachis et mo-
nalibus

Noīe dñi amē
Pro salute eorū q̄
uicia fugē cupiūt
cū ad uiam uerita-
tis reformati fue-
rint. Et ad ostendendū q̄ mo-
nachus nec p̄riū debz habē
nec peculū excepta causa a
mīstratois facturus sū duo

Primo adduco textū iuris
Secūdo regulā bti benedicti
ut utroq̄ p̄sentat q̄ damp-
nosū sit qd licere putabant
Habem⁹ em̄ ex textu extra
de statu monachorū et cano-
nicorū regulariū ī hec ūba
ī cap⁹ monachū. Monach⁹
qui peculū habueit nisi ex
pro mīcta amīstracione

q̄ p̄missū fuit a
re remoueat̄ altaris

Et qui ī extremo cū peculio
inuentus fuit et digne non
penituit nec oblatio p̄ eo
fiat nec inter fr̄es recipiat
sepulturā. Abbas autē q̄ ista
diligenti nō curauit officū

sui nouit se mārīse iacturā
h̄ p̄ gregori⁹. Sic apparet q̄
abbas nulli monacho poterit
p̄mittē aliqd̄ peculū n̄ officia-
li ratōe officii sui dispensandi
Ergo fallūt qui dicūt q̄ ab-
bas possit p̄mittē q̄bus uolue-
rit sicut fallūt q̄ dicunt. Et q̄
permiseit hoc nō sit p̄riū q̄a.
uēd̄ incaute et male p̄mittē pos-
set p̄riū de fr̄e et licet nō de
iure si p̄ non p̄hibēt. Et si dicūt
q̄ p̄ loquit̄ hic cōū peculū et
non cont̄ p̄riū tūc cōcludūt
cont̄ seipsos q̄ scdm̄ eos si nō
p̄t qd̄ minus est ergo nō p̄t
qd̄ mai⁹. Scendū qd̄ idem est
p̄riū et peculū ī re q̄uis
differant in t̄m̄is q̄ sūt uer-
ba quo ad hoc synonyma
S; aduertam⁹ magnitudinē
delicti ex magnitudie pene q̄
non secundū m̄tē mōsticā
disciplinā est h̄ pena pams
et aqua cibi t̄p̄alis t̄p̄ pro ex-
cessu leuiori. Sed p̄uacio hec ē
pams cibi spūalis t̄p̄ p̄ exces-
su grauiori. Quāe dicit h̄e
moueat̄ a cōione altaris. Et
meito q̄ remouit se a cōione
fidelū p̄ excommunicatōem
quā icrit et a cōione r̄gm̄ ce-
lestis. Nec declarat̄ hui⁹ mōi

talem iussisse penam purgatorij
pro quo solet fieri oblatio sed pe-
na eterna et iehennalis inter-
dij pro quo non fit satisfactio a-
liqua quia addit nec oblatio pro
eo fiat in signum quod non potest uiua-
ri quia alias esset magna im-
pietas pro ecclesiam nec etiam
aliqua ecclesiastica expiatio quod
subiungit. Nec inter fratres recipiat
sepulturam. **Ubi autem.** Hoc au-
diemus. **In** serquulmo secundum
doctrinam beati gregory qui legit
siliter curam fecisse. Et iustis-
simum est ut non recipiat inter
fratres sepulturam quia eius anima
accipit sepulturam inter dyabo-
los ergo hic non debet sepe-
ri inter christianos quia anima est se-
pulta in inferno ergo non corpus
debet sepeliri in cimiterio quia
anima sepulta est in loco maledic-
tionis eterne ergo corpus non de-
bet sepeliri in loco consecrato
religionis christiane. **Videamus**
ergo conscientias nostras que te-
meitate altari immergamur
viteamus vitam nostram que secu-
ritate moriamur cum auctoritas
sancte ecclesie ea que ligat in
terris etiam ligata faciat in
celis ne gracia proueniat in
puniti et gloria in futuro propter

hunc excessum. Si enim iustus vix sal-
uabitur. propter iniquitatem et inobedientem
deo recalcitrantes et propriam
professionem violantes et contumaces
ubi manebunt. **Est** quod in-
digni sunt celo qui per ecclesias
priuantur etiam eo quod minus est
saluetur a iudicio. **Quo** suscipi
et illum terra viuentium cui tenetur
bitur sepultura et terra mor-
tuoꝝ. **Notandum** autem quod tali ne-
gatur oblatio fidelium quia non
valet si fuerit ei exhibitum. Et
ad ostendendum quod totum est
irritum quidquid fuerit pro eo impen-
sum. et etiam ut clareat quod illi
in tali statu vita fuerit inu-
tilis et mors dampnabilis. **De**
ergo illi qui natus est quia si
vixit siue moriatur dampnatus
est. **Nunc** ultra procedendo vi-
deamus de hoc peculiari
seu proprietatis vicio de quo pro-
notatum in rubrica prefata sa-
liet de statu monachorum. **Cum**
ad monasterium se
dicit. **Prohibemus** quor-
te in virtute sancte obite et sub ob-
testatione diuini iudicij ne-
quis monachorum proprium aliquo
modo possideat quod si quis a-
liquomodo habet in continentem
resignet. **Si** vero propter hoc hunc

2
prium aliquomodo reprehensus
fuit regulam premonitione p
missa de monasterio expellat
nec ultra recipiat nisi peccat
secundum monasticam disciplinam
Etiam si proprietatis licentia circa
aliquem fuerit in morte ipsa cum
eo in signum peccatoris subfretur
sicut beatus Gregorius legit in
dialago fecisse. Vbi prius no
tandum quod talis iubet expelli
de monasterio seu in aliquo con
uentu et si fratribus constat
ipse dominus deus toti illi congrega
tioni indignabitur sicut dicit ma
gister in summa viciorum tracta
tu de auaricia ubi agitur de
proprietariis. Et ponit per exem
plo archonem de filiis israel qui
tulit de anathemate ihericho
et ideo dominus percussit israhel et dixit
ad iohannem. Non es ultra vobiscum
tonet huiusmodi hominem contemnis
de terra. et ergo dicit hic p
de monasterio expellat. Vbi
sciendum quod proprietarius est pessimus
peccator et periculosissimus sibi. Des
simus quod auarus et ergo seruit
pudolis secundum apostolum. Inobediens
regule et ecclesie deo est peius
quod vult paupertatem et seruat
eam. et seminator scandalum est
inter fratres ideo maledictus

Iuxta illud Mathei xvi. De
hoc per quem scandalum venit. Hec
omnia mala insunt proprietario. Peri
culosissimus vero sibi ipse est quod non
luxuriosus nec homicida nec
quicquam aliter ita malus est qui
aliquem confiteatur suum peccatum vel
conteratur ab ipso vel proponit ali
quid velle cessare vel ad ultimum
compellat etiam cessare propter infir
mitatem vel alia impedimenta
hic vero nunquam confitetur illud
peccatum nec penitet nec cessat
quia estimat sibi licet et ducit
illud vitium proprietatis usque ad
sepulchrum. Et hec omnia peccata
superius enumerata. Et tunc
ingredit se diuinitus officios salu
mistic et in aliis talibus peccatis
ergo vellem potius esse sus
pensum vel latro quam proprietarium.
Maledictus est enim proprietarius in
omnia genera hominum sicut di
abolus in omnia genera crea
turarum ergo dicit prohibemus
non dicit consulimus quod non
consilium seu illius arbitrium
sed preceptum diffinitorium est
periculo anime imponendum nec
ista prohibicio tantum per quolibet
sed per vicarium ihesu christi scilicet
papatem qui et auctori
tatem habet et scientiam

nec auctoritas sit sine ratione
nec scientia sine executione i
utiq; qui dicit. **C**um vos aud
me audite. et qd cūq; ligaueris
sup terrā erit ligatū ⁊ ī celis
ē. ergo dicit in virtute sacre
obediencie q̄ saluat si fuerit
assūpta dāpnat si fuerit cō
tempta. **E**t ergo subiūg. Sub
obtestatione diuini iudicij vi
deleret cū moberdientibus di
retur. Non fecistis q̄ dicit dō
o nō noui vos. ite ergo ma
ledicti in ignē etēnū. Sed q̄
re dicit maledicti. q̄ decli
nant a mandatis tuis. Nō
ne scribit. **T**u mādisti mā
data tua custodiri nimis
Sed dicit q̄s. **Q**uid ē p̄rie
tas. Nō dico q̄ largo nō sup
ta per iohāne andree s̄ diffi
nitur. **P**rietatis est quodq̄
habetur sine licentia supe
rioris. sed q̄ etiā aliqd p̄t
haberi cū mala licētia et tū
est p̄riū sicut māfeste colli
gitur ex sequentibus maxie
ubi p̄ dicit. q̄ nec abbas n̄
sūmus pontifex p̄t ul' debz
indulge ad habendū p̄riū
et ergo secūdū aliqd diffit
sic et meli. **P**rietatis ē sub
stantia quā q̄s possidet p̄

se uel p̄ aliū aīmo tū p̄ se habē
di uel q̄ntū ī ip̄o est tanquā
suū defendendo siue sū licē
tia hoc habet siue nō. **I**lla dif
finitio pro p̄ma pte patet q̄
nullus debet aliqd posside
siue p̄ se sū per aliū sed oīa
debent esse cōia q̄ q̄n r̄ qui
rit ab eo hoc q̄ tenet debz
statim resignāe et aīns cōi
care ut pbat p̄ illā decreta
lem monachi p̄ allegatam
ubi dicit p̄ q̄ nulli debet
p̄mitti aliqd periculi n̄ cau
sa ānistratois ubi vult
p̄ q̄ oīa dnt esse cōia ⁊ p̄
cōi bono. **P**ro secūda pte
etiā p̄t. s. q̄ null' debz a
liqd defendē tanq̄ suū pla
num est scdm omnes q̄ q̄
tū dicit p̄ certo ⁊ aīo ē tūc
di hoc est meū peccat mor
talit' qui aūt dicit ex lap
su lingue peccat venalit'.
Et ergo augustin' dicit ī
regula. **N**on dicatis aliqd
p̄riū: sed sint vob oīa cōi
et allegat' xij. q. 1. **I**tem b̄s
benedictus dicit ī regula
sua sic. **N**ec quisq̄ aliqd esse
suū dicat ul' presumat qd
etiā nec cū licentia valet.
Illa condicio patet p̄ innotē

nū de statu monachorū cap
primo Cū ad monasterium.
ubi dicit q̄ nec sūm^o ponti
fex nec abbas p̄t illam licē
nā dare et ergo si data fue
rit utiq̄ nō valet n̄ a pie
tate excusat cū nō sit eis au
toritas concessa. hec g^o diffi
nicio ē bona et nichillomi
nus tū oīa et singula vi
debunt meli^o in sequentibz
item notandū valde q̄ hic
dicit. ne q̄s p̄riū aliquomō
possideat. Cuius ergo illi excu
santur. qui secundū vsuetu
dinē abusuā modernorum
tradūt substantiā quā possi
dent ad custodiendū et re
petūt q̄n volūt et dicunt
p̄rietari^o nō sū q̄ nō possideo
nec ī p̄tate mea habeo q̄d q̄
sed de iussu abbatis mei de
di ad reseruatoriū cōmune
verū dicūt si nō repetūt s̄
q̄a repetunt p̄rietarij sunt
q̄ aliquo modo possidēt salz
per custodem. modo p̄ dic
uel aliquo mō nec p̄ se nec
per alios neq̄ sine licentia
nec cū licentia sed nullo mō
Nam si hui^o mōi traditō suf
ficiet et tūc monachus pos
set habē mille florenos et

3
non esse p̄rietari^o Sed dicit
Mathei v bti paupes spū
quia vera paupertas cōsistit
ī carencia rez cum concōdia
affectus nolentis possidē h^o
q̄ non habet ul' habere nō
debet Unde sciendū q̄ hic
p̄riū requirit paupertas
cūm q̄ si in rez p̄riū cō
sisteret p̄rietatis tūc custos
rez esset p̄rietari^o qui nich
il sibi t̄ hoc q̄d custodit iuris
vendicat nec habet spē ad
talem substantiā Sed isti insi
pientes de quibz loquor tra
dūt substantiā s̄ reser uāt
spem et ip̄a sola spes facit
p̄rietariū sicut affect^o facit
fornicatorē sc̄dm euange
liū q̄ videt mulierem ad
cupiscenciā et modo h̄ ē pl^o
quia cū affectū conc̄rit enam
spes. tales ergo velūt nolūt
sunt p̄rietarij et filij iniqui
tatis ac certissime dāpnā
cōis. Maledc̄a ergo pecūia
q̄ tante pene addicet et et
na gloria p̄uaret. habeat
ergo qui velit ego nolo s̄
diceret aliquis Consensio
. Nichil hoz possū habere
sine licentia habeā cū licē
na et indulgentia prelati

hinc deo satis sicut sup̄ d̄c̄m̄ ē
q̄ nec de licentia quis h̄re
poteit sed tū meli⁹ de hoc ē
videndū iam et itē postea
meli⁹. Dico ergo q̄ nec de li
centia poteit q̄s h̄re p̄riū
q̄ p̄ capl̄m̄ p̄ri⁹ allegatū.
Cum ad monastēiū cōdu
dit in h̄ v̄ba. Nec existimz
abbas q̄ cū aliquo monacho
sup̄ habenda p̄ritate possit
dispensāe cū abdicatio p̄ie
tatis sicut et custodia casti
tatis adeo sit annexa regu
le monachali q̄ nec sūm⁹
pontifex indulgere licētia
possit ubi glosa dicit ī hac
materia. ¶ p̄ si vult p̄t
de monacho facē non mōchū
sed qd̄ aliq̄s habeat p̄riū
sit monachus hoc papa nō
p̄t q̄ est contra substantiā
monachati. Nam r̄e sicut
homo consistit ī eo qd̄ est a
nimal rationale mōrle &
xp̄ian⁹ ex fide spe et cari
tate sic monach⁹ ex obediē
tia paup̄tate et castitate.
Et si vnus illoz timorū
deest scilicet al̄ rōle mōrle
nō est homo uel fides spes
et caritas non est xp̄ian⁹
Dic de h̄is trib⁹ si vnum

defuerit nō est monach⁹. Sed
hic instat quidā canonicus
regulares religiosi volentes
se excusare et dicūt q̄ oīa
premissa de p̄rietarijs solū
intelligant de monachis q̄
oīa capla p̄d̄c̄ta nō n̄ de mo
nachis faciūt mentionem
et nō de canonicis r̄gulaib⁹
et etiā ius comūe distinguit
inter canonicos regulares et
monachos sicut patet ī cle
mentis de statu monachoz.
De in agro ubi inter cetera
dicit. Monachi siue canoni
ci regulares administrationē
aliq̄ non habentes si sine li
centia suoz prelatorz se trā
ferant ad curias p̄cipū
sūt ip̄o fr̄o excoīcati ergo si
sic differūt non sūt eōe ut p̄
itelligentib⁹. Ad qd̄ r̄ndet q̄
q̄ius ius distinguat int̄ illos
et differant q̄ntum ad ali
q̄s obseruancias tū ad tria
substantialia sūt eōem cū
monachis ut patet ex diffi
nitione monachi. Monach⁹
em̄ p̄sona obediētia paup̄
tatem et castitatē sub r̄gu
lai obseruancia professā
sed canonicus regulares p̄d̄c̄ta
tria silit̄ p̄fitent̄ ergo r̄

Item extra de statu monachorum
et canonicorum regularis
capitulum quod de timore. inter alia
dicit quod canonici regulares a
sanctorum monachorum consorcio non
putentur seueri regule nisi inser-
uunt laxiori sed placet aliam
replacere et dicitur Tertius uis
sonat de hijs qui abdicauere
sunt proprietatem ego autem seculi si-
plicitate professione nichil specialiter
abdicando. Unde quod etiam
illi motiuus est prouisus quia
in casu quo etiam interuentionem ha-
buisses quod velles seruare primum
et explicitate seu expressis posu-
isses quod velles retinere nichil
prodesset quod dicit ordinarius
glossator in capitulo Monachi pal-
ligato quod conditio frangat et
remanebit monachus si quis ta-
li condicione esset professus.
Etiam probat per tertium iuris
de condicione appositis capitulo.
Quiaque Et sic patet quod non pro-
prium licet habeat monacho nec
penalium que unum sunt et ideo
quod unum sunt nec augustinus
nec beatus in suis regulis faci-
unt aliquid differentiam nisi de rei
quantitate nec etiam qualitate.
Nam etiam ea que monachum
de necessitate oportet habere

4
poteat uerti in proprium si tenetur
per illicitum usum sicut clarius
postea ostendet. Sed hic sci-
endum quod non tantum non licet
proprium habere quod prohibuit quod
si etiam non prohibet non tamen
licet sed ideo prohibuit quod
non licet cum sit uiciosum.
Et ne aliquis qui ex ignorantia
na tangere presumat quod non
licet et forte amor regule
non prohibet saltem man-
datum reuocaret. Hinc sicut
prohibet filium accedere ad
ignem et tangere carbonem
non quod illud preceptum
donet inlicitum igitur uita
do si quod ueretur ideo filium
prohibuit. Hinc uero hijs
habitis accipiam regulam
de hac materia et accipiam
quoddam capitulum quod non solum
ad illos qui hanc regulam faciunt
scribit sed per forma uite ad
omnem religiosam personam ueda-
rat quod ipse declarat ubi quomodo
monachi dicit uiuere. Et quod fr-
tres sue professionis sunt etiam
monachi ideo ipse hanc formam
scribit et sicut hic nominat
abbatem sic etiam est intelligendum
dum ad priorem uel guardianum
uel alterius professionis prelatum

nam omnes religiosi paup-
tatis obseruanciam profite-
ntur ergo in regula **P**recipue
hoc vitium de monasterio am-
putet ne quis presumat aliquid ta-
re vel accipere sine iussione ab-
batis neque aliquid habere proprium
nullam omnino rem neque tabu-
lam neque graphium neque co-
dicem sed nichil omnino **C**ri-
pue quibus nec sua corpora nec suas
voluntates licet habere in propria
voluntate omnia vero necessaria
a prelate spare monasterii nec quicquam
licet habere quod abbas non dedit
aut permisit. omnia vero sunt omnibus
comunia nec quisquam aliquid esse suum
dicit vel presumat **A**ttenda
ergo hic quod etiam in minima aliquid
potest esse proprium sicut
tabula vel graphium vel in re etiam
am maiori si irregulariter ha-
bet. ideo exprimitur hic in mora-
tum enuntiat et dicit nichil omnino
At hoc est sententia bernardi cassinensis
et pauli dyacom et ceterorum
scribentium super regulam **I**tem
scilicet non dicitur quod nichil licet habere
monacho quod non abbas dedit
aut permisit quod prima opinio
est omnia resignare ut patebit
postea sed quod sit quod abbas de-
bet dare aut permittere exprimitur
cum dicitur necessaria a prelate monasterii

sperare sed et necessaria debet dari
iuxta illud apostoli **H**abentes vir-
tutem et amictum huius continentium
Item tertio attenditur quod illa sententia
dicit esse communia sicut dicitur hic in re-
gula quod hodie in dicitur certe si
expediunt res a me auferantur
et detur alteri et illud quod in con-
cessum est vel datum non estimem
meum sed omnium quibus in pro illo
tempore concessum sit **E**t ergo dicitur
sunt vel omnia communia scilicet etiam
necessaria alias unquam essent propria
quia si commune non est unquam proprium
est **N**am certissime proprietatis ita
bonum venditur in necessarium sicut
in superfluum sicut per regulam omni-
um dicitur cum dicitur **N**ichil omnino habere
proprium ubi etiam intelligitur necesse-
rium nullam inquit omnino rem **S**ed
notandum quod hoc quod absolute
dicitur quod abbas non potest in concedere
nisi necessaria **I**lla necessitas du-
pliciter est attendenda scilicet sine
quibus non possumus stare vel sine
quibus non possumus honeste stare
scilicet consideratione quantitate per-
sone quod forte sunt prior vel magister
in theologia aut aliqua conditione
plures ceteris indigeo quod forte sum
in legatione **E**xclusa sunt in omnibus
superfluum et curiositate **A**t
dicitur monachus non debet habere nisi
de licentia hoc intelligitur de licentia

voluntaria non compulsiva Sed
 ex eadem clausula aliq infecti
 sentie viximo mortifero infert
 q qd abbas dedit a pmissit
 q hoc licet dicentes Nichil
 licet hie q abbas no dedit a
 pmissit ergo q qd dedit a p
 missit hoc licet hie nesctes
 se errae aut falsu dice sicut
 ondam **D**ico ergo arguit fal
 se i forma q ex negatia nu
 q formalit seqt affirmatia
 maxie i vniuersalibz q patet
 intelligetibz logica Non em
 sequit Non licet hie qd no de
 dedit a pmissit ergo qd te
 veit aut pmissit licet sed no
 lo ire p viam logical impli
 catiois sed aucte maifeste asser
 cois ergo dico p scdo q etia
 false arguit in materia qa
 si abbas pmittet ni de symo
 nia ul de furto ul forte cocu
 bina nuq licet sil notu est
 oi hoi xpiano sane metis. Itē
 quodq est cont salute aiaru
 dicit hoc nuq licet etia
 si pmissit **I**tem qd r pug
 nat professoi nuq licet sed
 supius phibet abbi ne pmi
 permittat monacho nec ha
 beat ergo no pt in pmittere
 qd volueit qa etiam papa

graves ibi apponit penas vnde
 supius allegata **I**tem papa no
 pt in permittit atquid vult salu
 cet pmiu ergo min abbas.
 pt. **I**tem spalit nuq pt li per
 mitte qd ipe p se tenet nuq
 hie qa etiam ipam paupita
 tem professus **I**nsup ex oma
 iam allegata p benedictus
 vii strictissime prohibuit mo
 nachos a possessione pecoz
 et redditu et rrunq pzie
 tatis sicut patz i statutis su
 is q abbas no pt soluē **S**
 q bndcs itelligat hac clausu
 lam de pmissione licita et
 honesta patz ex hoc q dicit mo
 nachu no posse hie licita sa
 licen **D**ono tu casu q ma
 feste stare i regula **Q**uoty
 prelat pmissit hoc licet
Tuc dico qd iam dicit qd il
 lico intelliget de pmissioe
 licita et si non tuc est dicitu
 reuocatu p via iuris ubi i
 terdiat peculu et pmiu
 sicut maifeste supi. **H**abet
Etia maifeste p profitetur
 q nec ipe pt nec debet q
 nec abbas n ali prelat
 pt **N**uq ergo vez e q qd
 abbas pmittit q hoc licet
 sed heu hodie multi permit
 tunt pro quibz monachi tu

abbatib; dāpnabūt q̄ p̄mit-
tunt contra votum monachus
& contra regulā et quia cetero
duat ceterū ideo ambo ī foue-
am cadūt Nam ita modi-
cum sicut ep̄us poterit per-
mittere subito suo adulterari
ita modicum abbas n̄ p̄mit-
te valet habere p̄riū hanc at
cur bt̄us benedictus illā clau-
sulam sic posuit ē illa sic
sup̄d̄m ē q̄ presup̄dit ut li-
cita p̄mittat et est r̄e ac si
dicat Monache attende tu
ingressus es monasterium
ut sis paup̄ et ideo nichil te
habet habere iam n̄ necessaria
Sed hoc scias q̄ illa necessa-
ria nō potes habere s̄n licētia
nūc videndū est cur nō li-
ceat aliq̄ habere s̄n licētia q̄
tam pessima res ē aliq̄ habere
s̄n licētia q̄ etiā monach̄
minimā rem h̄ns s̄n licētia
et pene nichil valentē ip̄e
coram deo est p̄rietari⁹ Et si
habz tali aīo q̄ etiā vellet
late p̄relatū suū ip̄e etiā
cū hoc est fur ut p̄bat r̄im
q̄. vi. furtū ubi dicit q̄ fur-
tum nō solū ī maiorib; sed
etiā in minorib; cōmittit
Et adducit ibi bt̄us iōnn̄mus
in testōmū cū ex q̄ nō opo-
teret hic ponere querat q̄ ve-

velit ergo dicit in regula meli-
oīno ultra dico q̄ hec necessa-
ria oportet esse cōia q̄ alias
eēt p̄ria s̄d̄m regulā dicit
tem Smt oībz oīma cōia Et
hoc oportet q̄ debem⁹ imita-
ri vitam ap̄loz ex q̄b; colligi-
t ut q̄cumq; aliorū rei me-
li⁹ indiguit aufertū est
a p̄riō et dandū ē alii ce-
teris paib; alias nō est cō-
mūe s̄ p̄riū Pro eūdem
na hic statim subiūgit V-
q̄sq; aliq̄ suū eē dicat l̄ p̄-
sumat unde quidā veni-
doctoz dicit de hac materia
in hec verba Crede m̄ inq̄
q̄ ego quis facit cont̄ votū
paup̄tatis quō ī aliq̄ re sibi
ius p̄rietatis aut domini-
um vult habere et hoc tunc
puto fieri q̄ quis noll; dare
aut presentare querēt Irē
si quis procurat de licētia
sui superioris ut aliq̄bz voīs
utatur laicus de licētia sui
superioris q̄m debeat secun-
dum p̄portionē et habitudi-
nem quā habz ad alias p̄-
sonas sue cōitatis videtur
facere cont̄ votū suū et tan-
q̄ p̄rietari⁹ viuere et non
ut pars talis cōitatis et fa-
ciat ut res cōmunes non

in cōmūe redigant nec con
sequent' secundū pporciōez
vniūq; repūtant huc usq;
ille venerabil' doctor locu
tus est cū testimo gothfr
di doctoris de fontibz **Wl**
te rius ergo dicit in regula
nec suū aliquid eē dicat
aut presumat cū quo con
cordat sanctus augustinus
dicens **N**on dicatis aliqd
p'riū sed sicut vobis oīa
cōia **S**ed quare tam sedule
in duo legistatores phibent
ne quis saltē dicat aliqd eē
suū n̄ sicut dicūt glosatores
regule sancti aug' a p'cipue
venerabil' ingr' humbertus
Q' quicūq; monach' delibe
rato ul' p'otuo aīo dicet hoc
ē meū peccat mōdit' q' ex ore
suo iustificat' et dāpnabitur
et q' mors et vita ī māibus
lingue ergo dicit b'ūs am
brosius de hac mat'ia **N**on
solūmō nō licet mōt'ho aliq;
p'riū h'ē sed nec d'co aīog're
et sic ostensū ē q' mōt'ho m'
d'z habet qd' nō abbas dedit
ā p'miseit **E**t q' abbas m'
p't p'mitte p'riū ul' p'culū p'
mo ipemet nō p't h'ē cū et
p' sit monach' et paup'tatem
p'tenus a qua nec p' absoluit

6.
cū et etiam q' secundū regu
lam duplici doctrina debz ful
gere ad subditos scilicet vbo
exemplo **I**tem secundū regulā
que docuit discipul' eē cont'
ra oīdat ī suis factis non
agenda **I**tem dicit ī regula
In oībz ingraz sequatur re
gulam et ab ea temē nō de
clinat' a quoq; ubi subiūgit
bernardus ī libro de dispensa
tōe et p'cepto ergo nec ab
abbate scilicet deinet' a sanc
ta regula **S**ed quid **A**udi
itū regulā **A**bbas cū t'ore
dei et obseruatōe s'c'e r'gule
oīa faciet **I**tem habet' sic
p'cipue ut p'ntem r'gulā ī
oībz conseruet **K**ursū ostē
sū est q' monachus non p't
h'ē n̄ necessaria et q' illa n'cia
tebent eē cōia **Q**uē ergo pam
pli' ostendendū est de paup'ta
te qualit' monachus d'z ingredi
et manē et p'p' hoc assumo ca
plin de disciplina suscipiētoz
fr'm ubi de ingrediēte sic d'
hes si quas habz erogat pā
peribz aut frā solempm lega
tōe conferat monasteio māt'
sibi reseruās ex oībz h' est for
ma q' monach' nō recipiat
ū oībz abrenūciat et totalit'
sibi nichil reseruet et ergo
intelligitur q' post renūcia

nonē d; sic pmanē ne forte
deus ei inpperet dicens **Hic**
homo cepit edificare et nō po
tuit consummare **Et** apocā
Caritate tuā pmiā reliquisti
et q̄ hoc abrenūciā^o sit in
telligenda de p̄nti et futu
ro patz p̄ r̄gulā ubi statim
subiūgi q̄ si alit̄ fecerit sci
at se deo eē dāpnandū q̄
irrid; qz hoc est deū irridē
vouē et non reddē **Item**
p; per b̄t̄m **Bernādu** **U**
bro de dispensatiōe et p̄cepto
ubi tractat de hac materia
Sed cur n̄ra professio hanc
p̄rogatiā merueit q̄ ap
pellatur s̄dm̄ bap^{na} **Et** di
cit pro r̄ōe **Estimo** **I**quit
q̄ p̄t̄ p̄f̄am abrenūciā
onem s; per quā hō mun
to morit̄ et denuo r̄gene
rat̄ **Sed** rogo quō illa eēt
p̄f̄a abrenūciā^o qua quis
dimittet p̄ntia et r̄serua
ret futūa: uel it̄m r̄sumēe
ea que p̄r̄ dimisit **Sed** s̄
aliqui q̄ dāpnabilis dicit̄
et contra formam regule
q̄ monach^o potit̄ h̄c̄ r̄ensū
uel pecuniam et ad hoc in
probandū satis iam d̄m̄
est q̄ oib; d; abrenūciā^o et
illa abrenūciatiōe pmanē
Item sine dubio ille r̄ensus
ueniet contra formam r̄gle

et ergo assumo illū locū r̄gle
quē illi pro se allegant ut ex
p̄rens allegatiōib; eos cōm
tam **Est** ergo quoddā capl;
r̄gule s̄c̄i b̄nd̄i q̄ tractat de
filiis nobiliū q̄lit̄ suscipiant̄
et dicit illud capl̄m **Parēn**
tes sic p̄mittant subiuuādo
q̄ nūq̄ pro se neq; p̄ suscep
tam p̄sonā neq; quolib; mō
ei aliquā aliquā dent ul' tri
buāt occasionē h̄ndi **Sed** si
hoc p̄ntes face^o noluerit mō
steio donacionē faciāt r̄ser
uato sibi si ita uoluerit usu
fructuario s; t̄pib; uite sue y
tentes **Audi** quale iuramē
tū d̄nt prestare parētes pu
ei q̄ p̄ se nō est p̄docus oīa
dimittē **Sed** aliq̄ seculares
iferūt oppositū cū anama
et saphira ex tertū r̄gule
et dicit q̄ p̄uē p̄t̄ fieri pro
uisio ul' r̄seruatio et hoc ex
illo q̄ iam d̄m̄ ē r̄seruan
tes sibi usu fructuario estimā
tes q̄ illud pronome sibi ē
feāt̄ ad p̄uē cū tanē se
c̄idū verū intellān r̄feratur
ad parētes ut iā oīdā di
co ergo falsum ē p̄uē pos
se prouidei qz tal' p̄uisio ā
r̄seruatio ā eēt p̄r̄iū aut
periculi sed q̄q̄t illoz fuerit

non licebit Item regula li' di
 cit que attestante beato greg'
 est discretionē plena ergo nō
 sibi nec contraria Sed si punit
 tat tlem prouisionē utiq; con
 trariaret sibi q; superius
 dān ē oīa dnt ēē cōia Item
 nichil d; habē p;ri neq; ta
 bulam neq; g;huū ac ergo etiā
 nec talem prouisionē itē nō
 d; oīa resignat sicut dic
 tū ē licet si quas et Cūo ergo
 oīa resignat q; qui talē p;uioē
 expectat hē g' illa itentioē
 q; adultus oīa resignat nec il
 li d; prouidei q; i gredi puer
 et pro quo parentes iurāt d;
 q; nūq; velint s' tāt q; utiq;
 discretio nō ēē ubi diūsitās
 mox infirmet ubi ille q; ad
 ultus infuit nichil haberet
 et ille q; puer infuit aliq; ha
 bēt spenatū ut regula eos e
 qualit' artissime liget Item
 oīdo hoc alit' ut p;missi ex
 pūti caplo q; pueō nō d; tali
 t' prouidei q; parētes tenent
 iurāt q; nūq; velint sibi aliq;
 dāt Si nūq; ergo nec de pūti
 nec de futūo Item addit ali
 qu' q; ē confirmat' p;cedentis
 Item d; hic nec quolibet mō
 i quo oīe modus excluditur
 i quo pueō possint aliq; tāt
 per legationē r'seruacionē

prouisionē ul' p quēcumq;
 modū iuenibilem Item hic
 dicit' occasione habendi q;
 hoc utiq; ēē aīo et occasio
 ne hūdi itē ponit' hic ut o
 nis via obstruatur p quā
 possit puer peire q; absit s'
 em ponitur i p'fato caplo
 sed beatus bitoris nō timz
 peiculū i nō hūdo g' in re
 habendo q; hō iur; oīa re
 signat et excludit iā ma
 feste q; illud pronomē sibi
 non r'fertur ad puerū sed
 ad parentes q; puer debz
 suscipi pure p'p' deū et sū
 p'prio et sine prouisione
 sibi frā ul' facienda Sed si
 parentes volūt aliquid ta
 re pro mercede dent ipi
 mōstio et si forte sunt bo
 na imobilia tūc parentes
 si ita voluerit pūti sibi re
 seruāt' vsu frūctū illozū
 bonoz t'pibz vite sue Est
 g' sūa p'riū scribeuntum
 regulas mōchales q; nichil
 habeat mōchus ut p'riū s'
 oīa de licē et n' nātā et de
 cōi bono ut r'spinat ad oēs
 q; q; habz et si nō ē cōmūe
 est utiq; p'riū Cū g' mōch'
 n' d; hēc n' nātā et h' non
 p't hēc p se q; si adult' in

traunt oia resignauit. si puer.
tūc parentes ei⁹ iurauerūt
q̄ nūq̄ uelint sibi aliq̄ dāe
salis pro se solo ut p̄u ha
bendi. Videt^r q̄ v̄mo nātū
ē q̄ h^o oia prelatus sibi nūc
tret qz monachus q̄ primū
p̄em dimisit. s. carnalem q̄
nālem et sc̄d̄ elegit. s. spūa
lem ip̄m abbeū et ille rece
pit eū in filiū. Ille ergo p̄
tinet^r filio prouide q̄ admo
dū debuisset p̄mus p̄ nālis
a fornicari et nūto fornicari q̄ pl⁹
ē sibi fili⁹ ille p̄p̄iū q̄ prim⁹
erat p̄ nālis ex eo q̄ cognat^r
spūal^r sic sibi iūgit p̄sonas ut
ex nullis faciat unū corpus qd̄
cognatio nālis nō facit. Itē
ex alio q̄ multo pl⁹ d̄ ē sollicit^r
circa ip̄s q̄ p̄i⁹ eāt p̄ nāl^r. Et
p̄ncipalit^r et aū oia ip̄e ē p̄
latus aīe sue. v̄mo et aīa ip̄
si⁹ mōchi ē fr̄a aīa ip̄i⁹ plati
ita ut etiā p̄ ip̄o dāpnet^r si
m⁹ curiose ita eā se habue
rit. In r^o figū hēm⁹ q̄ regū
r^o. Qui defugit de manibz
v̄ris eīt aīa e⁹ p̄ eo. Itē. Et
Sanguine ei⁹ de māu tua re
q̄rā. Sicut ei⁹ p̄ nāl^r s̄b̄thēs
hoc qd̄ sibi dāe pro victu et
amitu et occasione h^o con
pulsus cepit furā et si con

tingit eū suspendi p̄ ill⁹ fili
reus ē cūis et suspendi de
negligentia hoc enueat q̄
talis eff̄s ex tali negligē
tāq̄ ex causa processit. In
em spūal^r p̄ si suo filio mō
cho subiret nātū p̄ id̄sc̄re
tionē et ip̄e cenderit i p̄rie
tatis cūie et ex hoc dāpnet
tur certe p̄ ille spūal^r et ar
nūis mōchi et dāpnatōis reus
habet. **¶** r̄om. Qui sc̄da
luxauit unū de pusill^r istis r̄
qz sc̄din r̄gulā v̄i b̄ndū q̄
qd̄ a discipul^r delinquit redū
dat i caput nigrū spūal^r si neg
ligens iuenit ul^r ubi dedit
occasione. Itē d̄ i r̄gulā d̄
at p̄cto abbas oīm fr̄m
aīas i nouissimo die sue aīe
addendas agit^r quo ad p̄
cipale d̄ns ih̄s saluator n̄r
qui formā et exemplū d̄d̄
oibz prelatis p̄ doct̄nā et v̄iā
suā vna dixit d̄erū h̄us q̄
oia reliquerūt p̄t eū. Qui
dimisi vos sū sacculo. i. pe
ra nūq̄ aliquid defuit vo
b̄. Et r̄ndēt. Nichil ergo
platus d̄ ē dispensator
rerū ut vnicuiqz ex h̄is que
habz tribuat q̄tū ei op⁹ est.
In r^o ih̄u d̄no. n. **¶** Explicit d̄
M. h̄. de h̄assa de p̄etans pul
ch^r valde et gr̄osū ut videt^r

**Incipit speculū personis sta-
tus fratrum minorum**

Stud opus compilatū est p-
modum legende ex quibus
tam antiquis qui i diuisis
locis scripserūt et scribi fece-
rūt socij bti francisci Et no-
ta qd beatus franciscus fecit
tres regulas uidelicet illam
quā confirmauit p̄ Innocē-
tius tertius sine bulla De-
cundo fecit aliā breuiore
uidelicet illam quā fecit
ppter uisionē sibi ostensam
de hostia p̄ua quā innotuit
fuit facere de multis frag-
mentis q̄ ei tenere uideba-
tur et ex ea tribue' uolētibz
manducare et hec regula p-
dota fuit sicut dicitur in seius
Post fecit aliā quā cōfirmā-
uit papa honoriū ambulā-
la de qua regula multa fue-
rūt extracta per m̄stros cōi-
uoluntatem beati francis-
ci sicut i seius continetur

Incipit tabula h' libri p̄mi

Quomodo b̄tis franciscus
r̄ndit m̄stros uolentibz ob-
ligari ad obseruandū r̄gu-
lam quā faciebat

De personē paup̄tatis et
p̄mo qualiter b̄tis franciscus
declaui uoluntatē et inten-
tionē suā quā habuit a p̄i-
ncipio usq; ad finē sup obseruā-
tia paup̄tatis

Qualiter r̄ndit m̄stros uolen-
ti habē libros de licentia e'

De nouicio uolente habere
psalteriū de licentia ei'

De paup̄tate seruanda i libris
lectis et edificatis et utēlibz

Qualiter fecit erigē oēs fr̄es de
quadā domo que dicebatur
esse fraterium Adomūm

Qualiter uoluit destrue' quiddā

Qualiter irrepauit vicariū
suū qd faciebat illi edificari
uñā domūculam pro dīcē-
do officium. Ita l' q̄ dicebat qd sua

De mō capiendi loca i cūta-
libz et edificandi i eis

Quō fr̄es marie prelati et
sc̄iati fuerūt b̄tis francisco cō-
trarij i faciendo loca

Quō reputabat furtum acq̄re
elemosinas ul' uti eis ul' ne-
cessitatem

Qualiter ep̄s dixit ei qd uoleb̄t
fr̄es aliqd h̄re i cōi l' i sp̄cia-
li De exeratione pecunie z

Qualiter puniunt fratres ppter
hoc De uita m̄llitū et
multitudine tunicarū et habē-
da paciencia i necessitatibz

Quō uolebat satisfacere corp̄i
suo Qd uerecundabat aliq̄
paup̄iore se Qualiter induit
et docuit p̄mos fratres ut
uent pro elemosina Qd uole-
bat fr̄es p̄uidos et sollicitos
esse de castro Qualiter rep̄-
hendit fratres ūbo et exem-
plo qd paruenerūt m̄c̄sā sup
tuoſe in die natiuitatis domi-
ni Qualiter d̄ns hostiensis
plorauit et edificatus fuit
de paup̄tate fr̄m Qualiter
mulies iuenerūt necessaria
Qualiter uuit pro elemosina

v
vi
vii
viii
ix
x
xi
xii
xiii
xiv
xv
xvi
xvii
xviii
xix
xx
xxi
xxii
xxiii

xxviii

pra qua mteret ad mesam car
dinalis **De** fratre qui nec on
labat nec laborabat s bñ co
medebat **Qualit** eruit cu

xlvi

tes **De** hūili mōne bñōy f
et dñia qñ fuerūt sil itāga
ti a cardinalibz utriū uellet
fratres suos esse prelatos i

xxv

feruore ad quendā paupē
q iuit cu elemosina laudan

xlviij

etia **Et** profundumeto hū
luntis uoluit oēs frēs suos s
uire leprosis **Et** de omnibz

xxvi

Qualit reuelatū
sibi fuit a dño q uocarent

xlviij

bonis uerbis et opibz suis uok
bat soli deo attribut gloriā

xxvij

frēs nūores et annūciaret
parē et silenciū **De** raitate

xlviij

et honore **Et** usq ad mortē
uoluit hēe gardianū unū de

xxviii

Qualit odescendit frē ismo
Qualit nudauit se et sociū ut

xlviij

socijs suis et uiuē i subuerno
ne **De** pñō modo obediendi

xxix

uestiret paupem **Et** furtum
iputabat non tñe magis egē

xlviij

quē tenebat **Qualit** assilauit
perfrū obediētē sub figura

xxx

ti **Qualit** dedit mantellum
nouū paupi oparto **Qualit**

xlviij

corpū mortuo **Et** pñōsum
est nimis cito pccipe pobiaz

xxxi

qdā paup utute elemosie bñ
francisci remisit iurias dño

xlviij

et pccipte obediēcie nō obe
diē **Qualit** rādit fratribz sua

xxxij

Qualit misit mā
telli mulieri paupide q pa
tiebat in ocul' sicut ipē **Qua**

xlviij

tenhbz ei ut petēt pñūlegi
um ut possent libe pccidatē

xxxiii

lit dedit tunicā fratribz petē
tibz eū amore rei **Qualit** uo

xlviij

De mō quem tñr tenebāt oēs
frēs i reuconsiliando sibi iure

xxxiiii

luit oculte tñe paupi unā
periam **Qualit** dicit fratri

xlviij

quē unus turbabat aliū **Qua**
lit xpūs conquestus fuit frē

xxxv

egridio ut uestiret paupere
De penitencia q dedit fratri

xlviij

leoni sorio bñ francisci de in
gratitudie et supbia fratriū

xxxvi

q male iudicauit paupere
De testamento nouo q fecit

xlviij

Qualit hūilit' et uere rādit
cūctum doctoi **De** die pñūcaty

xxxvii

dai mulieri paupi mri duoz
frim **De** pñōne sancte hūilita

xlviij

zū iterrogātū eū de uerbis
sēptiē **De** hūilitate et pace

xxxviii

tis et obediēcie i seipo et i frī
bz suis et qualit' resignauit

xlviij

habentia cum rēlais et sen
laibz **Qualit** acquisiuit hu
milit' etiā sancte male de

xxxix

officiū platois et instituit ge
nealē mīstrū **Qualit** resigna
uit etiā socios suos uolēs hēe

xlviij

angel' **De** hūili obia q on
tebat circa elesias srobato

xl

sonū spēalē **Et** ppe malos p
latos renūciauit officū **Et**

xlviij

et purgando eas **De** rustro q
iuenit eū hūilit' srobantem

xli

hūilit' arqtebat carnes p if
nis et monebat eos eē patie

xlviij

etiā et conuissus itrauit or
dinē et fuit sanct' frat' **Qua**
liter puniuit seipm obediēto

xliij

xliij

xliij

xliij

xliij

xliij

Marginal notes on the right edge of the page, partially visible and difficult to read due to angle and fading.

i scutella cu leproso qz fecerat illi
 uelundia **Qualit'** fugauit de
 mones cum vbiis huilitatis
 De uisione fr̄is pacifici q̄ vi
 dit et audiuit sedem luciferi
 referat huil francisco **Qua**
 lit' se fecit trahi nudum cum
 fune ligato ad collu corā po
 puilo **Qz** volebat oibz ee no
 tu q̄p consolatois reapiebt
 corpus ei' **Qualit'** se stat' ar
 casauit de vana gloria qua
 habuit tanto elemosina **Qz**
 lit' despsit statu p̄re huili
 tatis i seipo **Qualit'** voluit
 ire huilit' ad p̄tes longinquas
 sicut miserat alios fr̄es et
 qualit' dicit fr̄es iū huiliter
 et deuote per mūdū **Qualit'**
 dicit quosdā fr̄es iūtra
 aias quozitū latronū per
 huilitate et castitate **Qua**
 lit' qz ubicatione demonū
 agnouit plz facere dno qz
 staret i lonis paup̄um: hu
 milibz q̄ cū cardinalibus
Qualit' r̄ndit fr̄ibz volētibz
 ire per uiam sapie: s̄cie sue
 et nō p̄ uia huilitatis **Qua**
 lit' p̄scauit et p̄dixit qz scia
 debebat esse occasio ruine or
 dis **Qz** tpe tribulatois fu
 tie qui int̄buit ordie: erit
 b̄ndicti **Qualit'** r̄ndit sono
 suo q̄rēti quae nō corigebit
 excessus q̄ fiebant i ordine
 tpe suo **Qz** orōibz et lacrimis
 huiliū et simpliciu fr̄m con
 uertit aie q̄ uidebat' conū
 p̄t sciam et p̄dicatoez ali
 oz **Qz** volebat: docebat p̄

latos predicatores tēbe se exer
 cere in orone et opibz huilitat
Qn ad uelundiam suā dicit
 fr̄es cognosca' qn ipe eet seru
 dei et qn non **Qz** uoluit oi
 no ut fr̄es omnes laborarent
 iterdū maibz suis **De zelo ip**
 sius ad p̄f̄onem egule rad
 totā religionē et qualit' lau
 tabat egule professioez et uo
 lebat fr̄es scire eā et loqui de
 ea et moui cū ea **De s̄cō layco q̄**
 fuit martirizaty tenēto egulā
 i maibz **Qz** uoluit religionem suā
 semp esse sub protectione et o
 uctioe eate romane **De q̄tuor**
 p̄uulgatis quas d̄ns tonauit
 religioi et nūciauit eas b̄to
 francisco **De conditōibz q̄e dy**
 ee necessarias generali m̄st̄y
 et s̄c̄is ei' **Qualit'** locut' fuit
 sibi d̄ns dū nimis affligetur
 p̄t fr̄es qui ueludabant a p̄
 fr̄one **De singulari zelo q̄ ha**
 buit ad locū b̄te male de por
 ciunada et de q̄stitutōibz quas
 fecit ibi cont' uba ociosa **Qua**
 lit' admonuit fr̄es ut nunq̄
 dimittent n̄z locū **De proga**
 tis quas fecit d̄ns i loco s̄c̄te
 maie de angelis **De zelo ip̄i**
 ad p̄f̄onem fr̄m et p̄mo q̄
 lit' despsit eis fr̄m p̄fectum
Qualit' describebat oculos i
 pudicos ut induret fr̄es
 ad honestate **De tribz uerbis**
 q̄ reliqt fr̄ibz ad cōseruandū
 p̄f̄onem ip̄oz **De amore q̄**
 ondit fr̄ibz p̄e morte **Quali**
 t' timebat ne fr̄es iuraret ali
 q̄ tribulatoem p̄t i firmitate

lxxxiiij
 lxxxv
 lxxxvi
 lxxxvii
 lxxxviii
 lxxxix
 lxxxx
 lxxxxi
 lxxxxii
 lxxxxiii
 lxxxxiiii
 lxxxxv
 lxxxxvi
 lxxxxvii
 lxxxxviii
 lxxxxix

pr
pri
prii
priii
priiii
prv
prvi
prvii
prviii
prix
xi
xii
xiii
xiv
xv
xvi
xvii
xviii
xix
xx

suas **Qualit'** admonuit sorores sancte clare **De** otinuo favore amoris et compassione ad passionem xpi q' no' curabit de suis infirmitatib; p' amore passionis xpi **Qualit'** iunctus fuit i' plangendo alta voce passionem xpi **Qualit'** solacia q' aliqui faciebant ceteris utebant' in lacrimas et compassione xpi **De** zelo ipi' ad orationem et opus diuinum et ad suauitatem leticie am spuale' i' alijs xpmo te orone et diuino officio **Qualit'** i' se et i' alijs semp' dilexit leticia spuale' i' teiore et exteriori **Qualit'** i'prehend' socium qui erat tristis in facie **Qualit'** docebat frs' satisfactio necessitatib; corporis ne oratio amittat' **De** quibusdam temptatib; q's p'misit ei d'ns **De** grauiuscula temptat' qua' h'uit ultra duos annos **De** temptat' q' h'uit p' mures de q' consolatus est eu' d'ns et tunc certificauit eu' de regno suo **De** spu' pphetie. qualit' dicit parem fieri i' episcopu' et p'tatem assisij **Qualit'** p'uidit casum frs' q' nolebat cofit' sub spe' silentij **De** illo q' plorabat cora' b'no francisco ut r'iperetur ad ordinem **De** uinea sar' totis q' fuerat spoliata uuis

occasione b'ni fr'ansa **De** militib; p'ij q' i'pediebant p'dicand' **Qualit'** p'uidit occulta temptat' et tribulat'z circa frs' **De** h'is q' p'cedunt fr' b'ncando et qualit' i'pleta fuerit oia' sicut dicit **Qualit'** p'pe morte' suam misit b'ne clare q' uidet ipi' i'pleta fuit p' morte' **De** diu' a p'uidencia circa ipi' i' reb; exteriorib; **De** p'p'e q' appetebat i' infirmitate sua **De** cibo et p'ano quos appetebat circa morte' sua **De** amore ipi' ad creaturas et creaturaz ad ipi' et p'ro te amore q' h'uit specialit' ad aues q' uocant' capellute q' p' eas figurabat honu' religiosu' **Et** uolebat suate' impatori ut faceret specialem legem q' i' uacitate d'ni hoies b'ni p'ouident auib; boui et asino et paupib; **De** amore et obedientia ignis ad ipi' q' ferit sibi fieri cocturum **Et** noluit extinguere nec p'mitte' extingu' igne' q' coburebat bractas suas **Et** nuq' uoluit p' t'le unā pellem q' no' p'misit ea' comburi ab igne **De** singulari amore q' h'uit ad aqua' et petras et lignum et flores **Qualit'** comendabit solem et ignem p' alijs creaturis **De** laude creaturis q'

scit qm dñs certificauit eum
de regno suo **De morte ipi** 2
leticia qm oñdit qm sciuit pro
cto se esse morti ppiquū. et
qualit' rñdit fr̄i helie cūque
ti ipm de tanta leticia **Cū**
lit' induerit medicū ad diē
dū sibi qñtū potēat uiuē

Statim cū audiuit se cito
mortuū fecit sibi tantā
laudes q̄s ferēat **Qualiter**
bñdunt citati assisi qm pō
tabat' ad scām maiā ut
morēt' ibi **Explicit tabula**
Quomodo bñs franciscus
rñdit mīstris nolentibz ob
ligatū ad obseruādū regu
lā q̄ faciebat **Cā p̄mū**

Dostp̄ sequenti re
gula q̄ fecit bñs
franciscus per
dita fuit et ascē
dit i quēdā montē cum fr̄
leone de assisio et fr̄ boizo
de bononia ut facerēt alia
regulā q̄ xp̄o docente scri
bi fecit. Congregati at si
mul plures mīstri ad fra
trem heliā qui erat uital
us bñi francisci dixerūt sibi
cluidiuū q̄ iste frater fra
nciscus facit unā nouā re
gulam timem' aut ne faciat
eam nimis asperā q̄ nō pos

sinus eam obseruare. Volu'
ergo q̄ uatas ad eū et dicit'
sibi q̄ nolum' eē obligati
ad **Regulā** faciat eam pro se et
non pro nobis **Quibz** frater
heliyas rñdit q̄ nolebat ue
timens rñsionē bñi francisci
Tūc illis istantibz q̄ uet' dicit'
se nolle ue sine ip̄is et tūc oēs
simul iuerūt **Cūqz** eēt finit'
heliyas p̄e locū ubi stabat.
bñs francisc' uocauit eum
frater heliayas quo rñtēte et
uidente mīstris p̄cedēs dixit
ut bñs francisc'. Quid uolū
isti fr̄es **Et** fr̄ heliayas ait. Ipsi
sunt mīstri q̄ audientes q̄
audientes q̄ tu facis regulā
nouam et timētes q̄ tu fa
cias eam nimis asperam dicit'
et protestant' q̄ nolunt eē ob
ligati ad illam. facias eā p
te et nō p̄ ip̄is **Tūc** bñs. f.
uertit faciem suam ad celū
et loquebat' xp̄o sic **Quē** nō
ne bene dicit' q̄ isti nō rñte
rent mī **Tūc** omnes audi
erūt uocem xp̄i rñdentis i ae
re. francisc' nichil ē i regu
la de tuo. s̄ totū est meum
q̄quid est ibi. et uolo q̄ regu
la sic obseruet' ad l̄ram ad
l̄ram ad l̄ram sine glosa s̄
glosa sine glosa et addidit

Ego scio quia sunt humana infirmitas et quia volo eos iuvenire qui ergo nolunt eam servare creant de ordine Tunc beatus franciscus vertit se ad fratres illos et dicit eis Audistis vultis quod utinam faciam vobis dici Tunc misit seipsum increpantes ita ut confusi et territi recesserunt

De persone paupertatis et primo qualiter beatus franciscus declaravit voluntatem et intentionem suam quam habuit a principio usque ad finem super observantiam paupertatis Capitulum secundum.

Hater richardus de marchya nobilis genere et nobilis sanctitate quem beatus franciscus magno diligebat affectu. Quodam die visitavit beatum franciscum palano episcopi assisii et inter alia que locutus est cum eo de statu religionis et observantia regule Introgressus eum specialiter de hoc dicitur Dicitur in preteritum intentionem tuam quam habuisti a principio quam cepisti habere fratres. et intentionem quam habes nunc et credis habere usque ad diem mortis tue. ut valeamus certificare de intentione tua et voluntate prima et ultima utrum nos scilicet fratres deiciamus quod tot libros habemus possumus

eos habere licet dicimus quod sit religio Dicit et beatus franciscus Dico tibi frater quod hoc fuit et est intentio mea prima et ultima voluntas. si frater meus non credidisset quod nullus frater debet habere nisi vestimentum sicut regula nostra concedit cum cingulo et femoralibus Si autem aliquid frater voluerit dicere tunc beatus franciscus tunc suo non fecit ita strictam regulam et paupertatem observare a fratribus sicut dicit richardus nec ita observantiam mandavit. Nos qui cum ipso fuimus ad hoc ritum sicut audimus ab ore eius quam ipse dicit fratribus hoc et alia plurima et etiam hoc fecit in regula scribi que cum assidua oratione et meditatione a domino postulabat pro utilitate religionis affirmans ea penitus esse secundum dei voluntatem. Et per hoc ea fratribus ostendebat videbant eis gravia et importabilia ignorantibus tunc que ventura erant in religione post mortem eius Et quod valde timebat scandalum in se et in fratribus volebat contendere cum fratribus contentente beatus iustus voluntati eorum et coram domino se excusabat Sed ut non inverteret ad dominum vacuam verbum suum quod in ore eius ponit

bat pro utilitate fr̄m vole
bat in se illud uuple' ut me
cedem Ide consequer' a dño
et finalit' i hoc quiescebat
et consolabat' spiritus ei?
Quatu' r̄ndit m̄st̄ro volēti
h̄re libros de lūentia ei' et q̄
ut m̄st̄ri ip̄o ignorāte fererit
imouei de r̄gula caplin de
prohibitiōib; euangeli;

Quodam aut tye qm̄
l̄t̄is francisc̄o reuig
fuit de vlt' partib; q̄tā m̄st̄
loquebat' serū de caplo pau.
pertatis volens inde cognos.
re suā voluntatē et itellctū
et marie q̄ tūc eāt scriptū i
r̄gula q̄dā caplin de prohi
bitiōib; s̄cti euangeli. vii.
Nihil tūc i via s̄t. Et
r̄ndit l̄t̄is francisc̄o. Ego f
intelligo q̄ fr̄es nihil deānt
h̄re n̄ vestimentū cū cordi
et femoralib; sicut dicit r̄
gula et si necessitate cogit
possūt portāe calciāmētā
Et dicit ad eū m̄st̄er. Quid
faciā ego q̄ tot libros h̄cō
q̄ valent vlt' q̄nquaginta
libras. Hec aut dicit q̄ vo
lebat eōs h̄abē de cōs̄nētia
sua q̄ cū repressiōe h̄ebat
tot libros sciens l̄t̄m fran.
cisc̄ū ita strute itelligē capl;
pauptatis Et aut illi beati

francisc̄o. Hec volo nec debes
nec possim veniē cōi cōs̄nē
tiā meā et p̄fōnē s̄cti eu
angeli q̄ sum'. Audiens h̄
m̄st̄' effraty est t̄p̄is. Vidēs
aut l̄t̄is francisc̄o ip̄m ita
turbatū cū magno seruoē
sp̄s dicit ei i p̄sona oīz fr̄m
Vos vultis vidēi ab h̄oib;
fr̄es m̄iores et vocatū obser
uatores s̄cti euangeli op̄i
bz aut vultis h̄re loculos.
Derūptamē licet m̄st̄i sa
rent q̄ sc̄dm r̄gulam fr̄es
tenev̄t s̄cti euangeliū obs̄
uāe nihilomin' fecerit imo
uēi de r̄gula illud capl; Nihil
tūc i via s̄t credentes se
p̄ter hoc nō tenei ad obser
uāciā p̄fōis euangē. Q̄p̄t
l̄t̄is francisc̄o q̄nquaginta per
sp̄m s̄ctū corā quib; dā fr̄ib;
dicit. Putant fr̄es m̄st̄i deū
et me decipē p̄mo ut sc̄iat oē
fr̄es tenei ad obseruāciā per
fōnē s̄cti euangeli volo q̄ in
p̄ncipio et i fine r̄gule sit s̄p̄
tū q̄ fr̄es teneant s̄ctū euā
gelū dñi n̄i ih̄u xp̄i firmiter
obseruāe. Et ut fr̄es sint sem
per iernisabiles ex quo ipsis
annūciāu et annūcio ea q̄
dñs pro salute mea et sua po
sunt i ore meo volo ip̄a op̄ib;
oīde corā deo et ip̄o coopante

ipetum obseruare vnde ipse
ad lūm obseruauit totum
sanctū euangelium a prin-
cipio ex quo cepit hęc frēs
usq; ad diē mortis sue

**De nouicio uolente hęc psal-
teium de licentia ei?**

Hic quos tunc quatuor
frater nouicius quod scie-
bat legē psalterium licet non
bene obtinuit a generali
ministro licentiam habēdi ipm
Sed quod audiat quod beatus fran-
ciscus uolebat frēs suos nō
esse cupidos de sciā et libris
nō contentabat illud hęc
sine licentia bñ francisci eū
ergo uenisset beatus franciscus
ad locū ubi erat ille nouicius
dixit ille nouicius? Pz michi est
magna consolatio hęc psal-
terium s; licet gñialis mīster
illud nō concessit tñ uelle usq;
hęc p; de conscriā tua Cuius libris
franciscus rēdit Karolus ipa-
tor rolandus et olmer et oēs
palati et robusti vi cū pote-
tes fuerūt ī prelia persecūto
infideles cū multo sudore et la-
bore usq; ad mortē habuerūt
de illis uictoriā memorialit
et ad ultimū ipi sancti ma-
tires sunt mortui pro fide
epi ī certamine Nunc autē
multi sunt q; de sola uāna

ratione corū q; illi fecerūt uolūt
irripe honore et laudē. ita et
inter uos sunt multi q; solū
recitando et predicando opa
q; sancti fecerūt uolūt iripe
honorem et laudem Ac si di-
cēt Non est curandū de
libris et sciā s; de opibus
uirtuosis q; sciencia inflat
et carnis edificat Post autē
aliquos dies cū sedet ad ig-
nem beatus franciscus ad noui-
cium iterum locutus est ei de psal-
terio Et ait illi beatus fran-
ciscus Postq; habuēis psal-
terium concupistes et uolu-
eis habē breuāriū secretis
ī cathedra tanq; magni pre-
latus et dices frā tuo Appor-
ta mī breuāriū. Hec autē dicit
beatus franciscus cū magno ser-
uore spūs accepit de cine et
posuit sup. caput suū et du-
cento manū sup. caput suū
ī circuitu sicut ille q; lauat
caput dicebat Ego breua-
rium ego breuāriū. et sic
uenerunt multo uis dūren
D manū per caput et stu-
pefactus et uerūditus est frā
ille Postea dixit ei frater
franciscus. Finit ego simul
temptatus fui hęc libros
sed diū nō de hoc scire dūm
uolūtatem tuli librum ubi

Et non solum domorum arrogan-
tiam odiebat uerueria ut
silia multa uel exquisita plu-
mum phorebat. Nichil in men-
sis uel in uasis quod mandatum
uideretur et quo mundi iudicium
daret amauit ut omnia pau-
peratatem terminarent omnia
peregrinationes et centum de-
cantarent. **Qualiter fecit exi-
re omnes fratres de quodam domo
quam dicebat esse firmam**

Qlausius autem per bo-
noniam audiuit do-
mum firmam uoluit ibi esse co-
structam. Qui statim ut
audiuit quod domus illa diceretur
esse firmam gressum uoluit et de ciuitate
exiit atque mandauit
districte quod omnes fratres exi-
rent festinant et ibi nulla-
tenus habitarent. Creuerunt
igitur omnes fratres ita ut etiam
firmam non remaneret ibidem
sed cum alijs sunt eieci domus
dominus hugo hostiensis episcopus et
legatus in lombardia pre-
dictam domum esse suam publice
predicauit. Et factus existens
infirmus quod de ea tunc fuit e-
iectus testimonium pluribus de
hys et scripsit hoc. **Qualiter
uoluit destrui quodam domum quod
fecit pluribus assisibus apud sanctam
mariam de portuincula**

H propinquante capitulo
generalis quod faciebat
omni anno apud sanctam mariam
de portuincula considerans
pluribus assisibus quod fratres cotidie
multiplicabant et omnes quo-
libet anno ibi conuenerunt
quod non habebant nisi unam
puam cellam cooptam de pa-
lea cuius parietes erant ex-
uiminibus et luto. Et ha-
bito consilio suo in paucis
diebus cum festinatione et
deuotione maxima fecerunt
ibi magnam domum ex lapi-
dibus et calce constructam
sue consensu beati francisci
et ipso absente. Cumque redi-
ret beatus franciscus de qua-
dam prouincia et uisisset illum
ad caput miratus est ualde
de de illa domo ibidem con-
structa et tamen ne occa-
sione illius domus alij fra-
tres in locis in quibus mora-
bantur et moraturum erant
facerent simul fieri domos
magnas et quod uolebat quod
ille locus esset forma et ex-
emplum omnium aliorum locorum
ordinis. Anque finisset caput
ascendit super tectum domus
illius et precepit fratribus ut as-
cenderent et simul cum ipsis
fratribus cepit proice in ter-

ram vastas ex quibz eht co
 opta domus illa volēs usq̄
 ad fundamenta destruere ^{illa}
 Quā autē milites assisi
 q̄ erant ibi ad custodiam
 loci ppter multitudinem fo
 rensiū q̄ quenerāt ad vidē
 dum caplin fratru Viden
 tes q̄ beatus francisc^{us} cum
 alijs frīb; volebat dissipa
 re domū illā statim iuert
 ad ipm et dixerūt ei frater
 h^{ic} domus est de cōitate assi
 si et nos sumus huc pro ipā
 cōitate unte interdicitur
 tibi ne destruas domū nostrā
 Audiens hoc bñs francisc^{us}
 dixit illis Ergo si vñ est no
 lo eam tangē Et statim ille
 et alij frēs descendērūt de ea.
 Quāp̄ ex tūc ip̄s cōitatis
 assisi statuit ut quicūq̄ eēt
 potestas cōitatis tenetur ip̄as
 face reparā Et quolibz an
 no usq̄ ad magnū temp^{us}
 seruatiū fuit hoc statutum
Quālit̄ irrepavit vicālium
suū q̄ facebat ibi edificā
unā domūculā pro dicen
do officium

Hic quoq̄ tempore vna ^{dm}
 rus beati francisci
 cepit face' edificā ibidē unā
 parvā domū ubi fratres
 pnt questre et dice' horas

suas qz ppter multitudinē frū
 venientū ad locū illū non
 habebant ubi pnt dice' offi. ^{frēs}
 cū Nam omnes frēs de or
 dine concurrebāt illuc et nū
 lus r̄cipiebat ad ordinē n̄
 ibi Cūq̄ iam domus esset
 completa redit ad locū illū
 bñs franciscus et manens
 ī illa cella audiuit r̄uorem
 laborātiū ibi Et aduocāns
 sociū suū interrogabat quid
 operabāt illi fratres Cui
 socius narravit oīa sicut eāt
 Dicit autē fecit vocā vicā
 riū suū et ait illi frater lo
 cus iste ē forma et exemplū
 totius religionis et ideo p̄us
 volo q̄ fratres hui' loci to
 leant tribulatiōnes et irōmo
 dia amore dñi dei vt alij fra
 tres qui huc venient repor
 tant bonū exemplū paup
 tatis ad loca sua q̄a si isti
 habent consolatiōnes suas
 plenarie et alij fuerūt exēplū
 edificandi ī locis suis. dicen
 tes In hoc loco bñe maie de
 portuicula q̄ est prim^{us} loc^{us}
 ordis fuit talia et tanta edi
 ficia bñ possimus nos etiā
 edificare ī locis nr̄is **Q**uo
 lebat face' ī cella aīosa ul
 que dice'tur esse sua

Quidam frater ualde

spiritualis familiaris multū bñ
francisco ī heremitorio ubi
manebat fecit fieri quantā
cellam aliquantulū ī motū
ī qua posset stare ad orōnē
beatus francisc⁹ qm̄ ueniret
illuc Cū autē uenisset ad
locū illū bt̄s francisc⁹ ille
fē dixit eū ad cellam Cū
dixit bt̄s francisc⁹ Vnū
pulchra est cella ista Erat
ei solū de lignis colatis cum
securi et dolabro Si ergo
uis q̄ manea ibi facias
sibi fieri unū vestimentū
exterior et interior de salicibz
et ramis arborū Nam qm̄
to domus et celle erāt ma
gis paupere tanto libera
us morabat ibi Cū
fecisset fē ille mansit ibi be
atus francisc⁹ per aliquos
dies Quarta uero die egresso
ip̄o de cella illa quitam iuit
ad uidendū illā et postea ve
nit ad locū ubi erat beatus
franciscus quē uidēs bt̄s
francisc⁹ dixit illi Unde
uenis fē At ille Venio de
cella tua Et dixit ei beatus
franciscus Ex quo dixisti ip
sam eē meā alī stabit dei
reps ibi et non ego Nos uō
q̄ cum eo fuimus sepe au
diuimus eū dicentē illud

ubi **B**ulpes foreas habet
et volucres celi nidus filius
autē hoīs nō habet ubi ca
put suū reclinat Et iterum
dicebat Dñs qm̄ stetit in
carre et ieiunauit quadra
ginta diebz et xl noctibus
non fecit ibi fieri cellā nec
domū sed sub saxo montis
pmanisit Et ideo ei⁹ exēplo
nec domū nec cellā uoluit
hē q̄ dicitur esse sua nec fe
cit unq̄ fieri cū si aliquāto
contigisset q̄ ip̄e cū dixisset
fr̄ibz Itē et adaptate illam
cellam nolebat postea ma
ne ī ea ppter illud uerbū
sancti euangeliy Nolite eē
sollerti etc Nam et circa mō
tem suam ī testamento suo
scribi fecit q̄ omnes celle et
domus fr̄m essent de lignis
et luto tantum ad conser
uandā melius paup̄tate
et hūilitate **De modo capi
endi loca ī citatibz et edifi
candi ī eis secundum iten
tionem beati francisci**
Quodam tempore cū
esset senas pro infirmi
tate oculoꝝ dixit ei dñs bo
nauentia q̄ dedit trā fr̄i
bz ī quo locus fuit edifica
tus Quod tibi uidet pater
de loco isto Et ait illi beatus

14
franciscus **D**is ut dicant
quomodo loca fr̄m deberent
edificari respondit **V**olo p̄
Et dixit beatus franciscus
Cum fr̄s vadit ad aliquam
ciuitatem ubi locum non habet
et inueniunt aliquem qui ve
lit eis tunc tantam terram quam pos
sunt locum edificare et ibi habere
ortum et omnia necessaria **P**rius
dicit considerare quanta terra
sufficiat eis attendentes suam
paupertatem et bonum exemplum
quod tenemur in omnibus exhibere
Hoc autem dicebat quod nullomodo
volebat quod fratres in domi
bus vel ecclesiis vel ortis vel ali
is rebus nec aliqua loca in
re proprietatis possiderent sed in
eis tantum peregrini et aduene
morarentur **E**t propter hoc vole
bat ut fr̄s non in magna
quantitate in locis collocarentur
quod sibi difficile videbatur in
magna multitudine pauper
tatem obseruari et hoc fuit
intentio eius ab inicio sue con
uersionis usque ad finem ut
paupertas in omnibus penitus
obseruaret **C**onsiderata ergo
fr̄s fr̄ibus necessaria pro lo
co deberent ut ad exemplum ritus
et dicitur **D**icitur talis homo
vult nobis dare tantam terram
amore dei et pro salute anime

sue ut possimus ibi locum edi
ficare unde ad vos recurrimus
primo quod estis pater et dominus animarum
totius gregis vobis commisi.
et nostrorum omnium fratrum qui morabun
tur in isto loco volumus ergo
cum benedictione dei et vestra ibi
edificare **H**oc autem dicebat
quod fructum animarum que fratres
volunt facere melius pagunt
cum pace clericorum lucrando eo
ut plurimum quam scandalizando
eos licet plurimum lucrarentur.
et ait **D**ominus nos vocauit in
adiutorium fidei sue et clericorum
et prelatorum sancte romane
ecclesie et ideo tenemur quan
tum possumus diligere semper
ipsum et honorare et venerari
Nam vocauit fr̄s nostrum.
res quod sicut nomine ita et exem
plo et opere pre ceteris hominibus
huius seculi humiles esse debent
et quod ab inicio mee conuersionis
posuit dominus in ore episcopi assisi
verbum suum ut in consuletur bonum
et confortaretur in seruitio christi
propter hoc et multa alia excel
lentia quam in prelatibus considero
non tamen episcopos sed pauper
culos sacerdotes volo diligere
et venerari et tenere eos pro
meis dominis **D**einde accepta
benedictione ab episcopo vadit
et faciunt multi magnam

carbonatā ī aruitu terre
quā pro loci edificatiōe pre
reperūt et ponant ibi bonā
sepem pro muro ī signum
sancte paupertatis et hū
litanis. **P**ostea faciāt ibi
fiei domos paupertulas
ex luto et lignis et aliqua
cellulas ī quibz aliqui frēs
pūt orāe et laborare pro
maiori honestate et vitā
in otiositate. **E**t etiam etiā
paruas fiei faciāt. Non
em̄ dñt facere fiei mag
nas etiā causa p̄dici
di iplo nec alia oade quā
maior hūlitas meli⁹ ex⁹
est cū vadūt ad alias cate
sias ad predicandū. **E**t si
aliqui prelati deini et religi
osi uel seculares ad loca ip̄o
rum venerint domus pau
perule cellule et etiam puule
predicabūt illis et ipsi edi
ficabunt plus de hys q̄ de
verbis. **E**t ait. Multociens
fratres faciūt fieri magnū
edificia rūpendo nūz scāz
paupertatē et inuicem
nemi et malū exemplum
plurimoz faciūt et quz oc
tatione melioris et scioris
loci ul' maioris concursus
ip̄li propter cupiditatem
et auariciā dimittiūt illa

loci ul' edificia et destruiūt
ea et faciūt alia magna
et excessiua unde illi q̄ de
derūt elemosinas ibi: alij
hoc uidentes scandalizāt
et turbantur. **Q**uapro
p̄ melius ē ut frēs faciūt
parua et paupertula edi
ficia obseruando p̄fessionē
suā et tanto bonū creplū
proximis q̄ q̄ faciunt cont̄
promissionem suā tanto
malū exemplū alijs. **N**ā
si frēs ditterent aliquo
paupertula loci oade ho
nestioris loci nun⁹ scāta
lū esset.

**Quomō frēs marie prelati
et sciatū fuerūt bto frāncisco
contrarij ī faciendo loca et
habitacula paupertula**

Quoniam beatus frāncisc⁹
constitisset q̄ ecclie
fr̄m essent parue et domus
eoz fierent solū ex lignis et
luto ī signū sc̄e paupertatis
et hūlitanis uolens h̄ in
perre formāe ī loco sancte
marie de portuūda marie
de domibz constructis ex
lignis et luto ut eēt ī memo
le sempiternū oibus fratibz
pūtibz et futuis eo q̄ erat
primus et p̄cipal' locus
toti⁹ ordis. **Q**uidam fratres

erant sibi contrarij in hoc di-
centes qd in aliquibz prou-
cis ligna sunt rarioza qm
lapides ita qd non videbatur
eis bonu qd conuis fierent
ex lignis et luto **H**ed utiqs
franciscus nolebat conten-
te cu eis maxime qd eat pro-
pe morte et grauit ifirma-
bat unde tuc in testamto scri-
bi fecerat **C**auent fratres
ne etias et habitacula et
oia alia q pro ipis costru-
untur penitus recipiant
n sicut de q sciz pauprate
semp ibi hospites sicut pere-
gru et aduene **N**os vō q cum
ipō qm scripsit regula suam
et fere oia alia scripta sua
perhibem testimoniu q plu-
ra fecit scribi in regula et ali-
is scriptis suis in quibz nihil
frēs fuerit sibi contrarij nre
ime prelati et scienciati nri
q hodie eent valde utilia et
necessaria toti religioni **H**ed
qd ipse multu timebat sca-
dalum contescebat non
voluntate voluntatibz frū.
Hepe tū dicebat huc simo-
nem de illis frēbz q sunt in
contrarij in hoc qd cognisco ee
firmu de voluntate dei p uti-
litate maiori et necessitate
toti religionis licet iustus

contescentia voluntati eoru .
unde sepe dicebat nob socij
suis In hoc est dolor meus
et afflictio mea qz in hys
q cu multo labore orato-
nis et meditacionis opti-
neo a deo p miaz salis pro
utilitate pnti et futura
totius religionis. et ab ip-
so sum certificatus qd se-
cundu voluntatem eius
sunt aliq fratres ex auc-
toritate sue scie et false p-
uidencie n sūt contrarij
et euacuat ea dicentes **I**s-
ta tenenda et obseruanda
et ista non

*Et reputabat furtu acqere ele-
mosinas l' uti eis vlt' necessitate*

Dicebat btus franciscus
ista bba scribis suis
frequent' **N**on sui latro de
elemosinis acqrendo eas
ul' obtendo eis ultra neces-
sitate. semp minus acce-
pi q me contigerit ne alij
paupes defraudarentur
porcione qz contrariu fa-
cere furtum esset *Qualis
xps dixit ei q nolebat frēs aliqd
hrē in coi vel in specali.*

Quoniam frēs nri siva-
derent ut aliq con-
cederet frēbz saltē in coi ita
q tanta multitudo habet

en

pm

ad q̄ r̄currēt. **H**is fran-
ciscus i orōne vocauit x̄m
et consiliū eū sup h̄c r̄-
statū respondit ei dicens
Ego conferrā oīa i spēali
et i cōi hūc ei familie sp̄
ero paratus prouidē quā
tuncūqz exerat et semper
eam fouebo q̄ diu spera-
bit me

*De exactione pecunie et q̄litate
puniuit fratrem p̄ hoc . . .*

p̄m

Uerus amicus et p̄-
mutator x̄pi fran-
ciscus oīa q̄ mundi sunt
perfrē despiciens sup oīa
excrabatur pecuniā et
ad fugiendū ip̄am tāq̄
diabolū fratres suos
v̄bo et exemplo iduirit *p̄o*
Hec ē ab ip̄o sollertia
tata erat fratribz ut ster-
cus et pecuniā uno ano-
ris ponēterent p̄terio.
Accidit aut quādam die
ut secularis quidā etiāz
sc̄e marie de porciūculā
zaturus intraret et oblatō-
nis causa pecuniā ponēt
intra crucem q̄ illo r̄cedē-
te fr̄ quidā simplicit̄ ma-
nu contigens proiecit eā
i fenestrā. Cum aut dān
fuisse hoc b̄to francisco fr̄
ille deprehensū se videns

statū r̄currit ad veniā et
hūmo prostratus se obtu-
lit ad verbeā. Arguit eū
sanctus franciscus et de pe-
cuniā tacta durissē iarepa-
uit. iussit q̄ eū p̄prio ore
leuare pecuniā de fenestrā
et extra sepe loci porta-
re et ponē eam ore p̄prio
super stercus azini. Re-
pleti sunt oēs videntes
et audientes t̄ore marie
et ex t̄ur magis contemp-
serūt eam stercore azini
cōparatā. atqz nouis ex-
emplis cotidie cōtabant
ad ip̄am penitus cōtēpne-
dam. *De vitanda mollitie et ml-
titudine t̄um̄p̄ et h̄nda paciētia i*

Hodius homo iste *necessitatis*
ūtute ex alto plus
intelius malestebat diu-
no q̄ extelius corporeo
teginētō. excrabatur
vestitos triplicibz. et q̄
p̄ter necessitatem mol-
libz vestibz utebantur
i ordine. necessitatē vō
q̄ nō vario sed volūtas
ōndit signū extincti sp̄s
asserebat. **D**ip̄ū iqt̄ tepi-
to et paulatī a grā fri-
gescente necesse est cinē
et sanguinē q̄ sua sunt
querē. Et dicebat e r̄uid

em vestat quā aīa carz suā
 libz diuicibz n̄ caro conu
 tatur ad suas Et cū aīa
 us appetitus necessitatis
 articulū palliat tūc sen
 sus carnis conscriaz fort
 Si adest fr̄i meo v̄ca n̄m
 tas et statim satisfacere
 pperat q̄ mercedis acci
 piet Atidit eī occasio mū
 ti s̄ displicuisse sibi stu
 dio se probauit. Ip̄as
 nangz idigenitias non
 parient ferre n̄t̄ul ali
 ud est n̄ egyptum r̄pete
 Demq̄ nullā occasione volebt
 fr̄es h̄re plures q̄ duas tu
 nicas quas tñ concedebat
 consutis per̄is suffultari
 Erquisitos p̄anos h̄oreto
 esse dicebat et ac̄rie mor
 tebat. contrariū facientes
 atq̄ ut suo exemplo tales
 excitaret semp̄ super tū
 cam suam sattu asperū
 consuebat Unde etiam ī
 morte uisit exeq̄alē tūm
 operiri sattu. fr̄atribz at
 quos urgebat ifirmitas
 ul̄ alia necessitas indue
 bant aliā tūcam mollē
 subtilis ad carnē ita tñ q̄
 foris ī habitu semp̄ aspe
 ritas et vilitas seruaret
 Dicebat cū dolore marīo

Adhuc tñ lavabit rigor z
 dñabitur tepor q̄ filij pau
 peris p̄ris non verebūtū
 portare etiā scarleticos pau
 nos solo colore mutato.

Si nolebat satisfacere corpori suo.

Quoniam autē manet b̄s
 franciscus apud he
 remitorū sancti heleuterij
 de contra reathe propt mag
 nū frigus reperiauit tūcā
 suam et tūcā socij sui ri
 thery cū quibusdā per̄is
 qz non portabat n̄ unam
 tūcā s̄z habitualē. ita q̄
 corpus eius inde cepit ali
 q̄ntulū consolai et parū
 p̄ cū reuteret ab orac̄oe
 cū magna leticia dixit so
 cio suo *De oportz eē for̄m*
 et exemplū oīm fr̄m et ite
 ligz corpori meo sit necesse
 h̄re tūcā reperiatā tñ
 consistere me oportz ali
 os fr̄es meos quibz ad itē
 n̄te est. et ip̄i forsitā non
 h̄nt nec h̄re p̄nt *Un̄ op̄o*
 tz me considerae eos ut e
 go patiar easdē necessi
 tates quas et ip̄i patiūt.
 Ut hoc videntes ī me mag
 na patientia valeāt susti
 nere *Quot eī et q̄ntas ne*
 cessitates suo corpori tene
 gauit ut fr̄ibz daret bonū

p̄ij

fr̄i recurre ad
 humo proferens
 sit ad verbū d̄m
 sanctus fr̄m q̄
 aīa tanta durissim
 ut. uisit q̄ eū p̄p̄
 leuare perimā d̄m
 et etiam sepe m̄ loq̄
 re et ponē carū ex
 super stertis azim
 pleri sunt oēs v̄tū
 et audientes t̄ōe m̄
 et certū magis con
 ferit eam stertorū
 cōparit. atq̄ uolū
 em̄plis cordie t̄ōalū
 ad ip̄m percutis cōt̄p̄
 tūm *De remota mollie et
 h̄re m̄m̄? h̄re p̄c̄m̄*
Inditus homo q̄
 tūcā crealto plus
 uilitas miserebat d̄m
 n̄ q̄ certus corporeo
 t̄p̄m̄ h̄re. ex̄m̄ h̄re
 uisit h̄re t̄p̄m̄. et q̄
 p̄c̄m̄ necessitatem m̄
 h̄re. uisit. ut d̄m̄
 t̄ōd̄m̄. necessitā
 q̄ iō carū sed uilit
 d̄m̄. uisit. ex̄m̄
 asserbat d̄m̄. uisit
 t̄ō et paulatī a m̄
 ḡf̄m̄te necesse eī
 et sanguine q̄ iō
 quere. Et d̄m̄

exemplū et ip̄i r̄igis suas
indigentias toleraret. Nos
q̄ cū ip̄o sumus nō possu⁹
verb̄i aut l̄ris explicare. Nā
postq̄ reperūt fratres mlti
plicari ī hoc summu⁹ atq̄ pre
cipuū studiū hūit ut magis
opeibz q̄ verbis fr̄es docerz
q̄ haberet ul' agē ul' vitāe

De ueniētia aliq̄ paupiorē se

Quādam semel obuiaisset au
tam paupculo hōi cō
suetus paupitate ei⁹ dixit
socio suo Magnā ueniēti
am ihulit nobis paupitas
isti⁹ et mltū ēprehendit pā
ptatem nr̄ā. Nā maria uē
tundia ē nī cū iuenio aliq̄
paupiorē me cū scām pā
ptatem elegeri pro mea
dñā et pro meis diuini⁹
spūalibz et corpalibz et uox
ista isonueit toti mūdo sciz
q̄ professus sum paupitate
corā deo et hōibz.

*Qualit̄ docuit induxit p̄
mos fr̄es ut uent p̄ elemosina*

Quādam beatus francisc⁹
incepit h̄re fr̄es tātū
letabat de conūsiōne illorū
et q̄ dñs dederat ei bonā so
rietatē atq̄ tm̄ diligebat. Et
uenerabat eos q̄ non dice
bat eis ut uent pro elemo
sinis marie q̄ uidebatur ei

q̄ uerē uidebant uē. unde p̄
illoz solus uuit pro elemosina.
Cūiq; nimis fatigaret ex h̄
marie q̄ fuit hō delicatus
ī serulo et debil' scdm natūm
atq̄ p̄ nūmiā abstinētiā et
afflictionē adhuc magis e
rat debilitat⁹ considerans
q̄ q̄ tantū labore solus
portare non possit et q̄ ip̄i ad
hoc idem eant uocati licet
uē uidebant hoc face. q̄
non dū etiā plene cognosce
bant nec eant ita discre
ti q̄ dicent. nos etiā uolu⁹
uē pro elemosina. Ideo q̄ dixit
eis Karissimū fr̄es et filioli
mei nolite uē uideant uē p̄
amore dei nr̄i ihu xp̄i uia
uēissime paupitatis h̄ est
cū hereditas nr̄a q̄ acqui
sunt et reliq̄ nobis dñis
nr̄ ihu xp̄s et oibz q̄ suo ex
emplo uolūt ī scā paupitate
uē uere. In ueritate dico uo
bis q̄ mlti ex nobilitatibz
et sc̄ioribz hui⁹ seculi uē
nient ad istā congregati
onē et pro magno honore
grā habebūt uē pro elemosina.
Ite ḡ confidenti et aīo ga
tenti pro elemosina bñdōe
dei. et magis libent' et ga
dent' uē p̄ elemosina debetis
q̄ ille qui de una nūmata

207

208

17
asserret centū denarios quā
offeretis illis amorē dei a
quib; petetis eleosinā dicit
tes Amore dñi dei fratre no
b̄ eleosinā Cui? cōparatōe
nichil est celū et terra q̄ vō
frēs pauci erant nō pote
rat illos binos mittē sed
vniūqueq; sepatim misit
per illa castella et villas
Et factū est cū redirent cū
elemosinis quas iuenerant
vniūq; b̄d̄o francisco ostē
debat suas quas acq̄sierat
et dicebat vnus alteri e
go meliorem elemosinā
acq̄sivi q̄ tu Et ex hoc ga
uisus ē beatus franciscus cer
nens eos ita hylares et iocū
dos et ex hoc quilib; libenti
petebat licētiā eiūdi pro e
lemosinā *¶ Nolebat frēs pro
uidos ⁊ sollicitos esse de crastino*
Quidem tempore cū eēt *¶*
beatus franciscus cū
frīb; suis quos tūc habebat
ī tanta paup̄tate vivebat
cū eis ut sc̄m euāgelii ī
oib; et per oīa ad irām ob
seruariēt ab illa sc̄ die qua
reuelauit sibi dñs ut ipse
et frēs ei; vīuerēt secundū
formā sancti euāgelij vñ
prohibuit fr̄i qui facerēt
cōquā frīb; ne ponēt legu

nia de sero ī aqua calida quā
debebat ea dare frīb; ad mīa
ducaudū die sequenti sicut
consuetū est ut obseruarent
illud v̄bū sancti euāgelij no
lite solliciti esse de crastio Et
ita frat̄ ille differebat ponere
ea ad mollicitudinē p̄ matu
tinū quā iam īchoata eāt ip̄a
dies ī qua debebant mādū
cū p̄t quod per longū t̄p̄
multi fratres ī pluib; locis
hoc obseruauerūt nolentes
plures elemosinas acq̄re vel
recipe q̄ essent necessarie p̄
vniū diem marie ī ritatib;
*¶ Quale r̄phendit frēs v̄bo et
exemplo q̄ parauerūt mēsa sup̄
tuoze in die natiuitatis dñi*

Quidam quidā mīster
fr̄m venisset ad b̄m
franciscū causa celebrandi
festū natiuitatis dñi cū eo
ī loco fr̄m de reathe fratres
occasione mīst̄ et festi parauē
rūt mensas aliq̄liter honoi
fite et curiose ip̄o die natiui
tatis super ponētes tobaleas
pulchras et albas et vasa
vitrea Descendens beatus
franciscus de cella ad come
dendū vidit mensas in alto
positas et ita curiose para
tas Tunc statim iunt sette

et tulit baculū et capellum
cuiusdā paupis qui illuc ve
nerat ipō die. et aduocās vni
de socijs suis submissa voce.
eruit foras ostiū loci ignorā
tib; frīb; de domo **D**onatus at
remansit intus iurta ostiū.
frēs vero interi intrauerūt
ad mensā **N**am beatus
francisc^{us} ordinauerat ut
frēs non respectaret eū qm
non veniret statim hora coēs
tionis **C**umq; stecisset aliqua
culū foras et pulsauit ostiū.
et socius ei^{us} statim aperuit
ei. et venies cū capello post
dosū et baculū i manibus.
iuit ad ostiū domus in qua
frēs comedebant sicut pere
grinus et paup. clāuit dices
amore dñi dei facite eleosiaz
isti pauperi et peregrino et
ifirmo **M**ist^{us} aut et alij frēs
statim cognouerūt eū **E**t rñ
dit illi mīster **f**rat^{er} nos etiā
sumus paupēs. et tū sumus
multi necessariē sūt nob^{is} eleo
sine quas habem^{us}? sed amor
illius dñi que noiasti itres
domū et dabim^{us} tibi de eleo
suis quas dñs dedit nobis
Et tū intrasset et staret cū mē
sam frēm mīster dedit scutellā
ei i qua comedebat et de pane
similit^{er} **E**t accipiens hūiliter
sedit iurta ignem corā frīb;

sedentibus ad mensam. et sus
pirans dixit ad frēs **C**ū vi
derem mensam honorificē
et curiose paratā considerau
q non eāt mensa pauperū
religiosorū q cotidie vadūt
hostiatim pro eleosinis **N**o
bis ei^{us} missimū magis quēit
sequi exemplū hūilitatis et
paupertatis cristi q aly reli
giosis. qz ad hoc vocati sum^{us}
et professi corā deo et hoībus
Unde mō videt q sedeā sicut
frater nūor nā festiuitates
dñi et aliorū scōrū magis
honorat^{ur} tū iopia et paup
tate per quā ipi sūt iurrah
celū q tū curiositate et sup
fluitate p quā elongat^{ur} a
celo **E**t hoc aut verēcūda
ti sūt frēs considerātes q
ipe purā veritate dicebat
Et quidam ex eis treperunt
fortiter lacrimai atēdentes
quō sedebat i terra et q ita
sancte et pure voluit eos
corrigē et docē **A**dmonē
bat em frēs ut ita hūiles
et honestas mensas habe
rent q vnde pñt seculares
edificari **E**t si aliquis paup
superuēiret ut iuitaretur a
fratrab; et posset sedere eq
lit iurta eos et non pauper
i tra et frēs i alto

*Qualit̄ dñs hostiēsi ploravit
et edificavit fuit de paup̄tate fr̄is*

Dñs hostiensis q̄ fuit
postea papa gregori⁹
cū venisset ad caplin fratru
ad sanctā maiam de porci
in aula inivit domū ut vi
deret dormitorū fr̄m cum
multis militibz et clericis Et
videns q̄ fr̄es iacebant infra
et nichil habebāt subtus n̄
modicū de palea et quasda
culatras p̄uiculas et fr̄ic
tas q̄i totas et ceruicalia
illa cepit fortit̄ lacrimā corā
oibz dicens Ecce hic dormi
ūt fr̄es nos v̄o miseri tot su
perfluitatibz utimur q̄ er
go est de nobis Unde ipse et
omnes alij erant valde e
dificati Mensā etiā nullā
vidit ibi q̄ fr̄es comedebāt
i terra i loco illo *Qualit̄ mi
lites iuenerūt necessarii. pete
re elemosinā ostiati uny osilū fr̄is*

Qum beatus franciscus
esset i loco bagnozaa se
ditatem notory ceperūt pe
des ei⁹ fortit̄ intumescere ex in
firmatate p̄dropis et ḡuiter
infirmatus ē ibi Et cū
audissent hoies assisi vene
rūt festinant̄ quidam mili
tes ad locū illū ut dicerent
ipm assisiū timentes ne ibi
morētur et alij habent sat.

tissimū corp⁹ ei⁹ Dū autē du
cerent eum reuerēt i quodā
castro de cōitatu assisi ut ibi
prudent. Beatus franciscus
requieuit i domo cui⁹dam
paupis hois q̄ libent̄ susce
pit eum Milites v̄o iuerūt
p̄ castra ut emerent sibi ne
cessaria et non iuenerūt. et r̄
uersi sunt ad bt̄m fr̄nciscū
dicentes ei quasi solacian
do Oportz fr̄ ut detis nob̄
de elemosis v̄ris q̄ nichil h̄re
possim⁹ ad edendū Et ait
ill' beatus franciscus cum
magno feruore spūs Ideo
nō inuēistis q̄ confiditis i
v̄ris misris et denarijs et
non i deo. s̄ reuertimī ad
domos ad quas iuistis q̄
rendo ad emendū. et depo
sita v̄tundia q̄ratis ibi
elemosinas amore dñi dei
et spūs sancto ispurante da
būt vobis habundant̄ Iue
rūt ergo et petierūt elemosinas
sicut dixit eis bt̄s francis
cus et cū magna leticia et ha
būdancia dederūt eis de re
bz q̄s habebāt illi a quibz
elemosinā postulabant
Et cognoscentes hoc eis
accidisse miraculose cum
magno gaudio ad beatū
franciscum laudantes.

deū sunt reūsi Sic utiq; bñs
franciscus pro magna no-
bilitate et dignitate habe-
bat secundū deū et mundū
petere elemosinas amore do-
mini dei q; oīa q; pater ce-
lestis pro utilitate hoīs ac-
ciuit ppter amorē dilecti fi-
lij sui dignus et idignus p-
pitiū gratis per elemosinā
sūt concessa Dicebat em
q; libentius et iocundius de-
beret petere seruū dei elemo-
sinas amore dñi dei q; ille
q; pro sua largitate et curia-
litate uet dicente quācumq; da-
bit m̄ talem nūmum ualē
tem unū solū denariū da-
bo sibi mille marcas auri
Nam seruus dei petendo
elemosinā offert amorem
dei illis a quibz petit i cuius
compacione oīa q; sunt i celo
et in terra nichil sunt Unde
anq; essent fides multiplicati et
etia postq; multiplicati fuerūt
cū uent per mundū predica-
do et iuuantent ab aliq; qñ-
tūcumq; nobili et diuite ut
comederēt et hospitarentur
apud eū semp hora comes-
tionis ibant pro elemosina
prius q; uent ad illū domū
ppt bonū exemplū fratru
et dignitatē dñe paupertatis

Et multociens dicebat ei ille
q; iuuantent eū q; non uet
Eū rēdit Ego nolo dimitte
dignitatē meā regalem et
hereditatē ac professionem
meā et fr̄m eoz uidelicet ue-
pro elemosia hostiati Et ali-
quā ibat cū eo ipse qui iuua-
uent et elemosinas q; ac-
cebat bñs fr̄nciscus ille ac-
cipiebat et ppt ei deuotio-
nem pro reliq; retinebat
Qui scripsit hec testionū
perhibz de hys *Qualit̄ uuit p
elemosina p̄usq; irret ad mensā cardial̄*
Quodam tempore cum
bñs franciscus uisitaf-
set dñm hostiensem q; postea
fuit pp̄ gregorius i hora com-
mestiois q; furtiue uuit pro e-
lemosis hostiati Et cum re-
uersus fuisset iā intraue-
rat ad mensam dñs hostie-
sis cū militibz et no-
bilibz Accedens aut beatus
franciscus posuit super me-
sam corā cardiali illas ele-
mosinas quas iuenerat
et intrauit ad mensā iusta
ipm q; uolebat q; semp bñs
franciscus sedet ppe cū et uē-
tūdatū fuit unde aliqui
tulum cardinalis eo q; iue-
rat pro elemosinis et posu-
it eas sup mensā s; nichil dixit
ei tunc ppter recumbentes

Cumq; comedisset aliquū
 tulū btūs francisc⁹ accepit
 de suis elemosinis et auli
 bz militi et capellāis dñi
 cardinalis misit parū ex
 parte dñi dei. Cui dñes cū
 magna leticia et deuotōe
 accipiētes extrahētes sibi
 capucia et infulas. Et alij
 comedebāt aliq; reponebāt
 ppter ei⁹ deuotionē. Ex hoc at
 gauisus est dñs hostiens
 ppter illozū deuotōez mar
 une qz ille elemosine non
 erāt de pane frumētī. **P**
 comestione uēo intrauit
 camerā suā ducēs secun
 beatū francisū et eleuās
 brachia sua amplexatus
 est eū cū nimio gaudio ⁊
 exultatione dicens ei. **E**
 te frater mi simplissie fecisti
 n̄ hodie ueracundia ut ue
 niens ad domū meā que
 est domus fr̄n tuoz ues p
 elemosinis. **R**ndit ei beat⁹
 francisc⁹. **P**rimo dñe exhi
 bui uobis maximū honorē
 qm̄ cū subdit⁹ faciat officia
 um suū et implet obediē
 tiam dñi sui facit honorē
 dño suo. et ait. **N**e oportet
 formam et exemplum pau
 perū uroz. marie qz scio q
 in hac religione fr̄n sūt et
 erunt fratres minores nōte

et opere q; ppter amorē dñi dei
 et sancti spūs unctiōe qui
 docebit eos de oibz; hūiliabū
 tur ad hūilitatē omnē et sb
 irectionem et seruiciū fr̄m
 suoz. **H**ūt etiā et erūt de ill
 q; ueracundia detenti n̄ ppter
 malū usum dedignātur et
 dedignabūt se humiliare
 et inclināe ad eundū pro e
 lemosinis et face' alia opēa
 seruilia ppter qd' oportz me
 ope docere eos q; sunt et erūt
 i religione ut i hoc seculo
 et in futuro sint iexcusabi
 les coram deo. **E**xistens ego
 apud uos qui estis dñs et
 aplicus n̄r et apud alios
 magnates et diuites hui⁹
 seculi q; ppter amorē dñi di
 cū mltā deuotōe nō solū
 me recipitis i domos uas
 s; etiā me cōpellitis ad hoc
Nolo ueracundā uer pro eleō
 sinis n̄mo uolo hoc h̄re et te
 ne secundū dñi pro mari
 ma nobilitate et dignitate
 regali atq; honore illis q; cū
 esset dñs oīm pro nob̄ fieri
 uoluit seruus oīm et cum
 esset diues glorioz i maies
 tate sua uenit paup fact⁹
 i hūilitate n̄rā. **U**nde q; sci
 ant fr̄s q; sunt et erūt q; p
 maiori consolatiōe aīe et
 corporis h̄eo qm̄ sedeo ad mē

sam paupaulā fr̄m et uideo
 coram me paupaulas elēo
 sinas q̄ accipiunt ostiatim
 amore dñi dei q̄ cū sedeo ad
 vram mēsam et alior̄ dño
 cū iparata de diuisis feru
 lis habūdant Panis em̄
 elēosine est panis sanctus
 q̄ sanctificat laus et amo
 dñi dei qm̄ fr̄ vadit pro e
 lēosina prius debz dicere
 laudaty et bñdicty sit dñs
 deus postea debz dice fr̄ate
 nobis elēosinā amore dñi
 dei Et de huiusmodi collatioe
 v̄boz bñi francisci cardina
 lis fuit valde edificaty Et
 ait illi fili mi q̄ bonū est ī
 oculis tuis facias qm̄ deus
 teat̄ ē et tu cū ip̄o Nam vo
 luntas bñi francisci fuit sic
 et miltoniensis dixit q̄ frat̄ nō
 debet diu stare qm̄ iux̄ pro
 elemosina p̄t̄ incitū mag
 nū et ne uerecūdaet̄ p̄tea
 ire p̄mo q̄nto fr̄ fuit nobi
 lior et melior ī sc̄lo tanto m̄
 gis letabat̄ et edificabat̄
 de eo qm̄ ibat pro elēosina
 et facebat alia opa seruilia
 q̄ tūc facebat̄ fr̄es

De fr̄e qui nec orabat nec
 laborabat sed bñ comedebat.

In primordio religionis
 cū fr̄es manent apd
 agnū ortū p̄e assisiū cāt int̄

eos quidā fr̄ q̄ parū orabat
 et non laboraret p̄ elemosinā
 ue nolebat et bene comede
 bat Considerans hec bñs
 francisc̄ cognouit p̄ sp̄m
 fr̄m q̄ eāt carnal̄ homo et
 ait illi Vade via tuā fr̄
 musca qm̄ vis comedē la
 borem fr̄m tuor̄ et eē oro
 sus ī opere dei sicut apis
 onosa et stelliḡ q̄ nō lucant̄
 et non laborat et comedit
 labore et lucrū bonor̄ ap̄i
 et sic uiuit via suā Et quia
 carnalis eāt nō peccat̄ mi
 sericordiā et nō iueit Quia
 li exiuit cū seruocē ad quēdam

Hic paup̄ qui uuit cū elemosina
 luo q̄ tempore bñi
 francisci exiuit apud sac̄m
 mariā de porciūcula quidā
 paup̄ sp̄ialis valde uenie
 bat per stratā ruerens de
 assisio pro elemosinā et ibat
 alta uoce laudando deum
 cū magna iocunditate Cū
 aut̄ appin̄isset em̄e bñi
 maie beatus franciscus
 audiuit eū statim cum
 magno seruore et gaudio
 exiuit ad eū occurrens sibi
 in uia et cū magna leti
 cia osculans humerū ei
 ubi apportabat perā cū
 elemosinā Et accepit perā
 de humerō ei et iposuit

xxxiiii

eam humero suo et sic ap-
 portavit ipsam in domo
 fr̄m et coram fr̄atibz die-
 it Sic volo q̄ frater meus
 vadat et revertat̄ cum e-
 lemosina letus et gaudēs
 et laudans deū *Et reuela-
 tu sibi fuit a dño ut vören-
 tur fr̄es minores ⁊ annunciet̄
 pacē ⁊ salutē*

Quadā vice dixit bea-
 tus franciscus. Reli-
 gio et vita minorū fr̄m
 est quidā pusillus grex q̄
 filius dei in hac novissima
 hora postulavit p̄i suo ce-
 lesti dicens Pater vellem
 q̄ facēs et dāres m̄ unum
 novū pplm et hūilem in
 hac novissima hora q̄ eēt
 dissimilis in hūilitate et
 paupertate ab oibz hys
 qui precessēt et esset oīe-
 tus h̄re me solū Et ait p̄
 audito filio suo fili mi fr̄m
 est q̄ postulasti Vñ dicebūt
 beatus franciscus q̄ ideo
 deus voluit et reuelavit
 ei ut vocarent̄ fratres
 m̄iores q̄ iste ē ppl̄s pau-
 per et hūilis q̄ filius dei
 postulavit p̄i suo De q̄
 ppl̄o ipsemet filius dicit
 in euangelio Nolite t̄re
 re pusillus grex q̄ cōpla-

aut p̄i v̄ro dāre vob̄ regnū
 Et iterū *Et d' vni ex m̄io-
 ribz fr̄ibz meis fecistis m̄
 fecistis Et licet de oibz
 paup̄eibz sp̄ualibz dñs h̄o
 intellexit precipue tñ pre-
 dixit religionē fr̄m n̄ioꝝ
 i ecclesia sua eē v̄turam
 Unde sicut reuelatū fuit
 beato fr̄ncisco ut deberet
 vocatū religio fr̄m minorū
 sic fecit scribi in p̄ia re-
 gula q̄ portavit corā dño
 papa Innocētio tertio q̄
 eam approbavit et con-
 cessit et postea in cōsistorio
 oibz nūciavit Similiter et
 salutationē q̄ fr̄es debe-
 vant dicē dñs sibi reucla-
 ut sicut fecit scribi i testa-
 mēto dicens Dñs michi
 reuelavit ut debeā dicē
 pro salutationē Dñs det ē
 pacem Vñ in principio
 religionis cū v̄t cū quodā
 fr̄e qui fuit unus ex duo-
 decim primis ille frater
 salutavit viros ac milie-
 res per viā et eos q̄ erāt
 i agris dicens Dñs det vo-
 bis pacē Et q̄ hoīes nō
 audierāt adhuc fieri ab
 aliquibz religios̄is talē
 salutationē Inde plurimū
 mirabant̄ v̄mmo aliq̄*

cū indignatione dicebāt eis
Quod sibi vult ista tal' sa-
lutatio v'ra Ita q' frater
ille cepit ex hoc v'canda-
ri un' dixit b'cō franci-
co. D'itte me dice' aliam
salutationē et ait illi b'cō
francisc' D'itte illos dice'
q' nō peripiūt q' dei sūt
s' noli v'canda' q' adhuc
nobiles et p'ncipes h' mū-
di de hac salutatioe tibi
et alijs fr'ibz r'uerētia ex-
hibebūt Non ē est mag-
nū si d'ns voluerit h're unū
nouū et p'iuū p'lm ab oī-
bus q' p'cesserūt singu-
larē et dissimulē i v'ita' i
in verbis q' esset contēt'
h're ipm solum dulcissim'
*De caritate i cōdescēpōe ad p'x-
imū Et p' q' h'cō cōdescēd' fr' q'
moriebat' fame comedendo cū
ipō admonēs frēs ut diserte p'ncipz agerēt*

Quodā tempore cū
b'cō franciscus ce-
pit h're frēs et manēs cū
eis apud riuū tornū i
grū cortū ipe assisū am-
dit ut quadā nocte qui-
escentibz oībz fratribus
circa mediā noctis excla-
maret vnus de fratribz
dicens Noxiū morioz.
Stupefctū aut et teriti

omīs frēs euigilauerūt et
erurgens beatus francisc'
dixit Surgite frēs et accē-
dite lumē Et accenso lu-
mē dixit Quis est ille
q' dixit morioz Rēdit ille
frater Ego sum Et ait
illi Q' habes fr' et quō
morieis At ille ait No-
xiū fame. Tūc b'cō frā-
nciscus statā paratū fecit
mensam et sicut homo
plenus caritate et discer-
tione comedit cū illo ne
v'candaret comedere solū
et de voluntate ipi' oīes
ali' frēs p'iter comederūt
Nam ille frater et oīes
ali' nouit' crāt cōiūsi ad
d'nm et ultra modū sua
corpora affligebant Et
p' comestione dicit b'cō
franciscus ceteris fratribz
Carissimū dico vobis q'
vnusquisq' consideret
naturā suā q' licet ali-
quis v'rm sustentā va-
leat pauciori cibo q' alt'
volo tñ q' ille qui indig'
maiori cibo non teneatit
ad illū imitā in hoc. s'
naturā suā considerā
tribuat corpori suo neces-
sitate suā ut sufficiat ser-
uire spū Sicut em a su-
p'fluitate comestione q'

obest corpori et aie tenem
nobis cauere ita eam a
nimia abstinentia pmo
magis qm dñs misericor
diam vult et nō sacrifi
cium Et ait Karissimu
frēs hoc qd feci videlicet
q ppter caritate frīs mei
comedim? ppter cū eo ne
vetundaret solus comedē
magis necessitas et cari
tas coegit me face Sed di
co vobis qd de cetero nolo
ita facere qz non esset re
ligiosū nec honestū sed
volo et p̄cipio vobis ut
quilibz fr̄m secundū pau
ptate nr̄am suo corpori
satisficiat sicut necesse
fuerit. Nam primi frēs
et alij q venerant post
ip̄os vsqz ad magnum
tempus affligebant cor
pora ultra modū cū ab
stinentia cibi et potus
vigilijs frigore et aspe
tate indumenti et la
bore manū suaz por
tabant subtus ad cinē
artulos ferreos et loicas
fortissimas nlicia p̄t
qd sanctus p̄r conside
rans qd hac occasione
frēs poterant ifirmari
aliq̄ iā in pariuulo tē

94
pore eant infirmari phibuit
in quodam caplo ut nullis
fratru portaret subtus
ad carnem n̄ tunicam
Nos v̄o qui cū eo fuim?
testionū phibemus de
ip̄o qd licet toto tpe vite
sue circa frēs esset discer
tus et tempeat? ita tñ
qd ip̄i in cibis et alijs
rebus nullo tempore deu
arent a modo paup̄tat?
et honestatis nr̄e reli
gionis Ip̄e pater sanctis
simus nichilomin?
a p̄ri
cipio sue cōuersiois vsqz
ad finē vite sue corpori
suo fuit auster? q̄uis
naturalit̄ esset debilis
et in seculo nō posset vi
ue nisi delicitate. *Delicite*
Dñ
quodā tempore cōside
rans qd frēs iam excede
bant modū paup̄tat?
et honestatis i cibis
et in alijs rebus In q̄
tam sua predicandōe
quā fecerat aliq̄bz fr̄bz
in persona oim fr̄m.

dit Non putant fr̄es
q̄ corpori meo necessaria
essent pictancia Sed q̄
oportet me cē formā et
exemplū oīm fr̄m volo
uti et esse content⁹ pau-
cis et paup̄cul' abis et
oībz alijs rebus uti se-
cundū paup̄tatem atq̄
que seiosa et delicata
peit⁹ abhorē

*Qualit' condescendit fratri
firmo comedendo vias cū co*

ppviii

Alio tempore cū esset
beatus francisc' ap̄
eundem locū quidā frat'
sp̄nialis et antiquus in
religione eāt ibi infirm⁹
et debilis valde Quem
videns beatus fran-
cisc' pietate motus se-
cum ē. S; q̄ tunc fr̄es
sani et infirm' cū maḡ
gloritate utebant' pau-
ptate pro habundancia
& in suis infirmitatibz
non utebant' medici-
nis nec etiā requirebāt
sed potius q̄ erat con-
tra corpori libentius

assumebat Dicit vñ
beatus francisc' dicit
summe mane comede-
ret de viuis maturis ca-
to prodesset ei Et sicut
cogitavit vite sue ita
fecit Surrexit enī qua-
dam die summo māe
& vocavit illū fr̄m se-
creto et dicit illū i vi-
neam quantā q̄ eāt
iuxta locū Et elegit
vinam vitē in qua
eāt bone vine ad mā
ducandū et sedens
iux' vitem cū illo fr̄e
cepit comedere de viuis
ne ip̄e frater veāun-
taret comedere solus Et
manducantibz ill' libe-
ratus est ille frater &
dñm p̄ter laudave-
rūt Unde ip̄e frat' to-
to tpe vite sue reco-
tus est illius misericordie
et pietatis q̄ oñdit et
fecit ei pater sanctissi-
m' cū magna deuotio-
ne & lacrimaz effusione
h' me fr̄es sepi' r̄sebat.

Qualiter nudauit se et fornicauit
ut vestiret pauperem.

A pud celanum tunc
hyemali cum beatus
franciscus habet pan-
num plicatum in modum
mantelli quod sibi accom-
modauit quidam autem
femina occurrit ei quaedam
vetula petens elemosi-
nam. quod statim panem sol-
uens a collo et licet esset
alienus dedit pauperi
vetule dicens Vade et
fac tibi tunicam quod satis
indiges. Arrisit vetula
et stupefacta nescio timo-
re an gaudio panem de-
manibus eius sumpsit. Et
ne mora periculum repe-
tionis traheret auerit ve-
lociter et pannum cum for-
nicibus incidit. Cum autem
non inuenisset panem
sibi sufficere pro tunica ad
primam benignitatem sancti
patris recurrit indicans ei
panem pro tunica nimis
modicum extitisse. Vertit
sanctus oculos ad socium

quod tantum panem porta-
bat ad dorsum et ait illi.
Audis quid haec pauper-
cula dicit. Amore dei susti-
neam algorem et daisti
paupercule illum pannum
ut eius tunica complea-
tur. Et statim sicut dece-
rat ipse dedit et socius
utque nudus remansit
ut paupercula vestiretur.

**Et furtum reputabat non
dare magis egenti...**

Quoniam semel iuicetur
de senis pauperem
obuium habuit. et ait so-
cio. Oportet ut reddam
mantellum pauperculo
et mutuo enim accepimus
donec pauperiore nobis
iueiorem. Socius autem
considerans propter patris ne-
cessitatem partem abscondit
bat. ne prouideret alteri se
negligens. Cui dixit sanctus.
Ego nolo esse fur. Nam
pro furto nobis imputaretur
si non darem ipsam ma-
gis egenti. Sicque propter
mantellum pauperi con-
donauit.

~~Pud cellā de cōtōna
portabat beatus
franciscus mantellum
nouū q̄ pro ip̄o fr̄es ac
quisiuerunt studiose .
Venit paup̄ ad locum
plorans uxore mortuā
et filiā paup̄culā deluc
tā Cui sanctus cōpari
ens ait Mantellum
reddo ē tali pacto ut
nulli redas ip̄m n̄ bñ
emat et soluat tibi exō
audientes fr̄es curret
ad paup̄em ut mantel
lū auferrent eidem sed
paup̄ in vultu sancti
p̄ris audaciam sumēs
ip̄m iūctis manibus
ut p̄prium deferebat
finalit̄ fr̄es mantellū
redimerēt procurātes
paup̄i precū debitū
exhiberi~~

~~Pud collē comi
tatus perusy be.~~

~~atus franciscus recepit
quendam paup̄em q̄
prius nouerat in seculo
dixit q̄ ad eū fr̄iter qu
ter te habes At ille im
to aīo cepit contra do
minū suū maledicta
v̄ba profere dicens V̄rā
dn̄i mei cui dn̄s male
dicat nō possū me h̄re
n̄ male eo q̄ abstulit
michi oīa bona mea
Videns aut̄ beatus fr̄
ciscus ip̄m i odio mor
tali p̄siste' misertus a
nimā eius ait illi fr̄
indulgeas dn̄o tuo a
more dei ut libēs aīaz
suā et possibile est q̄
ip̄e ablata ē restituat
Alioquū res tuas per
didisti et aīaz tuam
pdes Et ille dixit Nō
possū penitus indulgē
n̄ prius que abstulit
reddat m̄ Tunc beat̄
franciscus dixit Ecce
tō ē hunc mantellū
Precor te ut idulgeas
dn̄o tuo amore dn̄i di~~

23
*Qualit' dedit mantellū no-
uū pauperi cū pacto.*

Ad cellā de cōtōn
portabat beatus
franciscus mantellū
nouū q̄ pro ip̄o acqui-
suerāt studiose. Venit
paup̄ ad locū plorans
uxorem mortuā et fi-
liam paup̄culā deli-
tā. Cui sanct' cōparātes
ait. Mantellū dō tibi
tali pacto ut nulli red-
das ip̄m n̄ bene emat
et soluat. Et audiētes
fr̄es accurrerūt ad paup̄-
rem ut mantellū auf-
rent eidem. Sed pauper
in vultu sancti pr̄is
autariā sumens ip̄s
uictis manibz ut ip̄m
desēbat. Finalit' fratres
mantellū redierūt p-
curantes paup̄i pre-
cū debitū exhibē. *Qua-
lit' q̄dam paup̄ v̄tute elemosic
biti. f. v̄mis' uirtus dño suor' odū*

Ad collē comita-
tus perusij beatus
franciscus crepit q̄dā

paup̄em q̄ prius noue-
rat in seculo dixit q̄ ad
cū frater qualit' te ha-
bes. At ille irato aīo ce-
pit conf' dñz suū ma-
ledicta proferre dicens.
Gr̄a dñi mei cui dñs
maledicat nō possum
me h̄re n̄ male eo q̄ ab-
stulit m̄ oīa bona me-
a. Videns aut' beatus
franciscus ip̄m ī odio mō-
tali psiste' misēat' aīaz
ei' aut' illi frat' indul-
geas dño tuo amore di-
ut libēs aīaz suā et pos-
sibile est q̄ ip̄e ablata
ē restituat alioquū res
tuas pdidisti et aīam
tuā pdes. Et ille dixit.
Non possū p̄itus idul-
ge' nisi prius que ab-
stulit reddat. Tūc be-
atus franciscus dixit.
Ecce dō ē hūc mantel-
lū. Precor te ut indul-
geas dño tuo amore do-
mini dei et statū dulco-
ratū ē cor ei' ac benefi-
cio prouocat' v̄misit.

dño suo iurias **Quali**
mi sit mantellū mulieri pau
paula q̄ pariebat i oculis sic ip̄e
Quodam mulier pa
paula de machilo
ne venit italye ppter
infirmatē oculoz Cū
aut venisset medicus
ad beatū franciscum
dixit ei **frater** quēdā
mulier infirma oculis
venit ad me que tñ
paup est q̄ oportz me
eā dare sibi expensas
Quo audito statim pi
etate motus ē sup eā
et aduocans unū de fr̄i
bz q̄ eāt eius gādian⁹
dixit ei **frater** gādian⁹
oportet nos redde' alie
nū **Q**ui ait **Quid** est
illud alienū frat' **At**
ille dixit **Istum** man
tellū quem accepim⁹
mutuo ab illa mulie'
paup paula et infirma o
portet nos redde' sibi.
Et ait illi gādian⁹ **fr̄**
q̄ melius ē videtur ita
facias **Tunc** beat⁹ fr̄.

friscus vocauit cū hyla
ritate quēdā spūalem
hoiēm familiare sibi et
dixit ei **Tolle** hūc man
tellū et duodecim pa
nes cū eo et vade ad il
lā mulierē paupaulā
infimā oculis q̄ tibi on
dit medic⁹ et dic ei **Pa**
per homo cui accomo
dasti hūc mantellū gra
tias tibi refert de mutua
tione mantelli tolle qd'
tuū est **Iuit** ego ille et
dixit mulie' omnia q̄
dixerat ei beāt⁹ fr̄iscus
Illa vō putās sibi illu
di cū timore et uerundia
dixit ei **Ditte** me in pa
ce nescio enī q̄ dicit **Ille**
aut posuit mantellum
et duodecim panes i maibz
eius **Ipa** vō cōsideans
q̄ in uitate hoc dixit cū
timore et reuēcia accē
pit gaudens et laudās
dñm **Et** timēs ne sibi
aufretur surrexit nocte
occulte et ad domū suā
est reuersa cū leticia.

Beatus autem franciscus
ordinauit cum gardia-
no ut cotidie dum ibi ma-
neret daret illi expensas
Unde nos qui fuimus cum eo
testimoniū perhibemus de
ipso quod tante caritatis erat
et pietatis infirmus et sanus
non solum erga fratres suos
sed etiam erga alios pau-
peres sanos et infirmos
quod necessaria sui corporis
que fratres aliqui cum
magna sollicitudine et la-
bore acquirebant Prius
nobis blandiens ne
inde turbaremur multa
leticia interiori et exteriori
dabat ipsis pauperibus
subtrahendo ea sibi etiam
quod sibi valde necessaria
erant Et propter hoc genera-
lis minister et gardianus
eius preceperant ei ut
nulli fratri tunicam suam
daret sine eorum licencia
Nam fratres propter eorum deuo-
tiones aliqui petebant
eius tunicam quam statim
dabat aliqui diuidebant
eam et partem dabant et partem
sibi retinebant quia non

portabat nisi unam tunicam
*Quali dedit tunicam fratribus
petentibus cum amore dei . . .*

Unde quodam tempore
dum iret per quandam
provinciam predicando.
obuiauerunt ei duo fratres
francigene qui cum habu-
issent de ipso magnam con-
solacionem finaliter perie-
runt tunicam suam amore
dei. exiit se tunicam et de-
dit eis manens nudus
per aliquam horam Nam cum
sibi amor dei allegaba-
tur siue corda siue tuni-
ca siue aliquid aliud pe-
teret nunquam alium denega-
bat immo displicebat
sibi valde et sepe argue-
bat fratres cum audiret eos
pro qualicumque re amore
dei iutiliter nominare Dice-
bat enim tam altissimum
quam preciosissimum est
amor dei quod nunquam de-
bet nisi ratione et in mag-
na necessitate cum mi-
sera reuerentia nominari
Unus autem ex illis fratribus

pppim

eruit se tunicā suā et de-
dit simul. cū dedit tu-
nicam ul' partē ei' ali-
cui sustinebat in mag-
nā necessitatē et tribu-
lationē qm̄ nō potat
tam cito hēre aliā tū-
cam maxime qz sēp
volebat hēre pauper
cuiā tunicam de pernis
reperiatā qm̄ est itus et
foris. ymo nūq' ul' ra-
tio volebat portatē tu-
nicā de nouo pāno s'
acquirebat ab aliquo
fr̄e tunicam ei' q' ille
portabat p' aliq' tēp'
Et etiā qm̄ accipiebat
ab uno fr̄e p'tem tūice
sue et ab alio p'tem in-
teius p't' suas multas
infirmutates et frigidit-
ates stomachi et sple-
nis aliqñ reperiebat
eam de nouo pāno et
hūc modū paupertat'
in vestimētis suis te-
nuit et obseruauit
usq' ad illū anū q' mi-
grauit ad dñm. Nam

paucis diebus an̄ obi-
tū suū qz erat ydropic'
et quasi totus desicci-
tus et ppter alias plu-
res infirmitates qua'
habebat fecerūt ei fr̄es
tres plures tūcas ut
ppter necessitatē die noc-
tuqz tūca mutaretur

*Quali' occulte voluit dare
pauperi unā peciam ..*

Hic vice vēit qui
tam paup' ad lo-
cum ubi erat beatus fr̄
iscus et perijt a fr̄ibus
amore dei aliq' penā
pāni. Quod audiens
beatus franciscus dixit
audiam fr̄. Queris p'
domū si potes iuenire
aliq' peciam ul' pānū
et da illi paup'. Et cōs
p' totam domū frater
ille dixit se non iuenire.
Et autē non reuertē
vacuus fr̄ ille iuit
beatus franciscus occulte
p't' gardianū ne pro-
hiberet ei et tulit cil-
tellū et sedens in loco

secreto cepit tolle' quāta
 penā tūce sue que cāt
 interius suta volēs ip
 sam dāe illi paup' oc
 aulte **S**z gardianus
 hoc sciens statim
 iuit ad eū et prohibu
 it ut nō dāet maxime
 qz tunc cāt magnū fri
 gus et ipē infirmūz fri
 gidus cāt valde **D**ixit gō
 ei beatus franciscus **S**i
 vis ut non dem illi pe
 nam istā oportz omni
 no ut aliq' penam fa
 nas sibi dāi frī paupē
 Et sic frēs illi dederūt pā
 pei aliq' pānū de indu
 mentis suis orōne bti
 francisci **C**um p' mūn
 dū predicāe suie pedes
 suie in azino postq' ce
 pit infirmāi ul' in eq'
 in maxima et strictissā
 necessitate qz alit' noluit
 equitāe et hoc parū aū
 obitū suū **S**i aliq's frat'
 a cōmodo dabat sibi aliq'
 mantellū nolebat illū
 accipe' n̄ tali mō qz pos

set ipm dāe cuius pau
 paulo obuianti sibi ul'
 venienti ad eū dūmodo
 spūs ei' testimoniū phibēt
 ei qz necessarius esset illi

*Quale dicit fratri Egidio ut
 vestiret pauperem.*

In primordio eligi
 nis cū manēt apd
 rigū cortū cū duobz so
 cys quos tm̄ tūc habebt
 ecce quidā noīe egidius
 qui fuit tertius frater
 venit de seculo ipm ut
 recipēt vitam ei' **C**ūz
 sic manēt ibidem p ali
 quos dies indutus pā
 nis quos de seculo appo
 taueāt accidit qz quidā
 paup' veniēt ad locū
 illū petens elemosinā
 a bto francisco **C**onuer
 sus beatus franciscus
 ad illū egidiū dixit ei
Da frī paupēi mātel
 lū tuū **Q**ui statim cum
 magna leticia tulit il
 lū de dorso suo et dedit
 paupēi **E**t tūc visum
 fuit sibi qz statim no

ppp

ad

uā grām inuississet de
in cor eius qz cum hylai
tate dederat mantellū
paupēi sic qz receptus
semp usqz ad maxiaz
pfectionē vtuose pro
ferit *De penitētia quā de
dit frī qui male iudicauit
pauperem.*

ppp

Qum beatus fran
ciscus causa predi
cariois iussit ad quēdā
locū frīm ppe rottherab
richy accidit ut ipā die
qua debebat predicāre
quidam paup et infir
m⁹ veniet ad eū Cui ml
tū compariēs cepit dicē
socio suo de paupitate et
infirmitate ipi⁹ Et ait
illi socius ei⁹ frī verū ē
qz iste satis paup videt
sed forte in tota provin
cia non est aliquis vo
lūtate dinor illo Et sta
tim reprehensus dixit
a beato francisco dixit
culpam suam Et ait ei
btūs franciscus Vis de
hoc face pniāz qz dicit

Et Qui respondit libenti
faciam Et dixit ei Va
de et erue tūcam tuā
et proice te nudū ad pe
des paupēis et dices ei
quō peccasti ī ipō det
hendo sibi et dic eruit
oret pro te Fuit ergo ille
et fecit oīa que dixerat
illi btūs franciscus et
facto surrexit et induit
tūcam suā et reuers⁹
est ad beatū franciscū
btūs fet ait illi Vis scire quō
peccasti ī illo. ymmo
an ipō Cum paupere
debes considerare illū
in cuius noīe venit q
nostram paup tatem
et infirmitatem assū
sit Nam infirmitas
et paup tatis istius est
quoddam speculū no
bis per qd speculari
a considerare debem⁹
cum pietate infirmitatem
et paup tatem
dñi nī ihū xpī *De
testamēto nouo qd fecit dari
mlieri pauperi duoz frūm.*

mat

Alio tempore dum
 manet apud sat
 tam maria de porcun
 aila queta mulier ve
 tula et paupaula que
 habebat duos filios q
 in religioe venit ad lo
 ai petens elemosina
 a beato francisco Sta
 tim beatus franciscus
 dixit fa petro cathany
 qui eat tuc generalis
 miter Possimus ne
 hie aliq q demus illi
 mri nre Dicebat eni
 miz aliuius frs esse
 mrem suam et oim
 fem Respondit ei pe
 trus In domo nichil
 est q possum ei dare
 q velle talem elemo
 sinam q posset suste
 tae corpus eius In
 eclesia aut habemus
 solimodo vnu testam
 tu nouu in quo legim
 lones ad matutinu
 Nam illo tpe fratres
 non habebant bre
 uiaia nec multa psal

Terna Dixit ergo illi fra
 ter Da matris ure testame
 tu vt vendat illud pro
 sua necate Credo enim
 firmiter q plus placebit
 duo et bte virgini q si
 in ipo legerrimus et sic
 dedit illi Na i potest
 scribi et dici de ipo q
 legitur de bto job Ab
 vtero matris sue egres
 sa est et creuit misercor
 dia in eu Vn uobis qui fuis
 cu eo no solu qui de cari
 tate et pietate eius cura
 fratres et alios paupe
 res ab alijs intellexim
 s et que oculis uris vi
 dimus longu cet et val
 de difficile scribere vel
 narrare De yfioe sre huilita
 tis a obie in seipo a i frbz suis
 et p qli signit officiu placonis
 et instituit gnale ministru
 fratre petru cathany

Heriuandam sa eru
 tis humilitatis vir
 tute paucas anis elapsis
 post conuersionem suam
 in quodam capto coram

Cur respondit
 firmiter et dicit
 te et qui tunc
 et potest te iudic
 tes paupes et
 quo petra i ipi
 hento sui et de
 oret pro te iust
 et frat oia que d
 illi bti francisc
 factu surgit et
 rium sua et r
 est ad beati fran
 bis aut illi Bis s
 petra i illo ymo
 an ipo cum paupe
 debet considerat
 in auius noie v
 nostrum paup
 et infirmu
 sit Nam infirmu
 et paupes sp
 quoddam sp
 us per od sp
 a considerat
 cum pietate un
 tatem et paup
 diu vi iju sp
 istam non q
 in lani pauperi dicit

fratribus resignavit offi-
cium prelationis dicens amo-
do mortuus sum vobis
Sed ecce frater petrus
catholici cui ego et nos
omnes obedimus Et pro-
sternens se in terram coram
ipso obiaz et reuerentiam
pronusit eide flebant
ergo fratres omnes et dolor in-
minus altos gemitus ex-
torabat Cum scilicet videbant
se quodammodo orphanos
fieri tanto preter Surgens
autem beatus pater et ele-
uans oculos in celum et
iunctis manibus dixit
Dne recomendo tibi facti-
am quam hactenus commi-
sisti et uicem propter infirmi-
tates quas nosti Dul-
cissime Dne curam ipse
hinc non uales eam recomen-
do ministras Qui tenean-
tur in die iudicii coram
te Dne reddere rationem
si quis frater propter eorum
negligentiam vel ma-
lum exemplum seu asperam

X
Quasi etiam resignavit sonos suos nolens
hinc sonum speciale.

correctionem perierit. per-
māsit tunc subditus usque
ad mortem huius se
habes in omnibus quam
aliquis aliorum X

Alio tempore cunctos so-
cio resignavit vicario suo
dicens Nolo videri singu-
lari ac prerogativa liber-
tatis ut habeam socium spe-
cialem sed fratres me de loco
ad assuetum sicut Dominus in
spiritu uicem eis Et adiecit
Vidi iam unum teum qui non
habebat nisi unum titulum
duarum sui itineris et ego vo-
lo videri melior illo hec
autem semper fuit gloria
sua ut omnis singularita-
tis et iactantiae spiritus relegam
habitaret in eo virtus
christi.

*Et propter malos prelatos unum
citant officium.*

Interrogatus semel
a quodam fratre cur
fratres sic a curia recedant et
alienis tradidit manu-
bus quasi ipsi ad eum

nullatenus pertinere
 Respondit fili tui Ego
 fr̄s diligo sicut possu.
 si si mea sequerentur ves
 tigia ipos vtiq; plus a
 ware ne me illis redde
 re alienū. Nā sūt quidā
 de nūo prelatorū quia
 liter trahūt eos proponē
 tes illis crepla atiquozū
 & paz mea tuonita repu
 tantes. Sed quid et qua
 liter ipsi agūt in sine
 clarius apparebit. Et
 parū post cū infirmitate
 nimia infirmaretur gra
 uatur in vehemētia
 spūs in lectulo se erexit
 et clamās dixit. Quis sūt
 isti qui religionē meam
 et fr̄s meos de manibz
 meis capiunt. Si ad ge
 nerale mptm venio. Ego
 eis oūdā qualem volū
 tatem habeo. *Chūlit*
 am̄bat carnes pro ifirmis
 & moēbat eos esse patientes.

Quā vercaidabatur
 b f per loca publica
 auitatū pro fr̄e infirmo

carnes accipere moēbat cū
 languidos pacēter fr̄e de
 sectus & nō consurgere in
 scandalū quā nō erat eis
 plene satis factū. Unde in
 p^a r^a fecit scribi sic. Ro
 go fr̄es meos vt in suis
 infirmitatibus nō in
 cantur vel sturbentur
 dtra deū vel d^r fr̄es nec
 multū soliate postulent
 medicinas nē nimis de
 siderēt libare cū cito
 moritūam que est aīe
 ūmna. Sed de omnibz
 gr̄cias agūt & quales
 vult eos deus ēē tales
 ēē desiderent quos enī
 dñs ad vitā p:cordina
 uit eternā flagellozum
 & infirmitatū stimulis
 erudit sicut ip̄e ait. Ego
 q̄s amo castigo. *De hu*
mili r̄sponse btoz franci
a & dominia qñ fuerit sil in
trogati a cardialibz vtz velle
fr̄es suos esse platos i emā.

In vrbe roma cum
 illa duo clara lū

arguo

plm

ra luāria orbis vede
licet b f a bñs doctus
ecēt simul corā dño hos
tise q̄ p̄ra fuit sūmus
pōtifer atq; vniūm e
ructuaret de deo melli
flua. dicit illis tādē
dñs hostiēsis In etiā
p̄mutā pastōes et p̄
lati eant paupes ⁊ ho
mines caritate nō cupi
dit seruētēs Cū q̄ nō
facim⁹ de vñs s̄ribus
epōs ⁊ platos q̄ docu
mūto et creplo oēs oī
bus alijs p̄ualetent
Fit inter scōs de rñdēdo
huīlis ⁊ deuota cōtenao
Non quidē p̄capitib⁹
s̄ deserētib⁹ sibi inuicem
ac se cogentibus ad rñdē
dū Dēd tādē vicit huī
litas franciscū ac p̄us
rñdēt. vicit ⁊ dñicū vt
p̄ius rñdēdo huīlitez
obēdret Rñdēs q̄ bñs
doct⁹ dicit Dñe gradu
bono sublimati sūt frēs
mei si h̄ q̄ s̄c volūt. et
pro posse inco nūq̄ per

mittā vt aliquod assēp̄
speculū dignitatis Tūc b f
inclinas s̄ corā dñō dñō
dicit Dñe mōres iō vō
ti sūt frēs mei vt maio
res fieri nō p̄sumāt. do
cet corū vocatio ip̄os
in plano subsistere et
huīlitate xp̄i vestigia
imitari vt p̄ h̄ tandem
in respectioē scōrū plus
alijs exaltē Si cui vul
tis q̄ faciūt frēm in etiā
dei tenē illos ⁊ d̄suare
in statu vōcōis eorum
ac ip̄os si ad alta q̄sē
derunt ad plana reiat
violenter et p̄dationē ah̄
illos ascendē nūq̄ p̄mutatio.
h̄ fuerūt scōrū rñsa q̄bus
fuitis de vtriusq̄ rñsōib⁹
edificatus valde Dñs hosti
enf̄ inēfas deo grās egit
Descendētibus autem am
bob⁹ si mul rogauit bñs
doctus bñm franciscū vt
dignāctur ei dāe cordam
qua cingebatur Recusauit
bñs franciscus ex huī
litate sicut ille ex caritate

28
postulabat. viat tamē
felix postulatis deuoto
et corda bti fructuasi p
violencia caritatis ac
ceptam. Ipe bti doctus
sub tunica anxit et er
tūc deuote portauit. Tā
dem alter posuit manus
suas inter manus alte
rius et alter alteri se mu
tua recomēdaciōe dulcis
sua recomēdauit. Dixit
scūs doctus scō fransisco
Vellem fr' fructuase vnā
religionem fieri tuam
et meā et nos in eam vi
ue pari forma. Demum
cū se abiuicem sepabāt
dixit bti doctus plūbus
qui astabāt. In veritate di
co q' hūc sanctū virū frā
q' oēs religiosi deberūt
ymitari tanta est sātatis
eius perfectio. **¶ Pro fū
damento huilitatis voluit
omnes fratres suos seruire
leprosis.**

Batus fransiscus a ^{plim}
pūcipio sue cōuer
sacionis dno coopante

velud sapiens edificator
se ipm sup firmā petram
petrā fundauit id est
suprā mariā huilitate
et paup̄tatem dei appel
lās religionē suā firmā
minorū ppter nimīā
humilitatem. Vñ in pū
cipio sue religionis volu
it q' frēs manerēt in hos
pitalibus leprosorū ad
seruēdū eis ibiq' facere
scē huilitatis fundamē
ti. Rā qñ veniebāt ad
ordinē nobiles et ignobi
les inter alia q' nūciabā
eis dicebat q' oporteret
ipos huiliter seruire le
p̄sis et manē in doctibus
eorū sicut in p̄ma regu
la continetur. Nichil sub
celo habere volentes nisi
sanctam paup̄tatem p
quā nutritur a dno in
hoc seculo abis corpora
libus et in futio celestē
consequētur hereditate.
sic q' se ipm p se et pro
alijs fundauit sup̄ mar
iam huilitatem et paup̄

tate. q̄ tñ esset magnus p̄
laty in ecclesia dei elegit et
voluit eē abiectus nō solū
in ecclesia s̄ etiā inter fratres
suos. Hec abiectio in opini
ōe et desiderio eius sit may
ima exultatio eius in con
spectu dei et hominum.

*Et de omnibus bonis vobis et
operibus suis volebat soli deo at
tribui gloria et honorem.*

760

Quoniam predicasset po
pulo in reathe in
platea ciuitatis statim fini
ta predicatioe surrexit epis
copus ciuitatis eiusdem
vir vtriusq; discretus et spū
tualis aut ad populum.

Dñs ab inicio ex quo pla
tauit et edificauit ecclesi
am suā semp illustrauit
eā sanctis viris qui eam
verbo extollerent et exem
plo. nūc autē in hac nouis
sima hora illustrauit eā
isto paupculo et despecto
ac illustrato hoīe francis
co p̄pter q̄ tenemini ex hoc

exolere

Dñm diligere et honorare
et cauere vobis a peccatis.
nō fecit enī taliter omni
natio. Hys verbis finitis
descendebat episcopus de
loco vbi p̄dicauerat et intra
uit ecclesiam episcopa
tus. Ad quē accedens beatus
franciscus inclinauit se to
rā eo dices padēs ad pe
des ipsius et ait. In verba
cedico vobis dñe episcope
q̄ nullus fecit tantū hono
rem in hoc seculo quā tum
fecistis michi hodie. Nam
illi hoīes dicēt. Iste est sac
tus homo attribuentes
michi gloriā et sc̄tatem
et nō creatori. Sed vosta
quā discretus sepastis p̄
a viliosum. Cū enim beatus
franciscus laudaretur
et diceretur esse sanctus.
talibus sermonibus res
spōdebat dices. Non sū
securus q̄ nō debeo habere
filios et filias. Nam
quāq; hora dñs auferet
michi thesaurū suū q̄

michi comedauit quid
aliud remaneret michi
nisi corpus et anima q̄
etiam infideles habent ymo
credere debeo si dñs lat̄
mi vel infideli hoī tāta
bona contulisset quāta
et michi fidelioēs essent
ip̄i dño q̄ ego. Sicut em̄
in pictura dñi et b̄t̄e vir
ginis in ligno depicta
honorat̄ dñs et b̄t̄a vir
go et tamen lignū et pic
tura nichil sibi attribu
ūt sic seruus dei est q̄cā
pictura dei in q̄ deus
honoratur p̄pter benefi
cū suū. Sed ip̄e sibi de
bet attribuere nichil q̄
resp̄cū dei minus est
quā lignū et pictura
ymo est purū nichil. Et
ideo soli deo gl̄a et honor
est adhibēda. sibi autem
solūmō verecūdia et tri
bulatio dū uiuit inter
miserias mūdi huius

Qualiter vsq̄ ad mortē

29
voluit habere gardianū v
nū de socijs suis et uiuē i subiectioē

Uolens autem vsq̄ *plvj*
ad mortem in hu
militate p̄fecta et sub
iectioē p̄sistere diu an
mortem suā dixit gene
rali ministro. Volo vt cō
mittas vicem tuā super
me me vni ex socijs me
is cui obediam vice tua
Nam p̄pter bonū obedi
encie volo q̄ in vita et
in morte semp̄ mane
as meū. Et ex tūc vsq̄
ad mortem habuit vñū
de socijs suis gardianū
cui obediebat vice gn̄a
lis minister. ymmo q̄dā
vice dixit socijs suis:
Hāc gratiam inter a
lias contulit michi do
minus q̄ ita diligenter
obedirem nouiā q̄ ho
die intrauit religioē
si esset michi assignatus
pro gardiano sicut illi
qui est primus et anti
quus i vita et religioē

Subditus enī debet cōsiderare prelatū suū nō ut hoiēm sed ut deū pro cuius amore subditus est eidem. Postea dicit nō est aliquis prelatq̄ in toto mūdo qui tantū timetur a suis subditis quātū dominus faceret me timeri si vellem a fratribus meis. Sed hāc graciā cōtulit michi dñs q̄ volo esse cōtentus ōnibus sicut ^{plvii} qui minor est in religione. Hoc autem vidim⁹ oculis nr̄is qui cū ipō fuimus sicut etiam testat⁹ ^{plvii} tal. x̄ q̄ cū aliqui fratres nō satisfacerent ei in suis necessitatibus vel dicerent sibi aliqui verbū de quo solet homo turbari statim ibat ad oracionem et in reuersione sua nolebat de aliquo recordari n̄ vn̄ quā dicebat talis non ^{plvii} satisfecit michi vel talis

Dixit michi tale verbū. Sicq̄ in huiusmodi p̄ seuerās quāto appin quabat morti tanto magis erat sollicitus cōsiderare quō in omni humilitate et paupertate et ōni virtutum perfectiōe possit viuere atq̄ mori.

De p̄fecto mō obediendi quē docebat p̄r sc̄is

Docebat pater sac̄tissimus fratrib⁹ suis. fr̄tres carissimū primo verbo p̄ceptū implete nec exspectetis iterare q̄ dicitur verbis. Nūc il enī possibilitatis cui semini siue iudicatis esse in p̄cepto q̄ et si supra vires ego vobis mī darem sc̄a obediencia viribus non carebit.

Qualē assimilauit p̄fōn obediēte sub figurā torpori mortuo.

Quadā autē vice ante socios suos

tale emisit suspirium
 Dixit aliquis est in mū
 do qui bene obediat **fra**
 prelato suo **Stati** socij
 dixerūt ei **Dixit** nobis pa
 pater que est pfecta et
 sūma obedientia **At** il
 le respondēs **Verū** et
 pfectū obedientem sub
 figura corporis mortui
 sic descripsit **Tolle** cor
 pus exāme et ubi pla^{exam}
 cuerit tibi pone ipsū.
 videbis illud nō repug
 nare motū. nō murmurāe
 sitū. nō reclāre dimissū
Quod si in cathedra ex
 altatur nō alta sed yma
 respiciat **Si** collocetur in
 purpura duplo pallef
 at **Hic** autem verus
 obediens est qui aīr mo
 ueat non iudicat. **Ubi** loq
 tur non aīrat. ut trismūte
 tur non instat. p motus ad
 offiāū solitam tenet humi
 litatem. dū plus honorat
 plus reputat se indignū
Pure et simpliciter mūit

30
 tas non postulat
 sacras obedientias nomi
 nabat sūmā vero obedi
 enciam et in qua nichil
 habuit caro et sanguis il
 lam esse credebat quadi
 uina inspiratione inter
 infideles fuit ob proximo
 rū lucrū vel martirij de
 sideriū **Hic** vero petere
 iudicabat esse multum
 deo acceptam **Quintus**
ē nimis cito pāpē p obiam.
 et pcepto obic nō obedire

Batus itaq; pater
 pceptū esse tenebat
 nec primo fulminandū
 esse iudicū q̄ esse debet ex
 tremū ad ensē in quid nō
 cito manus mittenda est
Eum autem qui pcepto
 obediencie nō festināta o
 bedit dicebat nec deū time
 re nec hominē reuēri dū sz
 non habet causam necessa
 riam retardandi **Nil** feri
 us quā auctas impandi
 in temario pceptore quid

est aliud q̄ gladius fu-
riosi. Quid vero despatius
quā religiosus neglector o-
bedientiæ et cōceptor

*Qualiter respondit fr̄ibus sua-
dentibz ei ut peter̄ p̄uilegiū ut
possent libē p̄dicare.*

Quidā fratres dice-
rūt beato ato fran-
cisco pater nōne vides q̄
episcopi nō p̄mittūt nos
p̄dicare aliquā et plibz diebus faci-
ūt nos stare ociosos in vna
terra anteq̄ possimus p̄ba-
dn̄i nūciare. Melius esset
q̄ impetrare a dn̄o papa
p̄uilegiū sup hoc et esset sa-
lius animarū. Quibus ip-
se respondit cū magna re-
phensione dicēs. Vos fratres
minores nō cognoscitis vo-
lūtatem dei et nō p̄mittitis
me conuertere totū mūdū
sicut deus vult. Nā ego vo-
lo p̄fectam humilitatem
et reuerentiā p̄mo conuer-
tere platos qui cū viderūt
vitā nostrā sanctā et hu-
milen reuerentiā ad eos

Et tēbat fr̄es i cōsiliando sibi iūcē q̄ vnus turbabat aliu

rogabūt vos q̄ p̄dicatis
et conuertatis populū atq̄
ipsū vocabūt ad p̄dicati-
onē melius q̄ p̄uilegia
vestra q̄ ducēt ad supbiam.
Et si fueritis sep̄ati ab om̄i
auaricia et indueritis po-
pulū ut reddat ecclesijs vitā
sua ipsi rogabūt vos ut
audiatis confessionem po-
puli sui licet de hoc nō de-
beat curare. Nā si conuer-
si fuerit bene inueniēt cō-
fessores. Ego enī volo p̄ me
hoc p̄uilegiū a domino
ut nūq̄ ab homine aliquo
habeam p̄uilegiū nisi
omnibus reuerentiā
facere et p̄ obediētiā
sancte regule plus exem-
plo quā verbo conuer-
te vnuerfos. *De mō q̄ hic +
h. fca.*

Afirmabat fratres
minores hoc noui-
simo tempore a domino
missos ut peccatorū ablu-
tis caligine exempla mō-
straret. Suauissimis dicebat
se repleti odoribus et unguē

31
ti preciosi virtute limari cū
sanctorū fratruū qui erāt
porbem dissi aut diebat
magnalia. Accidit quādā
die fratre quēdā corā vno
nobili viro de insula typpi
in fratre aliū iactare ver
ba iniurie. Qui cū cerne
ret fratre suū ex hoc aliquā
tullū perturbatū. Dicit in su
met vindictā accensus as
sūpsit stercus azini et ori
pprio dentibus conterendū
inmisit dicens. Stercus mas
tuo lingua q̄ in fratrem in
aīdie venenū effudit. As
piciens autem her vir ille
stupore attonitus valde edi
ficatus abcessit atq̄ exiit
se et omnia sua volūtatū
fratruū exposuit. Hoc itaq̄
verbo ex more fratres omnes
seruabāt ut si quis eorū
alij verbū iniurie vel tur
bacionis intulisset. statū p
tinus interrā prostratus
pedem fratris osculabatur
et humiliter veniā postula
bat. Exultabat sanctus p̄r

in talibus cū filios suos au
diebat ex se ipsis sc̄tatis ex
empla educere atq̄ benedic
tionibus omni accepzio
ne dignissimis illos fra
tres accumulabat q̄ ver
bo vel opere ad cristi amo
rem inducerent peccatores.
Nam in animarum zelo
quo ip̄e erat p̄fecte reple
tus volebat filios suos
sibi vera similitudine res
pondere. *Qualit̄ xp̄s cōq̄st̄
fuit fratri leoni socio beati f.
de ingratitude et superbia
fratruū.*

Quādā vice dixit
dn̄s ihesus cristus
fratri leoni beati fructu
frater leo ego lamētor de
fratribus. Cui r̄spondit
frater leo p̄pter quid dn̄e.
Et dominus r̄spondit
p̄pter tria. videlicet quia nō
recognoscūt beneficia mea
que tam largiter impendo
eis ut nosti cū non semu
nēt neq̄ metēt. Et quia tota
die murmurāt et otiosi
abūant.

sūt. et q̄ sepe ad uā se pro
uocāt ad iūcē. et ad amōrē iūria
nō redēūt et nō portāt quā
rapiūt. **Quali huilit et be**
espondit cuidā doctōri ordi
pdicatorū interroganti eū de
vbis scripture...

liij

Mante ip̄o apud se
nas venit ad eū qui
dam doctor sacre theolo
gie de ordine predicatorū
vir utiq; humilis et spi
ritualis valde. Cūq; ip̄e
cū beato francisto de ver
bis simul aliq̄dū mhu
lissent. Interrogauit eū
dictus magister de illo ver
bo ezechielis. Si non ānū
ciaueris impio impietate
suā. animā eius de manu
tua req̄rā. Dixit enī multo
tiens bone pater. ego non
cognosco me in peccato mor
tali. q̄bus non ānūcio impi
etatem eorū. nūquid de ma
nu ipsorū anime req̄rētur.
Cui beatus franciscus hu
militer dixit se esse ideotā
et ideo magis expēdne sibi

mea

doteri ab eo quā supra
scripture sententiam res
pondere. Tūc ille humi
lis magister adiecit. Fra
ter licet ab aliq̄bus sapi
entibus huius verbi ex
positionē audiueri. tamē
sup hoc vestū pāperem
intellectū. Dixit ergo beatus
franciscus. Si verbū ver
debeat generaliter intelli
gi ego taliter accipio ipsū.
Et seruius dei sic debet
vita et sanctitate in se ip̄o
ardere vel fulgere. ut luce
exempli. et lingua sancte
conuersationis omnes im
pios reprehendat. Sic m̄p
splendor eius et odor fame
ipsius ānūciabit omnibz
iniqtates eorū. Plurimū
itaq; doctor ille edificatus
readens dixit socijs beati
francisci. Fratres mei the
ologia huius viri purita
tate et contemplacione sub
mixta. est aquila volans.
nostra vero scientia ventre
graditur super terram.
De huilitate et pace habēda

Cū clericis & laycis

Liber vestros filios vellet
 cū omnibus hominibus
 pacem habere atq; vniuer-
 sis paruulos se prebere
 cū tamen maxime hu-
 miles esse verbo et exemplo
 docuit nōstrauit Dicebat
 cū In adiutoriuū clericorū
 missi sumus ad animarū
 salutem Et q; in illis inue-
 nitur munus suppleatur a
 nobis q;libet autem recipi
 et mercedem non scāidum
 auctoritatem sed scāidum
 laborem **E**stote fratres q;
 deo est gratissimū animarū
 lucrū et hoc melius conseq;
 possenus cū pace q; cū dis-
 cordia clericorū **S**i autem
 ipsi **possimus** seculū impe-
 diūt populorū dei est vlcio
 et ipse retribuet eis in tēpore
Ideo estote subiecti p̄latis ne
 quātū ex vobis est malus
 zelus constringat **S**i filij pa-
 cis fueritis clerū et populū
 lucrabimini et hoc acceptabili-
 us est deo quā populū solū
 clero scandalizato lucrari
Tegite inquit corū lapsus
 et multiplicas corū defectus
 supplete **T**ūc cū hoc feceritis
 humiliores estote

Qualit̄ acq̄sunt huilit̄ ecclē-
 sia scē marie de anglis ab ab-
 bate b̄t̄ b̄ndā de assisio et vo-
 luit fr̄es sp̄ ibi habitare & con-
 uersari humilit̄. **A**mo

Uidens beatus francis-
 cus q; dominus vel-
 let multiplicare numerum
 fratrū dixit ad eos **K**arissimi
 fratres et filij mei video
 q; dominus vult nos mul-
 tiplicare **U**nde videtur
 michi bonū et religiosum
 vt acq̄ramus vel a canonici-
 cis sancti rufini aut ab abate
 sancti benedicti aliquā ecclē-
 siam vbi fratres possint dicere
 horas suas et solūmodo ha-
 bere iuxta eam aliquā pau-
 paulam et paruam domū
 lātam ex luto et viminibus cō-
 structam vbi fr̄es possint qui-
 escere et opari **V**alotus iste
 non est honestus nec sufficiens
 fratribus postq; dominus
 vult eos multiplicare et max-
 ime q; nō habemus hic ecclē-
 siam vbi fratres possint di-
 cere horas suas **E**t si aliquis
 fratrū moriretur non esset
 honestū hic sepelire ipsum
 nec in ecclēsia secularium
 clericorū **E**t placuit sermo

62

cunctis fratribus. Tunc ergo ad
episcopum assisii et predicta
verba proposuit coram ipso. Cui
dixit episcopus. Frater nul-
lam ecclesiam habeo quam
valeo vobis dare et hoc idem
canonica responderunt. Tunc
iuit ad abbatem sancti bene-
dicti de monte sbato. et ea-
dem proposuit verba coram ipso.
Abbas vero pietatis motus
habito consilio cum monachis
suis operante gratia et volun-
tate diuina concessit beato fran-
cisco et fratribus suis ecclesiam
beate marie de portuicula pro
minori et per magis pauper-
cula ecclesia quam haberent.
Et ait abbas beato francisco.
Ecce frater exaudiuimus
quod petisti. Sed si dominus
habet vestram congregationem
multiplicauerit volumus quod
locus iste sit caput omnium
fratrum et placuit sermo bea-
to francisco et cunctis fratribus
suis et gauisus est nimis
beatus franciscus de loco
fratribus concessio maxime
propter nomen ecclesie matris
aristi. Et quia erat ita parua
et paupercula ecclesia et etiam
quia nominabatur de portu-

cula in quo prefiguratur
quod deberet esse caput et ma-
ter pauperum minorum fratrum
vocabatur etiam portuicu-
la quia curia illa antiquitus
portuicula dicebatur. Unde
dicebat beatus franciscus
propterea voluit dominus ut
nulla alia ecclesia fratribus
concederetur et quod fratres
primi tunc etiam de nouo con-
struerent nec haberent nisi
illam quoniam in hoc adim-
pleta fuit quedam prophete-
cia per aduentum fratrum mino-
rum. Et licet esset paupercula
et iam destructa tamen per mag-
num tempus homines ciuitati
assisii et totius illius curie
habuerunt deuotionem magnam
ad illam ecclesiam et maiorem
habent usque hodie et cotidie
augmentatur. Unde statim
sicut fratres iuerunt illuc ad-
morandum quasi cotidie mul-
tiplicauerunt domus eorum
numerum et odor fame ip-
sorum per totam vallem spole-
tanam et per multas partes
mundi mirabiliter est dispersus.
Antiquitus vocabatur hinc
sancta maria de angelis
quia sicut dicitur tantus an-

gelici et secularium conuentionum
 ad locum ~~secularium~~ illum plus quam
 consueuerunt quod etiam fratres sunt
 magis frigidi in oratione et
 operibus uirtuosis et magis
 dissoluti et ad preferendum uer-
 ba ociosa et nouitates huius
 seculi quam solebant. Locus ipse non
 habetur in tanta reuerentia et
 deuotione sicut hactenus con-
 sueuit et sicut uellem. **Hec** cum
 dixisset beatus franciscus **Ita**
 cum magno seruoze conclusit dicens
 uolo igitur quod ipse locus sit sem-
 per immediate sub potestate
 generalis ministri et serui ut
 inde maiorem curam et sollicitudi-
 nem habeat providendi idem
 de bona et sancta familia. **Cle-**
 rici elegantur de melioribus et
 sanctioribus et magis honestis
 fratribus et qui sciant melius
 officium qui sunt in tota religio-
 ne ut non solum seculares sed
 etiam alij fratres libenter et
 cum magna deuotione uideant
 et audiant eos. **De** fratribus
 etiam laicis sanctis hominibus
 discretis humilibus et honestis
 elegantur qui seruiant illis.
Uolo etiam quod nulla persona et
 nullus frater intret in illum
 locum nisi generalis minister

et fratres qui seruiant illis. **Et**
 ipsi non loquantur cum aliqua
 persona nisi cum fratribus qui ser-
 uunt eis et cum ministro quan-
 do uisitare eos. **Uolo** similiter
 quod fratres laici qui seruiunt eis
 teneantur nunquam eis dicere uerba
 ociosa uel noua huius seculi
 uel omnia quecumque non essent utili-
 lia animabus eorum. et propterea
 uolo specialiter quod nullus intret
 in locum illum ut ipsi melius con-
 seruet puritatem et sanctitatem
 suam et quod in illo loco nichil pe-
 nitius fiat uel dicatur multi-
 liter sed ipse locus teneatur to-
 tus purus et sanctus in uisus
 et laudibus domini. **Et** cum
 aliquis istorum fratrum migra-
 uerit ad dominum uolo quod
 loco ipsius mittatur illuc alius
 sanctus frater ubique fuerit
 a generali ministro. **Nam**
 si alij fratres declinauerint
 a puritate et honestate. **Uolo**
 quod iste locus benedictus sit
 et permaneat semper speculum
 et bonum exemplum totius re-
 ligionis et quodam candela-
 brum ante thronum dei et bea-
 tam uirginem semper ardens
 et lucens propter quod precat
 dominus pro peccatis. **De** fratribus

aliqui

et de culpis omnium fratrum
atque conseruet semper et pro
tegat hac religionie et plant
culam suam

*De humili obedientia quam oste
debat circa ecclesias scobando et
purgando eas*

Quodam tempore cum
maneret apud sanctam
mariam de portuicula et pau
ci adhuc essent fratres. Ibat le
atus franciscus per villas
illos et ecclesias in circuitu ci
uitatis assisi annuncians et
predicando hominibus ut fa
cerent penitentiam ad porta
bat scoba ad scobandum eccle
sias immundas. Nam multum
volebat beatus franciscus quoniam
vidit aliquam ecclesiam non
mudam sicut volebat et sem
per finita predicatione faciebat
aggregare omnes sacerdotes qui
aderant in aliquo loco remoto
ne audiretur a secularibus et
predicabat eis de salute anima
rum ut essent solliciti in serua
re mudas ecclesias et altaria
et omnia que pertinent ad diu
ina mysteria celebranda. *De
rustico qui inuenit eum humiliter
scobantem etiam et conuersus
intrauit ordinem et fuit*

Sanctus frater

Quoniam in xv iussit ad
quendam ecclesiam v
nius ville ciuitatis assisi ce
pit cum scobare humiliter
et mudare et statim exiit ru
mor de ipso per totam villam
videbatur enim libenter ab illis
hominibus et libencius au
diebatur. Et autem audi
uit hoc quidam rusticus mu
re simplicitatis qui arabat
in agro suo. Iohannes nomi
ne statim iuit ad ipsum et in
uehit eum scobantem eccle
siam humiliter et deuote
et ait illi da michi scobam
quod volo te adiuuare. Et acci
piens scobam de manibus
eius scobauit residuum et se
dentibus illis simul ait ille
beato francisco. *frater iam
est diu quod habui in volunta
tem seruiendi deo. Et maxi
me postquam de te et tuis fratri
bus rumorem audiui. Sed
nesciebam qualiter ad te venire.*
*Nunc autem postquam pla
cuit domino ut te viderem
Volo facere quicquid tibi pla
cuerit. Beatus franciscus cum
sideras eius feruorem exul
tauit in domino maxime*

lvi

ideo

fr

34
quia tunc paucos habe-
bat fratres et videbatur
sibi q̄ ppter simplicitatem
et puritatem ipsius dēret
esse bonus religiosus. Dix-
it aut̄ ei frater si vis eē de
vita et societate nr̄a opor-
tet q̄ expties te de omni-
bus tuis q̄ sine scandalo
hr̄e possi et des ea paupe-
ribus sc̄dum consiliū
sancti euāgelij. quod illud
idem fecerunt omnes fra-
tres mei qui potuerunt.
Quo audito statim iuit
ad agrū ubi dimisit boues
et soluit illos et dixit vnū
eorum be. fr̄a. et dixit ei.
frater tot annis seruiui pa-
tri meo et oibus de domo me-
a et licet sit parua heredi-
tas mee volo hūc
bouē recipe pro pte mea et
ipsum dare pauperib; sicut
tibi melius videbitur. Vide-
tes aut̄ pntes eius et fratres
sui qui erāt adhuc pui q̄
volebat eos dimittē cepert
omnes de domo sua tam
fortiter lacrimari et tam
dolorosas voces cū planctu
emittere q̄ inde motus est
beatus fran. ad pietatē q̄

magna familia et inbe-
cillus erat. Et ait illis b. f.
Parate comestione pro oī-
bus nobis et comedamus
oēs insimul et nolite pla-
gere q̄ vos faciam valde
letos. Illi aut̄ statim pa-
uerūt et oēs simul cū maḡ
leticia cōederunt. Post co-
mestione vero dixit b. f.
Iste filius v̄r̄ vult seruire
deo et de hoc nō debetis co-
tristari sed plurimū gau-
dere. vobis enī tm̄ sc̄dum de-
um sed etiam sc̄dū istud
seculū imputatur ad mag-
nū honorem et p̄fectū aīa-
rum et corporū quia de car-
ne v̄ra honoratur deus et
omnes fratres nr̄i erunt
v̄ri filij et fratres. et q̄ cre-
atura dei est. et suo creato-
ri vult seruire. cui seruire
regnare est. nō possum n̄
debeo ipm̄ reddē vobis sed
vt ipso habeatis consolati-
onem volo vt ipse exp̄t
se vobis de isto boue tamq̄
pauperibus licz dēret ipm̄
dare alijs paupibus sc̄dum
euāgelij. Et consolati sūt
oēs in verbis b. f. et max-
ime letati sunt de boue q̄
redditus fuit eis. q̄ pau-
peres erant valde. Et quia

btō. f. nimis placebat pura
et sancta simplicitas in se. in
alys statim induit cū pānis
religionis et ducebat ipsū se
cū humilitate pro soao suo. **Et**
enī ille tante simplicitatis. q̄
ad omnia que faciebat. b.
f. credebat se teneri vñ qñ
beatus. f. stabat in aliqua
ecclesia vel in aliquo loco
ad orandū et iste volebat
cum videre ut actibus et
gestibus eius se penitus cō
formaret. Ita q̄ si. b. f. flet
tebat genua vel leuabat
manus ad celū vel sputa
bat vel suspirabat. et ip̄e
omnia similiter faciebat.
Cū autem p̄pendiss̄ de hoc
btō. f. cepit ip̄m de huius
modi simplicitatibz cū maḡ
leticia r̄ndere. **Cui** ille r̄ndit
Frater ego promisi oīa facere
que tu facis et ideo oportet
me tibi in omnibz conforma
ri. **Et** de hoc mirabatur
et letabatur mirabiliter. b.
fran. videns ip̄m in tanta
puritate et simplicitate. Ip̄e
vero postea cepit in tm̄ pro
ficere q̄ btō. f. et alys fr̄es
omnes de illius prof̄itione
plurimū mirabantur. **Et**
post modicū t̄pus mortu⁹
est in illo sancto prof̄ectu
virtutum. **Unde** postea

beatus fran. cum letitia
mentis et corpis inter fra
tres narrabat de ipsius cō
uersatione et nominando
ip̄m nō fratrem sed s̄ctū
iohannem. **Qualit̄** puniuit
seipm̄ comedendo in scutella cū
leproso quia fecerat illi vere
cundiam.

Ruersus aut̄ btō. f.
ad ecclesiā beate ma
rie de porciuncula inuenit
fratrem iacobū simplicem
cum quodā leproso valde
ulcerato. **Sibi** enī recōmē
dauerat beatus. f. ip̄m le
prosum et omnes alios q̄
erat quasi medicus eorū et
libenter vulnera eorū tan
gebat et mūbat et curabat.
Nam tūc fratres cōmorabā
tur in hospitalibz leprosoꝝ.
Dixit ergo beatus. f. fratri
iacobo quasi arguendo eum
Tu nō deberes ducere crista
nos quia nō est honestū pro
te nec pro illis. licet enī vel
let q̄ seruiret ipsis tm̄ nole
bat q̄ extra hospitale dedu
ceret eos qui erāt multum
plagati quia homines cō
sueuerant tales abhorre
re nimis. et ip̄e frater iacob⁹
erat ita simplex q̄ ibat cū
eis de hospitali vsq̄ ad eccl̄iam.

sancte marie de portuincula
 sicut iussit cum fratribz
 ipsos aut leprosos vocabat
 beatus .f. fratres cristianos
 Et his dictis .b. f. statim re-
 phendit se credens illu lepro-
 sum fuisse veracudatu ppter
 reprehensionem qua fecit
 fratri iacobo Et ideo volens
 satisfacere deo et leproso dixit
 culpam suam fratri petro
 cathani q tunc erat genera-
 lis minister Et ait Volo ut
 confirmes michi penitencia-
 am qua elegi facere pro hoc
 defectu et michi nullatenus
 contradicas Tu respondit
 frater fac q tibi placeat
 Nam frater petrus tunc ve-
 nerabatur et timebat eum
 q no presumebat contradi-
 cere sibi licet sepe inde affli-
 geretur Tunc dixit .b. f. h-
 sit penitencia mea videlicet
 ut comedam simul in vna
 scutella cu fratre cristiano
 Cu igitur sederet ad mensam
 beatus .f. cu leproso et alijs
 fribus apposita est vna scu-
 tella int beatu .f. et leprosu
 erat aut totus ulceratus et
 abhominabilis et maxime
 digitos habebat contractos
 et sanguinolentos cu quibz
 accepit bonu de scutella ita

ut qn ponebat illos in scu-
 tellam defluebat sanguis
 et sanies digitoru Et videns
 hoc frater petrus . et alij fr-
 contristati sunt valde sed
 nichil audebant dice ppter
 timorem et reuerenciam sci
 patris Qui vidit hoc scrip-
 sit et testimoniu perhibet de
 his

*Qualiter fugauit demones
 cu verbis humilitatis*

Quodam tempore iuit
 beatus .f. ad ecclesia
 beati petri de bonario ppe-
 castrum trenij de valle spo-
 letana Et cu eo iuit frater
 pacificus qui in seculo voba-
 tur rex versuum nobilis et
 curialis doctor tantorum
 Erat aute illa ecclia dexe-
 licta Dixit ergo beatus .f.
 fratri pacifico reuertere ad
 hospitale leprosum qa volo
 hac nocte hic solus mane-
 et cras summo mane re-
 uertaris ad me Cu aut
 remansisset solus ibi et dix-
 isset completoru et alias
 oraciones voluit quiesce
 et dormire sed no potuit
 Spiritus aut eius cepit
 timere ac sentire dyabo-
 licas suggestiones et sta-
 tum exiuit de ecclesia et

lip

signauit se dicens Et pte dei
omnipotentis dico vobis de
mones. vt exerceatis circa
corpus meum quicquid
datum fuerit vobis a dno
ihū cristo qm̄ sum patus
ad omnia sustinēda Cum
enī maior inimicus quē ha
beo sit corpus meū vindica
bitis me de aduersario meo
et pessimo inimico Et statim
suggestiones ille penitus ces
sauerunt et reuersus ad locū
ubi iacebat dormiuit i pace
*De visione fr̄is pacifici qua
vidit ⁊ audiuit sedem luase
ri ⁊ seruari huili b̄to fr̄a cisco.*

Mene autē facto reuer
sus est ad eū frat̄ pa
et cificus. beatus. f. tunc stabat
coram altari in orōe Et frat̄
pacificus expectauit ipm̄ ex
chorū orans similiter coram
crucifixo Et cum cepisset
orare eleuatus est et raptus
in celū siue in corpe siue ex
corpus solus deus nouit Et
vidit in celo multas sedes in
ter quas vidit vnā emine
ntiorem alijs atq; p̄ omnibz
gloriosam fulgentē atq; orna
tam oī lapide p̄ioso Et ad
mirans pulchritudinē eius
cepit intra se cogitare cuius

esset illa sedes Et statim
audiuit vocem dicentem
sibi Hec sedes fuit luase
loco illius sedebit in ea fr̄a
ciscus humilis Et cum ad
seipm̄ redisset statim exiit
foras ad eum beat̄ fr̄anase
ad cuius pedes statim ca
dit ille frater in modū cru
cis brachys cancellatis Et
considerans eum quasi iā
in celo in illa sede manētē
Dixit ei Pater indulgeas
m̄ et roga dnm̄ vt misere
atur mei et peccata mea
indulgeat m̄ Extendens
autē manus beatus fran.
eleuauit ipm̄ et cognouit
statim q̄ aliquid in orōe vi
disset Videbat enī totus mu
tatus Et loquebatur ad be
atum. f. nō quasi viuente
in carne sed quasi iam res
nantem in celo Postea q̄
nolebat dicere visionē bea
to fran. cepit loqui sibi
verba quasi a longe et int̄
illa dixit ei Quid credis de
tempō frater. Rndet beat̄ fran.
et ait illi. michi videtur q̄
sum magis peccator q̄ aliq̄s
in toto mūdo Et statim dic
tum fuit aīe fratris pacifi
ci In hoc potes cognoscere
veram fuisse visionē q̄ vi

36
disti quoniam sicut lucifer propter
superbiam suam de illa sede
fuit abiectus sic franciscus
propter humilitatem suam
mereretur exaltari et sedere
in ea

*Qualiter se fecit trahi nudum
cum fune ligato ad collum coram populo*

Quodam autem tempore cum de
quadam sua infirmitate
maxima aliquantulum con-
ualuisset visum fuit sibi quod
habuisset aliquantulum pic-
tanciam in illa infirmitate
lucet parvum comedisset et ex-
urgens quadam die cum ad-
huc non esset liberatus de fe-
bre quartana fecit convocari
in ipsam civitatem assisium in
platea ad predicacionem fini-
tam autem predicacionem precepit
populo ut nullus inde recederet
donec rediret ad ipsos et in-
tra tres episcopatus ecclesiam
sancti rufini cum multis fra-
tribus et fratre petro cathani qui
fuerat canonicus eiusdem eccle-
sie et primus generalis minister
fuit electus a beato francisco
Dixit eidem fratri petro Pre-
cipiens per obedientiam ut absque
contradictione faceret quicquid
diceret sibi Respondit ei frater petrus
frater nec possum nec debeo al-
lud velle et facere de me et de

te nisi quod placet tibi Exiit
ergo tunica sua beatus frater
Precepit ei ut cum corda ligata
ad collum eius traheret ipsum
nudum coram populo usque ad locum
ubi predicauerat. alteri autem
fratri precepit ut acciperet unam
scutellam plenam cinere et asse-
deret ad locum ubi predicauerat
et quando esset tractus ad illum
locum puerum illum cinerem super
vultum eius Iste tamen non obedi-
uit sibi in hoc propter nimiam
compassionem et pietatem qua mo-
tus fuit super eum Sed frater pe-
trus accipiens corda ligata
ad collum eius traherebat ipsum
post se sicut precepit ei Ipse autem
plangebat fortissime et alii
fratres cum eo lacrimas max-
ime compassionis et amaritu-
dinis emittebant Cumque deduc-
tus fuisset nudus coram populo us-
que ad locum ubi predicauerat
dixit Vos et omnes qui meo
exemplo seculum delinquitis
et intrant religionem et vitam
franciscanam. creditis me esse sanctum
hominem. sed deo et vobis con-
fiteor quod in ista mea infirmi-
tate comedi carnes et brodi-
um carnibus conditum Et
ceperunt quasi omnes plange-
re super ipsum pro nimia pietate
et compassione Maxime quia

tunc erat tempus hyema-
le et frigus valde intensū
necdū liberatus erat a fe-
bre quartana. Et p̄uacientes
pectora sua accusabāt seip-
sos dicentens. Si iste sanctus
pro iusta et manifesta neces-
sitate cū tanta verecundia
corporis se accusat cuius vitā
nouimus esse sanctam quē
etiā p̄pter nimiam abstineā
et austeritatē quā fecit cor-
pori suo ab inuicō sue conuer-
sationis ad cristū tenuimus
viviū in carne iā q̄si p̄morta.
quid faciemus nos miseri q̄
toto tpe vite nostre viximus
et continue viuimus sc̄dm
desiderium carnis.

Quo volebat oībus esse notū
quicquid solacionis recipiebat
corpus eius.

Simuliter alio tempe
cum in quodā heremi-
torio comedisset in xl^o sanc-
ti martini cibaria condita cū
lardo p̄pter infirmitates su-
as quibus oleum erat ni-
mus contrariū finita qua-
dragesima cum p̄dicaret
magno p̄plo in primo ver-
bo predicationis dixit illis
Vos fuistis ad me credentes
cum magna deuotione me
esse sanctum hominē. sed deo

et vobis confiteor me in hac
quadragesima comedisse
cibaria cum lardo condita.
Immo etiam quasi semper
quādo comedebat apud ali-
quos seculares vel fiebat si
bi aliqua consolacio corpor-
alis p̄pter infirmitates suas
statim in domo et extra do-
mū corā fratribz ignorātibz
et secularibus illud dicebat
manifeste. Talia cibaria co-
medi. Nolebat enī occultare
hominibus quod erat dñō
manifestum. Simuliter ubi
cumqz et coram quibuscuqz
religiosis et secularibz spūs
eius ad supbiā vel vanam
gloriam vel ad aliquod vi-
cium mouebatur statim
coram illis confitebatur il-
lud nude sine aliquo vela-
mento. Unde semel dixit so-
cys. taliter volo viuere in he-
remis et in alyis locis ubi ma-
neo qualiter si omnes hoēs
me viderent. Si enī me esse
putant sanctū hominē et
nō facerem vitam que sc̄o
hominū esset hypocrita. Cū
itēqz p̄pter infirmitatem
splenis et stomachi frigiditatem.
vni de consocijs q̄
erat gardianus vellet cō-
fiteri sub tunica ipsius al-

con-
tut

quantulum de pelle vulpis iuxta splenem et stomachum maxime quia tunc erat magnū frigus Rūdit ei beatus fran. Si vis ut habeam sub tunica pellem vulpis facias michi poni deforis sup tunicam de illa pelle unum frustum ut omnes homines per hoc cognoscant qd habeo etiam interius pellem vulpis. Et ita fecit sibi fieri sed parū portavit eam licet valde necessaria foret ei

Qualit' se statim accusavit de vana gloria quā habuit dā de elemosinā.

Qum iret p civitate assi sy quedam vetula paupula perijt sibi amore dei elemosinam. Et ipē statim dedit ei mantellum quē habebat ad dorsum & statim sine mora confessus est corā illis qui sequebantur eum qd habuit inde vanā gloriam. Et tot exempla alia hīs similia vidimus et audimus de summa humilitate ipsius nos qui cū eo fuimus conuersati quod nec verbis nec lris possumus explicare In hoc autē pīcipuū et sūmum studiū habuit beatus f. ut nō esset

ypocrita coram deo et licet sepe ppter infirmitates suas esset ei necessaria pītantia tū considerabat de se per bonū exemplum fratribus et alijs exhibē. Vñ pacenter omnē indigentiam sustinebat ut omnem tollerēt materiam murmuris. *Qualit' descripsit Irādī statū pfecte huilitatis in seipo.*

Qum appropinquaret tempus capituli. dixit beatus f. sermo suo Non videtur michi qd sum frat minor nisi essem in statu quē dicā tibi Ecce fratres cū magna deuotione iuitant me ad capitulū et motus ex deuotione ipsorum vado ad capitulū cum eis Ipsi autē cōgregati rogant me ut annūciē verbū dei et predicē inter ipōs Et surgens predicō illi sicut me docuit spūs sanctus. *Finis ergo p̄dicatione ponatur qd omnes clamēt aduersum me. Nolumus te regnare sup nos. Non enī es loquēs sicut decet et es nimis simplex et idiota et verecūdamur nimis habere ita simplicem et despectum platum et sic ciuunt me cum*

hym

sup nos. Vñ de cetō nō p̄sumas vōcē n̄z plati

vituperio et obprobrio. Non
igitur videtur michi quod sum
frater minor si eodem modo
non gaudeo quam me vili-
pendunt et cum verecundia
eiciunt nolentes ut sim pre-
latus eorum. sicut qui vene-
rantur et honorant me eo-
rum profectu et utilitate
utrobique equaliter se habere
Nam si grauius sum cum
exaltant et honorant me
propter profectum et deuotio-
nem eorum ubi tamen anime mee
periculum esse potest. Mul-
to magis debes letari et io-
cundari de profectu et salu-
te anime mee cum vitupe-
rant me ubi est certum
lucrum est.

*Qualiter voluit ire hu-
iliter ad partes longinquas si-
cut miserat alios fratres. Et
qualiter docuit fratres ire humiliter
et deuote per mundum...*

Anno illo in capitulo
in quo multi fratres mis-
si fuerunt ad quasdam prouin-
cias ultra partes marinas
Remanens beatus frater cum
quibusdam fratribus dixit
ad illos fratres charissimi
oportet me esse formam et
exemplum omnium fratrum
Si ergo misii fratres ad partes
longinquas ad tolerandum

labores et verecundiam fa-
mem et sitim et alias ne-
cessitates. Iustum est et humi-
litas sancta requirit ut ego
similiter vadam ad aliquam
longinquam prouinciam ut frater
magis patienter susti-
neant aduersitates cum me
illud idem audierint tole-
re. Ite ergo et orate dominum
ut det michi digam illam prouin-
ciam que sit magis ad
laudem suam et profectum a-
nimum et nostre religionis
bonum exemplum. Nam mos
erat sanctissimi patris cum vel-
let ire ad aliquam prouinciam
orare prius dominum et mittere
fratres ad orandum ut dominus di-
rigeret eorum suum ad eundem illum
ubi magis placatum erat ei.
Fuerunt ergo fratres ad oran-
dum et oratione finita reuersi
sunt ad eum et statim dixit
eis. In nomine domini nostri ihesu
christi et gloriose virginis ma-
tris eius et omnium sanctorum
digo prouinciam francie in
qua est catholica gens. maxime
quia inter alios catho-
licos exhibent reuerentiam magis
nam corpori christi quod est in
valde pretiosum propter quod cum
illis libentissime conuersabor.
Nam beatus frater tanta reue-
rentiam et deuotionem in corpore

38
cristi habebat q̄ voluit scri
bi in regula vt fr̄es prouin
cijs vbi moraretur curam et
solicitudinē magnam ha
berent de hoc et admonerent
clericos et sacerdotes vt corpus
christi in bono et honesto loco
reponerent quod si ip̄i negli
gerent fr̄es illud agerent. Vo
luit etiam poni in regula q̄
vbicūq̄ inueniret fr̄es noīa
dn̄i et verba illa p̄ que cōficiat
corp̄ dn̄i nō bñ et honeste
reposita. ip̄ia recolligeret
et honeste reponerent hono
rantes dn̄m in sermonibus
suis. Et licet hec in regula
nō scriberentur quia m̄s
tris nō videbatur bonū vt
fr̄es hec haberent in m̄da
to tñ in testamēto suo et in
alijs suis scripturis voluit
relinquere fratribus volū
tatem suam de hys. p̄mo
quodā tpe voluit mittere
fr̄es aliquos p̄ vniuersas
p̄uicias qui portaret ml
tas pixides pulchras et mū
das et vbicūq̄ inueniret cor
pus dn̄i inhoneste repositū
ip̄m in illis honorifice col
locarent. Quosdam etiam
alios fr̄es voluit mittere per
vniuersas p̄uicias cū bonis
et multis ferramētis ad fa
ciendū hostias bonas et mū

das. Cumq̄ igitur beatus
f. eligeret illos fr̄es quos vole
bat ducē secum dixit ad illos
In noīe dn̄i ite bini et bini
p̄ viam humiliter et honeste
et maxime cum districto
silencio a mane vsq̄ post ter
ciam orantes dn̄m in cordi
bus v̄ris et verba otiosa et
inutilia nō nominetur in
vobis. licet enī ambuletis
tñ conuersatio v̄ra sit ita
humilis et honesta sicut si ī
heremitorio aut in cellis es
setis. Nam vbicūq̄ sumus
et ambulamus habemus
semp̄ cellam nobiscum. frat̄
enī corpus ē cella n̄ra et a
numa heremita ē que mo
ratur intus in cella ad orā
dū dn̄m et meditandum
de ip̄o. Vñ si aīa in quiete
nō manserit in cella sua
pax prodest religioso cella
manusfacta. Cumq̄ pue
risset florentiā inuenit ibi
dn̄m hugonē episcopum
hostiensem qui postea fuit
papa gregorius. Qui cum
audisset a beato f. q̄ volebat
ire ad fr̄iciam prohibuit
ei vt non iret dicens frat̄
nolo q̄ vadās ultra mōtes
quia multi prelati sūt qui
libenter impedirent bona
tue religionis in curia ro

mana. Ego autem et alij cardinales qui ipsam religionem diligimus libencius protegemus et adiuuabimus cum sima seris in circuitu istius puicie. Et ait beatus f. illi. Domine magna verecundia est in cum miserum alios fratres meos ad remotas prouincias si remansero in istis prouincijs et non ero princeps tribulationum quas ipsi propter dominum sunt passuri. Dixit autem illi dominus episcopus quasi arguendo ipsum. Cur misisti fratres tuos tam longe ad moriendum fame et ad tribulationes alias sustinendas. Unde dixit beatus f. cum magno seruo et spiritu prophetie. Domine putatis vos quod dominus solummodo propter istas puicias miserit fratres. **Deo** dico vobis in veritate quod dominus elegit et misit fratres propter perfectum et salutem animarum omnium hominum huius mundi et non solum in terris fidelium sed etiam in terris infidelium recipientur et multas animas lucrabuntur. Et admiratus est dominus episcopus hostiensis in verbis eius affirmans ipsum dicere veritate. Et sic non permisit cum ire infra. **Et** beatus f. misit illum fratrem pacificum cum multis alijs

fratribus. Ipse vero in valle spoletana reuersus est. **Qualiter** docuit quosdam fratres lucrari animas quorundam latronum per humilitatem et caritatem. **I**n quodam autem heremitorio fratre super burgum sancti sepulchri veniebant latrones aliqui pro pane qui latitabant in siluis et expoliabant homines transientes. Quidam autem fratres dicebant quod non erat bonum illis dare elemosinam. **Alij** vero ex compassione dabant ad mouendum eos ad penitentiam. Interim venit beatus f. ad locum illum quem fratres interrogauerunt utrum esset bonum eis dare elemosinam. Et ait illis beatus f. Si feceritis sicut duxero vobis confido in domino quod lucrabimur animas illorum. **Ite** ergo et acquirite de bono pane et de bono vino et deferre illis in siluam ubi morantur et clamate dicentes fratres latrones venite ad nos quia fratres sumus et portamus vobis bonum panem et bonum vinum. Illi statim veniunt. Vos autem extendite coaleam in terra et desuper ponite panem et vinum seruite humiliter et letanter donec manducauerint. **Post** comestione vero directis

eis de verbo dñi et finaliter
 petatis ad amorem dei hanc
 primā petitionē ut saluati
 pmittat vobis qd nō pauca
 nec alicui malum faciet in
 psona Si enī simul peteretis
 non vos exaudirent et ipi
 ppter humilitatē et charita
 tem vram promittent vob
 Altera autē die ppter bonā
 pmissionē apportate eis cū
 pane et vino oua et caseū
 et seruiatis eis donec come
 derunt et post comestione
 dicatis eis quid hic statis
 tota die ad mouendū fame
 et tolerandū tot aduersa et
 cū hoc facitis tot mala vo
 luntate et opatione pro qbz
 pditis animas vras nisi ad
 dñm conuertamini Meli
 us est vt dñō seruiatis et
 ipē in hoc seculo tribuat vo
 bis necessaria corpus et fi
 naliter saluabit aīas vras
 Tunc eis dñs inspirabit vt
 ppter humilitatem et cha
 ritatem vram quā illis of
 tenderitis conuertatur. fe
 cerunt itaqz frēs oīa sicut
 eis dixit beatus f. Et ipi la
 trones p grāz et misericordi
 am dei exaudierunt et ser
 uauerunt de lra ad litterā
 de puncto ad punctū oīa que
 tunc frēs ab eis petierunt

humiliter. pmo ppter humi
 litatem et familiaritatem
 fratru circa illos ceperūt
 et ipi fratribz humiliter
 seruire et portantes in hu
 meris suis ligna vsqz ad he
 remitorū Et tandē aliqui
 ex ipis intrauerūt religio
 nē Alij vero cōfidentes pccā
 sua egerūt penitentiā de cō
 missis pmittētes in manibz
 fratru de cetero se velle viuē
 de labore manuu suarum
 et nūqz similia petare

*Quali ex verberatione demo
 nū cognouit plus face dñm
 no q stare in locis paupculis
 et humilibz q cū cardinalibus*

Quodā tpe beatus f. iuit
 romā vt visitaret do
 minū hostiensem et cū stetit
 set aliquos dies cū eo visita
 uit etiam dñm leonē cardi
 nalem q erat btō f. valde de
 uotus Et qz tūc erat temp
 hremale et omnino ineptū
 ad ambulandū ppter frigus
 et ventos et pluuias rogauit
 eū vt diebz aliquot manēt
 cū ipō et vice vnius paupe
 ris victū ab eo reciperet cū
 alyb pauperibz qui in domo
 sua cotidie comedebāt Hoc
 autē dixit quia sciebat bea
 tū f. sp velle recipi tūqz pau

hremi

periculū ubiq; hospitare
tur. licet dñs papa et car-
dinales cū maxima deuo-
tione et reuerencia ipm re-
ciperent et venerarentur
vt sanctū. Et adiecit Da-
bo tibi bonā domū remotā
vbi poteris morare et comedere
si volueris. Tūc frater ange-
lus cuiusdam qui erat vnus
de duodecim primis fratri-
bus qui etiam morabatur
cū dicto cardinali. Dixit be-
ato f. frat' est hic ppe quedā
turreis spaciōsa valde et re-
mota vbi poteris tāq; in he-
remitorio pmanere. quā cum
vidisset beatus f. placuit sibi
Et reuersus ad dñm cardi-
nalem dixit ei. Dñe forsitan
manebo apud vos p aliquos
dies. Et gauisus est valde do-
minus cardinalis. Fuit g
frat' angelus et pauit in tur-
ri locū p beato f. et socio eius
Et qā beatus f. nolēbat inde
descendere q̄ diu maneret a-
pud cardinalem nec vole-
bat aliquē intrare ad ipm
pmissit et ordinauit frater
angelus cotidie portare sibi
et socio victū. Cumq; iussit
illuc beatus f. cū socio suo in
prima nocte qm volebat ibi
dormire venerūt demones
et ipm fortiter verberauerūt

Et aduocās sociū suū dixit
ei frat' verberauerūt me de-
mones valde fortiter et ideo
volo q; maneat iuxta me q̄
timeo stare solus. Et nocte
illa māsit iuxta illū socius
eius. Nam totus tremebat
beatus f. sicut homo qui pa-
titur febrem. vnde p totam
noctem vigilauerunt abo-
iterū dicebat beatus f. p
socio suo. Quare verberaue-
runt me demones et cur-
data est illis p̄tās a dño.
notendi michi. Et ait. De-
mones sunt castelli dñi
nrī. Sicut enī potestas mit-
tit castellū suū ad punien-
dum illū qui peccauit. Sic
dñs castillos id est p̄demonēs
qui in hoc mūdo sunt eius
ministri quēcūq; diligit cor-
rigit et castigat. Multos
enī ignoranter peccat eā
pfectus religiosus. Vñ. Cum
nō cognoscit peccatū suū
castigatur p̄ dyabolū vt di-
ligenter videat et consideret
interius et exterius ea in
quibus offendit qā quos
deus diligit de vero amore
in hac vita nichil ex ipis
relinquit inultū. Ego vero
p̄ misericordiā et grām dñi
nō cognosco me in aliquo of-
fendisse quod p̄ confessionem

et satisfactionē non emēda
uerim. ymo p̄ misericordiā
suam hoc contulit in deus
q̄ de omnibz in quibz pla
cere vel displice sibi valeo in
oratione datā cognationem
recipio. H̄z p̄t esse q̄ p̄ castal
los suos nūc me castigauit
qua licet dominus cardina
lis libenter michi misericor
diā faciat et corpi meo sicut
necesse recipe h̄z recreationē.
fratres mei q̄ vadūt p̄mūdū
sustinēdo famē et multas
tribulationes. et alij fratres
q̄ morantur in heremitorijs
et paup̄culis domibz cū au
dierint q̄ maneo apud domi
nū cardinalem poterūt ha
bere occasionē murmurandi
adūsum me dicentes. Nos sus
tinemus tot aduersa. et ip̄e
h̄z consolationes suas. Ego at
tencor illis semp̄ dare bonū
exemplum quia ad hoc dat
sum eis. nā magis edificā
tur fr̄es cū maneo in paup̄
culis locis int̄ ip̄os q̄ in a
lys. et magis patient̄ portāt
tribulationes cū audiūt me
idem etiam tolerare. Hoc ita
p̄ fuit summū et cōtinuū
studū p̄ris nr̄i ut in omni
bz preberet semp̄ bonū exem
plum et alyb̄ fratribz tollēt

40
occasionē murmurandi de se
Et p̄pter hoc sanus et infir
mus tot et tanta passus est
q̄ q̄cūq̄ fr̄es facerent sicut nos
qui cū eo fuim⁹ vsq̄ ad diē obit⁹
eius q̄tenscūq̄ ea legarent
vel ad memoriā reducerent
nō possent se a lacrimis con
tinē et omnes tribulationes
et necessitates cū maiori pa
tencia et gaudio sustinerēt
Descendit ergo beatus f. sū
mo mane de turri et iuit ad
dñm cardinalem narrans
ei omnia q̄ sibi acciderant
et que contulerat cū socio su
o. ymo etiam dixit ei. hōies
putāt me esse sanctū homi
nem et eae demones me de
carre eiecerunt. Et plurimū
letatus est cum eo dñs car
dinalis. Verūmpt̄ quia sa
ebat et venerabatur cū tā
q̄ sanctum noluit cōtradice
sibi. Postq̄ ibi noluit per
manere. Et sic beatus f. va
lefatiōis ei reuersus est ad he
remitorium de fonte coluba
rum iuxta reathe

*Qualit̄ respondit fr̄ibz vo
lentibus ire p̄ viā sapiē et sc̄e
sue et nō p̄ viā hūilitatis. et
predixit eis r̄formationē ordi
nis ad p̄mū statū*

Qum beatus f. esset in ca / *l. xviii*

capitulo generali apud sanctam
tam mariam de porciacula
quod dictum est capitulum
scorum. quia non erant ibi habi-
tacula nisi de scoris et fue-
runt. **ib** quinq; milia fratres
q; plures fratres sapientes et sa-
cientiati uenerunt ad hostiense
q; erat ibidem et dixerunt ei.
Dne volumus ut suadeas
fratri franco q; sequitur co-
siliu fratrum sapientium
et pmittat se interdum dua ab-
eis. Et allegabant regula
sancti benedicti et augusti-
ni et bernardi q; docent sic
et sic uiue et ordinate. **Q**ue
omnia cum retulisset cardina-
lis beato f. p modum admoni-
tionis. beatus f. nichil sibi
respondens cepit ipsum per-
manu et duxit eum p fratres
congregatos in capitulo et
sic locutus e fratrib; in fer-
uore et virtute spūs sancti
fratres mei fratres mei. Dns uo-
cauit me p uiam simplici-
tatis et humilitatis et hanc
uiam ostendit mi in uerita-
te pro me et p illis q; uolunt
mi credere et me imitari.
Et ideo uolo ut non nomine-
tis mi aliquam regula neq; sa-
benedicti neq; sa augustini
neq; sancti bernardi neq;
aliquam uiam et formam uiue

di pte illam q; michi a dno
est ostensa misericorditer et
donata. **E**t dixit mi dns q;
uolebat me esse unum nouel-
lum pactum in hoc mundo
et uos uoluit ducere p uiam
aliam q; p ista scientiam.
Ded p uiam scientiam et sa-
pientiam deus uos confundet
et ego confido in castallis dno
q; p uos uos punit deus et
adhuc redibitis ad uiam sci-
entiam cum uitupio uos uelitis
nolitis. **T**unc cardinalis ob-
stupuit valde et nichil respo-
dit. et omnes fratres plurimi
timuerunt

Qualiter p sancti a p dicit
q; scia debebat esse occasio
ruine ordinis et q; le prohibuit
uni soroz suoz ne intende-
ret studio p dicationis...

Dolebat plurimum be-
tus f. si uirtute negle-
ta q;ereretur scia inflatua-
maxime si non in ea uocatus
quisq; p sisset in q; uocatus a
principio fuerit. **D**icebat e-
ni. **fratres mei q; scie curio-
te ducuntur in die tribulatio-
nis inuenient manus suas
vacuas.** **I**deo uellem eos ma-
gis roborari uirtutibus ut in
tempus tribulationis uene-
rit. scia haberent in angus-
tia dnm. nam et uentura

est tribulatio q̄ libri ad nichilum vtilis in fenestris et lateribus p̄icietur. **N**o hoc dicebat q̄ lectio sacre scripture sibi displiceret. sed vt asupflua cura discendi retraheret vn̄iuersos. Volebat enī ip̄os potius esse charitate bonos q̄ sc̄ie curiositate saolos. **N**o derabatur etiam nō longū ^{pa} ventura in quibz iā p̄sciebat sc̄iam inflatua debere esse occasionem ruine. **V**nde quenda sociorum suoz aliqui predicationum studio nimis intentū post mortem suam apparens ei r̄ndit atqz prohibuit. **I**ussit q̄ illi **magis** vt sc̄deret viam humilitatis et simplicitatis incedere.

Tpe tribulacionis future qui intrabūt ordinē erunt benedicti. et q̄ erūt p̄bati erūt meliores p̄decessoribz suis.

Dicebat beatus f. veniet tempus quo malis exemplis maloz fratru her dilcā dei religio diffamabitur ita vt pudeat ire in publicam. **Q**ui vero tūc t̄pis ad suscipiendū ordinem veniūt sola sp̄s sancti opatione ducēt. et nulla in eis macula caro et sanguis impinget. erunt q̄ vere a dño benedicti. et licet in eis nō fuerit opatiōes mentorie tū frugescente cha

ritate que fecit sanctos operari feruent̄ venturae sunt illis temptationes immēse et qui tpe illo inventi fuerint p̄bati erūt suis p̄decessoribus meliores. **V**e aut̄ illi qui de sola specie et apparen̄cia cōuersacionis religiose. sibi plaudentes in sua sapientia et sc̄ia cōfidentes inventi fuerint ociosi idest nō exercitantes se in opibus v̄tiosis in via crucis et penitēcie in pura obseruācia euāgelij quod ex p̄fessione tenent pure et simpliciter obseruare. **I**sti enī nō resistunt cōstanter teptationibz q̄ ad p̄bationē electoz aduenire pmittentur. q̄ vero probati fuerint et approbati accipiet coronā vite ad quā exat̄at eos iterum malicia ep̄borum.

Qualit̄ respondit soao suo q̄renti quare nō corrigeret excess̄ q̄ fiebat ī ordie tpe suo.

Vidā socius beato f. semel dixit. **D**at̄ ignosce michi que tibi volo dicē iam plures cōsiderauerunt. et ait.

Tu scis quō olim p̄grām dei viguit in puritate p̄fectiois tota religio q̄liter omēs fr̄es cū magno feruore et sollicitudine in omnibz cōseruabant sanctā paupertatē. vide licet in piis et paup̄culis

pa

her

her

edificans et vtesilibus. in par
uis et paupaulis libus et ves
tibz. et sicut in hys ita et in
omnibus alijs exterioribus
erant vni⁹ voluntatis et fer
uoris in sollicitudine serua
di oia q̄ p̄tinent ad nr̄am
professionem et vocationē
et exemplū omnium et sic e
ciam erāt vnanimes in di
lectiōe dei et proximi tamq̄
hoies vere apostolica et eua
gelica. Nūc a puo tpe at̄ ce
pit hęc puritas et p̄fectio val
de dissimuliter variari licet
multi dicēt et excusent fr̄es
p̄pter multitudinē dicētes
p̄pter hoc nō posse hęc a fr̄ibz
obseruari. vmo multi fr̄es
ad tātam ceatatem deue
nerunt q̄ de hys magis q̄
de prioribus putāt edificari
p̄lm et ad deuotionē conuer
ti atq̄ videt̄ eis q̄ p̄t hoc ma
gis honeste viuant despia
entes et reputantes p̄ nichil
lo viam sc̄e simplicitatis et
paupertatis que fuit iniciū
et fundamētum nr̄e religio
nis. Vnde nos cōsiderantes
hec credimus firmiter q̄ dis
plicent tibi. Sed valde mi
ramur si displicent tibi q̄re
tu sustines et nō corrigis ea
Respondit beatus f. et dixit
illi. Dñs indulgeat tibi frat̄

qm̄ vis esse in cōtrariis et
aduersariis atq̄ me impli
care in hys q̄ nō p̄tinet ad
officiū meū. quousq̄ enī ha
bui p̄latiōis officii sup̄ fr̄es
et ipsi p̄miserunt in votan
one et professiōe sua. licet a
principio mee cōuersionis sic
infirmus fuerim cū mea
ua sollicitudine satisfacti
as exemplo et p̄dicatiōe. H
postq̄ cōsideraui q̄ dñs mul
tiplicat nūm fr̄etrū et p̄
tepiditate et inopia spūs
aq̄iebant declinare a via r̄m
et secuta p̄ quā cōsueuerant
ambulare et p̄ ampliozem
viam q̄ ducit ad mortē in
cedentes nō attendebant vo
cationē et professiōe suam
et bonū exemplum nec vo
lebant dimitte iter p̄uilo
sum et mortiferū quod cepit
p̄pter p̄dicatiōe et admoni
tionē meā et exemplū meū
quod illis cōtinue cōsideraui
Ideo recōmendaui religionis
p̄latiōe et regimē dñō et
ministris. Vnde licet tpe q̄
renūciaui officio p̄latiōis
fratrū. excusare me coram
fratribus in capitulo gene
rali q̄ p̄t infirmitates me
as curā de eis nō potui ha
bere. tñ si secūdū voluntate
meam fr̄es vellent ambula

42

re nūc ppter ipōz cōsolatio-
nem et utilitatem nollem
q̄ alium ministrū habe-
rent nisi me vsq; ad diem
mortis mee. Ex quo enī fi-
delis et bonus sudditus vo-
luntate prelati sui cognos-
cit et obseruat quā solli-
tudine oportet hēre platu-
de illo. pmo tm̄ gaudere de
bonitate frat̄z ppter lucrū
ipōrum et lucrū meū q̄ si
incederem in lecto infirmus
nō me piget satisfacc̄ eis.
qua officū meū id est pla-
tionis est spirituale tm̄ vi-
delicet dñar vicys et ipā
corrige spūalit̄ et emendac̄
Postm̄ ipā corrige et emen-
dare nō possum p̄dicatione
et admonitione et exemplo
nolo carnifex fieri ad puni-
endū et flagellandū sicut
potestates hui⁹ mūdi. Nā
ego confido in dño q̄ inuisi-
bi- et invisibiles q̄ sunt castal-
li dñi ad puniendum i hoc se-
culo et in futuro ad huc su-
ment vindictam de illis q̄
transgrediūtur mādata dei
et votum p̄fessionis sue et
facient eos corrigi ab homi-
nibz hui⁹ seculi in imperi-
um et verecūdiā ipōrum et
sic reuertentur ad vocatio-
nem et p̄fessionē suā. Verū
tamen vsq; ad diem mortis

mee nō cessabo saltē exem-
plo et bona opatiōe docere
fr̄es ambulare p̄ viā quam in
dñs ostendit quā et ego iam
docui et ostendi verbo et ex-
emplo ut sint inexcusabiles
coram deo. Et ego nō teneor
ulterius de ipis corā deo red-
Intra scripta **De vocem**
verba frat̄ leo socius et cō-
fessor s̄i f. scripsit fratri cō-
rado de officia dicens ea se
habuisse de ore beati f. q̄ i-
dem frat̄ conradus apud
sanctū damianū. ppe assisui
sanctus fr̄a. stabat post tri-
bunal ecclesie s̄e marie de
angelis in orōe leuādo ma-
nus in altū et
ad
xp̄m q̄ habet misericordiā
de p̄plo de multa tribulatiōe q̄
delebat euenire. Et dicit do-
minus. si vis ut habeam mi-
sericordiam de p̄plo xp̄iano
fac in istud q̄ ordo tuus per-
maneat in eo statu in quo po-
situs est quia nō remanet in
plus de toto mūdo. Et ego ti-
bi p̄mitto q̄ amore tui et or-
dinis tui nō p̄mittā mūdo
euenire aliquam tribulatio-
nem. Sed dico tibi q̄ ipi de-
bēt recede ab ista via in qua
posui eos. Et puocabūt me
ad tantā iram q̄ ego in sur-
gam contra eos et vocabo de-
mones et dabo eis potestate

+ fr̄a r̄fex

quam voluerint et ipi tantum scandalum ponent inter eos et mundum quod nullus erit qui possit portare habitum tuum nisi per silvas et quoniam mundus prodest fidem ordinis tui non remanebit ultra lux quia posui eos in luce mundi. Et sanctus frater dixit de quo vivunt fratres mei qui habitabunt in silvis. Dixit christus. Ego pasce eos sicut pasci filios israel de manna in deserto quia isti tales erunt boni et tunc redibunt ad primum statum in quo fuit fundatus et incipit. *De orationibus et lacrimis humilium fratrum et simplicium conuertuntur anime que videntur conuerti propter sanam et predicacionem aliorum.*

lxxxvii **N**olebat pro sanctissimus frater suos esse cupidos sanam et liberos sed volebat et predicabat eis ut studerent fundari super sanctam humilitatem et imitari puram simplicitatem sanctam orationem et dominam nostram paupertatem in quibus edificauerunt sancti et primi fratres et hanc solam esse securam dicebat viam ad salutem propriam et aliorum edificacionem. quoniam christus ad cuius imitationem sumus voti

sola hanc nobis ostendit et docuit verbo et exemplo. *scilicet* enim sanctus pro futurum presuerebat cognoscebat per spiritum sanctum. Et multociens frater dicebat quod multi fratres omissione edificandi alios dimittunt vocationem suam videlicet sanctam humilitatem puram simplicitatem orationem et deuotionem atque dominam nostram paupertatem. et continget illis quod unde putabant magis imbui id est impleri deuotione et actione amore et illuminari cognitione dei propter intellectum scripture. inde occasionaliter remanebunt intus frigidi et vacui et sic ad propriam vocationem redire non poterunt. quia tempus viuendi secundum vocationem suam in vano et falso studio amiserunt. Et timeo quod id quod videbatur habere auferretur ab eis quia id quod datum erat illis id est vocationem suam tenere et imitari peritus neglexerunt. Et dicebat. Sunt multi fratres qui totum studium suum et totam sollicitudinem suam ponunt in acquirendo sanam dimittentes vocationem suam extra viam humilitatis et sancte orationis mente et corpore euagando. Cuius propter predicauerunt et noue

48
erunt inde aliquos edificari
vel ad penitentiam conui
ti inflantur et extollunt se
de ore et lucro alieno tamquam
de suo tamen magis in condemna
tione et preiudicium suum pro
cauerunt et nichil ibi secundum
veritatem operati fuerunt nisi
tamquam istum illorum pro quos
vere dominus huiusmodi fratrum ac
quisiuit. nam quos credunt per sanctam
et predicationem suam edificari
et ad patriam conuerti. dominus ora
tionibus et lacrimis sanctorum pau
perum humilium et simplicium
fratrum edificat et conuertit.
licet ipsi sancti fratres ut pluri
mum hoc ignorent. sic enim est
voluntas dei ut illud nesciant
ne inde valeant superbie
Isti sunt fratres mei milites ta
bule rotunde qui latitant in
desertis et remotis locis ut
diligentius vacent orationi
et meditationi. sua et aliorum
partem plorantes viuentes sim
pliciter et humiliter conuersa
tes quorum sanctitas a deo cogn
oscitur et aliquibus fratribus et ho
minibus est ignota. Horum anime
cum ab angelis domino presentabun
tur tunc dominus ostendet illis frater
tum et laborem laborum suorum vide
licet multas animas que suis ex
emplis orationibus et lacrimis
sunt saluate. Et dicit illi. filij

mei dilecti tot et tales anime
saluate sunt vestris orationibus
lacrimis et exemplis. Et
quia super pauca fuistis fide
les super multa vos constitu
am. Alii vero predicauerunt
et laborauerunt sermoni
bus sapientie et scientie sue. et ego
meritis vestris fratrum salutis
operatus sum. Ideo suscipite
mercedem laborum vestrorum et fratrum
meritorum vestrorum que est reg
num eternum quod per humilita
tis et simplicitatis vestre atque
orationum et lacrimarum vestra
rum violentiam rapuistis.
Dicatque isti portantes ma
nipulos suos id est fratres et
et merita sancte humilitatis et
simplicitatis sue intrabunt
gaudium domini letantes et exul
tantes. Illi vero qui non cu
rauerunt nisi scire et alijs
viam salutis ostendere nichil
operantes pro se ante tribu
nalium tristi astabunt nudi et
vacui solius confusionis ve
recundie et doloris mani
pulos deferentes. Tunc veri
tas sancte humilitatis et sim
plicitatis sancteque orationis et pau
peritatis que est vocatio nostra
exaltabitur glorificabitur
et magnificabitur cui
veritati ipsi inflati vento
scie detraxerunt vitam et

vanus sermonibus sapien-
cie sue dicentes ipas veritate
esse falsitatem et tamq[ue] rea-
cos q[ui] ambulauerunt in veri-
tate crudeliter p[er]sequentes.
Tunc error et falsitas opinio-
nu[m] suaru[m] p[er] quas abulaue-
runt q[ui]s veritate esse putave-
runt p[er] q[ui]s in ceatatis fouca
multos precipitauerunt i[n] do-
lore cofusione et verecundia
terminabitur. Et ipi cum
suis tenebrosis opinionib[us]
in tenebras exteriores cu[m]
tenebraru[m] spiritib[us] demer-
gentur. Unde sepe dicebat
beatus. f. sup[er] illo verbo. Tunc
sterilis peperit plurimos et
q[ui] multos habebat filios in-
firmata e[st]. Sterilis e[st] bon[us]
religiosus. simplex. humi-
lis. paup[er] et despectus. vilis
et abiectus. q[ui] sanctis oroi[bus]
et virtutib[us] continue ali-
os edificat et pturit gemi-
tib[us] dolorosis. hoc verbum
dixit sepissime cora[m] n[ost]ris
et alijs fr[atr]ib[us] maxime in ca-
pitulo generali. **U** vole-
bat et docebat prelatos, p[re]dica-
tores debere se exercere in oroe
et opibus hu[m]ilitatis.

A Joelis seruus ac per-
fectus imitator cristi
franciscus. sentiens se p[er]fr[ater]
humilitatis vtutem i[n] cris-

tu potissime transformatu[m] p[er]
ceteris virtutibus ipam hu-
militate[m] optabat in frater-
bus suis. et ad gra[m] dilige[n]-
da[m] desideranda[m] acq[ui]rendam
et seruanda[m] incessanter eo
verbo et exemplo affectus
suis aiabat. maxime n[ost]ros
et p[re]dicatores ad mone-
bat et inducebat ad hu[m]ili-
tatis opa exercenda. Dicebat
enim q[uod] p[ro]pter p[re]lationis offi-
ciu[m] et sollicitudine[m] p[re]dica-
di no[n] debet dimittere sc[ri]pturas
et deuotam oroe[m]. ut p[er] cle-
mosina. opari aliqui suis
et alia opa face[re] sicut alij
p[ro]pter bonum exempli et lu-
cre[m] aiaru[m] suaru[m] et alio[rum]. Et
dicebat. multu[m] enim edificat
fr[atr]es subditi cu[m] coru[m] mi-
nistri et p[re]dicatores vacat
oro[i]. et inclinat se libete[r] ad
hu[m]ilitatis opera et obse[que]-
vilitatis. Aliter aut no[n] p[otes]t
absq[ue] sui cofusione p[re]iudicio
et cond[em]natione de hoc fr[atr]es
alios ad mone[re]. Oportet enim
exemplo cristi p[ri]us face[re] q[uam]
doce[re] ac sil[entio] face[re] et doce[re]

Qualit[er] ad verecundia[m] suam
docuit fratres cognoscere q[uod]
ip[se] est hu[m]i[us] dei et q[uod] no[n].
Omnino semel beatus
fr[ater]. multos fr[atr]es et ait illi
Cognouit d[omi]n[u]m ut in d[omi]no

ostendē qm̄ sū seruis eius
et qm̄ nō. nā nichil aliud
vellem q̄ existē seruus eius
Ip̄e aut̄ benignissimus dñs
sua dignione in rñdit. Ser-
uū meū veraciter te esse cog-
noscō cū scā cogitas loqueris
et oparis. Ideo vocavi vos
fr̄es et hoc vobis insinuavi
cū corā vobis possum vererū
dari qm̄ videbitis me deficē
in omnibz hys vel in aliq̄
p̄dictorū

*Qualit̄ voluit oīno ut fr̄es
eūs laboraret̄ in m̄dū maībz suis*

Quidam nulli se negotio
familiarit̄ et huīliter
applicātes dicebat euomē-
dos eē ato de ore dñi. nullus
corā eo otiosus poterat cōpa-
rē quin statim ip̄s mordaci-
dente corripet. Siquidē ip̄e
omnis perfectiois exemplar
manibus suis huīliter labo-
rabat nil p̄mittēs effluē de
optimo t̄pis dono. Dicebat
enī. volo oēs fr̄es meos labo-
rare exercitari huīliter in o-
peribz bonis vt minus sum⁹
hoībz onerosi. et ne cor ā lig-
ua in ocio euaget. Qui ei
nichil scūt opari addiscant
lucrū vero et mercedē de la-
pore nō laborātis arbitrio.
Sed gardiani et familie ar-
bitrio cōmittēdū esse diceb̄t

447
De zelo ipsius ad p̄fectionē
r̄gule ⁊ ad totā r̄gionē. Et p̄
qualit̄ laudabat r̄gule p̄fes-
sionē et volebat fr̄es scire
eam et loqui de ea et mori
cū ea

Profect⁹ zelator et ama-
tor obseruācie scī euā-
gely beatus f. cōmunē p̄fes-
sionē r̄gule nr̄e q̄ nō est ali-
ud q̄ p̄f̄m̄ euāgely obseruā-
cia ardentissime zelabat et
eos q̄ sūt et erūt veri zela-
tores ipsius. singulari b̄ndic-
tioē dotauit. Hanc ei p̄fessi-
onē nr̄am suis imitatoribz
dicebat eē librū vite. sp̄em
salutis. arrā glorie. medul-
lam euāgely. viā crucis.
statū p̄fectionis. clauē pa-
disi. et pactū eterni federis.
Hac volebat haberi ab oībz
et sciri. et volebat fr̄es i collo-
cationibz cōtra tedū de ip̄a
sepe cōferre et i memoria p̄-
fati iuramētī cū interiori ho-
mine de ip̄a sepius fabula-
ri. Docuit etiā semp̄ pre oculis
pōrri i cōmemorationē
et memoriā vite agēde et de
bite obseruācie r̄gularis. et
q̄ plus ē voluit et docuit
fr̄es dēre mori cū ip̄a. *De s̄o
layco qui fuit martirisatus
tenēdo r̄gulā in maībz*
Quis ergo scī documētī

lxxxv

lxxxvi

et instituti beatissimi patris
non immerito quodam fratre laico
que ad choros martirum indu-
bitanter credimus esse assump-
tum. dum esset inter infideles ob-
zelum martirum et a sarracenis
tandem ad martirium ducetur
cum magno feruore ambabz
manibus regulam tenens ge-
nibus humiliter flexis dixit so-
cio suo. De omnibus que contra
istam regulam feci frater charissime
coram oculis diuine maiesta-
tis et coram te me confiteor cul-
pabile. successit huic breui
confessione gladius quo vitam
finiens coronam martirum est
adeptus. Tunc itaque iuuenis
intrauerat ordinem ut iugum
regule ferre vix posset. cum
tamen sic per puerulum lorica
posuit ad carnem. felix puer
qui feliciter incepit et felicit-
er consumauit

*Et voluit religione semper
esse sub protectione et correctione anime romane*

lxxxviii **D**icebat beatus frater vada
et recomendabo religionem
fratrum minorum sancte ratione eccle-
sie cuius potentia virga terre
ant et corripiantur mali-
uoli. filii dei in eterne salu-
tis augmentum vobis plena gau-
debunt libertate recognoscant
ex hoc filii beneficia dulcia
meritis sue et spiritu deuotione spi-

ritali ipsi reuerentia vestigia
amplectantur non enim erit ipse
protecte in ordine malus occu-
sus nec filius belial per viam
domini transibit ipse. Ipse ma-
scule paupertatis nostre cumula-
tur gloria et humilitatis precon-
supbie nubilo obire iubilum non
permittet vllatenus offuscari.
Charitatis et pacis vincula
in nobis seruabit illesa cen-
sura sanctissima preciens dis-
sidentes et eum felice purita-
tis obseruatio sancte continue in
conspectu eius florebit nec odo-
rem bone fame et conuersati-
onis sancte ad horam pariet elabi.
**De quatuor pro gatiuis que dominus
donauit religioni et mirauit e-
as beatus frater franco.**

lxxxix **B**eatus frater dixit se obti-
nisse a domino et sibi per
angelum nunciam fuisse heri
tuor. videlicet quod religio et pro-
fessio fratrum minorum non deficiet
vltimo ad diem iudicii. Item quod nul-
lus ex industria persequens
ordinem diu uiuet. Item quod nul-
lus malus volens male ui-
uere in ordine poterit in ipso diu
permanere. Item quicunque ex or-
de dilexerit orationem assidue
sit peccator tandem misericordi-
am consequetur. **De conditionibus
que dixit esse necessarias generali
magistro et sociis eius**

Tantus erat zelus q̄
 habebat ad cōuersati
 onē p̄fōis in eligione et tā
 ta videbatur sibi eē p̄fectio
 p̄fessionis regule q̄ sepe co
 gitabat q̄s esset sufficiens
 post mortem suam ad r̄gi
 nē totius eligionis et ad
 cōseruationē p̄fectionis ī ip̄a
 cū dei adiutorio et nullū uo
 nēū poterat inuenire. **U**n̄
 p̄e finē uite sue dixit ei q̄
 tam f̄ p̄ in valle lacrima
 rū. **I**nnue ḡ nobis aliquē
 si cognoscas in ordine in quo
 tuus anim⁹ q̄escat cui on⁹
 ḡnialis m̄steri digne possit
 imponi. **R**ndens beatus f̄
 innuens cūcta uerba suspi
 r̄is tam magni et multo
 di exercitatus ducē tā ampli
 t̄ dilatati gregis pastorem
 fili nū nullū sufficiētē in
 tuor. sed unū uobis dep̄ictū
 in quo reducat q̄lis debet
 eē hui⁹ familie dux et pas
 tor. homo inquit iste debet
 esse uite q̄uissime. discretiois
 magne. fame laudabilis. p̄
 uatis affectioibz carēs ne
 dū in p̄te plus diligit in to
 to scandalū genēt. **D**ebet il
 li orōis studiū eē amīcū ita
 t̄n q̄ certas horas aūe sue et
 certis gregi suo distribuet
Qā p̄mo mane debet sanc

tissimū sacrificiū ^{misse} premitte
 et ibidē dōḡa deuotione seip̄z
 et gregē diuine p̄tectioni af
 fectuosius cōmēdare. **P**ost
 orōem uero seip̄m statuāt ī
 medio ab oibz dep̄landum.
 oibz r̄nsuz. oibz cū charita
 te et paciā et māfuetudine
 p̄uisurū. nō debet eē accep
 tor p̄sonarū ita q̄ nō minus
 curet de simpliābz et uocotis
 q̄ de sac̄tibz et sapiētibus.
Eui si donū sac̄ eē cōcessū t̄n
 plus in moribz pietatis et
 simplicitatis paciē et hūili
 tatis ymaginē ferat. foueat
 q̄ utites ī se et in alyz atq̄
 in p̄dicādo cōtinue se exerce
 at. ad hāc alios plus exēplo
 q̄ sermonibz inatando. **S**it
 exerrator pecunie q̄ nre p̄
 fessionis et p̄fectionis est p̄apu
 a corruptela et tāq̄ caput
 et exemplar imitandū ab
 oibz. multis neq̄q̄ loculis
 abutat. **S**ufficiant aut̄ sibi
 p̄ se habitus et libellus. p̄ a
 lys uero p̄narolus cū cala
 mo et pugillari et singulū
Nō sit aggregator librorū
 nec lēōi multū intentus
 ne forte detrahat officio q̄
 p̄rogat studio. **C**onsoleatur
 pie afflictos cū sit ultimū
 remediū tribulatis ne si
 apud eū defuerit r̄media

sanitatis despatio morbi p̄
haleat i infirmis. ut p̄ter
uos ad māsuētudine spec
tat scipm̄ p̄sternat et ali
quid sui iuris relaxet ut lu
crifaciat aīaz. ad refugios
ordinis velud ad oues que
p̄ierūt viscera pietatis ex
pandat. et nūq̄ mīaz negz
illis sciens tēptatiōes illas
ēē p̄ualidās q̄ ad tātū p̄nt
impelle casū. q̄s si ipm̄ p̄
mittēt dñs forte expiri in
maius p̄apiciū laberetur.
Vellem ipm̄ tāq̄ cristi vici
riū ab oībz cū deuotiōe et re
uerētia hōzari atq̄ sibi ab
oībz et i omnibz cū oī veni
uolentia iuxta ei⁹ necessita
tē et status nr̄i cōdecētia p̄
uideri. Verūpt̄n̄ oportet eū
nō aeride honoribz. neq̄ fa
uoribz plus q̄ iuuuīs de
lectari. Ita q̄ p̄pter honoēs
nō mutentur ei⁹ mores n̄
in melius. Si q̄n̄ vero p̄pen
tioni et meliori cibo idiget
nō in abscondito sed in pu
blico loco assumat ut alijs
tollatur verecūdia prouide
di sibi in infirmitatibz et de
bilitatibz suis. oportet cum
maximelatentes distingue
consāas et ex occultis venis
eruere veritatem. Omnes
accusatōes in principio ha

beat suspectus donec veritas
ex diligenti examinatione
incipiat appare. Aures aut̄
nō prebeat multiloquie in
accusatōibz specialiter ha
beat suspectos nec facultate cre
dat eis. Talis deniq̄ debet ēē
q̄ p̄pter cupiditatē retinēdi
honore vile form iusticie et
eq̄tatis nullaten⁹ infinat
vel relaxet. Ita tñ q̄n̄ p̄p̄
rigore nullius cūa om̄datur.
ex supflua māsuētudine nō
nascatur torpor. atq̄ ex laxo
indulgētia nō p̄ueniat dis
solutio discipline. Officiū
platonis s̄p̄ putet et sentiat
sibi fore potius oneri q̄ hōi
Velle itaq̄ ipm̄ habē sonos
p̄ditos honestate. rigidos
aduēsus p̄p̄ias volūtates.
fortes in angustis. p̄ios et cō
passuos delinquentibz habē
tes eq̄lem affectionē ad oēs
nichil de labore suo recipē
tes nisi purā corpis necessi
tate et nichil appetētes nisi
laudē dei et ordis profectum
et cūe p̄p̄ie meriti et fructū
oīm p̄fectā salutē. oībz cōue
nienter affabiles. et oēs con
uenientes ad ipōs cū scā io
cūditate recipientes. atq̄ for
mā et exemplū obseruāti e
uāgelij iuxta p̄fessionē regu
le i semetip̄is pure et simpli
sinq̄ ab oībz timent⁹ et ab ipō timentē
tibz diligenti.

46
ater omnibus ostēdentes
Ecce inquit talis debet eē
gñalis mīster hui⁹ religi
onis et tales socios deberet
habere. **Qualis locutus**
fuit sibi dñs dū iunius af
ligeretur p̄t frēs q̄ declina
bant a p̄fectione . . .

Quoniam iuxta men
surā zeli quā habebat
continue ad p̄fectionē religi
onis oportebat eē in eo trista
ciā. si qm̄ audiret vel videt
quicq̄ imp̄fectionis in ip̄a.
cū cepisset frēs intelligē
q̄ aliqui frēs dabāt ma
lū exemplū in religione.
et q̄ frēs iā a summo apice
professionis sue ceperāt de
clinare. tactus nimis doloē
cordis intrinsecus q̄dā vice
in orōe ad dñm dixit. Dñe
recomēdo tibi familiā quā
dedisti m̄. Et statim dixit il
li dñs. Dic m̄ o simplex
et p̄vota hominū q̄re tm̄
contristaris cū aliquis hō
exit de religione. et cū frēs
nō ambulant p̄ viā quam
ostendi tibi. Item dic m̄ q̄
plantavit hāc fratrū reli
gionē. Quis conuerti fāt
hominē ad p̄nā. Quis dat
virtutē p̄seuerandi in ea.
Dñe ego. Ego nō elegi te p̄
hominē lēto et eloquēte su

p̄ familiā meā q̄a nec te nō
illos q̄ erant veri frēs et veri
obseruatores rēgule quā de
di tibi. nolo ambulare sup
viā sciē et eloquētie. Deo e
legi te simplice et p̄votam
ut scire valeas tā tu q̄ alij
qm̄ vigilabo sup gregē me
um. et posui te signaculū
ip̄is ut opa q̄ oportet in te ip̄i
in se debeant opari. Qui
enī ambulāt p̄ viā quā os
tendi tibi habent me et a
būdantius habebūt. Qui
vero p̄ aliā viā ābulāe
voluerint. etiā id q̄ vidē
tur habē auferetur ab eis.
Quap̄pter dico tibi ne tm̄
de cetero cōtristeris. Deo a
ge q̄ agis. opare q̄ oparis
qm̄ in charitate p̄petua plā
taui religionē fr̄m. Unde
scias q̄a tm̄ diligo ip̄os. si
q̄s fr̄m reūsus ad vomitū
morietur extra religionē.
alterū remittā in religione
qui vice ip̄i habeat coro
nā eius. Et si nō eēt natus
faciam ip̄m nasci. Et ut sa
as qm̄ vitāā religionē fr̄m
spontanee diligo. ponatur
q̄ in tota religione nō ma
nerent nisi tres frēs adhuc
ip̄a erit religio in ea et ip̄
sam in p̄petuū nō ēlinquā
Et hys auditis māsit eius

animus mirabiliter cōso-
latus. Et licet pro nimio
zelo quē sp̄ habebat ad p-
fectionē religionis ex toto
stine se nō potuit quin
vehemēter contristaretur
cū audiebat aliquid imp-
fectionis fieri p̄ fr̄es de quo
malū exemplum vel scan-
dalū ouret. tñ postq̄ fuit
talit̄ a dño cōfortat̄ reuo-
cabat ad memoriā illud
ps. Iuravi et statui custodi-
re iustitias dñi ⁊ seruare
regulam quā ip̄e dñs de-
dit m̄ et illis q̄ voluerint
me imitari. Ipi etiā fr̄es
oēs obligauerūt se ad hoc
sicut ego. Et ideo p̄ h̄ dimi-
si officium fr̄m p̄pter infir-
mitates meas et alias cau-
sas ratiōbiles nō teneor ā-
mō nisi orare p̄ religionē
et bonū exemplū fr̄ibus
exhibē. Nā illud a dño ha-
bui ⁊ scio i veritate qm̄ si me
nō excusaret infirmitas ma-
ius adiutorū qd̄ possim re-
ligioni impēde ē ut cotidie
vacē orōi p̄ ea ad dñm qui
ip̄am gubernat ⁊ seruat ⁊
protegit. in hoc enī me dño
et fr̄ibz obligavi ut si quis
fr̄m meo malo exemplo pi-
erit volo p̄ ip̄o tēri dño red-
de rationē. Hec verba lo-

q̄bat int̄ se ad q̄tādū cor-
suū. et ip̄a etiā fr̄ibz in col-
latioē verbor̄ et i capitū-
lis sepi⁹ explicabat. Vñ si
q̄s fr̄ aliqui dicebat ei ut de-
bēt se intromitte de regu-
ne ordinis. Et ip̄e tñdebat
dicēs. fr̄es habent regulam
suā et iurauerūt seruare eā
Et ut nō habeāt excusationē
sup̄
placuit dño me statuē ut
ec̄m plat⁹ eoz corā ip̄is iura-
ui eā simulit̄ obseruare. Vñ
ex quo fr̄es sciūt quid debet
face quid etiā euitare nō
restat nisi ut opibz eos doce-
am qm̄ ad hoc dat⁹ sū eis
in vita mea et p̄ mortem

*De singulari zelo quē habuit
ad locū b̄tē marie de poram-
cula ⁊ de cōstitutionibz q̄s fecit
ibi conf̄ verba orōsa m̄*

Die ceteris locis ord̄is
singularē zelū et pre-
cipuū studiū habuit sp̄ qm̄
dū vixit in faciēdo cōserua-
ri ōnem p̄fectionē vite et
cōuersionis nr̄e in sacro
loco sc̄e marie de angelis tñ
q̄ in capite ⁊ totius religio-
nis intendēs ⁊ volens ip̄m
locū eē for̄m et exemplum
hūilitatis et paupertatis et
oīs p̄fectionis euangelicē

nunctis locis. atq; fr̄es ibi
de cōmorantes debē sp̄ eē
p̄ ceteris fr̄ibz circūspectos
et sollicitos in oibz agendis
et inuēdis q̄ spectant ad
p̄fectionē obseruācie r̄gu
laris. Vñ quodā tpe ad e
uitandā ociositatē q̄ est ca
dix oīm maloz maxime
religioso. ordināuit vt quo
libet die post cibū statim
fr̄es sil' cū ip̄o deberent se
in aliquo ope exercē. ne bo
nū quod tpe orōis lucrabā
tur per verba inutilia et
ociosa ad q̄ hō est disposit⁹
maxime p̄ cibū p̄derent
soliter l' in pte. Item ordi
nauit et mandauit firmi
ter obseruari q̄ si quis for
trū vagās l' aliquid opās
int' fr̄es verbū aliquod p̄
tulerit ociosū. teneatur se
mel dicē pat' n̄r laudādo
deū in p̄ncipio et in fine
orōis. Ita tñ q̄ si forte sui
casus cōsatus prius se culpa
uerit de omisso. ip̄m p̄ n̄r
dicat pro aīa sua cū laudi
bz dñi vt dictū est. Si aut
ab aliq̄ fr̄e p̄ius inde fuerit
rephensus. p̄ n̄r p̄ anima
fr̄is arguentis ip̄m p̄dicto
mō teneat. Si vero r̄p̄chē
sus excusaret se et ip̄m p̄ n̄r
dicē nollet eodē mō teneat

44
dicē duo p̄ n̄r p̄ aīa illius
fr̄is arguentis eū. si ip̄ius
vl' alterius testimonio cōsti
terit eē verū q̄ ille ociosū
verbū dixerit. Dicitas etiā
laudes dei ī p̄ncipio orōis
et ī fine ita alte dicat q̄ ab
oibz circūstantibz fr̄ibz au
diat vel intelligat. Qui
fr̄es cū hoc ille dixerit tace
ant et auscultent. Si q̄s veō
audies et auscultās fr̄es di
centē vbi ociosū tacuerit
et nō arguerit eū. eodē mō
teneat dicē vnū p̄ n̄r cū
laudibz dei p̄ aīa illius dicē
tis. Et quāq; fr̄e ingrediens
cellā l' domū l' aliquē locū
inuenit ibi fr̄em l' fr̄es sta
tim debeat dñm deuote be
nedicē et laudare. Has lau
des dñi p̄r̄ s̄ssim⁹ sollicit⁹
erat sp̄ dicē. et alios fr̄es et
ardentissima volūtate et de
siderio docebat et excitabat
ad dicēdū easdem laudes sol
litate et deuote. **Qualit'**
admonuit fr̄es ut nūq̄m
dimitterent illū locū.
Licet beatus f. in oī
sede terraz et r̄gna celo
rū cōstituta cognosceret et ī
oī loco diuinā grām electis
dei crederet posse donari exp
tus tñ eāt locū beate marie
de porciūcula grā uberiori

lxxxij

repletū. et supnoꝝ spiritū
 uiuificatione celitus frequē
 tatu. dicebat p̄ inde fr̄ibz
 sepe. Videte o filij ne vna
 hūc locū r̄linquatis. si ab
 vna pte foras ēpellemini
 p̄ aliam intrate. nā locus
 iste sc̄us ē et habitatio xp̄i
 et marie uirginis matris ei
 hic cū pauca essem⁹ nos
 augmētauit altissim⁹. hic
 luce sapiē sue illuinauit
 aīas pauperū suoz. hic q̄
 orauerit corde deuoto quod
 penierit obtinebit. et offen
 des graui⁹ p̄niet. Propte
 rea o filij habete hūc locū
 cū reuerencia et honore dig
 nissimū tāq̄ v̄ habitacu
 lū dei ab ip̄o et a m̄re eius
 singulariter p̄dilectū. atz
 ibidē toto corde v̄o in voce
 exultationis et cōfessionis cō
 fitemi deo p̄i et ei⁹ filio d̄no
 nr̄o iesu xp̄o in sc̄is sp̄s v̄n̄te

*De p̄rogatiuis q̄s fecit d̄ns
 in loco sc̄e marie de anglis.*

Sanctus sc̄oz v̄e loc⁹ iste
 locoz. Digne magno
 rū c̄setur dign⁹ honorū.
 Felix agnomē felicius ē sibi
 nomē. id ē maria. Et mō
 cognomē sortitur muneris
 omē. Angelicū numē hic
 arcūfunde lumē hic p̄nor
 tare solet p̄nos voce sonare

lxxxviii

lxxxviii

Postq̄ tota ruit fr̄an̄sus
 eā releuauit. Ex tribz vna
 fuit q̄s ip̄e p̄i ep̄auit. Hic
 p̄i elegit cū sacer mēbra sub
 egit. Hic corp⁹ fregit mē
 q̄s subesse coegit. Hic igne a
 moris sui nr̄as volūtates
 accēdit. Hoc int̄ templū ge
 nit⁹ fuit ordo minorū. Cū
 p̄is exemplū sectatur tur
 ba minorū. Clara dei sp̄sa
 fuit h̄ p̄mario tosa. Pom
 pis exulta mūdi xp̄m q̄ se
 cuta. Hic p̄tū daz fr̄m sil
 et dn̄az. Dacca p̄res fud
 xp̄m q̄bz orbe refud. Hic
 fuit artata veteris mūdi
 via lata. Et dilata v̄it
 in gēte vocā Regula. Ista
 paup̄tas sc̄a enata. Ela
 p̄stata crux ī mediū ruom̄
 Sicubi turbat fr̄an̄sus
 accidiat. Hic tr̄aquietur
 sua mors istic r̄nouatur.
 Hic demonstrat v̄erū de quo
 dubitat. p̄mo donatur q̄
 quid p̄i iste p̄cat.

*De zelo ipsius ad p̄fectionē
 frat̄ū. Et primo q̄liter p̄e
 scripsit eis fr̄m p̄fectū...*

Beatissim⁹ p̄i tr̄isfo
 matus quodammodo
 in sc̄os fr̄es p̄ ardore amoris
 et feruore zeli quē habebat
 ad p̄fectionē eoz sepe cogi

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

48

tabat intra se quibus rationibus
et virtutibus oporteret esse
ordinem bonum fratrem minore
Et dicebat quod ille esset bonus
frater minor quam habet vitam et
rationes istorum sanctorum fratrum
videlicet fide fratris bernardi
quam perfectissime habuit
cum amore paupertatis. Simplicitate
et paupertate fratris
leonis qui vere fuit sanctissime
puritatis. curialitate fratris
angelii qui fuit primus miles
qui venit ad ordinem et fuit
omni curialitate et benivolentia
tate ornatus. gratiosus aspectu.
naturalem sensum
cum pulchro et deuoto eloquio
fratris massae. mentem eleuatum
et contemplationem quam fratres egi-
dius habuit usque ad sum-
mam perfectionem. virtuosam
et continuam orationem sancti rufini
qui sine intermissione sepe
orabat. Etiam dormiendo vel
aliquid operando sepe erat cum
domino mens ipsius. patientiam
fratris iuniperi qui usque ad
statum pacis peruenit propter per-
fectam veritatem proprie vilitatis
quam per oculos habebat.
Et summum desiderium unitandi
christum per triuas fortitudinem
corpalem et spirituale fratris iohannis
hanns de laudibus qui tempore illo

fuit fortis corpe super omnes homines
Charitatem fratris rogerii cuius
tota vita et iudicatio fuit in
feruore charitatis. et sollici-
tudinem fratris luadi qui fuit max-
ime sollicitudinis. et nolebat
quasi per mensem stare in loco.
Sed quando placebat sibi stare in
alio loco statim recedebat in
Et dicebat non habere hic man-
sionem sed in celo **Qualiter de-**
scribebat oculos impudicos
ut indueret fratres ad honestatem
Iter alias virtutes quas
diligebat et desidera-
bat esse in fratribus post funda-
mentum sancte humilitatis dilige-
bat precipue pulchritudinem
et mundiciam honestatis. Unus
volens docere fratres habere oculos
pudicos. solebat tali erugina-
te confingere oculos impudi-
cos. Rex pius et potens mi-
sit ad reginam duos nuncios suc-
cessive Reuertitur primus
et verbis tantum verba reportat
et nichil loquitur de regina
Diquidem oculos suos tenuerat
in capite sapienter nec a-
liqualiter perspicerunt in regi-
nam. Rediit alius. et post
paucis verba longam de regi-
ne pulchritudine texit histo-
riam. Ve inquit domine vidit pul-
cherrimam mulierem felix qui

De oculis impudicis

lyxxxv

fruit illa. Et rex ad illū
 Tu serue neq̄ in sponsa
 meam ierasti oculos ipudi
 cos. Datet q̄ rē p̄spectū
 subtiliter emē voluisti. Ju
 bet ergo reiōre p̄mū. et ait
 illi. Quid tibi de regina vi
 detur. Optic̄ inquit michi
 videtur quia libenter et
 patient̄ audiuit. Ip̄a enī
 dit saginat. Et ait illi rex
 Nūquid formositas inest
 ei. R̄ndit ille. Dn̄e mi tu
 um sit hoc inspic̄e meū at
 fuit verba perferre. fertur
 a rege sn̄a. Tu inquit ha
 bens oculos castos esto i ca
 mera mea corpe castior et
 fructu delicias meas. Vir
 vero impudic̄ exeat domū
 ne polluat thalamū. Dice
 bat ergo quis nō debet timē
 ēspic̄e sp̄osam xp̄i

*De tribus verbis q̄ reliquat fra
 tribz ad cōseruandū p̄foem ipoz*

lxxxvii

Quadā vice cū p̄pter i
 firmitatē stomachi
 vellet euomē ob numiā vi
 olenciā quā sibi fecit euo
 muut sanguinē p̄ totā noc
 tē vsq̄ ad matutinū. Cūq̄
 socij eius tenerent ip̄m p̄
 numia debilitate et afflic
 tione q̄si iam mori. cū max
 imo doloē et lachrimarum
 effusione dixerūt ad illū.

Pater quid sine te faciem⁹
 tu nos orphanos derelin
 quis. Tu sp̄ fuisti nobis p̄
 et mīr generans et parturi
 ens nos in xp̄o. Tu fuisti no
 bis dux et pastor migr̄ et
 corrector plus docēs et cor
 rigens nos exemplo q̄ v̄bo
 Quo ergo ibim⁹ oues sine
 pastore filij orphani sine
 p̄re hoīes rudes et simplices
 sine dūce. Quo ibim⁹ que
 rere te o gl̄a paup̄tatis laud
 simplicitatis et honor vilita
 tis nr̄e. Quis nob̄ adhuc
 ceas viā veritatis ostendet.
 Vbi erit os loquēs et lingua
 d̄sulens nobis. Vbi erit sp̄s
 feruens. nos i viā crūas di
 rigens et ad p̄foēz euāge
 licā nos d̄fortans Vbi eris
 vt recurrām⁹ ad te lumen
 oculorū nr̄oz vt q̄ram⁹ te
 d̄solator aiārū nr̄arū. Ecce
 p̄r tu moueris. ecce nos sic
 desolatos deseris sic tristes i
 amaritatos elinquis. ecce di
 es illa dies fletus et amari
 tudinis. Dies desolationis
 et tristitiae appropinq̄t. Ecce
 dies amara quā sp̄ ex quo
 fuim⁹ tecū vide timēbam⁹
 p̄mo quā nō poteram⁹ eā
 cogitare. Nec mirū certe q̄
 vita tua ē nobis d̄tinue lu
 mē et verba tua erūt facile

ardentes et igneantes nos
cotinue ad viam crucis ad
pfectione euangelica ad amo
rem et imitatione dilassi
mi crucifixi. Et ergo p̄ sal
te benedicas nobis et alyis fr̄i
bus filys tuus q̄s genuisti
i xpo et aliquod memoriale
tue volūtatis elinq̄s nobis
q̄d fr̄es tui sp̄ i memoria ha
beat et possint dice h̄ verba
p̄ n̄r reliquit fr̄ibz et filys
suis i morte sua. Tunc p̄
pysum p̄nos oculos i filys
dirigēs ait illis. Vōte michi
fr̄em benedictū de pirato.
Erat enī f̄e ille sacerdos sc̄s
et discretus q̄ beato f. celeb̄
bat aliqui vbi iacebat ifirm̄
q̄a sp̄ cū poterat volebat ha
bē vel audire missam q̄tū
cumq̄ esset infirmus. Cūq̄
venisset ad eū dixit illi.
Scribe q̄liter b̄ndico omibz
fr̄ibus meis q̄ sūt i religione
et qui vēturi sunt vsq̄ ad
finē scli. Et qm̄ p̄pter debili
tate et dolore infirmitatis
loqui nō valeo. in hys t̄bus
verbis patefacio volūtate
et intentione meā fr̄ibz cūc
tis breuiter p̄ntibz et futuis.
videlicet vt i signū memo
rie mee et b̄ndictionis et testa
mēti. sp̄ diligāt se ad iuce
sicut dilexi et diligo eos. sp̄

49
diligant et obseruant dnām nos
trā paupertate. et sp̄ platis et cler
cis sc̄e m̄is emē fideles et subdi
ti existat. Sic enī p̄ n̄r in caplis
fr̄m solitus erat sp̄ in fine capli
b̄ndice et absolue omēs fr̄es p̄n
tes et vēturos ad religione. Et en
am ex caplin in feruore caritatis
hoc idem multociens faciebat.
Monebat aut fr̄es vt timerent
et cauerent sibi a malo ex. atq̄
maledicebat omibz q̄ malis ex
plis p̄uōbant hoies ad blasphe
mia dū religione et vitā fr̄m.
q̄a boni et s̄i paupes de hoc vere
cundantur et plurimū affligūt
**De amore que ostendit fr̄ibz p̄
morte dando singulis buccella
panis sicut fecit xps.**

Quadā nocte b. f. fuit ita
doloribz infirmitatū p̄gra
uatus q̄ q̄si nocte illa nō potuit
quiesce nec dormire. Mane at
facto cū dolores aliq̄stulū iā ces
sasset fecit vocari oēs fr̄es caste
tes in loco. et sedentibz illis co
ram ip̄o cōsiderauit et respexit
eos in p̄sonis oīm fr̄m. et po
nens manū dexteram sup ca
pita singulorū b̄ndixit om̄s
p̄ntes et absentes atq̄ vēturos
ad ordinē usq̄ ad finē scli. et
videbatur ap̄ati sibi ip̄i q̄a nō
poterat videre om̄s fr̄es et fili
os suos an̄ mortē suā. Volens
aut in morte suā imitari su

um dominū et mgrm q̄ in vi
sua p̄fē fuerat imitatus. Iussit
appōeri sibi panes ⁊ bñ dixit
om̄s atq; in plurimas particu
las fecit frangi q̄a p̄ nimia de
bilitate frangē nō valebat. Et
accipiens vnicuiq; fr̄m porrexit
p̄ticulā p̄cipiens vt totā q̄libet
māducaret. Dñi sicut dñs an̄
mortē suā voluit in signū di
lectionis cū aplis quāta feria
manducare. ita p̄fectus imita
tor ip̄us beatus. f. voluit in
signū dilectionis ostendē fr̄bz
suis. et q̄ ad similitudinē xp̄i
voluerat hoc facē p̄z manifes
te. q̄a postea q̄siuit si erat tūc
feria quāta. et cū eēt tūc illa
dies dixit q̄ putabat eē feriā
quātam. Vnus at̄ ex illis fr̄
bus r̄seruauit vnā p̄ticulam
de pane illo et post mortem be
ati. f. multi infirmi q̄ de ip̄o
gustauerūt statim fuerunt a
suis infirmitatib; liberati.

*Qualit̄ timebat ne fr̄s in
turrerent aliquā tribulatio.*

Quē p̄t̄ infirmitates suas
Dm̄ p̄pter dolores suaz
infirmitatum d̄scere nō posset
et ex hoc videt̄ fr̄s multū dis
trahi et fatigari p̄ se quia ad
huc plus diligebat aīas fr̄m
q̄ corpus ip̄i. cepit timere
ne fr̄s ex nimio labore oca
sione sui. etiā vīnā dei offe.

sam mouerent p̄t̄ impaciāz
aliq̄lem. Dñi q̄dā vice cū pietate
et ⁊ passione dixit soris suis
fr̄m fr̄s ⁊ filioli mei nō tēdet̄
vos laborare pro ifirmitate me
a qm̄ dñs p̄ me seruulo suo iſ
tituet vobis oēm fr̄m op̄atio
num v̄raz in hoc sc̄lo et in fu
turo quas p̄ sollicitudinē ⁊ in
firmitatis mee nūc op̄ari nō
valetis. p̄mo etiā manus lucrū
acq̄ritis. q̄ si pro vobis labora
retis. qm̄ qui adiuuat me ad
uiuat totā religionē ⁊ vitā fr̄m
p̄mo etiā ita dicatis. Dup̄ te fa
ciamus expensas nr̄as. et dñs
erit p̄ te debitor nr̄. Hoc at̄ dice
bat fr̄s p̄i volens uiuare ⁊ cruce
pusillanimitatē sp̄us corū p̄t̄
nimū zelū quem habebat ad
p̄fectionē aīaz suaz. Timebat
etiā ne aliqui tentati p̄t̄ illum
laborē dicerent nos nō valēm
orare nec tm̄ laborem pati et
efficerēt tediosi et vtiq; impacien
tes sic q̄ laboris modici p̄dēt
magnū fructū. *Qualit̄ ad
monuit soros sc̄e dare.*

Postq̄ beatus. f. fecit lau
des dñi de creaturis. fecit
etiā q̄dā sc̄a verba cū cātu p̄ d̄so
lacioe et edificatioe paup̄m
dn̄az. sciens eas nimis tribu
bulari de infirmitate sua. et cū
nō posset eos p̄sonaliter visita
re. illa verba p̄ soros misit eis.

Illis enī voluit patefacē volun-
tate suā in verbis illis q̄liter. s.
dērent viuē & hūilit̄ auersari
& ēē unanimes charitate. vide-
bat enī q̄ eaz̄ auersio & sc̄a cō-
uersatio nō solū religionis fin-
tū erat exaltatio. sed etiā vni-
uersalis etiā edificā maxima.
Dicens autē q̄ in principio con-
uersionis carū nimis artā &
paupaulā vitā duxerāt s̄p̄ ad
cas mouebat pietate & passi-
one. Vñ in casōe verb̄ rogauit
eos vt sicut dñs ex multis p̄ti-
bz̄ congregauit eos ip̄as in vñū
ad sc̄am charitatē sc̄az̄ paup̄ta-
tem & sc̄am obīaz̄. ita in ip̄is
s̄p̄ dērent viuē et mori. et specialit̄
admonuit eos vt de demofund̄
q̄s dñs daret illis cū hilaritate
& ḡn̄rū actiōe f̄ discrete suis
corporibz̄ prouiderent. & maxi-
me ut sc̄ie et laboribz̄ q̄s susti-
nebat p̄ sororibz̄ suis infirmis.
& ip̄e infirme in suis infirmi-
tatz̄ essent patientes. **De con-
tinuo feruore amoris & cōpas-
sionis ad passiōē cristi. Et p̄-
mo q̄ nō curabat de suis in-
firmitatz̄ p̄pter amorem pas-**

tionis xpi...
Antus erat feruor amo-
ris & cōpassionis beati. s. ad do-
lores & passiōes xpi. in tm̄ ca-
am se cotidie pro ip̄a passiōe

interius & exterius affligeb̄t
q̄ de pp̄ris infirmitatz̄ nō
cumbat. Vñ cū p̄ longū temp̄
usq̄ ad diē mortis sue fuisset
passus infirmitates stomachi
& epatis & splenis. atq̄ a tpe
quo redyt de vlt̄ mare habu-
isset continue dolores maximos
oculor̄ noluit tm̄ inde hr̄e vñ
q̄ sollicitudinē ut faceret se
curari. Vñ videns dñs hosti-
ensis q̄ ita esset & fuisset sem-
p̄ corpi suo austerus. & maxi-
me quia lumē oculor̄ iā repat
p̄c̄ & quia nolebat se facere
curari. Admonuit eū cū m̄ḡ-
na pietate & cōpassione dices
Frat̄ nō bñ facis q̄ nō facis te
curari. cū vita & sanitas tua
sit utilis valde fr̄ibz̄ & sc̄laribz̄
& toti etiā. Nā si fr̄ibz̄ tuis in-
firmis cōpateris & s̄p̄ fuisti ill-
pius & misericors. in tāta ne-
cessitate tua nō debes tibi ēē
crudelis. Vñ p̄cipio tibi vt te
curari facias & viuari. Ip̄e nā
q̄ p̄ sanctissim̄ q̄d erat ama-
rum s̄p̄ pro dulci sumebat q̄a
de hūilitate & vestigijs dei filij
continue imēsam dulcedinē att̄.
Qualit̄ inuēt̄ fuit **Hebat**
ire plā gēdo alta voce passiōē x̄
Vñ tpe paulo post du-
Qsiōnē suā cum ambularet
solus p̄ vñ hō multū longe ab

ecclesia sancte marie de por
tuncula ibat alta voce plan
gendo. Quidam autem spiritualis homo
obuiauit illi et timens ne haberet
aliquod dolorem infirmitatis. dixit
ei quid habes fratere. At ille respondit
Ita deberem ire per totum mundum
sine verecundia plangendo passi
onem domini mei. Tunc ille sic cum eo
cepit flere et fortiter lacrimari. Hunc
virum nominamus et ab ipso hoc in
telleximus quod etiam fecit multam
solacionem et multum beato fratri et non
Qualiter solacia que libenter ei

aliquam frater extere utebatur in lacrimas

primi

Alius amore et compassione et compa
sione xpi beatus frater quibus tunc
fraterebat. Nam dulcissima melodia
spiritus sancti semper ebulliens frequenter
exterioris dabat sonum gallice et ve
na diuini suspirii in auribus eius
susceperat furtiue gallicum eru
pebat in uulnere lignum quibus
colligebat de terra ipsius sinist
brachio supponens aliud lignum
per modum arcus cum manu dext
trahebat super illud quasi super viel
lam vel aliud instrumentum atque
gestus ad hoc idoneos faciens
gallice cantabat de domino ihesu christo
Terminabat deus tunc hec tri
pidiano in lacrimas. et in com
passione passionis christi hic uul
nus soluebatur. In his cotidie
trahebat suspiria et in gemi
tis gemitibus eorum que tenebat in

manibus oblitus suspendebat ad
De zelo ipsius ad orationes scilicet
et opus diuinum et ad seruandum
letigam spirituale in se et in alijs.
et primo de oratione et diuino officio

primi

Afflictus infirmitatibus
superioribus. erat tamen in tamen deuotus et
reuerens ad orationes et ad diuinum of
ficium quod tempore que oraret vel horas ca
nonicas persoluebat ut nunquam
tuo vel parieti adhererebat. Stabat
autem spiritus erectus et cum nudo capite
aliquando uero super genua. maxime
quia pro maiore parte diei et noctis
foris uacabat. primo quando ibat per mu
dum pedes spiritus figebat quod tamen uo
lebat dicere horas. Si uero cantabat
propter infirmitatem spiritus descendebat
ad diuinum officium. Unum quodam
tempore pluebat fortiter ualde et ipse
propter infirmitatem et necessitatem
equitabat. Cumque iam totus esset bal
neatus descendit de equo quando uo
luit dicere horas et tamen tanto fer
uore deuotionis et reuerencie dix
officium sic stans in via. et plucido
dianue super ipsas. ac si fuisset in ecclesia
vel in cella. Et aut foris suo. Si autem
pace et quiete corporis uult comedere a
bunum suum que tamen ipso corpore sit esca uer
mum. tamen quanta quiete et pace tamen que
ta reuerencia et deuotione debet
autem recipere abunum que est ipse deus.

**Qualiter in se et in alijs spiritus di
lex leticia spirituale interiori et exte
riorem**

In hoc autē sumū & p̄cipuū sciō h̄bitat b̄t̄is
 f̄ ut ex orōem et diuinū officiu
 h̄t̄et at̄que interius et exterius
 leticiā sp̄ūalem. & hoc s̄c̄l̄t̄ in fr̄
 bz suis singularit̄ diligebat.
 p̄mo de tristitia & acedia exte
 riorū sp̄os sepius arguebat. Di
 cebat enī q̄ si seruis dei studu
 erit h̄t̄et et c̄seruare interius et
 exterius leticiā sp̄ūalē q̄ proue
 nit ex mūdicia cordis et acq̄
 rit p̄ deuotioēz orōis. demones
 nō p̄nt ei nocē dicentes. Ex quo
 in tribulatioē et p̄speritate h̄z
 leticiā seruū dei nō possumus i
 uenire aditū intrādi ad ip̄m n̄
 sibi nocē. S̄z tūc exultāt demo
 nes q̄ deuotioē & leticiā que
 prouenit ex mūda orōe & alijs
 uirtuosis opibz p̄nt extingue
 ul impedire aliq̄lit̄. Nā si dia
 bolus in seruis dei p̄t h̄t̄et aliq̄d
 de suo. nisi fuerit sapiens et sol
 licitus deleat et destruat illud q̄
 n̄ potest p̄ uirtutē s̄c̄e orōis cō
 tritionis & c̄fessionis & satisfac
 tionis. in breui tpe de vno ca
 p̄llo facit vnā trabem s̄p̄ ibi ad
 itendo. Quia ergo fr̄es mei
 ex mūdicia cordis & puritate
 at̄que orōis puenit h̄z leticiā
 sp̄ūalis at̄ illa duo acq̄rēda &
 c̄seruāda p̄ncipalit̄ est studen
 di ut ip̄az leticiā quā in me

pro

& in uobis sumo affectū cupio
 & diligo cernē et sentire possit
 h̄t̄et interius et exterius ad edi
 ficatioē proximi & in uitupe
 riuū inuicia. Ad ip̄m enī & ad
 meū a^o p̄tinz tristari. ad nos
 at̄ letari s̄p̄ i dno & gaudere.

**Qualit̄ r̄phendit sociū qui
 erat tristis in facie. & de leti^a**

De tristitia intelligibili
 crebat b̄t̄is f̄. q̄m scio
 q̄ demones inuident in de bene
 ficijs q̄ d̄ns m̄ dedit. Dico etiā
 et uideo q̄ nō p̄nt p̄ me nocē m̄.
 insidiāt & student in nocē per
 socios meos. Si uero p̄ me & so
 cios meos m̄ nocē nō p̄nt cū
 magna c̄fusione recedūt. p̄mo
 q̄n̄z si eem̄ temptat̄ ul acedio
 sus. cū c̄sidero leticiā socij mei
 statim occasione leticię illius
 reuertor de temptatioē & acedia
 ad interiorē et exteriorē leticiā.
 p̄t̄ea ip̄e p̄n̄ valde arguebat il
 los qui exterius tristitiā p̄ten
 debant. Nā q̄dam uice r̄pre
 hendit unū de socijs q̄ tristis
 facie apparebat. Et ait illi. Cur
 exterius ostendis dolorē & tris
 titiā de tuis offensis. Int̄ te
 & deū habens hanc tristitiā
 et ora ip̄m ut p̄ miāz suam
 p̄cat tibi. et reddat aīe tue le
 titiā salutaris. q̄ p̄ p̄cā deme
 titū est priuata. corā me at̄

pro

su

et alijs studias hęc semp le-
ticiā. nā seruo dei nō ducit
corā frē suo vī alio ostēde tris-
ticiā nec faciē tribulatā. Nō
q̄ intelligēdū sit vī credēdū
q̄ p̄ nē oīs maturitatis et ho-
nestatis amator voluit hanc
leticiā oīdi p̄ risū vī etiā p̄ mi-
nimū verbū vanū. cū p̄ hoc nō
leticia spūalis. sed vanitas et
fatiutas potius oīdat. p̄mo
et in seruo dei risū et vbi oī-
osū singularit̄ abhorrebat.
cū nō solū vellet cū nō debē
ridē. sed nec minimā occasio-
nē ridēdi alijs exhibē. Vn̄ i
q̄dā sua amonitione clarius
exp̄ssit q̄lis debz esse leticia
serui dei. **Aut enī** **Deatus** il-
le religiosus q̄ nō hz iocūdi-
tate et leticiā nisi in sanctissi-
mis doquis et operibz dñi
et cū hys puocat hoīes ad a-
more dei in gaudio et leticia.
Et ve illi religioso qui delectat̄
in verb̄ otiosis et inanibz et cū
hys puocat hoīes ad risū. p̄
leticiam ergo facia intellige-
bat feruorē et sollicitudinem
atq̄ disposicionē et p̄paratio-
nē mētis et corpis ad facien-
dū libent̄ oē bonū quia p̄
huiusmodi feruorē et disposi-
cionē magis prouocāt. **Ally q̄n**
q̄ p̄ ipm̄ actū bonū. p̄mo

si actus q̄tūcūq̄ bonus nō
videat̄ fieri libent̄ et feruent̄
magis gnat̄ tedū q̄ prouocāt
ad bonum. **Ideo q̄** nolebat in
facie vidē tristiciā q̄ amidiā et
indisposicionē mētis atq̄ corpis
inherciā ad omē bonū sepius
rep̄ntat. **Gravitate** at̄ et ma-
tūritate in facie et i cūctis me-
bris corpis et sensibz sp̄ in se
et in alijs p̄cipue diligebat at̄
ad hoc quantū poterat verbo
et exemplo alios inducebat.
Experiebat enī h̄mōi graui-
tatem et modestiam mor̄ esse
sicut murū et scūtū fortissimi
stra sagittas diaboli. et aiāz
sine huiusmodi mur̄ et scūti p̄tectioē
ē sicut milite nudū int̄ hos-
tes fortissimos et munitissimos
ad mortem ipsius iturue fer-
uidos et intentos. **Qualiter**
dicebat fratres **satisfacē neces-**
sitatibz corpis. ne oīo amittatur.
Q Considerans et intelli-
gēs p̄ sc̄ssim̄ p̄pter a-
nimā corpus ēē creatū. et act̄
corpales p̄t̄ spūales esse agē-
dos. dicebat **Seruus** dei i come-
dendo et bibendo et dormiēdo et
aliis necessitatibus corpis sumē-
do d̄z cū discretionē suo corpi
satisfacē. ita q̄ fr̄ corp̄ nō va-
leat murmurare dices. **Nō**
possum stare erectus et insiste-

oroī. nec in tribulationibus
mentis letari. n̄ alia bō opa
opari q̄a nō satisfaciis indige
re mee. Si cū seru⁹ dei cum
distractioē & satis bono & hoēsto
mō suo corpi satisfaciēt. & fr̄
corpus vellet eē negligens &
pigrū & sōnolentū in orōe vi
gilis & bonis opibz tūc debe
ret ip̄m castigare tāq̄ malū
& pigrū iumentū q̄a vult come
de & nō vult lucrari et on⁹ por
tare. Si vero p̄t inopiā et pau
p̄tate fr̄ corpus necessitates su
as in sanitate & infirmitate
h̄re nō p̄t dū hūilit̄ & hoēste
peccat a fr̄e l̄ plato suo aōre
dei et sibi nō datur sustineat
amore dei patient. q̄ etiam
sustinuit qui cū solaretur
et nō inuenit. Et hec neces
sitas cū paciētia p̄ martirio
sibi a dno repūbit. Et quia
fecit q̄ suū ē & petyt hūilit̄
suā necessitate. excusatur a
dno eadē si corpus inde graui
ter infirmaretur. **De q̄bus**
dā temptationibus quas p̄misit
a dominus. Et primo qua
lit̄ demon intrauit pulu
nar qd̄ hēbat sub capite.
Qum beat⁹. f. in hēmi
tonio grecy manet ad orōem
in cella vltima post cellā ma
iore. qd̄a nocte in p̄mo sōno vo

cauit socū suū q̄ iacebat p̄pe
ip̄m et surgens socius iuit ad
atruū celle vbi erat bt̄us. f.
Dixit q̄ sc̄is ad cū. fr̄ nō po
tui dormire hac nocte neq̄
stare erect⁹ ad orōem. nā ca
put & crura m̄ valde tremūt
et videt̄ m̄ q̄ comederim pa
nē de lolio. Cūq̄ socius loque
retur ei verba sp̄assua: dixit
beat⁹. f. Ego vere credo q̄ dy
abolus sit in isto puluinarī
quod habeo ad caput. Cū ei
nūq̄ voluisset iace in pluma
vel puluinar h̄re de pluma
postq̄ exiuit de sc̄lo. tū c̄tra
volūtate suā cogitavit cū fr̄e
h̄re tūc illud puluinar p̄pter
infirmitate oculorū. proiecit
ergo ip̄m ad socū suū. Soc⁹
aut̄ accipiens illud cū manu
dextra posuit ip̄m sup̄ hume
rū sinistrū. & cū exisset atrū
illius celle statim p̄didit loq̄
lā. et nō poterat illud dimit
tere. nec mouē brachia. Sed
stabat sic erectus et nō poterat
se mouē de loco illo. sc̄iatis **et nichil**
de seipso. Dū aut̄ p̄ aliquot
spacū sic stetit. p̄ dei gr̄az
vōiuit cū beat⁹. f. et statim
reuersus est in se dimittēs ei
de puluinar posttergū. Reu
sus q̄ ad beatum. f. narrauit
sibi omnia q̄ acaderant ei. Et

nit sc̄us. In sc̄o cū dicebā cō,
pletorūm̄ sensi dyabolū venie
ad cellā. vñ video q̄ dyabol⁹
iste nimis astutus ē. quia cū
nō p̄t aīe mee nocē vult ipe
dixit necessitate corpis vt nō
possim dormire nec stare cre-
tus ad orōem. ⁊ vt sic impe-
diat deuotionē et leticiā cordis
mei ac p̄ hoc murmurē de in-
firmitate mea

*De grauissima temptacione
quā habuit vlt̄ duos ānos*

Quoniam moraretur in loco
sc̄e marie in missa fuit
a grauissima temptatio spūs ad
p̄fectū aīe sue. Et hoc t̄m̄ af-
fligebat at̄ mētē ⁊ corpē q̄
a s̄ortio firm̄ se multoacis
subtraheret. quia nō poterat
eis se oīdē letum sicut vsueue-
rat. Affligebat se nichilomi-
nus abstinentia cibi ⁊ potus atq̄
v̄boꝝ. orabat instā⁹ ⁊ lachri-
mas abundantius effundebat.
vt ei dñs medelā sufficienter
in tanta tribulacione mitte-
dignaretur. Cū vlt̄ duos ā-
nos ita fuisset afflictus. accidit
vt quadam die dū oraret ī ec-
clesia sc̄e marie diceretur ei in
spū illud v̄bū euāgely. Si ha-
beres fidem vt granū sinapis
et diceres illi monti vt se trā-
ferret in aliu locū ita fiat

Respondit statim, beatus f. Dñe
quis ē ille mōs. Et dñm̄ ē ei.
Mons ille est tētatio tua. Dixit
beatus f. Ergo dñe fiat in sic
dixisti. Statim ita p̄fecte libera-
tus est q̄ visum fuit nūq̄ ha-
buisse tēptationē aliquā. Si-
militer in sacro mōte alucine
quo tpe recepit stigmā dñi in
suo corpē ⁊ tēptationes ⁊ tri-
bulaciones passus fuit a deo
nubz q̄ nō poterat se letū oī-
dere sicut vsueuerat. Dicebat
cū soao suo. Si scirent fr̄es q̄t
et quantas tribulaciones ⁊ af-
flictiones faciūt in demones
nō est aliquis corū qui nō mo-
ueretur ad xp̄assionē et pietā-
tē circa me. *De tēptacione quā
habuit p̄ mures. de qua con-
firmat cū dñs solat⁹ ē. ⁊ tūc
certificauit eū de rēgno suo*

Dvobis annis an̄ obitu
sui dū esset apud san-
damianū in cellula q̄dā facta
de scoris et sume affligeretur
infirmitate oculoꝝ ita q̄ vlt̄
spaciū sexaginta dieꝝ nō po-
tuit vidē lumē diei nec etiā
lumē ignis factū ē diuina
p̄missione vt ad augmentum
afflictionis meriti sui. veniret
tot mures in cellā illā q̄ die
noctū q̄ discurrerent sup̄ ip-
sum et in artutu eius non

iudabant cum orare nec quiescere.
 vino quoniam amedebat ascendebat
 super mansam eius et ipsum plu-
 rimum infestabant. Unde tam ipse
 quam socii eius agnouerunt mani-
 feste quod erat tentatio dyaboli-
 ca. Videns ergo se beatus. f.
 tot afflictionibus cruciari quodam
 nocte pietate motus circa se
 ipsum dixit int se. Domine in aux-
 ilium meum respice super infirmi-
 tates meas ut eis patienter vale-
 am tolerare. Et statim in spiritu
 dictum est ei. Dic michi frat. Si
 quis pro his tuis infirmitatibus
 et tribulationibus tam magnis
 et pretiosum thesaurum tibi da-
 ret quod si tota terra esset illius mag-
 ni thesauri nonne multum gau-
 deres. Et respondit beatus frater.
 Magnas esset domine thesaurum
 iste et pretiosus valde et nimis
 det ammirabilis et desiderabi-
 lis. Et audiuit iterum dicente
 sibi. Ergo frat iocundare et iu-
 bilaria in tuis infirmitatibus et
 tribulationibus atque de cetero i-
 ta scire te habeas ac si esses iam
 in regno meo. Et surgens ma-
 ne dixit sociis suis. Si impa-
 tor alicui seruo suo integrum
 regnum suum daret. nonne ille ser-
 uus multum deberet gaudere. si
 autem totum imperium daret ei. non-
 ne multum magis gauderet.
 Et ait illis. quod me oportet mul-

tum gaudere in infirmitatibus et
 tribulationibus meis atque in
 domino confortari et spiritu gratias agere deo
 patri et unico filio eius domino ihe-
 su christo et spiritu sancto de tanta gratia
 in se a domino. videlicet quod dignus
 est me indignum seruum suum
 ad huc uiuentem in carne cer-
 tificare de regno suo. Unde vo-
 lo ad laudem eius et ad nostram
 consolationem et ad edificationem
 proximi facere nouam laudem de cre-
 aturis domini quibus cotidie uti-
 mur et sine quibus uiuere non
 possumus et in quibus huma-
 num genus multum offendit crea-
 torem. et continuis sumus ingra-
 tantes gratie et tanti beneficii non
 laudantes deum creatorem et datorum
 omnium bonorum sicut debemus. Et
 sedens cepit meditari aliqua
 tulum et postea dixit. Altissio
 omnipotente bono signore etc. Et
 fecit tantum super hoc et docuit so-
 cios suos ut dicerent eum et can-
 tarant. Nam spiritus eius erat tunc
 in tanta consolatione et dulce-
 dine quod volebat mitte per fratrem
 pacifico. qui in seculo vocabatur
 rex versuum et fuit valde
 curialis doctor cantorum et vole-
 bat sibi dare aliquos fratres bonos
 ut uent simul cum eo per mundum
 predicando et cantando laudes
 domini. dicebat enim quod volebat ut
 ille qui sciret predicare melius

int' illos plus predicaret populo.
et post predicationem omnes can-
tarent simul laudes domini tan-
quam ioculatores domini. finitio
autem laudibus volebat quod predi-
cator diceret populo. Nos sumus
ioculatores domini. plus volu-
mus remunerari a vobis. videlicet
ut statis in vera penitentia. et ait.
Quid sit seruus dei nisi quod
ioculatores eius qui corda ho-
minum erigere debent et monere
ad leticiam spiritualem. et specia-
liter dicebat de fratribus minoribus
qui dati sunt populo dei pro
De spiritu prophete. et de salute
pater qui dixit ibi pacem fieri
inter episcopum et presbiterum assisium utique lau-
dis quam fecerat de creaturis quam
sciat cantari a sociis suis coram illis.
Postquam beatus f. ipso
suant laudes predicantis de crea-
turis quas vocauerunt canticum
fratris solis. accidit ut inter episcopum
et presbiterum civitatis assisium magis
discordia oriretur ita quod episcopus
exeravit presbiterum. et presbiterus fecit per-
conisari ut nullus venderet sibi
aliquid aut emeret aliquid ab eo
aut tractum aliquid faceret cum
ipso. Beatus f. cum esset ita infirmus
et audisset hoc. pietate motus
est super eos. maxime quia nullus
intromitteret se de pace facien-
da. Et ait sociis suis. Magna
veneranda est nobis servus dei

quod episcopus et presbiterus ita se invicem con-
mittat. Et sic fecit statim usum
in laudibus super dictis occasio illa.
Et ait. Laudate cristum meo signo
re per quilliche per dona per liton a
more. Et sustine infirmitatem
et tribulationem beati quilliche le
sostine in pace. Re doti altissi-
mi serrado coronati. Postea
venerunt unum de sociis suis. et ait
illi. Vade ad presbiterum et ex parte
mea dic ei ut ipse cum magnati-
bus civitatis et aliis quos sciam du-
ce per veniat ad episcopum. Et illo
fratre eunte dixit aliis duobus sociis
suis. Ite. et coram episcopo et presbitero
et aliis qui sunt cum eis. Cantate can-
ticum fratris solis. Et confido in domino
quod ipse statim humiliabit corda
iporum. et ad presbiterum dilectionem
et amicitiam revertetur. Congre-
gatis vero omnibus in platea
claustra episcopatus surrexerunt
illi duo fratres. Et dixit unus il-
lorum. Beatus f. in sua infirmitate
fecit laudes domini de suis creatu-
ris non laudem ipsius dei et ad e-
dificationem proximi. Unde ipse ro-
gat vos ut eas audiat cum
magna devotione. et sic incep-
erunt eas dicere et cantare. Postquam
autem statim surrexit et iunctis bra-
chiis et manibus ipsos transiens cum
gelu domini cum maxima devotio-
ne et etiam cum multis lacrimis

57
intente audiunt. Habebat ei
magnam fidem et deuotionem in
beato f. finitis laudibus dñi dixit
it p̄tas coram oibz. In veritate
dixit vobis quod non solum dño ep̄s
copo quon volo et debeo h̄re p̄
dño meo. sed si quis interfecisset
germanum meum vel filium meum
indulgeret sibi et sic dicens
proiecit se ad pedes ep̄i et ait il
li. Ecce patus sum pro omnia satisfacere
vobis sicut vobis placuit amore dñi
nri ihu cristi et eius serui beati f. Ep̄s aut
accipiens ip̄m cum manibus crexit
et dixit ei. Ex officio meo conueniret
me esse humilem. et quia naturale
ad iracundiam sui p̄impetus oportet
quod in indulgentis. Et sic cum multa
benignitate et dilectione amplexatus et oscula
ta sunt ad inuicem. Deuotissimi
vero et letati sunt fratres videtes
ad hanc esse impletum quod beatus
f. p̄dixerat de illorum discordia.
Et omnes alij qui viderunt hoc pro
maximo miraculo totum mar
tis bti f. asseribentes quod ita sub
ito visitauit illos dñs. Et de
tanta discordia et scandalo sine
recordatione aliam uerbi ad
tanta discordiam redierunt. Nos aut
qui cum beato f. sumus testimonium
ui phibemus. quod cum dicitur de
aliquo sic est vel sic erit. sp̄ ad

litteram sic fiebat. Et nos tot et
tanta vidimus quod longum esset ea
scribere vel narrare. **Qualiter
p̄caudit casum fratris qui nolebat
confiteri sub specie silentij**
Vidit quidam fr̄ honeste et
sane iustitiam exterioris qui di
e noctuque videbatur sollicitus
circa orationem et silentium sic ob
seruabat otium quod aliqui cum
sacerdoti confiteretur solus signis
quibusdam et non verbis confitebatur.
Ita enim videbatur esse deuotus et
feruens in dilectione dei quod sedes
aliqui cum fratribus hinc non loqueretur
audiendo tamen bona uerba interius
et exterius mirabiliter letabatur
ita quod ex hoc sepe ad deuotionem
fratres alios attraheret. Cum autem
pluribus annis in iustitiam huiusmodi
p̄stitisset accidit ut beatus f.
ueniret ad locum ubi ille mane
bat. Qui cum audisset a fratribus
iustitiam illius dixit eis. De
atis in veritate quia dyaboli
in temptatio est quia non vult con
fiteri. Interim generalis minister
uenit illuc visitare beatum f. et
cepit illum emendare coram beato f.
Et ait illi beatus f. Crede mihi fr̄
quod a maligno spiritu ducit et de
cipit iste fr̄. Dixit generalis mi
nister mirum michi videtur et
quasi incredibile quod possit hoc
esse de homine qui habet tot signa et

opa scitatis. et dixit a beatus
f. Proba ipm. Dixit ergo ge
neralis minister illi fr. Et
volo peritus q bis vel semel
ad minus scitatis in ebdo
mada. Ille aut posuit digi
tu sup os suu dicens caput
et ostendens p signa q nullate
nus hoc faceret amore sileny
Minister vero timens illu
scandalizare dimisit eu. Et
ho post multos dies cgressus
e ordine fr ille ppria volun
tate et redyt ad scim portis
habitū secularē. Factū ē aut
dū qda die duo ex socijs bti
f. ambularent per quāda viā
obuauerūt illi qui ambulabat
solus peregrinus pauperum.
Cui spatientes dixerūt. O
miser ubi ē honesta et scā duc
satio tua. Volebas enī loqui et
ostende te frāz tuis. et mo va
dis discurrēdo p mūdū tūz
hō ignorās dā. Ille autē ce
pit eis loqui iurādo sepe in su
a fide sicut seculares hoies.
Et dixerūt ei. miser homo. cur
in fide tua iuras vt seculares
qui nō tm a vbis ociosis sed
enī ab oibz silēbas. Et sic di
miserūt eu. et parū post mor
tuus ē et valde amittati suum
videntes sic ad lram esse verū
sicut pdixerat de illo btis f.

tempore quo epūbat scis a
fratribz ille miser **De illo qui**
plorabit corā btō f. ut rāpēt ad
Ordine
Quempore quo nullus
recipiebatur ad ordinē
sine licētia bti f. qdam filius
nobil' viri de lucra vout cū
alijs multis volentibz intrē
ordinē ad btim f. qui erat tē
infirmus in palatio epī as
sissy. Cūqz pntaretur omīs
illi btō f. inclinavit se ille co
rā eo et cepit fortit' plangere
vofās ipm vt rāpētur. Bti
f. intueus in ipm dixit a
miser et carlis homo cur spū
sco et in mētis. Tu ploras car
naliter et nō spūaliter. Et hys
dictis statim venerūt pūqz
eius in equis ex palatiū vo
lentes ipm capere et abducere.
Ille vero audiens fecerūt capz
esperat p fenestā quādam et
vidit pūquos suos statimqz
descendit ad eos. Et sicut pū
derat btis f. ad seculū est re
uersus cū illis. **De vinea**
sacerdotis q fuerat spoliata
vuis occasioē bti frāsa.
Aquid emāz sancti fabia
bat btis f. cū illo paupaulo
sacerdote ppt infirmitatem oca
lorū. Tūc aut erat dñs papa
honoris cū tō curia apud illā

55
ciuitate. Vñ multi cardina-
les & alij magni clerici q̄si co-
tidie visitabant b̄tm f. p̄pter
deuotionē quā habebant ad
v̄m. Habebat aut̄ illa etiā
quā vineā v̄m domū in q̄ erat
bt̄s f. & i domo illa erat osti-
um p̄ quod intrabāt vineam
fere om̄s q̄ visitabāt eū. maxi-
me quia tūc erāt mature vuc
& locus erat amēnus valde ita
q̄ occasione illa tō vinea cat̄
dissipata quasi & spoliā v̄m.
qua propter sacerdos ille cepit
sandalizari dicens. licet sit p̄
ua vinea t̄n colligebā t̄n vinū
quod sufficiebat necessitati mee
& ecce ip̄am p̄didi isto anno.
Quod audiens bt̄s f. fecit
ip̄m vocari & dixit ei. Noli
dñe amplius turbari quia
nō possum nūc aliud facere.
Deo fide in dño qm̄ p̄ me ser-
uulo suo p̄t tibi dāpnū tuum
integre restaurare dic̄ in quot
salmas vini hūisti qm̄ plus
habuisti de vinea tua. R̄ndit
sacerdos. Dat̄ xij salmas.
Dixit ei bt̄s f. Ne tristeris
n̄modo nec alicui p̄t hoc d̄m
verbū inuerosum Sed habe
as fide in dño & i verbis meis.
Et si habueris mun̄ q̄ xx sal-
mas vini ego tibi faciā imple-
ti. Et ex tunc sacerdos siluit

& quieuit. Et tpe v̄ndemiaz
diuina dispensatione habuit
de illa vinea viginti salmas
vini & nō minus. Et ammirat̄
ē valde sacerdos & om̄s qui h̄
audierūt dicētes q̄ si h̄ vinea
fuisse plena v̄m ip̄ossi-
bile fuisse ibi esse viginti sal-
mas vini. Los vero qui fuerūt
cū illo testimoniuū phibemus
q̄ de hoc & de oībus que dixit
sp̄ impletū est a l̄m̄ verbū suū
**De militibz p̄sū q̄ impedi-
ebant p̄dicationē suam.**

Qum bt̄s f. p̄dicaret in
platea p̄sū magno p̄lo
agregato ibidē. Erat milites
p̄sū ceperūt aure p̄ plateā
in quibz ludēdo cū armis &
ip̄ediebant p̄dicationē eius.
Et licet ab hys qui aderant
arguerētur t̄n ab hoc nō res-
sabāt. Conūsus ergo ad illos
bt̄s f. cū feruore sp̄s dixit
eis. Audite & intelligite q̄ dñs
p̄ me seruū suū nūciat vo-
bis. Nec dicatis qm̄ iste est
assisina. Hoc aut̄ dixit quia
antiquū odiū erat & ē inter
perusios & assisinos. Et ait
ill. Dñs exaltauit vos super
om̄s vicinos v̄m p̄t quod
debetis magis inde recognos-
cē creatorē v̄m hūiando vos
nō t̄m ip̄si deo sed etiā vicinis

vñs. Sed eleuatu est cor vef
trū in supbia. ⁊ deuastatis
vianos vestros ⁊ multos int
ficiatis. Vñ dico vobis q nisi
cito ad deū cūsi fueritis satis
facietes ill quos offendistis. do
minus qui nichil relinquit
inultū ad maiore vindictā
⁊ punitionē vram ⁊ i olupro
brū vñm faciet vos surgere
vñū extra aliū. ⁊ mota sedici
one ⁊ intestino bello. tāta tri
bulationē patienti q̄tā viciam
vñ inferre nō possent. Sic enī
btūs f. nūq̄ tacēbat viciā ppli
qñ pdicabat. Sed omīs publi
ce ⁊ virilē arguebat. Dñs at
tātā grām dederat ei vt omīs
qui videbāt ⁊ audiebant eū
cuiuscūq̄ status ⁊ ordinis
ecēt tm̄ timebāt ⁊ venerabā
tur ipm̄ ppt̄ abundantē dei gra
ciā quā habebat. q̄ q̄tūcumq̄
ēphenderēt ab ipō sp̄ de ver
bis illius edificabantur atq̄
uertebantur ad dñm l̄ xpū
gebātur interius. Et sc̄m ē
diuina p̄missione vt post pau
cos dies int̄ milites ⁊ ppli sc̄a
daliū ouertur ita q̄ pplus ele
at milites ex̄ timore ⁊ mili
tes cū etiā quuabat eos de
uastauerūt agros ⁊ vineas et
arbores eorū ⁊ oīa mala q̄ pote
runt face pplo facebāt. Et ppl̄

similē omnia bona militum
deuastauit. Et sic uix verbū
btī f. pplus ⁊ milites sunt pu
**Qualit̄ preuidit oc̄ (luti
cultā tēptacoēz cuiuscūq̄ fr̄s**
Quidā fr̄ spūalis valde ⁊
familiaris btō f. diebz mi
tis passus erat grauissimas do
aboli suggestiones ita q̄ quasi
in profundū desperationis in
ducētur. ⁊ in tm̄ cotidie stam
labat q̄ verecūditabat torrens
⁊ fiteri atq̄ ex hoc affligebat
se nimis abstinentia vigilis
lachrymis ⁊ disciplinis. Et
sc̄m ē diuina dispositione vt
btūs f. iret ad locū illū. Et cū
q̄dam die ābularet ille fr̄ cū
btō f. cognouit p̄ spm̄ sc̄m be
atus f. tribulationē ⁊ tenta
tionē ipsius. Et subtrahens
se p̄ax ab illo fr̄e qui etiā ibat
cū eo iūxit se illi tribulato. et
dixit ei. Charissī fr̄ volo q̄
amō nō teneatis illas sugges
tiones diaboli ⁊ fiteri. Et nō
timeas quia nichil nocuerūt
aīe tue. Sed de mea licētia
dicas vñ p̄ nē quociens de
ipō fueris tribulatus. Et le
tatus ē valde fr̄ ille de verbe
quod dixit vt sc̄z nō teneatur
ei ⁊ fiteri quia de hoc maxī
me affligebat. Nichilomi
tū obstupescactus ē nimis vñ

53
dens beatū f. sic cognouisse
illud q̄ a solis sacerdotibz q̄bz
fuerat cōfessus sciebatur. Et sta-
tim sic fuit liberatus ab illa
tribulatione q̄ p̄ grām dei ⁊
merita s̄a f. ex tunc in max-
ima pace ⁊ quiete p̄mansit.
Et quia fr̄s hoc sperabat
p̄terea scire absoluit eum a
cōfessione. *De his q̄ p̄dixit de
fr̄e b̄nardo. et q̄lit̄ impleta fu-
erūt oīa sicut dixit.*

Quam cum mortē ip̄ius *l. vii*
p̄p̄ta fuisset a q̄dam co-
mestio delicta. ⁊ cordatus fu-
it fr̄s b̄nardi qui fuit p̄m̄
fr̄e quē habuit. ⁊ ait socius su-
s. Hec comestio ē bona pro fr̄e
b̄nardo. ⁊ statim fecit eū v̄ori-
no se. Qui cū venisset sedit
iuxta leīm ubi iacebat sc̄us f.
Et ait fr̄e b̄nardo. *P̄i* rogo
te ut in benedicis ⁊ ostendas
m̄ dilectionē. q̄m̄ si michi p̄-
nālē affectū ostendeis. credo
q̄ ip̄e deus ⁊ om̄s fr̄es plus
me amabūt. *Et* t̄is f. non po-
terat eū vidē. quia p̄ plures
dies añ. lūmē amiserat oculo
rū. Sed extendens dexterā ma-
nū posuit eā sup̄ caput fr̄is
c̄stou qui fuit tertius fr̄e credēs
ipsam ponē sup̄ caput fr̄is
b̄nardi qui sedebat iuxta il-
lū. Et statim cognoscens per
sp̄m̄ s̄m̄. dixit. Hoc nō est ca-

put fr̄is b̄nardi. Tunc fr̄e
b̄nardus appropinquat ma-
gis. ⁊ b̄t̄is f. ponens manum
sup̄ caput eius b̄ndixit illi.
dicens vni ex socijs suis. *Da*
be sicut dico tibi. *Pr*imus
fr̄e quē dedit m̄ d̄ns fuit fr̄al̄
b̄nardus qui p̄mo incepit
⁊ cōpleuit p̄fectissimē p̄fectioēz
s̄cti euāgēlij distribuendo
pauperibus oīa bona sua. p̄-
ter quod ⁊ p̄t̄ multas alias
p̄rogatiuas teneor ip̄m̄ ma-
gis diligē q̄ aliquē fr̄em to-
tus ordinis. *Vñ* volo ⁊ p̄cipio
sicut possū ut quicūq̄ fuerit ge-
neralis minister ip̄m̄ diligat
⁊ h̄oret sicut meip̄m̄. *Ministri*
enī ⁊ om̄s fr̄es totius religio-
nis ip̄m̄ teneat vice mea. Et
de hoc fr̄e b̄nardus ⁊ alij fra-
tres sunt plurimū cōsolati. *Cō-*
siderans enī b̄t̄is f. maximā
p̄fectionē eiusdē fr̄is b̄narda-
di. p̄phetauit de ip̄o corā qui-
busdam fr̄ibus dicens. *Dico*
vobis q̄ fr̄e b̄nardo dati sūt
ad exercitiū eius quidā de-
magnus ⁊ subtilissimus de-
monibz q̄ multas tribula-
tiones ⁊ tentationes imit-
tūt ei. Sed misericors d̄ns
p̄pe finē suū auferet ab ip̄o
om̄nē tribulationē ⁊ tenta-
tionē ⁊ ponet sp̄m̄ ⁊ corp̄
eius in tanta pace ⁊ cōsolati-

one q̄ om̄s fr̄es q̄ h̄ viderint
m̄mb̄ūtur valde ⁊ pro mag
no miraculo habebūt. Et ī
ip̄a quiete ⁊ solatione hoīs
vtriusq̄ muḡebat ad d̄m̄.
Hec aut̄ oīa nō sine am̄urati
one maxima oīm fr̄m̄ qui h̄
audierūt a b̄to f. postmodū
in ip̄o fr̄e bernardo ad lr̄am
sunt impleta. Nā fr̄ bernar
dus in egritudine mortis in
tāta pace ⁊ solatione spirit̄
erat q̄ iacē volebat. Et si ia
tebat quasi sedēo iacebat. n̄
etiā leuissima fumositas ascē
dens ad caput eius posset im
pedire meditationē de deo per
sompniū l'alīa ymaginatio
nē. Et si hoc aliqū stingebat
statim surgebat ⁊ d̄c̄tebat d̄c̄s
quid fuit. Quare sic cogitauit.
Nihil etiā medicinalē vole
bat t̄mpe sed offerēti dicebat.
Noli me impedire. Et ut ad
huc magis liberē ⁊ pacifice
posset mori exp̄auit se de of
ficiis corp̄is in manibz cuius
d̄m̄ fr̄is qui erat medicus di
cens illi. nullā curā comedē
di l' bibendi volo h̄c sed tibi
om̄it̄o. Si dederis accipia. si
nō. nō petā. Ex quo aut̄ cep̄
infirmari voluit sp̄ h̄c̄ uix
ta se sacerdote vsq̄ in horā mor
tis. Et q̄n̄ occurrebat ei aliquid
in m̄te quod oneraret d̄sciāz

suā statim d̄tebat. Post mor
tē vero suā factus ē alb̄ ⁊ ca
ro sua mollis ⁊ q̄si ridē videb̄
tur. Vñ pulchrior erat mor
tuus q̄ viuus. ⁊ plus delecta
bāt̄ om̄s ip̄m̄ sic respicere mor
tuū q̄ viuūtem. Videbatur e
ni r̄c̄ sc̄is ridens. **Qualiter**
ap̄e mortē suā misit b̄re dare q̄
videt̄ ip̄z et īplētū ē p̄ mortē ei
N̄ illa ebdomada q̄ muḡebat
beatus f. d̄nā clara p̄ma pl̄a
tula soroz pauperū s̄a d̄mi
ani de assisio emulatrix p̄apu
a s̄a f. in d̄seruāda p̄fectione e
uāngelica tuncō mori an̄ ip̄m̄
quia tūc abo grauit̄ egrotā
bant plorabat amarissime. ⁊
solari nō poterat. quia ante
obitū suū p̄bat nō posse vi
dere viliū p̄m̄ suū post deū
beatū f. solatorē ⁊ nigrū ip̄
sius. ac p̄mū fundatorē suū
in gr̄a dei. Et ideo p̄ quēdam
fr̄em significauit hoc b̄to f. q̄
audiens sc̄is cū cā singularit̄
diligent̄ p̄mali affectu mol
ē pietate sup̄ eā. Deo d̄sc̄e
q̄ fieri nō poterat id quod ip̄
sa volebat id ē ip̄m̄ vix. ad
solationē eius ⁊ oīm soroz
scripsit ei pl̄as b̄ndictionem
suā ⁊ absoluit eā ab oī d̄f̄m̄
si quē fecisset d̄tra admonitio
nē ipsius ⁊ d̄tra m̄d̄ata ⁊ cō
filiā filij dei. Et ut deponet̄.

omne tristitia et dolore quia
me modo videri non potest. sed in ve-
ritate sciat quod ante obitum suum
tam ipsa quam sorores sue me videri
vult. et de me plurimum consolabun-
tur. factum est autem cum paulo pro-
migrasset de nocte beatus frater. ve-
nit de mane uniuersus populus
et clerus civitatis assisus et tulerunt
sanctum corpus eius de loco ubi
obiit cum hymnis et laudibus
tollentes singuli ramos arborum
et sic portaverunt illud de vo-
luntate domini ad sanctum damianum
ut impletur sermo quem dixe-
rat dominus per beatum frater ad consolandum
filias et ancillas suas. Et re-
motam civitatem ferram per quam comu-
nicare solebant et audire ver-
bum dei. tulerunt fratres sanctum cor-
pus de secreto et tenuerunt ipsum
inter brachia ad fenestram per
magnum spatium donec domina cla-
ra et sorores eius de ipso sunt con-
solate. licet essent plene et af-
fecte doloribus et lachrymis. vi-
dentes se privatas consolationibus
et admonitionibus tanti patris
*Quale prout dixit corpus suum esse ho-
norandum post mortem.*

Quodam die cum iacet infirmus
quidam frater spiritualis dixit
ei quasi ludendo et subridendo
quantum venderes tu dominus omnes
socios tuos. multi baldaquim

et panem de sereno ponitur super
hoc corpusculum tuum quod modo
indutum est sacco. Tunc enim
habebat infulam cooptam
sacro et etiam indumentum de
sacro. Et respondit beatus frater. non
ipse sed spiritus sanctus per ipsum. et a-
it cum magno fervore et leticia spiritus. Tu verum
dicas quoniam ita erit pro laude
et gratia domini mei. *De divina
pudencia circa ipsum in rebus exte-
rioribus. Et primo quod dicit dominus
puduit fratribus sedentibus ad me-
sa paupercula cum medico.*
Quoniam esset beatus frater. apud
heremitorum de fonte col-
lubaz prope civitatem propter infir-
mitatem oculorum. visitavit
eum quadam die medicus ocu-
lorum qui cum stetisset ibi per ali-
quot spatium et iam vellet re-
cedere dixit beatus frater. vni de sociis
suis. Ite et date medico optime
comedere. Respondit ei socius eius
dicens. Propter cum verecundia dia-
mus quia tamen pauperes sumus
modo quod verecundamur invitare
ipsum nisi ad manducandum.
Dixit ad socios suos beatus frater.
modice fide nolite facere me
amplius dicere. et ait medicus
beatus frater. frater ex quo fratres sunt pau-
peres libenter eis cum comedere volo
Erat enim ille medicus dives
valde. Et cum sepe invitasset eum

beatus f. & socy. nūq̄ voluit
ibi comedē. Auertit ergo fr̄es &
paucē mēsam & cū uerādia
apposuerūt modicū panis et
uinū & paz̄ de olenibz q̄ fecerant
p̄ seip̄s. & sedentibz illis ad mē
sam paup̄culā cū cepissent co
medē. carē pulsatū fuit ostiū
loa. Surgēs autē unus ex fr̄i
bz uuit & aperuit ostiū. Et ce
ce aderat quedā mulier appor
tās canistz magnū plenum
pulchro pane & pisabz & pasul
lis gāmarozū & mellē & uuis
q̄ mittebat beato f. quedā dnā
uinū castri quod distabat a lo
co q̄si septē miliaribz. q̄bz uisis
fr̄es & medicus murati & gau
si sunt valde. cōsiderātes sc̄ita
tē beati f. & totū ipsius meritū
ascribētes. Et ait medicus ad
fr̄es. fr̄es mei nec uos sicut de
betis. nec nos cognoscamus is
tius hoīs sc̄itatem. *De pisce
quē appetebat ī infirmitate sua*
Alio tpe cū grauit̄ esset ī
firmo ī palatio ep̄i assisy
fr̄es rogabāt eū ut comedet. Et
r̄ndit eis. Nō habeo uolūtātē
comededi. Sed si habet̄ de pisce
qui uōtur squalus. & statim
affuit quidam portās canistz
ī quo erant tres magni squa
li bñ pati de gāmaris quos
libet̄ comedebat sc̄us p̄r. Et
hoc mittebat sibi fr̄ gerardus

m̄st̄ teate. & amicitates fr̄es
sup̄ diuina p̄uidēcia lauda
uerūt dn̄m q̄ seruo suo p̄ui
deat̄ de his q̄ tūc ip̄ossibile ē
tat̄ h̄ri assisy qm̄ temp̄s cat̄
De abo & p̄ano q̄s petebat arm
Qum̄ ēēt in loco mortē suā
sc̄e marie de anglis īfir
m̄o uiluna īfirmitate q̄ sc̄is
mortuū ē. q̄da die uōiūt socos
suos dices. Vos satis q̄lit̄ dnā
iacoba de septē solus ī & n̄c
ēligionū fuit & est fidelis plu
runū ac deuota. Et idō cre
do q̄ pro maḡ gr̄a & solati
one h̄ebit si ei significaueritis
statū meū. & sp̄cialit̄ mit
tatis sibi ut de p̄ano religiosō
q̄ in colore assimulat̄ auct̄
mittat̄. In. cū ip̄o p̄ano mit
tat̄ etiā ī de illa comestione
quā in urbe plures ī fecit
Allā aut̄ comestioē uocant
romani mortariolū q̄ fit de
amigdal & rutario & alijs r̄
bus. Erat em̄ illa dnā sp̄n̄
lis valde. Sed uidua de me
liozibz & diciozibz totius ro
me q̄ meritis & p̄dicatōe sc̄a
f. tāta gr̄am ē a domino tō
sequuta q̄ sp̄ pleā lacrimis
& deuotōe p̄e amore & dul
cedie xp̄i uidebat̄ q̄si alterā
magdalena. Sc̄ripserūt ḡ
lras sicut dicit sc̄us & q̄da
fr̄ ibat̄ q̄rēdo aliquē fr̄em

58
q̄ p̄oret lras̄ dn̄e p̄dite. Et
statim pulsātū fuit ad ostium
loci. Cūq̄ aperuiss̄ ostiū q̄dā
fē. ante dn̄a iacoba aderat q̄
cū maḡ festinatioē uērat ad
uisitādū bt̄m f. Quā cū cog
nouisset q̄dā ex fr̄ibz uuit fes
tināt ad bt̄m f. et cū magna
leticia nūciāuit ei q̄ lit̄ dn̄a
iacoba uērat de roma cū fi
lio suo et alijs multis ad uisitā
dū eū. Et ait quid faciēnus
p̄r. Dimittem̄ ip̄as̄ it̄nē et
uenire ad te. Hoc aut̄ dixit
q̄a de uolūtate sc̄i f. statūtū
erat ī loco ī p̄r̄ magnā ho
nestatē et deuotionē eius ut
nulla mulier dēret it̄nē ill̄
claustrū. Et dixit bt̄s f.
Nō ē obseruāda h̄c institutio
ī ista dn̄a quā tāta fides et de
uotio fecit de lōginqs̄ p̄tibz
huc uenire. Inuēnit ḡ ad
beatū f. ista dn̄a sp̄gens ml̄
tas lachrimas coram ip̄o. Et
mētē certe. appōuit enī p̄
nū mortianū id ē anera co
loris pro tuica. et oīa q̄ stine
bant ī lris̄ sc̄i detulit ac
si ip̄as̄ lras̄ recepiss̄. Et ait fr̄
bz dn̄a dn̄a. fr̄es mei dcm̄ fu
it ī īsp̄ū cū orare. uade et in
ista p̄c̄m tuū bt̄m f. et festiā
et noli tardāc. qm̄ si multū tar
daueris nō inuenies ip̄m ui
uū et p̄r̄ sibi talē p̄nū pro

tunica et tales res ut facies
ei talē comestione. Sicut̄ pro
lūnaribz magnā q̄tūtatē
tere appoz̄ teū et enā īnc̄so. ^{de}
Hoc aut̄ stinebat̄ ī lrā met
teda p̄r̄ īnc̄sū. Sic q̄ fr̄m̄
ē ut ille q̄ īnc̄pauit r̄gibus
ut uent̄ cū muneribz ad hōrā
dū filiū suū ī diebz natū
tatis ei. īnc̄pauit enā illi no
bili et sc̄e dn̄e. ut cū muneribz
iret ad hōrādū dilāssimū ser
uū suū ī diebz mortis p̄mo uē
natitatis ip̄i. Pauit ḡ illa
dn̄a coēstione de q̄ cupiebat
comedē sc̄o p̄r̄. S; ip̄e p̄r̄e co
medit. q̄a stinue definebat et
appropinquit̄ morti. fecit eī
fieri candelas multas q̄ p̄ eius
mortē arderēt corā sc̄ssid̄ cor
pore suo. De p̄ano at̄ fecerūt
ei fr̄es tuica cū q̄ fuit sepulc̄
Ip̄e uēo iussit fr̄ibz ut cōsue
rent sac̄rū sup̄ eū ī signū et ī
exēplū hūilitatis et dn̄e pau
ptatis. et ī illa ebdomada qua
uenit dn̄a iacoba migrāuit
ad dn̄m sc̄ssim̄ p̄r̄ nē. De
amoc̄ ip̄i ad creaturas et catura
rū ad ip̄m. Et p̄mo de amoc̄ que
habuit sp̄nalit̄ ad aues q̄ uolūt
a laude appellute qz p̄ eas signabat̄ bōd̄ religiosū
Afortis totus ī amorē
dei bt̄s f. nō solū ī aīa
sua ī oīm uirtutū p̄f̄oē oītibz
s; enā ī q̄libz creatura bōitate

dei p[ro]fite[re]t[ur] c[on]tendat p[ro]p[ter] q[uo]d singu-
lari & v[er]sifera dilectio afficiebat
ad c[on]t[ra]cturas maxime ad illas in
q[ui]bus aliq[ui]d de deo l[ic]et ad eligi-
one[m] p[ro]p[ri]as fig[ur]abat. Un[de] p[ro]p[ter] aut-
tis auib[us] diligebat qu[er]dam
auicula[m] q[ue] v[er]tue[m] lauda[n]s & i[n] vul-
gari d[icitu]r lodola capella. Et dice-
bat de ea. Soror lauda[n]s h[ab]et capu-
cu[m] sicut religiosi & e[st] h[ab]it[us] aus-
q[ue] vadit lib[er]e p[er] v[er]na[m] ad i[n]ven-
endu[m] sibi aliq[ui]d g[ra]tia. Et si i[n]ve-
niet ea i[n] s[er]vatoria ex[er]t h[ab]it[us] ea
& comed[er]e volado laudat d[omi]n[u]m
valde suavit[er] sicut boni religiosi
despicietes terrena q[ui]p[er] d[omi]n[u]satio
s[er]p[er] e[st] in celis & i[n] ten[er]o e[st] p[ro]p[ter] ad lau-
de[m] dei. Eius vestim[en]ta assumu-
la[n]t terre & p[er]ne eius. & dat ex-
emplu[m] religiosi ut no[n] delin-
& colora[m] vestim[en]ta habent s[ed] v[er]ba
p[ro]p[ter] & color[is] sicut tra vilior e[st] alijs
elam[en]tis. Et q[ui]a h[ec] d[omi]n[u]siderabat in
ip[s]is lib[er]issime eis videbat. It[em]
placuit d[omi]no ut scissime auicu-
le o[m]nderet aliquod signu[m] affec-
tionis aut ip[s]i i[n] h[ab]it[us] mortis ei[us].
I[n] la[te]ra die sabb[ati] p[ro]p[ter] vespas ad
nocte[m] q[ue] migrauit ad d[omi]n[u]m mag[is]
m[ul]t[itu]do hui[us] mo[di] auicu[m] q[ue] d[omi]n[u]m
t[er]re laude venit sup[er] tect[us] dom[us]
vbi i[n]tebat & volado paz faci-
ebat tota[m] ad modu[m] circuli aut
tect[us] & dulat[ur] cantates videba[n]t[ur]
tur d[omi]n[u]m collaudare.

ip[er]

¶ volebat suadere ip[er]atoru[m]
ut faceret specialem lege[m] q[uo]d in nati-
uitate d[omi]ni hoies b[er]n[ardus] p[ro]viderent
auib[us] boui & asino & paup[er]ibus

¶ **R**es q[ue] fuit cu[m] b[er]n[ardus] f[uit] & s[er]p[er]
s[er]p[er] h[ab]it[us] testimo[n]iu[m] p[ro]hibe[n]s
q[uo]d m[ul]t[itu]dines audiu[er]u[n]t cu[m] d[omi]n[u]m
Si loquit[ur] fuc[us] ip[er]atoru[m] sup[er]p[er]
do & suade[n]s d[omi]n[u]m sibi ut amore
dei & amore[m] mei faciat lege[m] spe-
ciali[m] q[uo]d null[us] ho[m]o capiat l[ic]entiam
sorores alaudas n[isi] eis faciat q[ui]t
q[ui]t mali. Sile q[uo]d o[m]n[es] p[ro]p[ri]as au-
tatu[m] & d[omi]n[u]m castro[rum] & villaz te-
neatur o[m]n[is] a[n]no i[n] die natiuitatis
d[omi]ni expelle[n]s hoies ad p[ro]uincia[m]
de frum[en]to & alijs granis per-
vias ex[er]t ciuitates & cast[ra] ut ha-
beant ad comedendu[m] sorores alau-
de & ead[em] alic[ui]s aues i[n] die t[er]re
sol[em]nitatis. Et q[uo]d ob r[ati]o[n]em
fily dei que[m] tali nocte b[er]n[ardus] f[uit]
v[er]go maria i[n] boue & asinu[m] i[n]
p[ro]p[ter]io r[ati]o[n]em. q[ui]cu[m]q[ue] habu-
erit boue[m] & asinu[m] teneat ip[s]a
nocte de b[er]n[ardus] a[n]ona eis optime
p[ro]uide. Sile q[uo]d i[n] tali die o[m]n[es]
paupes debeant a diuitib[us] bo[n]is
abarijs saturari. I[n] la[te]ra b[er]n[ardus] f[uit]
maior[em] reuerentia[m] h[ab]ebat i[n] nati-
uitate d[omi]ni q[uam] i[n] alijs eius sol[em]-
nitatib[us] d[omi]n[u]s Postq[ue] d[omi]n[u]s na-
tus fuit nob[is] oportuit nos sal-
uari. p[ro]p[ter]ta[m] volebat q[uo]d t[er]ti die
o[m]n[is] xp[ist]ian[us] i[n] d[omi]no exultaret atq[ue]

59
p eius amorē q̄ semetipm̄ nob̄
dōit onēs nō solū pauperibz
s̄ etiā aialibz ⁊ auibz largiter
puderēt. **De amorē ⁊ obia ignis
ad ipm̄ qm̄ fecit sibi fieri cocturā**

Quoniam venisset ad hēmito
rū fontis colūbatū p̄
vate pro cura ifirmitatis oca
lor ad quā facienda erat coact⁹
p̄ obiam a dno hostiesi ⁊ a fr̄
licia gñali m̄st. q̄dā die veit
medic⁹ ad ipm̄ q̄ d̄siderās ifir
mitatē dixit b̄s f. q̄ volebat
facē cocturā sup̄ maxilla usqz
ad sup̄alū illi⁹ oculi q̄ erat in
firmior altero. s̄ b̄tis f. nōle
bat t̄p̄e curā nisi veniret fr̄
helas q̄ dixerat se velle ifecē
qm̄ medicus t̄p̄et curā illā.
quia timebat ⁊ valde gñe si
bi eāt h̄re tantā sollicitudinē
de seip̄o s̄o nōlebat q̄ gñalis
m̄st illud facēt fieri totū. Cū
ḡ expectaret ipm̄ ⁊ nō veniret
ip̄t m̄lta ip̄edimēta q̄ habuit.
tāde p̄misit medicū agē quod
volebat. ⁊ posito ferro ī igne p̄
coctura fienda b̄tis f. volens
d̄fōre sp̄m̄ suū ne pauesceret
sic loquutus ē ad ignē. **fr̄ mu
ignis nobil ⁊ util̄ int̄ alias
creaturas esto m̄ aual̄ ī hac
hora q̄a olim te dilexi ⁊ dili
gā amorē illi⁹ q̄ creavit te. De
p̄ior etiā creatore nrm̄ q̄ nos
creavit ut ita tuū calore tēp̄t**

ut ipm̄ sustinē valeā. Et orōe
finita signavit ignē signo
scē crucis. Nos vero q̄ cū ip̄o
etiam⁹ tū fugim⁹ oēs ex pie
tate ⁊ passione ab ip̄o ⁊ sol⁹
medic⁹ cū e remāsit facta
aut coctura eueri sum⁹ ad
ipm̄ q̄ dixit nob̄. Pusillani
mes ⁊ modice fidei q̄re fugiti⁹
In veritate dico vobis q̄ nec
dolore aliq̄ nec ignis calore
fensi p̄mo si nō. est b̄n̄ coctū
adhuc coquat mel⁹. Et in
mirat⁹ ē valde medic⁹ dicens
fr̄es mei dico vob̄ q̄ nō solū de
ip̄o q̄ est ita debilis ⁊ ifirmus
s̄ de quolibz fortissimo viro ti
mere ne tā magnā cocturam
possz pati. Ip̄e vero n̄ se mouit
n̄ m̄mū signū doloris on̄d̄
oportuit enī q̄ oēs venē ab au
ricula usqz ad sup̄alū t̄ade
rent⁹ ⁊ t̄n̄ nichil p̄fuit a. Ille
⁊ alig medic⁹ cū ferro ignito
ābas ei⁹ auriculas p̄foravit
⁊ nichil ei⁹ profuit. Nec mirū
si ignis ⁊ alie creature aliq̄n̄
obediāt ei ⁊ v̄rabāt ipm̄.
Nā sic nos q̄ cū illo fuimus
sepissic vidim⁹ q̄ ip̄e t̄m̄ affia
ebatur ad eas. ⁊ ī eis t̄m̄ deliā
bat. ⁊ t̄m̄ ip̄as tāta pietate
⁊ d̄fessioē mouebat sp̄s ei⁹ q̄
nolebat videre eis inhoneste
t̄tari. ⁊ cū eis loq̄bat⁹ letitia
iteriori ⁊ exteriori sicut si eēt

rationales Vñ illa octo sepe ra
piebat in deū. Et nouit exting
que nec pmitte extingui ignē q̄

Ignis creatus in feri
ores et insensibiles singulariter
afficiebat ad ignē p̄t pulchri
tudine et utilitate eius p̄pter
q̄d nūq̄ uoluit illi officium ipe
dare. Nā q̄dā uice cū sederet iux
tā ignē. ip̄o nesciente ignis iuasit
panos ei⁹ de lino siue bracas
iuxta genu. Cūq̄ sentiret calorem
ignis nolebat ip̄m extinguerē.
Socius autē ei⁹ uidens dūri panos
eius currit ad eū uolēs
extingue ignē. Ip̄e uero prohi
bit ei dicens. Noli fē chāssie
noli malefacē igni. Et nullo
mō uoluit q̄ extingueret ip̄m.
Ille ergo festināter iuit ad
fr̄em qui erat gordianus ip̄i⁹
et duxit illū ad b̄m f. et statim
extra uolūtate b̄i f. extinguit
ignē. Vñ q̄cūq̄ necessitate in
gente nūq̄ uolebat exting
ue ignē l' lampadē uel can
delā tanta pietate mouebat
ad ip̄m. Nolebat etiā q̄ fr̄at
p̄teret ignē uel lignū fumi
gātem de loco ad locū sicut so
let fieri s; uolebat ut plane
ponet ip̄m in t̄ra ob reuerē
ciā illius cui⁹ ē creatura.

**Et nūq̄m uoluit porro una pel
le quia nō p̄t f̄tē aburi ab igne**

Quam faceret q̄dragesimā
i mōte alūne q̄dam die
soaus ei⁹ hora cōestionis pa
uit ignē in cella ubi comede
bat. Et igne accēso uuit p̄ b̄m
f. ad aliā cellā ubi orabat
p̄ōnis secū missale ut legēt s;
euāgelū illi⁹ diei. Nā uole
bat s; audire euāgelū q̄d in
missa legebat illo die p̄usq̄
coedit qm nō potuit audire mis
sā. Cūq̄ uēss; ad cellā illam
causa cōcedendi ubi eāt ignis
accēsus. Ecce iā flāma ignis
ascēdit usq̄ ad tectū cille et
ip̄as oburebat. Soci⁹ autē sicut
poterat rep̄ ignē extingue s; nō
poterat sol⁹. Quis uero f. uole
bat uiuacē ip̄m s; tulit quāda
pellē quā tēbat de nocte sup
se et uuit cū ip̄a i siluā. fr̄es autē
de lo⁹ q̄ mactabant loge de illa
cella ut senserūt q̄ cella obure
bat statim uerūt et extinguit
ignē. Postea ruerus ē b̄m
f. ad comedendū. et p̄ cōestione
dixit socio suo. Ista pellē nolo
āplus habere sup me qm
p̄t auariciā meam nolui
q̄ fē ignis comedit eā.

**De singulari amore quē habuit
ad aquā. petras. lignū. et flores.**

Diligebat aquā p̄ qua
figat scā petinētia et t̄bula
q̄bz sordes aīe abluūt. Et q̄

prima ablucio aie fit p aqua
baptismi vn qn lauabat s
man^o eligebat tlez locu ut
na q mdebat no calmetur
pedibz. Sup pcto eia cu am
bulaet cu mag^o treore r tucce
cia abulabat amo^e illi^o q
dicit pet. Vn qn dicebat ill^o
psalmi In pet exaltasti me
dicebat cu magna euacua
r deuotioe. Fet eia q faciebat
r pauit ligna p igne dicebat
ut nuq tota arbore incidet
tales arbores
q sp aliq ps emanet iteg a^o
re illi^o q salute nraz i ligno
crucis voluit opari. Silt eia
a q faciebat ortu dicebat ut
no tota tra colet solumo p
herbis comestibilibz. sz aliq
pte tre dimittet ut pduceret
herbas viretes q tpi^oz suis
pduceret fces flores amore
illi^o q di flos capi r lilu co
uallu. pmo dicebat q frat
ortolan^o daret face sp pulch^o
orticellu ex aliq pte ortu po
nes r plantas ibi de oibus
odoriferis herbis r de oibus
herbis q producut flores ut
tpe suo inuitarent hoies ad
laude dei q illas herbas r illos
flores ispicaret. Ois cu ctu
ra dicit r clamat Deus me
fecit ppt te ho Vn nos q cu i
fium^o i tm videbam^o ipm i

60
terius r exterius letari qsi in
oibz cturis. q ipas tagedo
vl videdo no in tra sz i celo e
sp^o videbat. Et ppt multas co
solacioes q^o habuit r habebt
in creaturis paru an obitu
sui r posuit r fecit qsd^o lau
des dni de creaturis suis ad
inuatidu corda audientiu eas
ad laude dei. r ut dno ip^o in
creaturis suis ab hoibz laudaret
**Qualit^o amedabat solem r igne
ne pre aly creaturis.**
Dixit omibz cturis roe ca
retibz sole r igne affru
osius diligebat. Dicitur in ma
ne cu oritur sol ois ho debet
laudare deu ppt fces igne p
q ocli nri de nocte illuinat
na oes sum^o q^o ceti r dno p
istos duos fces oculos nros il
luinat. Et io spenaly de his r
aly creaturis quibz cotidie
vtam^o debem^o ipm creatori
laudare. Quod r ip^o fecit us
q ad die mortis sue. pmo
qn mag^o grauiabat infirmi
tate ip^o incipiebat cantare
laudes dni quas fecerat de
creaturis r postea faciebat
socios suos cantare. ut i osidem
toe laudis dni obliuiscetur
dolor r infirmitatu suaz aet
bitate. Et q^o osiderabat r di
cebat q sol eet pulchrior aly
cturis r magis assilari dno

te
q cant ipm p vti
nra q p ipm ocli
nri illuminat de die
in sero ei q sit nox
ois ho deberet lau
dac deu ppt r...

nro In scriptura ipse dñs vō
tū sol iusticie sō imponēs no
mē ill' laudibz q̄s fecit de ca
turis dñi qm̄ s̄ dñs oñ cert
tificauit eū de regno suo. vōu
cas cāticū fecit solie.

*Hec ē laus de creaturis quā fecit
qm̄ dñs certificauit eū de regno suo*

Epp

Altissimo oipotēte bono
signoē Toē sopno le lau
de la glā elonoc̄ r̄ oē bñ dōc̄
Ad te solo se cōfāno e nullus
hō e dign' te mētouare. lau
dacusy meo signoē cū cut
te locoē creaturē. Spēnala
mētū misit. Iustrāc sololu
q̄le iorna r̄ aluminū un per
luu. Et illu ebellu r̄ radiate
cū grāde splendore. Dea al
tissimi pōr signifiā. lauda
ci sū meo signoē p frate vē
tu e par actē e nubilo e se
reno r̄ omē tempo p le q̄le
alle tue cātūc̄ dāy sostenta
mūcy laudaci sine meo sig
nore p soroz aq̄ la q̄le multu
vtale r̄ huile r̄ p̄osa r̄ casta
laudaci sū meo signoē per
frate focu p luqual tu allu
mū la nocte. Et i' ebellu e
iocūdu e robustissimū r̄ forte
laudaci sū meo signoē p soroz
nrā mīc̄ tra laq̄le ne sosteta
ego nerma. Et p̄dua diuisi
frā e colorati flori r̄ herba
laudaci sū meo signoē per

quilli ke p dona p loco aore
Gostine ifirmi. r̄ t̄buia oc̄
Dñi quilli. Ke le sostitanon
i pace. Ke date altissio serādo
mconati laudaci sū meo sig
noē p soroz nrā mīc̄ corpale
Dalaq̄le nullu hō vūicte
po stampare guai aquilli
ke se corona i letoe s̄ssic volū
tate kela morte secondo noli
porta fare male laudate r̄
bñdiate lu meo signoē. Et cu
frate r̄ cūte alui cū grāde

*De morte ipsi' r̄ leticia huiliatē
quā oñdit qm̄ scunt p certo se esse
morti p̄iquū. Et p̄mo q̄l' r̄ndit fr̄*

Epp

A helie arguētū ip̄s de tāta leti
Um i palatio ep̄a tus
assisy iacet ifirm' r̄ plus so
lito videtur aggrūā manus
dñi sup eū timens p̄ls assi
sy si de nocte moret' ne fr̄s
tollerēt s̄m corp' ei' r̄ ip̄m
deferēt ad aliā ciuitatem.
Cōstituerūt ut q̄libz nocte
ex mūz palacy custodiret
ab hoibz diligētē r̄ p̄e autē
p̄i s̄ssim' ad cōsolandū spi
ritū suū ne deficit aliqñ ex
vehemētia doloris quo stūu
e affligebat' sepe in die fan
ebat laudes dñi decantari a
socyb suis. Hoc etiā faebat
in nocte ad edificatiōē r̄ cō
solatiōē illoz sclāruū q̄ ut
ip̄m ex palacy vigila bāt

quā offerēbat

i' aruū

[Marginal notes on the right page, partially visible]

66.
Consideras autem se helyas quod be-
at. f. i. tanta egritudine ita se co-
forret in domino et gauderet dixit ad
eum. Charissime frater de omni letitia
quam pro te et sociis tuis in tua
infirmitate. o. n. d. s. u. valde so-
lat et edificat. Sed licet homines huius
civitatis te venerint pro sancto. in
quod accedunt firmiter propter hanc in-
firmitatem tuam inuicibilem te in
proximo moriturum. audientes huius
modi laudes cantari die nocturnis
possent dicere tibi se. Quomodo huius tanta
letitia o. n. d. s. u. q. e. p. e. morte. debet
cum cogitare de morte. Dixit ad
eum beatus f. recordaris cum ap. ful-
genui uideris et dixisti mihi quod quanta
tibi dixerat quod non deceat uiuere nisi
duobus annis antequam illam uisionem
uideres per gratiam dei quod o. e. bonum sug-
gerat cordi et ponit in ore suorum
fidelium se in die et in nocte. s. i. d. e.
rabam finem meum. Sed ab illa hora
quod uisionem uideris sui magis sol-
licitus. s. i. d. e. m. e. cotidie die mortis
Et statim autem cum magis feruore
spiritus. Dimitte me frater gaudere in
domino et in laudibus eius in infirmi-
tatis meis quam gratia spiritus sancti co-
operante ita sibi uiuere et diuinitate cum
domino meo quod per misericordiam suam bene-
possum in ipso altissimo iocundari.

Qualiter induxit medicum ad
dicendum sibi quantum poterat uiuere
Et diebus illis uisitauit eum in palatio

eadem quanta medicus de arceno nomine
bono iohannes qui erat valde fa-
miliaris beato f. Et interrogauit
eum beatus f. dices. Quid tibi uidetur
de hac mea infirmitate pro-
pheta. non enim uoluit eum uocare
primo nomine. quia nunquam uolebat a-
liquem nomine qui uocaretur bo-
propter reuerentiam domini qui dixit. Nemo
nisi solus deus bonus. Sile nunc pro-
phetam uolebat aliquem no-
minaliter uocare uel in laudibus scri-
bere propter reuerentiam ipsius qui dixit.
Et proinde nolite uobis uocare
super terram nunc uocemini magistri.
Et ait illi medicus. frater beatus tibi erit
per gratiam. Ite dixit sibi beatus f.
Dic mihi ueritatem quod tibi uidetur
noli timere quoniam per gratiam dei non
sum coram ut morte timeam.
Nunc cooperante gratia spiritus sancti ita
sibi uiuere cum domino meo quod de mor-
te et uita egressus sum et tetus. Dixit
ergo ei medicus manifeste. Patet
secundum physicam naturam infirmitas
tua est incurabilis. Et credo quod
in fine mensis septembris aut agosto
nos octobris morieris. Tunc
beatus f. iacens in lecto cum maxima
deuotione et reuerentia expandit
manus ad dominum. cum magna le-
ticia mentis et corporis dixit.
Beneueniat soror mea mori
Et statim cum audiuit se cito moriturus
fecit sibi cantus laudes quos fecerat

Expon

Dicit h' q'da fr' dixit ei
p' vita & iusticia tua
fuit & e' lumē & speculū non
solū fr'ibz tuis s; etiā toti et
desic. & illud idē est mors tua
Et licet fr'ibz tuis & multis a
lys mors tua sit materia tris
tiae & doloris. tibi tñ est solā
& gaudū infinitū. Trāsis
enī de magno labore ad max
imā requie de multis doloribz
& tēptatōibz ad pacē etiam
De paupertate tpali q' sp' di
lexisti & p'fē seruasti ad ve
ras diuicias infinitas & de
ista morte tpali ad vitā pe
tuā ubi videbis facie ad fa
ciē dñz dñm tuū quē i hoc
sēlo nū tāto feruore amoris
& desiderij dilexisti. Et his
dñs manifeste dixit ei. P' sa
as i' ueritate q' nisi dñs de ce
lo mittet t' suā medianam
taucabil' ē i'fermitas tua et
pax uiuē dēs amodo sicut
iā medici dixerūt. Hoc autē
dixit ad confortādū spm tuū
ut sp' i' dño gaudeas iterus
& exteri. Ita q' frēs tuū & a
ly q' uisitat te inueniāt te gau
dētē i' dño sp' & ut ipis hoc
uidētibz & alijs audientibz
p' mortē tuā sit mēorale
p'petuū mors tua. sic fuit &
est sp' uita & iusticia tua.

cātaue
runt

Tūc b' fr' frāse l'uz esset i' hie
mutatibz pl' solito p'grauā
t' tñ ex his ubis uiso fuit
nouā leticiā mētis inducere
audiēs sorore morte sibi de
p'ximo iminē. & cū magno
feruore sp' laudauit dñm
dices illi. Ergo si placet dño
meo ut debeat cito mori bo
ca i' frēz āgelū & frēm leonē
ut cātent i' de sorore morte
Cūq' uenissent illi duo fra
tres corā ipō pleni t'ficia
& dolore cū multis lachrymis
cāticū frīs sol' & aliaz accu
turarū dñi qd fecerāt ipē
fēs. Et tūc añ ultimū v'sū
isti' cātica addidit aliq's v'sū
de sorore morte dices lauda
tu sine meo signoē p' uerā so
rore morte corpale da la q'le
nullū hō mētē postampare
Guuam quilli othe moē
i' p'cō mōrle. Et bñ quilli
lec se romanu ne letoe sās
sime uolūtate ke lamorte
fegōda noli porra farmale
Qualit' bñ dicit ciuitati assisy
quando portabatur ad sanctam
mariam ut morētur ibi.

Nam p' scissim' tā per
spm scm q' p' medicorū s'ntibz
de morte p'xima certifiat'
dū adhuc esset i' dño pala

62
sentiret se continue magis
uiri ac uiribus corporis destitui
fuit se porri i loco ad sanctam mariam
de porcuicula ut ibi corporis
uita finiret ubi lumē et uitā
autē incipat experiri. Cū autē q̄
porbat ipm̄ uenissent ad hos-
pitale quod ē in medio uie per
quā it̄ de assisio ad sanctam mariam
dixit p̄mittibz ut ponent lam̄
i tra. Et q̄a p̄p̄t̄ lōgā et maximā
infirmitatē oculoz in q̄si uideri
nō poterat. fecit ubi lam̄ ut te-
nerent facie ad uisus ciuitatē
assisii. Et erigēs se pax i loco bñ
dixit eadē ciuitati dices. Dñe
sicut h̄ ciuitas at̄q̄t̄ ut ē
eo fuit loc⁹ et h̄ita hōiz iugru
sic uideo q̄ p̄p̄t̄ abūdantē miarū
tuā tpe quo t̄ placuit i ipā mi-
titudinē misericordiā tuarū
singularit̄ oñdisti. Et p̄p̄t̄ so-
lā boitatē tuā deq̄st̄i cā t̄
ut ess̄ loc⁹ et h̄ita illoz q̄ te
i ueritate cognoscēt et capēt
gl̄iaz nōi sc̄o tuo et odore bone
fame sc̄e uite ueriss̄e doct̄ne
atq̄ p̄f̄oīs euāgelice preberēt
oī ip̄lo xp̄iano. Rogo ergo te
dñe ih̄u xp̄e p̄ miarū ut non
desiderēs i ueritatē n̄rā. s̄ re-
cordāe sp̄ tue abūdantissime
p̄ctis quā oñdisti i ea ut sp̄
sit loc⁹ et h̄ita illoz q̄ te uere
agnoscāt et glorificēt nomen

tuū bñd̄cā et gloriosissimū
i sc̄loz sc̄la amē. Et his d̄as
p̄ort⁹ ē ad sc̄āz mariā ubi cō-
pletis q̄draginta ānis etatis
sue et p̄pletis uiginti ānis p̄-
f̄e p̄n̄e. Anno dñi m̄ cc̄
uicesimo septimo q̄eto nonas
octobris ad dñm̄ ih̄m xp̄m
quē toto corde tō mēte tō aīa
totis uibz ardentissimo deside-
rio atq̄ pleiſsimo aff̄u dilex̄t
ipm̄ p̄f̄issime sequēs post
ipm̄ uelociss̄e curres et tādē
ad ipm̄ gloriosiss̄e p̄ueniens
Qui cū p̄re et sc̄o sp̄u uiuit
et regnat i sc̄la sc̄loz. Amē.

*Explicit speculū p̄f̄oīs stat⁹
fr̄um minor. in q̄ sc̄z uoc̄ionis
et p̄f̄essionis sue p̄f̄ectioz potest
sufficiētiss̄e speculari. Vis laus
et gl̄ia sit deo p̄ri et f̄. et ff̄ honor
et gr̄az actio sit gloriosiss̄e ugi
marie. Magni firmitas et exalta
beatissimo seruo suo fr̄a. Amē*

Deo gr̄al.

Recredo i xpo
 pri fr̄i crescio
 di gra gñali mi
 nistro. fr̄ leo. fr̄
 euphym⁹. ⁊ fr̄ an
 gel⁹ olim socij li
 cet idigni. bñssimi pr̄is fr̄asla
 ruercaia in dno debita ⁊ deuo
 ta. Cu de mandato xpi. p̄teriti
 apli gñali. ⁊ vno. teneatur fr̄es
 signa ⁊ pdigna bñssimi pr̄is f.
 q̄ scire ul̄ epure pnt vñ p̄nuta
 ti dirigē. visū est nob q̄ secu li
 cet idigni. fuim⁹ diuti⁹ iusa
 tu pauca de ml̄tis gestis ipius
 q̄ p nos vidi⁹ ⁊ p alios scōs fr̄es
 scire potui⁹ ⁊ specialit̄ p fr̄es jo
 hane visitatore paupu dñā
 rū. fr̄es illuīnatiū de arte. fr̄es
 massēū de maiguano. ⁊ fr̄em
 johane sociū vñabil pr̄is fr̄is
 egiou q̄ pluā de his hūit. De e
 ode scō fr̄e egiou ⁊ scē meōre
 fr̄e barnardo p̄ socio bñ f. scāta
 ti vñe vñtate p̄cua itinaē
 nō dētū narrare solū miācla
 q̄ scātatē nō faciūt s̄ oñdūt. s̄
 etiā dñsationis eō i signa ⁊ bñ
 plaatiā volūtātē oñdē cupien
 tes. ad laudē ⁊ glaz sūmi dei
 ⁊ dñā pr̄is scāssimi atq̄ edifica
 tiōnē volētū eō vestigia imi
 tari. q̄ tū p modū legēde non
 scribim⁹. cū dudū de vita sua
 ⁊ miracul q̄ p eū dñs operat⁹

ē sunt oferte legēde. D̄z velut
 de ameno prato q̄sdā flores
 q̄ arbito nr̄o sūt pulchiores
 carerim⁹. d̄tūyātē historiā
 nō septes. s̄ multa seriose re
 liquētes q̄ i p̄dās legēdis s̄
 posita tā veridico q̄ luualēto
 sermōe. Quibz pauca q̄ ser
 vim⁹ poteritis facē inseri si vñ
 disare videit eē iustū. Credoim⁹
 q̄ si vñabilibz viris q̄ p̄fatas
 ofecerūt legēdas h̄ nō fuissent
 ea munē p̄terisset. nisi saltē
 p̄ pte ipō suo decoraissent eloq̄o
 ⁊ posteris ad meōriā eliq̄isset
 Ep̄ integre valeat vñ scā
 p̄nitas i dno ihu xpo i quo
 nos filios vros deuotos scāta
 ti vñe t̄ōmēdam⁹ hūilē ⁊ deuo
 te. Data i loco grecij. iij. 30. au
 gusti. An⁹ dñi m̄ cc. xlviij.
 De natiuitate ei⁹ ⁊ vñtate ⁊ curi
 ositate ⁊ pdignitate ipi⁹ ⁊ q̄l̄ ex
 his puenit ad largitatē ⁊ carita
 tem cura pauperes.

Hāciscus de ciui
 tate assisy oriū
 d⁹ q̄ in finibz spo
 letane vallē ē si
 ta Johānes p̄us ē vōl⁹ a mre.
 a p̄re vero tūc t̄dēute de scācia
 i cui⁹ absen⁹ nat⁹ erat fr̄as f̄
 ē noiāt⁹ postmodū hic post
 q̄ fuit adult⁹ ⁊ subtilis ige
 ny scāis. arte pr̄is id ē negocia

nonē exercuit **S**z dissile val
de. qm ipē liberalior & hilarior
dedit⁹ iocis & cātibz ciuitatē assi
sy die noctuqz circūcēs sibi fili
bus sociatus in expēdēdo lar
gissim⁹ adeo ut oīa q̄ hīc potut
& lucrū dēsionibz alysqz rebz
dsumēt **P**ropt̄ quod mltōtens
arguebat⁹ a parētibz dicētibz
ei qd tū magis expēsas ī se & in
alys facēt ut nō eoz fili⁹ s; cu
iūsdā magni pīcipis vidētur
q̄a tū dītes erāt pntes ei⁹ & ipz
tenerrime diligebāt. tolerabāt
eū ī talibz ipm turbāe nolētis
Mat̄ aut̄ ei⁹ cū de pōgualitate
sua sūo a cōiūanis fieret. rīde
bat **Q**uid de filio meo pūtis.
adhuc est fili⁹ dei p grāz Ipse
vero nō solū ī his erat largus
pmo pōg⁹ s; etiā in idumētis
mltiple excedebat cariores pā
nos facēs q̄ ipm dērebat hīc.
In curiositate etiā tm̄ cāt van⁹
q̄ aliqui ī eodē idumēto pānū
valde charū pāno vilissio cō
sui feat. **E**āt tm̄ q̄si nālit̄ curi
alis ī moribz & ī verbis iux̄ or
dis sui ppositū nemini dīcēs
v̄bū icuriosū v̄l tpe. pmo cū sic
est iuuenis iocōs⁹ & lasciu⁹ ppo
sūt tpeia sibi dicētibz minime
rīdē. **V**n̄ ex hī fama ei⁹ q̄si p to
tā pūciā ē adeo diuulgā ut
a mltis q̄ cognoscebāt eū dīcēt

aliquo magno future. a q̄bz v̄tu
tū nālū gōibz ad hāt. pū cet⁹
ē grāz vt dīcēt ad scybz dūsus.
Et quo larg⁹ & curialis es ap⁹
hoīes a q̄bz nil tēpis nisi fauo
rē t̄nsitoriū & ianē. iustu ē ut
p̄t̄ deū q̄ largissim⁹ ē & t̄ribuē
do. paupibz sis curial⁹ & largus
Libēt igit̄ ex tūc videbat paup⁹
t̄buens eis elemosinas fruct⁹
Et lux est mercator. cāt vāssi⁹
opulēcie sc̄laris **C**ū at̄ q̄dā die
ī apotecā vbi pānos v̄debat
circa h̄mōi staret solliat⁹. v̄it̄
q̄dā paup⁹ ad eū petēs elemosi
nā amoc̄ di **C**ūqz cupiditate
diuiciariū & mercatoriis cura de
tētus illi elemosinā denegass.
diuina p̄spēs grā scybz arguit
magne rusticitatis. dīcēs. **I**n
pro magno comite l̄ barone pau
per ille a te postulass. certe pos
tulātū sibi dedisses. q̄nto ḡ ma
gis pro t̄ge t̄gū & oīm dno ill⁹
facē nolūisti **C**ui⁹ rei causa ex
inde ī corde suo p̄posuit qd pro
tātō dno postulā de cetero nō
Qualit̄ captiuat⁹ **I**negaret
fuit p̄sū & de duabz visioibz q̄s
Q habuit volens fieri miles
Vodā tpe guerra it̄ p̄sū
ū & assisū existēte capt⁹ ē fr̄
cise⁹ cū mltis suis daubz & pu
sy captiuat⁹. **T**n̄ q̄a nobilis ē
rat moribz cū militibz captiu⁹

est positus. **L**u aut qdā die imp
tūi sui t̄staret. ip̄e q̄ n̄a l̄r cat
hilaris ⁊ iocūdo nō videbat t̄s
tari. s̄z quodānō iocūdari p̄t q̄
vni de socijs suis t̄phedit cū t̄p
īsanū q̄a sic letabat in carcere
ostitit. **A**d quē b̄s f. voce v̄ua
v̄dit. **Q**uid p̄tis de me. **A**d
huc adorabor p̄ totū mūdū. **C**ū
q̄ vni de militibz q̄bz cat̄ adiūt
t̄. vni de captiuis iurā iūliss̄
⁊ ob h̄ oēs aly vellēt illū deserē.
solus fr̄a. a societate nō denegat
s̄z valios hortat̄ ad idē. **E**xplato
aut̄ āno ēfōita pace t̄ ciuitates
p̄dās. fr̄a. cū suis r̄captiuis
assisū ē r̄sus. **P**ost paucos ve
ro ānos qdā nobil̄ de ciuitate af
sisū militari bz armis se p̄parat
ut ad p̄cūe v̄l hōris luc̄ agēda
ī apuliā vadat. **Q**uo audito
fr̄as̄t̄ cū illo ad eūdū aspirat.
⁊ ut a quodā comite gētili noīe
miles fiat. p̄anos p̄ posse sp̄at
p̄ciosos. deue suo paupior di
uitijs. s̄z profusior largitate.
Nocte igit̄ qdā cū ad h̄ moī
s̄māda tota se deliberatōe
dediss̄. ⁊ ad it̄ agēdū desiderio
estuarēt. visitat̄ a dño q̄ eū t̄p
gl̄e cupidū fastigio gl̄e p̄ visi
onē alluat ⁊ exaltat. **C**ū enī
illa nocte dormiret apparuit
ei qdā vorās cū ex noīe. ac du
rēs ip̄m ī quodā sp̄ciosū et

54
amenū palaciū plenū milita
ribz armis s̄z splēdētibz dīp̄is
ceterisq̄ apparatibz ad murū
p̄dētibz ad milicie decore sp̄c
tātibz. **Q**ui cū gaudeō plūmū
qd̄ h̄ cēt sc̄ū tacit̄ miraretur.
īrogauit cui essent h̄ arma
tātō splēdore fulgētia ⁊ pala
ciū sic amenū. **E**t r̄nsū ē illi
h̄ec oīa cū pala. sua cē. militū
q̄ suoz. **E**xp̄tes̄ itaq̄ gaude
ti aū mane surrex̄ s̄clariter
cogitās t̄p q̄ nōdū sp̄m dei ple
ne gustauerat. se ī hoc debere
magnifice p̄cipari. atq̄ p̄sa
giū magne p̄sp̄ritatis t̄putās
visionē it̄ arripe deliberat in
apuliā ut miles fiēt a comite
sup̄dō. **T**m̄ vero letior solito
ē effēs. ut plūibz āmirātibz ⁊
q̄rentibz v̄n̄ sibi cēt tāta letici
a. **R**ūderet. **D**no me magnum
p̄cipē affuturū. **Q**uod dā t̄n̄
magne curialitatis ⁊ nobili
tatis iudiciū ī eo p̄cesserat. die
īmediate p̄cedēte visionē p̄dās.
qd̄ ipsius visionis nō modica
ocasio credit̄ extitisse. nā oīa
īdumēta sua q̄ de nouo fecāt
sibi curiosa ⁊ cara. auidā pau
peri militi dōuerat illa die.
Cū ḡ it̄ arripēs iuss̄ vsq̄
spoletū ut ī apuliā p̄gēt cep̄
aliquātulū egrotare. **S**ollia
t̄ t̄n̄ de suo itinē cū se sopori

dedisti. semidormiens quoniam in
trogate ipsi quod tunc cupiebat. *audiuit.*
frāse Cuius totum suum propositum eue
lassi. adierit ille. Cuius potest tibi
melius facere. Dominus autem servus. Cui
cum videret dominus. iterum dixit illi
Cur ergo elongas pro suo domino. et pro
ripere pro cliente. Et fuit. *Et*
me vis facere dominus. Reverti in tra
tuam inquit et dicit quod sis factus.
Nā visionem quam videristi oportet
te aliter intelligere. Cuius vigilans
autem cepit de hac visione diligenter
tissime cogitare. Et sicut in prima
visione fuerat quasi totus ex va
gat pro maiori leti prosperitate
desiderans temporalis. sic in ista colle
git ut se totum videret ad admittens
et desiderans adeo diligenter quod illa
nocte vult dormire nequit. Ma
ne itaque factus vult assisui everti
tur festinat letus et gaudens.
quod plurimum expectans voluntate
domini. quod sibi habet ostenderat et de sa
lute sua ab ipso consilium dari sibi.
immutat quod iam mente in apuliam ire
refusat et se voluntati diuine
desiderat aspicere. *Quale dominus*
pumo visitavit cor eius mirabili
dulcedine. virtute cuius cepit proficere pro
atemitu sui et omnium vanitatum
atque per orones et elemosinas et

amore paupertatis.
Postquam vero assisui e re
fusus. non pro multis dies. quam

sero a foris suis eligit in dominus.
ut sedis voluntate sua faceret ex
pensas. fecit ergo tunc sumptuosam
restitutionem parari sicut multoties
fereat. Cumque effecti de domo ex
issent. sociique silium eius procedent cum
tes pro ciuitate cantado. ipse por
tas in manu baculum quasi do
minus parat et ibat pro illos non
cantado sed diligentem meditationem.
Et ecce subito visitat a domino. ta
taque dulcedine explet cor eius quod
loquere non moueri poterit. nichilque
aliud sentit laudare nisi dul
cedine illam valebat. quod ita ipse
alienauerat a sensu carni quod si
cut ipse postea dixit. si fuisset
tunc totus frustrati in casus. non
potuisset se de loco mouere. Cui
autem socii eius retro aspiciunt et vi
derent eum ita emotum ab ipsis.
eurrentes ad illum territi tenu
erunt ipsum quasi in virum alterum iam
mutum. Et interrogant eum dicentes
Quid cogitasti quod non venisti
pro nos. forsitan uxorem accipe co
gitasti. *Et* ille vix voce
respondit. Verum dixistis. quia nobili
ore et ditore ac pulchriorem
sposam quam vniuersam videratis acci
pere cogitavi. Et derisert eum.
Ipse vero dixit habet non a se sed inspi
rat a deo. Nam ipsa sponsa fuit
vera religio quam suscepit ceteris
nobilior ditior et pulchrior pau

65
tate Ab illa itaq; hora cepit mundus
sibi vilescere et illa decrepne q; pus
habuerat i amoe. No tñ adhur
plene. q; nodu cat pcut a scli
vanitate solut. Paru at a scli
et tumultu se subtrahens. stude
bat i interiori et corde ihm x^m
et margarita qua copare (vendi
tis oib; cupiebat. oculis illu
soy se abscondens se q; si coti
die ad orocem ibat secreto. ad
h' ipm ingere quodammodo pliba
dulcedine q; sepi ipm visitas
ad oroc; de platea et alijs locis
publiis ipellebat. licet vero
dudu ia fuiss; pauperu bn
factor. ex tuc tñ firmu i corde
suo pposuit nulli paup; elco
sina p dno peteti se ulterius
denegne. s; libere et affluetius
solito elemosinas face. Spigit
q; aq; paup; ab ipso ex domu
elemosina postulab; de dena
rys prouidebat illi si poterat
Carentes vero denarys i fula
ul corrigia dabat ei ne pau
pere dimittet vacuu. Si vero
de his no hebat ibat ad aliq;
locu occultu et se camusea exu
ens. illuc paupem secreto mit
tebat ut ea sibi tollet pp dñm
Emebat etia vtesilia ad ecclia
ru ortu pinctia et ea sacdoti
bz paup; secreto trasmitte
bat. Cum vero pre suo absen
te remanebat i domo. etia si

solus cu mre i domo comedet
iplebat mesa paub; ac si p to
familia pararet. Un cu vtro
garet a mre cur tot panes in
mesa ponet. vndit se h' facere
pro elemosinis da dis paup;.
eo q; pposuerat oi peteti elemo
sina p dno largiri. Nat aut
qa eum p ceteris filijs diligebt.
ipz i talib; tolerabat. obseruas
q; ab illo fiebat ml tu q; se his
i corde suo amiras. Sic eni sole
bat cor appone ad eudu p soci
os cu vobat ab eis. et in tantu cat
illoz societate illis. ut ml toties
a mesa surget etia si paz come
diss; et liques i afflictioe pntes
ppt sic iordinatu vressu. ita ne
cor suu totu cat itentiu ut pau
pes videt et audiret q; bz elemo
sinas largiret. Diuina igit
gra sic nuu. us adhuc esset i
sclari hitu. cupiebat ee i aliq;
ciuitate vbi top icognit ppos
panos exuet. et alie pauperis
iqumeta mutuo accep iduet.
pbaretq; amoe dei elemosinas
postulac. fcm e aut ut tuc tps
thoma causa pegrinatiois ac
cedet. Et igrediens eccliaz sa pe
tri asiderauit oblatioes qru da
q; eent modice et ait it se. Cu
pnceps aploz sit magnifice ho
norad. cur isti ta puas obla
tioes i ecclia faciunt vbi corpus
ei qesat. Sic q; cu mag; feruoe

manū ad burſā poſuit. ⁊ ple
nā denarijs traxit. coſq; p fe
neſtrā altaris piciens tm ſe
nū fecit qdē tā magnifica ob
latioē oēs aſtātes plurimū ſūt
mirati. Exiens at̄ an̄ foēs ecclē
vbi mlti paupes aderant ad
elemoſinas petendas. mutuo
accep̄ ſerte pāniculos cuiuſdā
paup̄culi hoīs ⁊ ſuos deponēs
illos iduit. atq; ſtās ī q̄dibus
ecclē cū alijs paup̄ibz elamo
ſinā gallie poſtulabat. q̄a lig
ua galilea loquebat. licet ea
rē loq; neſaret. Poſtea vero
exiēs dcos pāniculos ⁊ prios
eſumēs edyt aſſiſiū. cepit
q; orae dnm̄ ut diriget viā
ſuā. nemū eī p̄debat ſuū
ſecretū. nec vllū ī hac pte v
tebat. ſilio niſi ſolū dei qui
viā ei⁹ dirigē cepat. ⁊ aliqñ
ep̄i aſſiſy q̄a tūc t̄p̄is apud
nullos eāt vera paup̄tas
quā deſiderabat ſup oīa h
mūdi volens ī ea viuē atq;
**Qualit̄ a leproſis cep̄ Imori
vincē ſeipſum ⁊ ſentire dulcedi
nē in his q; pius erāt ſibi amara**
Quoniam at̄ qdā die dnm̄
feruet oraret r̄nſū ē illi. ſc̄nā
aſte oīa q; car̄le dilexiſti ⁊ ha
be deſideraſti oportet te dte
nē ⁊ odire ſi meā vis cognoſ
cē volūtate. **Quod poſtq;
īcepis face q; tibi pius ſuaui**

⁊ dulaa videbāt. erūt tibi
ip̄orbilia ⁊ amara. atq; ī his
⁊ ī dō dfoit. cū ipe aſſiſiū eq̄
taēt leproſū quēdā obuium
habuit. ⁊ q̄a dſuauat mltū
hoīe leproſos. vī ſibi ip̄i faci
ens dndit de eq; ⁊ obtulit ſibi
denariū oſculas illi manū.
**Et accepto oſculo pacis ab ip̄o
eāſcōdit equū ⁊ pſeq̄t it ſuū**
Exiē cepit magis ac magis
**ſeipm̄ dte nē don̄ ad ſui vito
riā pſc̄e dei grā pueniret.**
**Post paucos at̄ dies aſſumēs
multā pecuniā ad hospita
le leproſoz ſe t̄nſtulit ⁊ dte
grās om̄s ſil. dedit cuiubz ele
moſinā oſculas ei⁹ manū.**
**Recedete aut̄ eo. vere qd; pius
erat ſibi amara id ē de leproſis
videndis ⁊ tangēdis ī dulce
dinē ē diuſū. ī tm̄ eī vt dixit
amara a fuerat viſio lepro
ſoz vt nō ſolū nollet eos vi
dē ſ; n̄ eoz habitaculis app
pinq̄re. Et ſi aliqñ dtingebat
ip̄m iux̄ domos eoz t̄nſire a
eos vide lū ad pietate mo
ueret ad faciendū eis eleo
ſinā p̄ itpoſitā pſonā. vultū
t̄n̄ ſp̄ auertens nares ſuas
p̄p̄ris manibz obturabat.**
**⁊ p̄ dei grāz ita fr̄s ē leproſo
rū familiaris ⁊ amuc⁹ q; ſic
ī teſtamēto ſuo teſtatur int̄
illos manebat ⁊ eis huilē**

seruiebat Alterat aut post
leprosoꝝ visitacionē i bonū.
quēdā sociū suū quē multū
dilexerat ad loca rīmō secum
duccs dicebat illi se quēdā
inuisse p̄iosū ⁊ magnū the
saurū Et exultat vir ille nō
modicū ⁊ libēt vadit cū illo
quoties aduot. quē b̄tīs f.
ad quādā cryptā iux̄ assisū
sepe ducebat ⁊ ip̄e solus in
trās sociū qꝝ thesaurū h̄ndo
solliatū foris relinquēs. nō
uo ac singulari spū p̄fusus
p̄z i abscondito exorabat.
cupiēs neminē scire q̄o agēt
itus p̄t solū deū. quē de celesti
thesauro habē assidue usu
lebat. Quod attēdes huma
ni gn̄s ūmitus. ip̄m ab in
cepto bono ētrahē nitit. ei
timorē icuties ⁊ horrore. nā
ip̄am mulier erat assisū gib
bosa difformit quā demō vi
to di apparet sibi ad memo
riā ēducebat. ⁊ amminabatur
eā qꝝ gibbositatē illi mul
eris iactaret i ip̄z nisi a con
cepto p̄posito ēsiliret. ⁊ xpi
miles fortissim⁹ minas dia
boli v̄lpendēs inf̄ cryptā de
uote orabat ut de⁹ digēt v̄nā
suā Sustinebat at̄ maximā
passionē ⁊ anxietatē mētis. nō
valens q̄escē don⁹ p̄plet quod
ope

66
mēte ꝛceptat. cogitatioibz va
rijs iuicem succedētibz q̄cum
oportunitas eū dur⁹ p̄turba
bat Ardebat enī interius igne
dīno. ꝛceptū mētis ardorē celae
de foris nō valens. penitebat ip̄z.
peccasse tā grauit. n̄ iā enī ma
la p̄ccata vel p̄ntia delēbāt.
nōdū tñ ꝛceptat ꝛtinēdi fidua
ā a futuris Proptēa cū ex
cryptā exibat ad sociū. i virū
alterū mutat⁹ videbatur

*De p̄ma allocutione crucifixi ad
ip̄m ⁊ q̄lū ex tūc portauit in cor
de passionē cristi usqꝝ ad mortē.*

Quādā vero die cū mīaz
dei feruētius ip̄loraret.
ōndit illi dñs qꝝ sibi diceretur i
p̄xiō quid ip̄m agē oporteret
Ex tūc aut̄ tāto iplet⁹ ē gau
dio qꝝ nō se cupiēs p̄ leticia e
nā nolēs de h̄mōi secretis i au
res hoīm aliq̄d eructabat.
Cautē tñ ⁊ i enigmate loq̄ba
tur dices se i apulīā nolle ite
f̄ i p̄pria patria nobilia ⁊ in
gētia se facturū Ut aut̄ soci
ei⁹ v̄derit eū ita mūtū. a q̄bz
iā erat elōgat⁹ mētālī. licet
nohuc corpalt aliq̄n sociaret
eisdē q̄si ludēdo. rursū itē
rogat eū Vis ne vxorē ducē
franciscē Quibz r̄ndit sub
quodā enigmate sic⁹ superi⁹

pmiſſū eſt **P**aucis autē diebus
elapſis cū ambularet iux̄ ecclē
ſiā ſc̄i damiani dcm̄ ē ei in ſpū
ſc̄o ut i cā ad ordē it̄nret. **Q**uā
ingreſſus cepit orare feruētē co
rā q̄dam ymagīe crucifixi. q̄ p̄
e ac benigne loquuta ē ei dices
fr̄aſce nōne vides q̄ dom̄ mea
deſtruit? **V**ade igit̄ ⁊ repa illā
m̄. ⁊ tremēs ac ſtupēs aut. libēt
faciā dñe. **I**ntelligit ei de illa ec
clēſiā ſc̄i damiani dia q̄ p̄e ni
mīa vetuſtate caſū proximū mi
nabat. **D**e illa at̄ allocaſiōe tāto
fuit ēpletus gaudio ⁊ luīe illuſ
tratus. q̄ i aīa ſua veniat̄ ſenſit
crucifixū xp̄m fuiſſe q̄ locut̄ ē
ei **E**xies vero ecclēſiā inuenit ſa
cerdotē iux̄ eā ſedētē. mittēs q̄ ma
nū ſuā ad buſſam obtulit ei q̄n
dā pecunie q̄titate dices **R**ogo te
dñe ut emas **T**olcū ⁊ faciās cōti
nūc arde lāpadē corā illo crucifixo
Et ad hoc opus cū cōſūpta fuerit
hec pecunia. iterū offerā t̄ quātū
fuerit oportunū **A**b illa itaq̄ ho
ra vulneratū ⁊ liq̄ſcā ē cor eius
ad memoriā dñice paſſiōis. q̄ ſp̄ dū
vixit ſtigmā dñi ih̄u i corde ſuo
pōiuit ſicut poſtea luulēt̄ appuit
ex r̄nouatiōe corde ſtigmatū in
corpe ip̄ius mirabile ſc̄a ⁊ clarif
ſime demōſtrā **E**xinde tūc tāta
ſe maceratiōe carnis afflixit. q̄
ſan̄ ⁊ ifirm̄ corpi ſuo nimis au
ſterus exiſtens vix a nūq̄ voluit

idulge ſibi **P**ropt̄ qd̄ die
mortis ei⁹ iſtante. cōfeſſo ē
ſe multū peccaſſe i fr̄z cor
pus. **Q**uadā autē die ſolus
ibat p̄pe ecclēſiā ſc̄e marie
de porciūcula plāgēdo ⁊ eu
lando alta voce. quē audicō
q̄dā vir ſp̄ualis putauit ip̄
pati ifirmitatē vel aliquē
dolore. **E**t pietate motus ar
ca eū it̄rogauit eū cur fle
ret **A**t ille dixit. **P**lango
paſſiōe dñi mei pro q̄ nō
deberē v̄cūdari alta voce
ire plorādo p̄ totū mūdū
Ille vero cepit ſilē cū ip̄o
plāgē alta voce **D**epe etiā
cū ab ordē ſurgebat videbā
tur ei⁹ oculi pleni ſanguine
q̄a fleuerat multū amare
Nō ſolū at̄ affligebat ſe in
lacrimis ſed etiā abſtinētia
cibi ⁊ potus ob memoriā dñi
ce paſſiōis **V**n̄ cū ſedēret
aliqū ad māducādū cū
ſclāribz. ⁊ dabāt̄ ei aliqua
cibaria delcābilis corpi
ſuo. parū guſtabat ex ei⁹
aliquā excuſationē p̄te
dens. ne vidētur ea p̄ter
abſtinētiā dimiſſe. **E**t
q̄n̄ comedebat cū fr̄ibus
i cibis q̄s edebat ſepe po
nebat cinerē dices fr̄ibus
i abſtinētiē ſue velamine
fr̄z cinerē eſſe caſtū. **L**ū

at sed ad manducandū sedet
dixit quādam fē q̄ b̄tā v̄gō i ho
ra comestionis ita fuit pau
pula q̄ nō habebat q̄ daret
filio suo ad manducandū. Cū
audiret vir dei suspirauit cū
magno dolore. mesa q̄ elicta
panē sup nudā terrā come
debat. Multoties v̄o cū sedet
ad manducandū. parū p̄ come
tionis iūcū subsistebat non
comedens neq̄ bibens suspi
sus circa celestia meditanda
Nolebat enī tūc v̄bis aliq̄bz
ip̄dri. alta suspiria ex timo
cordis emittens Dicebat eti
ā sibi ut sp̄ cū audirent cū
talē suspiriē laudaret deū
et pro ip̄o fidelē exoraret. hoc
de sua abstinentia dixim⁹ iā
det. ut ostēdēt ip̄z p̄ visionē
et allocutionē ymagis crua
fixi fuisse vsq̄ ad mortē sp̄ x̄
passioni cōformē. *Qualiter
p̄mo fugit p̄secutioēs p̄is et p̄i
quorū stando cū sacerdote sancti
damiani in cui⁹ fenestra proie
cerat pecuniam.*

Ex d̄cā igit̄ visioē et allo
cutioē crua fixi gauis⁹.
surrexit signo crua se mun
ens et ascendes equū. assumēs
q̄ p̄anos diuisoz color. ad ci
uitatē q̄ dicitur fulgineum
puerit. atq̄ ibi veditis equo et

oibz q̄ portauit ad eccliaz s̄c̄
damiani. et inuo ē rucifus. et
iuento illo sac̄dote paup̄o
cū maḡ fide et deuotioē oscu
lās man⁹ eius obtulit illi pe
cuniā quā p̄oruit. et p̄positū
suū p̄ ordinē engrauit. Ob
stupefctō sac̄dos et subita ei⁹ cō
uersioē mirat⁹. et uisabat her
crede. et sibi putās illud. noluit
apud se illi⁹ pecuniā retinere.
At ip̄e p̄tinacit. insistēs v̄bis su
is fidei facē nitebatur. et sac̄do
tē orabat enix⁹ ut cū se cum
p̄mittet dimorari. Acq̄euit
tandē sacerdos de mora illius
sed timore parētū pecuniā nō
recepit. Quare verus pecuni
arū et̄ptor i quādam fenest
rā proiciens ipsam velut pul
uerem vilipedit. Mora igit̄
faciēte cū ip̄o in loco p̄fato.
p̄ ip̄i ut sedul⁹ explorator
circumit q̄rēs quid actū sit
de filio suo. et cū audiss⁹ cū sic
mutatū. i loco iā d̄cō taliter
cōsari. tact⁹ dolore cordis in
ter̄sec⁹ et ad subitū rex enētū
turbat⁹. duōtis amias et via
nis citissime cucurrit ad eū
Ip̄e at quia etat nou⁹ miles
xpi. ut audiuit minas p̄se
quētū. eoz q̄ aduētū p̄saut.
dedit locū ire p̄ine et ad q̄dā
occultā caueā quā ad hoc

sibi parauerat accedēs ibi p
mēsem itegriū latitauit. **Quē**
causa vni tm̄ de domo priō
erat cognita. vbi cibū quāq; ob
latū sibi edebat. occulte orās
iugit lacrimarū ymbre p̄fusus
ut cū dñs liberaēt a p̄secuti
ōe nocua. et ut pia vota ip̄i
benigno fauorē implēt. Cūq; sic
i ieiunio et fletu feruēt et as
sidue dñm exorass; de sua
diffusus v̄tute et industria.
spem suā tōle iactauit in dñz
qui cū lig; i tēbris manētem
p̄fuderat quāda ieffabili et illus
trauerat mirabili claritate.
Et q̄ nimirū ignit; totus fo
lica et lecta it arripuit vsus as
sisiū ip̄iger festin; et letus.
Et fiducia xpi armis muni
t; dñm q; caloc; suatēsus. scipz
arguens de pigritia et vano
timorē. malis et ictibz p̄sequen
tū exposuit se manifeste.
Quē videtes illi q̄ prius noue
rāt eū. sibi miserabiliter exprobra
bāt isanūq; ac demētē clama
tes. lutū platearū et lapides
proiecbāt i eū. **Cernētes** eū
sic a p̄stinis moribz alteratū
et carnis maceratiōe ofm̄. to
tū qd̄ agebat exinationi et de
mēcie ip̄ubāt. **S; miles** xpi i
his oibz ut sup̄d; p̄tēsiens. nil
la fract; a mūt; i iuria deo ḡ
cias iferebat. **Cū** at rumor

hui; fieret p̄ platens et viros
ciuitatis de ip̄o. tandem p̄uenit
ad priō. **Qui** audies talia in
ip̄z a sauibz fieri. statim surgit
q̄re ip̄z nō ad liberandū s; po
tius ad p̄cedū. nulla enī mo
deratiōe seruata currit t̄p; lu
pus ad ouē. et toruo oculo ac
hirsuta facie illū respiciens.
iucit ip̄ie man; i ip̄z. p̄ hēns
at ip̄z ad domū et p̄ plures di
es i carce tēbroso redudēs. nite
bat ex̄ aīm v̄bis et v̄beribus
flectē ad scli vanitatē. **Ip̄se**
vō n̄ mot; v̄bis n̄ v̄clis. aut
v̄beribz fatigat; patiēter oīa
portās. ad sc̄m̄ p̄positū exagōū
p̄mptior et valentior reddeba
tur. **Patre** nāq; ip̄i; recedēte
a domo causa necessitatis
urgēte. m̄ ei; q̄ sola r̄mā
serat cū illo factū viri sui
nō approbans. blandis ser
moibz alloquit; filiū. quē
cū a sc̄o p̄posito euocac; nō p̄t.
cōmotis ei; v̄sceribz sup̄ ip̄z
ofregit v̄cula. eūq; liber; ab
ire p̄misit. **Ac** ip̄e gr̄as oīpo
tētū deo r̄ferēs ad locū ubi
fuerat prius euertit. et maiori
libertate vtēs. t̄p; demonum
tētatiōibz probat; et tētatio
nū documētis istruct; r̄cepto
aīo securiori ex iurys liber
or et magnanimum; itcedebat.
Interea p̄i; euertit. et nō iucē

to filio patris patris accumu-
las itorquet diuina i vxore
Deinde currit ad palatium
ciuitatis interrogans de filio coram
consulibus ciuitatis postulans quod
pecunia quam expoliata do-
mo asportauerat faceret sibi
reddi. Consules autem videntes eum
ita turbatum. frastu ut coram
eis parerent citat seu aduocant
per precationem. Qui per precationem
dixit se per dei gratiam iam frater liber-
rum. Consulibus amplius non tenent
comparat solus altissimi dei seruus.
Consules vero nolentes ei vim
facere dixerunt patri. Ex quo seruitium
dei est aggressus. de platea non
exiit. Videns quod per coram con-
sulis nichil proficeret. eandem qui
rimonia proposuit coram episcopo ciui-
tatis. Episcopus vero discretus et sa-
piens. voluit eum debito modo ut
pareret super prius rimonia
insum. Qui respondit nuntio di-
ces. Ad dominum episcopum veniam quia est
pater et dominus animarum. Venit igitur ad
episcopum et ab ipso cum magno gaudi-
o est receptus. Episcopus autem per tuum
est dominus et te turbat et scandalizat
valde. Vnde si tu deo ser-
uare vis. redde illi pecuniam
quam habes. quam quoniam forte est de iniuste
acquisitis. non vult deus ut eroges
eam in opere etiam propter peccatum patris
tui cuius furor mitigabitur
et acceptum habens quod filii fidem

na i dno et vult agere. et noli
time. quia ipse est adiutor tuus. et
pro etiam sue ope abundatet et
necna ministrabit. Surrexit igitur
vir dei letus et fortis in vrbis e-
piscopi. et coram ipso posuit pecu-
niam aut illi. Dne non tamen pecu-
niam que est de rebus suis volo a te
de gaudere auro sed etiam vestimenta.
Et itans camera episcopi exiit omnia
vestimenta de suis rebus. et ponens
pecuniam super ipsa coram episcopo et pre-
sentes astantibus nudus foras
exiit et dixit. Audite oes et in-
telligite. usque modo petrum bernar-
donis vocavi patrem. sed quia deo meum
seruicium posui. redde illi pecu-
niam per quam eam turbat. et omnia
vestimenta que de rebus suis habui.
vobis amodo dice patrem non quia es in
celis. non per petre bernardonis.
Inuenit est tunc vir diuinitum hinc
ad carne sub vestibus coloratis.
Surgens autem per eum nuntio dolore
et furore succens. accepit dena-
rios et omnia vestimenta. Que dum
porteret ad domum. illi que ad hoc
spectaculum fuerat. indignati sunt
et eum quia nichil reliquit de ves-
timentis filio. Dup frastu
vo pietate commoti. cepit for-
tit lacrimari. Episcopus autem animam viri
diuinitum diligenter attendens. atque seruo-
re ostendit se. vehementer admi-
rans. ipse it brachia sua collo-
operiens eum pallio suo. Intelligit
eum apte frater ipse et diuino esse consilio et agnos-

rebat en q̄ vidēt nō p̄uū
mysteriū dīne. Sicq̄ extitit
factus ē eius adiutor. exhor
tādo ⁊ fouēdo ip̄z ac digēdo
⁊ amplectēdo i visceribus
De maxio laboe ⁊ charitatis
⁊ afflitiōe ipsius p̄ ep̄atōe ec
clesie s̄cī damiani. ⁊ q̄lī rep̄t̄ sc̄p̄z
vincere eundo pro elemosina
per ciuitates.

S Er̄ igit̄ dī f. nuda
tus ab oibz q̄ sūt mudi. di
uine vacat iusti. p̄māq̄ vi
tā dīnens dīno officio se
mācipat modis oibz q̄bz
p̄t. ēuētens q̄ ad ecclesiam
s̄cī damiani gaudens ⁊ fer
uens fecit sibi q̄si heremiticū
habitū. ⁊ sacerdote illi⁹ ecclīe cō
fortauit eodē sermōe q̄ ipse
fuerat ab ep̄o dīct̄. Deinde
surgens ⁊ introiens ciuitatē
cepit p̄ plateas ⁊ vias t̄p̄
ebri⁹ sp̄ū dīnū collaudāre fini
ta vero collaudatōe h̄mōi dīnī.
ad acq̄rēdos lapides p̄ ep̄ationē
dīe ecclīe se cōt̄it dīct̄. Qui m̄
dedit unū lapidē hēb̄ unā mer
cedē. q̄āt duos dedit hēbit duas
mercedes. Qui vco tres totidem
mercedē hēbit. sic ⁊ mlt̄a alia ver
ba simplicia i seruoē loq̄batur
q̄a dīota. ⁊ simplex el̄s a deo
nō dōctis huāne sapiē v̄bis. s̄z
simplicit̄ hēbat se i oibz. mul
ti at̄ deridebāt eū putātes ip̄z
isaniū. Alij vō p̄iete d̄moti mo

uebāt ad lacrimas vidētes eū
de tāta lascīua ⁊ sc̄li vanita
te ad tāta ebrietate dīni amo
ris tā cito venisse. At ip̄e deri
siones dīnens. i seruoē sp̄s dō
grās egit. Quātū vō laborauit
i ope sup̄dō loq̄ū ⁊ difficile
eēt narrāre. Ip̄e eī q̄ tā delin
tus fuerat i domo p̄na. p̄p̄is
humens lapides ferebat. i dī
seruitio multiplicat̄ se affli
gēs. Sacerdos at̄ p̄dīs dīct̄. S̄
ei laborē q̄ s̄z tā feruet̄ vlt̄
vires dīno se obsequio māa
p̄t. lūz eēt paup̄cul⁹ p̄curat̄
pro eo aliquid fieri sp̄ale ad
victū. Sacerdos at̄ ip̄z delin
tē vixisse i sc̄lo. Quippe ut ip̄e vi
dei d̄fess⁹ postea ē. frequēt̄ dīct̄
vix ⁊ d̄fess⁹ ⁊ a cibis d̄p̄s
q̄stinebat. Cū at̄ die q̄dā ad
ūtisset quod faciebat sacerdos
p̄ ip̄o. ad se dīct̄. Sus ait. Inue
nies tu hūc sacerdotē q̄nūq̄ ue
ris. q̄ t̄ tāta p̄stat humanita
tē. Nō ē h̄c vī paup̄is hoīs
quā elige voluisti. Sed sicut
paup̄ vadēs ostiāt p̄r i ma
nu parapsidē ⁊ necessitate co
actus dīct̄. In ea cibaria
condūna. ita volūtate oportet
te vīue amore illi⁹ q̄ paup̄er
nat̄ paup̄erim⁹ vixit i sc̄lo.
ac emāsit nud⁹ ⁊ paup̄er in
patibulo. sepultusq̄ i alieno
sepulchro. Surgēs igit̄ q̄dā
die accepit parapsidē ⁊ in

gressus ciuitate iuit petedo
elemosina ostiati. Cūq; di
uersa cibaria ponēt ī scutel
la. mirabāt mlti q; sciebant
cū tā delicate vixisse. vidētes
ipz ad tātū sui dteptū sic mi
rabili tūsmūtu. Cū autē
voluit comedē illa diuisa ci
baria sil posita horruit. pmo
q; nō solū comedē s; nō velle
vidē talia d; suauerat. Tandē
vicens scipz cepit comedere.
vnsū est illi q; ī comedēdo
aliquid elauariū. nūq; fuerat
sic delectat. proinde tm cor
cuis ī dno exultauit. q; caro ip
sius lūz debilis & afflicta
corroborata ē ad q; aiq; aspa
& amara letāt p dno tolerā
da. Hīs isup egit deo q; a
max sibi ī dulce mūnerat
& cū mltiplo d; fortunauat.
Dixit q; illi p; bro q; de ce
tero aliq; cibaria nō facēt
nō fieri procuraret. P; vco
ipsius videns eū ī tanta vi
litate positū. dolore nimio
ēplebat. q; cū multū dilex
erat. verē d; dabat & dolebat
hū sup eū. videns carnē illi
q;si mortuā ex afflictioē in
mua & algōe. q; ubiq; ēpi
ebat ipz maledicebat ei. Vir
at d; maledicoēs p; attēdes
hoīz quēdā paupculū & des
pectū assūpsit sibi ī p; m.

62
Et ait illi Veni mecum & da
bo tibi de elemosinis q; m; da
būt. Cū autē videris p; m;
meū maledicētē m;. ego q; q;
dixero t; bndic m; p;. signa
bis me ac bndices m; vice il
lū. Sic igitur bndicētē sibi
paupē illo dicebat vir dei
ad p; m;. Nō credis q; de; pt
m; dāc p; m; bndicētē m; d;
maledicoēs tuas. P; ceterā ml
ti deridētes eū. vidētes q; ipz
sic derisū patient oīa susti
nē. stupore nimio mirabāt.
Vn tpe h; emali cū orōi q; d;
mane isistēt d; tectus paup
culus idumētis. f; ei; cūlis
p;e ipz tūsiens audā suo cō
cui dixit p;ronice. Dicis frā
asco q; saltē vnā nūmata
de sudore vendat t;. Quod au
diens vir dei gaudio salūri
p;fusus ī feruōcē sp; gallice
respōdit Ego inq; dno meo
chare vendā sudorē istū. Cū
at laborat assidue ī opere
ecclie mēdiate. volens ī ipsa
ecclia lūnaria iugit t; accē
sa. ibat p; ciuitatem oleum
mēdicando. S; cū p;e quādā
domū veniss;. videns ibi hōes
d;gregatos ad ludū. vēcūdat
corā eis elemosinā petē ret
cessit. In scipz vco d;usus ar
guit se peccasse currens q; ad
locū ubi lud; fiebat dixit co

rā omibz astantibz culpā suā
q̄ verecūdat⁹ fuerat petē cle
mosinā p̄t eos. Et feruētē spū
ad domū illā galliæ peccat o
leū amore dī p̄ lūnaribz et
desic sup̄dōc. Cū alyz aut̄ la
horātibz ī ope p̄fato p̄sistens
clamabat alta voce ī gaudio
sp̄s ad habitātes ⁊ tñ scūtes
iux̄ ecclēsiā dicēs galliæ eis.

Venite ⁊ adiuuate me ī ope et
desic s̄a damiani q̄ futurā ē
monasteriū dñaz q̄z fama ⁊
vita ī vli ecclā glouificabit p̄
nū celestis. Ecce quō spū p̄phe
cie ēpletus v̄ futurā p̄dixit.
Hic enī est locus ille sacer in
quo gloriosa religio ⁊ excellē
tissim⁹ ordo paup̄ū dñaz v̄
ginūq̄ sac̄z a dūsiōe v̄i frā
fere sex ānoz sp̄aao d̄sumā
p̄ eūdē b̄m̄ f. felix sup̄sit ex
ordiū. Quaz v̄i mirifica. in
statu⁹ glosa a s̄cā memorie do
mino p̄ gregorio nono tūc
t̄pis hostiēsis ep̄o autoritate
sedis aplice ē pleni⁹ cōfirmā
Qualit̄ auditis ⁊ intellectis
consilijs xp̄i in euāgelio. statim
mutauit habitū exteriorem. ⁊
induit nouū habitū perfectio
nis interius ⁊ exterijs. . .

Beat⁹ itaqz f. anē s̄cī
damiani p̄fecto iam
ope. habitū hēmiticū p̄orb̄t.

hēat

baculū qz manu gestās pe
dibz calciatis ⁊ cinctus cor
rigia iēdebat. Audicēs aut̄
quōdā die int̄missaz solēnia
ca q̄ xp̄s discipulis ad p̄di
candū missis loq̄tur. ne s̄z
aurū v̄l argentū v̄l sacculū
v̄l pecā nec panē nec virgā
portent ī via n̄ calciamēta
n̄ duas tunicas. Intelligēs
h̄mōi postea clar⁹ ab ipso
p̄sbro. idicibili ēpletus gaudio
hoc inq̄ ē quod cupio totis
viribz adiplē. Igitur cūctis
q̄ audierat d̄missis memorie
letāt̄ his adiplendis inuit̄.
duplicibz qz sine mora dimis
sis. ex tūc ia v̄ga. calciamētis
sacculo l̄ pecā nō v̄t. facēs
āt sibi tunicā valde d̄ceptibi
lē ⁊ icultā. v̄icta corrigia p̄
cūgulo funē sumpsit. d̄nēqz
sollititudinē cordis. noue gr̄e
v̄bis apponēs. q̄l̄ illa possēt
ope p̄ficē. cepit instictu d̄ui
no euāgelice p̄fectiois ānūa
ator existē. penitētiāqz sim
plē ī publicū p̄dicē. Erāt
aut̄ verba ei⁹ nō iania nec
risu digna. sed v̄tute sp̄s s̄cī
plena. cordis medullas pene
trātia. ita ut ī stuporē vehe
mēt̄ d̄iterēt audientes. Di
cut̄ ip̄e enī postmodū testa
tus ē. h̄mōi salutationē d̄ni
r̄uelātē didicerat. videlicet do

mun^o det tibi pacē Et iō in
ōmī p^odicatioē pacē ānūna
ans. p^olm^o p^odicatiois exor
dio salutabat Et mirū cer
te nec sine miraculo admit
tēdū. q^o ad hāc salutationē
ānūciandū an suā cū sione
habuerat quēdam p^ocuratorē
q^o frequēt iuerrat p^o assisū
salutadō p^o hūc modū Pax
et bonū pax et bonū. creditū
ē firmiter q^o sic iohānes p^o
dicās xpm. impiente xpo p^o
dicāe defecit. ita et ipse velut
alt^o iohānes btm f. p^ocesserit
i annūciatioē pacis. q^o etiam
p^o aduētū ip^o nō sparuit
sicut p^ous Subito g^o dei faul^o
frāctus spū p^ophaz p^ofusus.
iux^o sermonē p^ophetiū. statū
p^o dñm suū p^oconē ānūciab^o
pacē. p^odicabat salutē. eiusq^o
salutaribz monitis plurimū
vā pacē federabātur. q^o discor
des a xpo extiterant. a salu
te lōgūm. Innotescēte
āt apud multos bñ f. tam
simplicis doctrine veritate
qm vite. ceperūt p^o duos an
nos a sua cū sioē viri q^odā
ex ip^o ad penitēciā aiari.
et eadē reiectis oibz hūtu vūz
iūgi. quoz p^om^o extitēat fe
bernard^o scē memorie Qui
sideras istāciām et feruore bñ f.
i dno seruitio quō scz. aum

75
multo labore destructas re
parabat etiam. asperāq^o vi
tā ducebat. cū sciret ip^o deli
cate vixisse i sclo. p^oposuit in
corde suo oīa q^o habebat ero
gac paupibz. et illi vita et hū
tu firmit^o adherē. Quadā
die secreto ad virū di accedēs
a suū p^opositū ruelauit. Co
Dixitq^o q^o tali sero veniret illo ut
ad cū. Hōs autē f. gras a
gens dō tāqm nullū adhuc
sociū hūis. gauis^o ē valde.
maxime q^o dñs bñard^o cat
hō edificatiois magne. Ve
nit g^o bñs f. ad domū ei^o sta
tuto sero cū mag^o cordis ex
tatioē. et cū illo tota nocte il
la p^omasit. Cui int^o alia dix^o
dñs bernard^o. Si q^o habet
adno suo multa v^o pauca. q^o
tenuisset p^o multos ānos et
nollet ea ampli^o etinē. q^o de
ip^o agē posset q^o meli^o ess^o.
Hōs f. tndit. q^o ea dno suo
deret reddē a quo eadē recepis
set. Et dñs bernardus ait.
Et ego fē oīa bona mea tpa
lia volo erogac amoc dñi mei.
q^o stulit ea m sicut tibi videt^o
meli^o expedire. Cui scūs f. dix^o
Dūmo mane ad ecclesiā ibi
m^o et p^o euāgelioz codicē cog
nossem^o quo dñs discipulos
docuit. Surgentes igitur ma
ne cū quodā alio petro noie

q̄ etiā cupiebat fieri fr̄. Venē-
rūt ad ecclēsiā s̄cī nicolai iux-
plateā ciuitatis assisy. Quā
ad orōem ingressi q̄a simpli-
ces erūt ⁊ nesciebāt inuenire
vbū euāgely de renūciatōe
s̄cī. dñm rogabāt deuote ut
in p̄ma libri aptiōe volūta-
tē suā eis ostendē digretur.
Oroē aut̄ finita b̄s f. acci-
piens libz clausū flexis ge-
nibz corā altari aperuit ip̄m
Et in p̄ma eius aptiōe oc-
currit illud cōsiliū dñi. Si
vis p̄fectus eē. vade ⁊ vende
oīa bona q̄ habes ⁊ da pau-
peribus ⁊ habebis thesaurū
in celis. Quo cōpto b̄s f. gau-
sus est valde ⁊ gratias egit dō
Sed q̄a ver̄ cultor ciuitatis ter-
cio voluit cōfirmari. sc̄d ⁊ ter-
cio libz aperuit. Et in secun-
da aptiōe occurrit illud.
Nihil tuleritis i vna ⁊c. In
tercio vero illud. Qui vult veni-
re post me abneget semetipz
⁊c. B̄s ḡ f. in q̄libet aptiōe
libri grācis dō exhibitis pro-
firmatiōe sui p̄posita ⁊ deside-
ry dudū cepti. tercio sibi di-
uinit̄ exhibita ⁊ demonstrā.
dixit p̄dictis viris sc̄z bernar-
do ⁊ petro. fr̄es h̄ est vita et
regula nr̄a ⁊ oīm q̄ voluerint
nr̄e societati adiūgi. Itē igit̄
⁊ sicut audistis implete. Abijt ita

q̄ dñs bernard⁹ q̄ erat diues
valde. ⁊ venditis oībz q̄ habe-
bat. multaqz pecunia cōgre-
gata. pauperibz ciuitatis dis-
tribuit vniūsa. Petrus etiā
p̄ posse diuinū cōsiliū ad-
impleuit. Distributis aut̄
oībus. habitu que paulo an-
t̄s f. assumpserat postqz re-
liquit hēmiticū habitum.
ābo pit̄ suscepit. ⁊ ab illa
hora sil̄ cū ip̄o vixerūt sc̄m
dū s̄cī euāgely s̄cāz forma
a dñō ill̄ ostensa. Et ideo sc̄s
f. in testamēto suo dixit. Ip̄e
dñs m̄ reuelauit ut debere
viuē sc̄dm formā s̄cī euā-
De mō vōacionis fr̄is Igelij.
siluestri ⁊ de visione quā habu-
it ante ingressū ordinis.

Quoniam aut̄ ut dēn̄ est do-
min⁹ bernardus bona
sua pauperibz largiretur.
aderat b̄s f. intuens vtiōsa
opationē dñi. ⁊ ip̄m dñm i
corde suo glorificans ⁊ collau-
dans. venit aut̄ q̄dam sacer-
dos noīe siluest̄ a q̄ b̄s f. eme-
rat lapides. p̄ reparatiōe ecclē
s̄cī damiani. ⁊ videns totam
pecuniā expēdi cōsilio viri
dei. cupiditatis igne suscens⁹
dixit ad b̄m f. Nō bñ soluis-
ti m̄ pro lapidibz q̄s emisisti
a me. Audiens ḡ auaricie
cōceptor illū murmurātē

ministe. accessit ad dñm bernardū. mittensq; manū i
clamide eius ubi erant pecuni
a cū magno seruoē sps extr
it ea plenā denarijs et dedit
presbitero murmurati. Et
iterū sed implens manū pe
cunia dixit illi. Habes adhuc
plene solutionē dñe sacerdos?
Et respondit. Habeo fē plene.
Et letus reusū ē ad domū su
ā cū pecunia sic accepta. Post
paucos aut dies idē sacerdos
inspiratus a dño cepit super
his q; bñs f. egerat cogitare. Et
dicebat int se. Nōne sū miser
hō q; sū senex tpalia occupato
q; qro. Et hic uiuens pro dei a
mōe ea despicat et abhorret.
Dequenti aut nocte vidit in
sompnis crucē imensā cui
sūmitas celos tangebāt et pes
ei stabat fixus in ore frācisa.
latera ipsius ab vna pte mū
di ad alterā tendebant. Eui
gilas aut sacerdos cognouit
et credidit firmit frā. esse vē
amicū dei et seruu. atq; religi
onē quā ceperat esse p vniū
sū mundū p̄tin⁹ dilatandā.
Sicq; cepit dai timē et in domo
sua p̄maz agē. Tandē vero p
modicū t̄pis ingressus ē ordi
nē iā inceptū in quo optime
vixit et gloriose finiuit. Vir at
dei f. duobus ut dñm est fr̄
bus sociatus. cū nō haberet

hospitiū ubi cū eis maneret.
sū cū ipis ad ecclesiā quā
paupculā delictā se instruit.
q; scā maria de porciūcula di
cebat. et fecerūt ibi vnā domū
culā in q; aliqui p̄t morarēt.
Post aliqs aut dies vir qdā
assisinus egrediens nocte venit
ad eos. et cū maḡ reuerētia et
deuotioē flexis genib; rogau
virū dei ut cū in suā societa
tē recipet. Quē cū vir dei vi
deret fidelissimū et deuotū et
q; multā grāz asq; a dō po
terat. ut postea patuit p ef
fectū. eū libentē recepit. Con
iūcti vero hij q̄tuor cū imē
sa leticia et gaudio spūs scā
ad maiorē p̄fectū se taliter di
uiserūt. Bis f. assumēs frēm
egridiū scāi iuit i marthiā an
thonitanā. Alij vero duo in re
gionē aliā prererūt. Eūtes
vero in n. a. chū anthonita
nā exultabāt vehementē in
dño. Et vir scō alta et clara
voce laudes dñi galluce cātās
bñdicebat et glorificabāt altis
simi bonitatē. Tanta vō erat aliqd
in eis leticia q̄si magnū inue
nisset in euāgelico p̄dio dñe
paup̄tatis. cui⁹ amore oīa tē
poralia velut stercora libera
lit et libentē reliquāt. Dixit
aut scūs f. a frēm egridiū. Nō
ē ligio silis erit piscator q; mit
tit retia sua in aquā. cupiens

psiu multitudinē copio
sa. & puos in aq̄ r̄linquens.
magnos eligit in vasa sua
Sicq̄ p̄phetavit ordinē dila
tadu. Quet aut̄ vir dei non
dū plene p̄plo p̄dicaret. qm̄
tū p̄ciuitates & castella tū
sibat. hortabat̄ oēs ut amaret̄
& timeret̄ deū atq̄ p̄nūz a
gerent de p̄cis. Erat aut̄ epi
dus admonēbat audicētes.
ut ei crederent. quia eis op
time consulebat. Qui vero
eos audiebant dicebāt. Q̄
sunt isti? & q̄sūt hec v̄ba que
dicūt? Erat enī tūc amor &
timor dei q̄si ubiq̄ extinctus.
& via penitencie penit̄ nesci
ebatur. ymo stulticia r̄puta
bat. Nā in tūc p̄ualuerat car
nis illerebia. mūdi cupiditas. &
supbia vite. q̄ totus mūdo in
his r̄bus & malignitatibz posi
tus videbatur. Erat igit̄ de h̄
viris euāgelicis diuisa opinio.
Alij enī dicebāt eos stultos v̄
ebrios. Alij aut̄ asserēbāt q̄ tali
a v̄ba nō ex stulticia p̄debat̄.
Unus v̄co de audientibz dixit.
Aut p̄t̄ sumā p̄fectionē d̄no ad
heserunt. ā certe īsani sūt. q̄a
despata videt̄ vita eoz. cū parco
tibo vtātur. & in d̄is pedibus ā
bulent atq̄ vilissimis vestibus
sint īduti. Ine hec tūc l̄z q̄dam
timorē incurerent visa forma
sc̄e cōuersationis eoz. nō eos adhuc

aliq̄ sc̄abant. S; mulieres et
iuuencule videntes eos a lōge.
fugiendo pauebāt ne forte stul
ticia. & insania ducerentur.
Cūq̄ curruis illā prouincā. re
dierūt ad dem̄ lonū sc̄e marie.
Pauca aut̄ diebz elapsis vene
rūt ad eos tres alij fr̄es l̄ viri
de assisio videlicet sabatinus. mo
ritus & iohānes de capella. sup
plicantes b̄o f. ut eos in fr̄es re
ciperet. Et ip̄e recepit eos hu
lit̄ & benigne. Quā aut̄ demo
sinas p̄ ciuitatē petebāt. vir ali
q̄s dabat eis. īmperabāt illis
dicētes q̄ res suas dimiserūt
& comederēt alienas. & ideo mar
imā penuriā sustinebāt. Eozq̄
parentes & consanguinei p̄se
quebantur illos. Alij q̄ de ciui
tate deridebant illos tāqm̄ in
sensatos & stultos. q̄a tpe illo
nullus est relinq̄bat sua ut pe
teret elemosias ostiatim. Ep̄us
vero ciuitatis assisy ad quē pro
cōsilio frequēt̄ ibat vir dei be
nigne ip̄m r̄cipiēs dixit ei. Du
ra m̄ videtur & aspera vita v̄a.
nichil s̄q̄ in sc̄lo posside. Cui sc̄o
aut̄. Dn̄e si possessiones aliq̄s
haberem? nob̄ essent necessaria
arma ad p̄tectionē nr̄az. Nam
inde oriūtur cōtentioēs & lites.
soletq̄ ex hoc amor dei & p̄xi
multiplicat̄ impediri. Et ideo
nolumus in h̄ sc̄lo aliquid possi
dere t̄pale. Et placuit multū

episcopo rñsio viri dei. q̄ cūtra
transitoria & p̄cipue pecuniam
contempfit. in tm̄ ut in oībz egu-
lis suis cōmendaret potissime
paupertatē. & oēs fr̄es sollicitos id
de pecunīa vitāda. Plures cū
egulas fecit. & eas p̄us exptus ē
q̄ facit illā quā vltio reliquit fr̄i-
bus. Vñ in vna ip̄az dixit in de-
testationē pecunīe. **Caucam** q̄
p̄ relinqm̄ oīa. ne tñ modico reg-
nū celoz perdam. Et si pecunīa
in aliquo loco inuenirem. nō cu-
rem plus qm̄ depulue quē cō-

Qualit̄ p̄dixit **Iulianus**
socris suis oīa q̄ ventura erāt ill-
cūtibz p̄ mūdū exhortans eos ad p̄nāz

Sanctus aut̄ f. cū iā plen-
tiss̄ grā sp̄s sc̄i. cōuocans
ad se dicos sex fr̄es dixit ill̄ q̄ ven-
tura erāt. Considerem̄ inquit
fr̄es carissimi vocationē nr̄az.
q̄ misericordit̄ vōuit nos deus.
nō tm̄ pro nr̄a s̄ pro multoz
salute. ut eam̄ p̄ mūdū exhor-
tando plus hoīes exemplo qm̄
v̄ba. ad agendā p̄nāz de pctis
suis. & habendā memoriā man-
datoz. Nolite timē q̄a pusilli &
inapientes videm̄ sed secure
anūciat̄ e. simplicit̄ p̄nāz. cō-
fidentes in deo q̄ vicit mūdū. q̄
sp̄u suo loq̄tur p̄ vos & in vobis
exhortando oēs ut cōuertantur
ad ip̄m & ei⁹ mādā obseruent.
Inuenietis aut̄ quosdā hoīes fi-
deles & māsuetos & benignos.

qui vos. & v̄ba v̄ra eripient. Alios
q̄ plures infideles sup̄bos & blas-
phemos. q̄ exprobrantes r̄sistent
vobis & his q̄ dicetis. Ponite ḡ
in cordibus v̄ris patient̄ & huī-
lit̄ oīa toleratē. Cūq̄ fr̄es h̄ au-
dissent timē ceperūt. Ad quos
sc̄s ait. Nolite timē. q̄a nō post
multū tps venient ad vos mul-
ti sapientes & nobiles. erūtq̄ vo-
biscum p̄dicantes egibz & p̄nci-
pibz & pplis multis. Multi vo-
dūtentur ad d̄m. qui p̄ vniū
sū mūdū multiplicabit suā
familiā & augetur. Et cū h̄ ill-
dixisset ac b̄ndixisset. abierūt
viri dei deuote eius monita ob-
seruantes. Cū autē inueniebant
aliquā ecclēsiā siue cruce inclina-
bāt se ad orōem & deuote dice-
bāt Adoramus te xp̄e & b̄ndicim̄
tibi p̄pter oīes ecclēsiās q̄ sunt
in vniūso mūdū. q̄a p̄saz cruce
tuā redemisti mūdū. Credebāt
enī sp̄ inuenire locū dei vbiq̄q̄
cruce vel ecclēsiā inuenissent.
Quicūq̄ aut̄ eos videbāt plū-
mū mirabātur eo q̄ habitu &
vita dissimiles erāt oībus. et q̄si
siluestres hoīes videbantur. Cū
cūq̄ vero intrabāt ciuitatem
vel castellū ā villā vel domū
anūciabant pacē. confortantes o-
nes ut timerent & amarēt re-
atorē celi & t̄re. eiusq̄ mādā
seruaret. Cūidā eos audiebāt
libenter. alij vero etōtrario de-

videbant. **P**leriq; eos questio-
nibus fatigabant quibusdam dice-
tibus vñ estis. alijs qrentibus q̄s
eēt ordo ip̄or. **Q**uibus licet eēt
laboriosū tot q̄stionibus r̄ndē sim-
pliciter tñ cōfitebant q̄ erāt vici-
p̄nales de ciuitate assisy oriū-
di. **N**ōdū eī ordo eorū dicebatur
r̄ligio. **M**ulti vero eos decepto-
res vñ fatuos iudicabāt et nole-
bāt eos r̄cipe in domū suā ne
tāq; fures res suas auferrent
furti. **P**ropterea in multis locis
post illatas eis mltas iurias
hospitabant in eccl̄iaz vñ domo-
rū porticijs. **E**odē tpe duo ex
ip̄is erant florentie q̄ p̄ ciuita-
tē mendicantes hospitium nō pote-
rāt inuenire. **V**enientes autē
ad quādam domū habentē por-
ticū et in porticiū cubanū dice-
rūt adinuire. **H**ic poterimus
hospitari. **R**ogantes autē dñaz do-
mus ut eos r̄cipe int̄ domū. et
illa h̄o facē r̄cusante. dixerūt hu-
militer ut saltē iux cubanū per-
mittēt eos q̄scē illa nocte. **H**oc
autē cresso p̄ illā. venit vir eius
et dixit illi. **Q**uare istis ribaldos
hospitiū in nr̄o porticiū cōtulisti.
Rndit illa q̄ noluerat eos in do-
mo r̄cipe. sed eis cresserat ex in
porticiū iacere. vbi non poterant
nisi ligna fivari. **N**oluit ḡo q̄
daretur eis aliquod tegumen-
tū his ess̄ tūc magnū frigus.
quia putabat eos esse ribaldos

teguniēto
et fures. **I**lla at̄ nocte tū usq; ad
matutinū satis sobrio sōno iux
cubanū quieuisent. talefū solo
calore diuio et coopti dñe pau-
ptans. inuēt ad viciniore eccl̄iaz
pro matutinali officio audiendo.
Et mane fr̄o inuit illa mulier ad e-
andē eccl̄iam. videns ibidē fr̄es il-
los in orōe deuote psiste. dixit in-
tra se. si honēs isti essent ribaldi
et fures ut vir meus dicebat.
non sic in orōe psisterent reuerē-
ter. **C**ūq; hoc cogitaret. ecce vir
quidā guido nouē pauperibus in
ip̄a eccl̄ia manentibus elemosinā
tribuebat. **Q**uī tū venisset ad
fr̄es et vellet dare cuiuslib; eorū pe-
cuniā sicut dabat alijs. r̄cusauē-
rūt illi pecuniā et accipe nolue-
rūt. **A**t ille dixit eis. **Q**uare
vos tū sitis paupēs non accipi-
tis denarios sicut alij. **R**ndit
fr̄ bernardus. **V**erū est q̄ pau-
peres sumus. sed nobis non e-
ita gratis paupertas sicut alijs
pauperibus. nā p̄ dei gratiā
tū d̄siliū c̄plēni. volūtariē
paupēs fr̄i sumus. **A**dmirans
vir ille sup̄ his. et interrogas
eos si unq̄m aliquid possedis-
sent. audiens ab eis q̄ multa
possederant sed adōre dei oīa pau-
peribus dederant. **H**ic namq; qui
sic r̄ndit fuit fr̄ bernardus a-
b. f. sedus. quē sc̄ssimū p̄rem
hodie credimus veraciter. **Q**ui
pr̄io pacis et priuē legatioem

ille

amplectens. post san̄ dei cur-
rit. venditis oībz q̄ habebat. et
erogatis pauperibz. scdm̄ p̄fecti-
onis euāgē hęc veritatis cōsiliū.
p̄seuerans usq̄ in finē in s̄ssi-
ma puritate Considerans q̄
d̄ca mulier q̄ fr̄es denarios no-
luissent. accedens ad eos dixit
q̄ libent̄ reciperet eos intra do-
mū suā. si vellent illuc accede-
re gr̄a hospitandi Qui fr̄es hui-
us respondērūt. dñs retribuatur
tibi pro bona voluntate Predic-
tus at̄ vir audiens q̄ fr̄es nō
potuerant inuenisse hospitium
dixit eos in domū suā dicens
Ecce hospitium a dño vobis p̄pa-
ratū. mactate in eo s̄bz b̄n̄placi-
tū v̄m. At illi gr̄as deo agen-
tes manserūt ibi apud illū di-
ctz aliquibus. edificando tā exēplo
qm̄ verbo in t̄pore dñi. ita q̄ pos-
tea multa erogauit. hęc at̄ sic be-
nigne tractarentur ab isto. ap̄
alios t̄m in t̄m vilissi habeban-
tur. q̄ multi p̄ui et magni exp̄-
brarent et iūriarent̄ eis. aliqui
et̄n̄ auferentes vestimenta que
habebant Cūq̄ serui dei ma-
nerent nudi. quia scdm̄ formā
euāgēly vnā t̄m tūcā porta-
bant. nō repetebant ablata sibi
restitui Si qui pietate moti rē-
de eis volebant ablata. libent̄
recipiebant Quidā at̄ lutū
sup̄ eos iactabant. Alij v̄o po-
nentes taxillos in maībz eoz

93
iūtabant ip̄os si lude volebant.
Alij accipientes caputia eoz a
tergo post dorsū suū sic suspen-
sos portabant eos Hęc et s̄līa fa-
ciebant eos illis reputantes eos
tā viles. q̄ audacter affligebant
ip̄os sicut volebant Insup̄ in fame.
siti. frigore et nuditate. tribula-
tiones et angustias tolerabant
Que oīa stant̄ et patient̄ ut a
b f fuerāt moiti sustinentes.
nō tristabantur nec turbabā-
tur nec maledicebant inferentibz eis
mala. sed sicut viri p̄sa et euā-
gelici et in magno luco positi.
exultabant vehementer in dño.
de gaudio existimantes tū in-
tentationes et tribulationes hui-
usmodi inadebant. atq̄ iux̄ verbū
euāgēly pro suis p̄sequutoribz
orabant sollicitate et seruent̄
*De receptioe alioz q̄tuor fr̄um
ardentissima caritate quā hebāt
adinuicem primi fratres et de
sollicitudine laborandi et orandi
et perfecta obedientia ip̄oz*

Uidentes igitur hoīes. q̄
fr̄es in suis tribulatio-
bz exultabant. orōni et deuotio-
ni sollicitate et deuote instabat̄.
non recipiebant pecuniā nec
portabant. et maximā charita-
tē adinuicē habebant. p̄ quā
noscebantur vere esse discipuli
dñi. multi corde cōpuncti veniebāt
ad eos de offensis quas fecerāt

eis. veniā postulantes Ipi vero
ex corde remittentes dicebant
Dñs parcat vobis. atq; eos de
salubē salute sua admōebant. **Q**ui
dā at ipos suos rogabat ut re-
cipere eos in societate sua
Et q; oēs illi sex habebat auc-
toritatem recipiendi ad ordinē
a bñō f. p̄t paucitate sem. in
societate sua aliquos receperit.
cū quibz sic receptis. statuto
mō. oēs ad scām mariā de por-
ciūculu sūt reuēsi. **Q**m at se iu-
de reuēdebant. tanta iocūditate
replebantur et gaudio. ac si
nihil recordarentur eorū que
fuerant passi ab iniquis. **S**ol-
liciti erāt quotidie orare et la-
borare maibz suis. ut oēm oasi-
tate aie cūmā a se penitus ef-
fugarent. **S**urgebant in medi-
a nocte solliciti. et orabant de-
uotissimē cū lacryis immensis
et suspiriis. amore intio se iu-
cem diligebant. et seruiebat u-
nus alteri ac nutrebat sicut
mī filiū vnicū et dilectū. **T**an-
ta caritas ardebat in eis. q; faci-
le ipis videbatur tradē corpora
sua morti. non solū p̄ xpi amo-
re sed etiā p̄ salute aie ul' cor-
p̄m suū. **U**n quādā die
cū duo ex ipis frīb; sil' uent.
inuenēret quādā fatiū qui ce-
pit lapides iactare in eos. **V**idēs
ergo vnus eorū lapides iactari
in altm. opposuit se statū iactantibus

lapidū. volens potius se p̄cuti
qm̄ frēm suū. p̄t charitate mu-
tua qua flagrabant. **S**ic para-
ti erant vnus p̄ altero pone vitā
suā. **E**rant enī in hūilitate et
charitate fundati et radicati. in tm̄
ut vnus reueretur altm̄ quasi
p̄m̄ et dñm. atq; illi qui officia
o platiois ul' aliqua grā p̄cellē-
bant hūiliores et viliores ceteris
videbant. **O**m̄s q; se totū ad o-
bediendū prebebat. ad p̄cipientē
voluntate se otinuo p̄parantes
non discernebant inter iustū et
iustū p̄ceptū. **S**ed quicquid pre-
cipiebatur. putabant sedē dei vo-
luntate. **E**t iō imple p̄ceptū. e-
rat eis facile. et suauē. **I**n malis
bz at desiderijs abstinebant. se-
metipos solliate vindicantes. et
cauentes ne vnus alterū offen-
deret vllō mō. **E**t si qm̄ atigebat
ut vnus alteri diceret verbū qd̄ pos-
set ipsū turbare. tāta scām mordebat
q; non poterat quiescere donec dia-
bat culpā suā. p̄sternens se in
terā hūilit. et pedē frīs turbati
facēt poni sup os suū. **Q**si fr̄
turbatus pedes sup os alterius
pone nolūisset. si erat prelatus
ille qui turbauit altm̄ p̄ci-
piebat illi ut pedē ponet sup
os suū. **S**i vero erat subditus.
illi faciebat hoc p̄cepti a plato
Sicq; studebant ut oīs rancor
et malicia fugaretur ab eis. et
p̄frā se int' ipos dilctō obseruare.

44
satagentes p posse singulis vi-
cis virtutes opponere. pueniente et
coadiuante eos gra ihu xpi. Nic-
hil usq sibi ppriū vendicabāt. sed
libris et alijs collatis eisde utebā-
tūmū sēdm rōem ab aplis tra-
ditā et seruata. Cum at in eis
et int eos eēt nā paupertas. erat
m̄ liberales et largi de oibz sibi
p dno collatis. libenter dantes ad-
re ipsius oibz petentibz et maxie
pauperibz eleōsinas eis datas. Cū
vero ibant proiā et iueniebant
paupēs petentes aliquid ab eis
adōre dei. cū non habebant aliud
quod pberent dabant aliquā par-
tem de vestibz suis lis vilibz. qñ
qñ em dabant caputū diuiden-
tes ipsū p tūca. qñq maniam.
qñq ptem aliā dissuētes ipsam
a tūca. ut euāgelicū illud im-
pleretur oī petenti te tribue.
Quadā at die venit quidā pau-
p ad etiā bte marie de portā
uncula apud quā aliqui frēs
morabantur et eleōsinā petūt
erat at q clamis quā quidā
frē habueat secularis. cui cū dix-
isset b. f. ut eā illi pauperi daret.
libent et velocit dedit ei. Statū
p̄t reuerentiā et deuotiōem quā
habebat frē ille in dando clami-
dem illi pauperi. visū est ei q e-
lemosina illa in celū ascendiss.
et sensit nouo gaudio pfundi se
Cū vero declinabant diuites
h. mūdi ad eos. recipiebant eos

alacriter et benigne. studentes eos
reuocare a malo et ad p̄niam pro-
uocare. Sollicitate etiā petebant ne
mitteretur in tras vñ crant orū-
andi. ut fugerent familiaritate et
iucersatione sanguineoz suozū.
verbūq seruaent pphetiā. Extra-
neus frēs sū fratribz meis. et pete-
grinus filius matris mee. In paup-
tate plurimū letabantur. q nō iu-
piscabant diuitias sed oīa transi-
toria spernebant. que p̄t a mōdi
hui? amatoribz iapisa. Preapue
vō pecuniā q̄i puluere pedibz co-
ulcabant. Et sicut a bto f. docti
ipsa cū stercore asini eqli pretio et
pondere ponderabant. Gaudebat
in dno rōtū ue. non hñtes int se-
neo intra se vñ possē aliquē strista-
ri. Quāto enī magis a mūdo erat
diuisi. tanto magis erant dno con-
iūti. p diā crucis et semitas iuste
incedentes. de arca via p̄nīe et obser-
uatiōis euāgelice offendicula re-
mouebant. ut posteris iter planū fi-
ceret et securū. **Qualit btus. f.**
cū vnderim soays iuit ad curiam
pp̄e ut notificaret ei suū ppositū
et faceret confirmari r̄gulā quam
scripserat.

Udens at b. f. q dñs frēs su-
os nūo et merito augmenta-
ret. cū iā essent duodecū viri fortissi.
sientes idipm. dixit illis vnderi
ip̄e duodecimus dux et p̄t eozū.
Videro frēs q dñs r̄gregatiōem nos-
trā misericordit. qult augmentare

Euntes ergo ad m^uem n^oam
sc^oam romana^m etiam notifica
sumo pontifici que d^ons p^o nos
face^{re} cepit. ut de voluntate et pre
cepto ip^o quod cepimus p^oseq^u
mur **C**u^m placuisset alijs scrib^{is}
dictu^m p^ois. et sil^o ai^o eo iter arri
puissent ad curia^m. dixit eis faci
amus vnu^m ex nobis duc^o n^om^o
et habeamus ip^o quasi vicari
u^m ihu^m xpi. ut quocunq^{ue} declinare
voluerit declinemus. et q^u hos
pitare voluerit hospitemur **E**t
elegerunt fr^{at}em bernardu^m primu^m
post ip^o **E**t sicut p^o dixerat ser
uauerunt **G**audentes igitur i
bant. et verba d^oni loquebant.
non audentes aliquid loqui n^o
quod ad laude^m ul^o gl^oriam dei et
ad utilitate^m aie^m ptinebat. et fre
quent^{er} oro^m vocabant. d^ons at
se p^oambat eis hospitium facies
illis n^oaria ministrari **C**u^m at
venissent **R**oma^m. et inuicis
sent ibi ep^om^o ciuitatis assisij.
ab ip^o ai^o ingenti gaudio sut
recepti **N**am b^om^o et o^os fr^{at}es sp^o
li venerabatur affru^m. nesciens
in^o aduentu^m eoz^u cepit turba
ri. timens ne p^oiam p^oiam vel
lent desere. in qua d^ons mira
bilis per eos cepit opari **G**au
debat eni^m vehementer tantos
viros in suo episcopatu h^ore.
de quoz^u vita et moribz max
ime presuebat. **S**ed audita

causa. eoz^u q^uo intello^o p^oposito.
gauius est valde. spondens
eis ad hoc p^osiliu^m et iuuame
Erat at^o id^o ep^os notus curia^m
cardinali ep^oo sabinens^{is} qui
dicebatur loes de s^o paulo ve
gra^m dei plenus. diligens plui
mu^m seruos dei. **H**uic p^ofatus
ep^os patefecerat vita^m b. f. et
fr^{at}em suoz^u. p^opterea ip^o affecta
bat videre viru^m dei. et aliq^u
de scrib^{is} suis **A**udiens at^o q^u
essent in urbe. misit p^o illis et
recepit eos ai^o magna r^ouer
tia et ad^ore **P**aucis vero diebz
morantes ai^o ip^o. ita edifica
uerunt eu^m sa^os sermoibz et ex
plis. q^uo videns in ope fulgere
q^uo de ip^os audierat. recomenda
uit se^m eoz^u oroibz hu^oilit^{er} et
deuote. petiuit eni^m de gra^m
speciali q^uo volebat ex tuc
sicut vnus de scrib^{is} reputa
ri **D**eniq^{ue} interrogans b. f.
quare venisset. et audiens
ab eo totu^m suu^m p^opositu^m et
intentu^m. obtulit se p^ocurato
rem suu^m in curia. p^ouixit q^u
ad curia^m dictus cardia^m lis
et dixit d^ono pape **I**nnocen
z^o **I**nueni viru^m p^ofectissimu^m
qui vult scdm^o formasa^m e
uangeli^o viu^o. et euangeli
ca p^ofectioem in oibz serua
re p^o que credo d^ons velit in
toto m^odo fide^m sc^oie et

75
formare. Quod audies dñs pa-
pa miratus ē valde. & sic eidem
cardinali iposuit ut ad se du-
cēt bñm f. Sequēti g' die vir
dei a dño cardinali est corā sū-
mo pontifice pñtat. cui totū
suū scñm ppositū patefecit. Ipse
vero pñtifer cū cēt disartione
pñcipua pñdit. votis scā debito
mō affecit & exhortans ipm ac
frēs suos de multis bñdixit eñdi-
cens. Itē cū dñō frēs & sicut ipē
vobis ispirare dignabit. oibz
pñiaz pñdicite. Cum autē om-
potens de vos multiplicave-
rit nūo maiori & grā refeat
nob. & nos plua his cōcedem?
at maiora vob securi? mitte-
m. Volens autē dñs papa fa-
cē ut concessa & cōcedenda essent
scdm dei volūtate. pñsqz scō
qz ipō abcedet dixit eius sociis
filioli nrī vita vñm videt nob
numus dura & aspa. licet enī
credam' vos eē tanti feruoris
qz de vob nō oporteat dubitāe.
tñ cōsiderāe debent' pro ill' q' secu-
turi sūt vos. ne h' via nimis
aspa ipis videat. Cūqz videt
eorz fidei cōstāciā & anchorā spei
firmissime roboratā in xpō ita
vt nollent a suo feruore diuertē
dixit bñ f. Fili vade & ora deū
vt tibi reuelet. si id qd qñtis de
sua volūtate procedit. q' tūm
nos scientes dñi volūtate tuīs
desiderijs ānuam. Orate itaqz

scō dei sicut ei suggesterant dñs
ip' locutus ē ei dñs in spū p
similitudinē dicens. Eucōdā
mulier paupaula & formosa e-
rat in quodam deserto. cui pul-
chritudinē rex qdā magn' ad-
mirans concupuit eā accipere
in vxore. quā poterat ex ipsa
pulchros filios gnare. Contē-
to aut & cōsumato mñimonio
mli filij sunt geniti & adulti.
qs mī sic alloqitur dicens. filij
nolite vāidari qā filij regis est.
Itē g' ad curiā a. & ipē vob oīa
necessaria mīstrabit. Cū ergo
vauissent ad regē. mirat' ē rex
eorz pulchritudinē. videns qz
in eis suā similitudinē. dixit
illis. Cui' estis filij. Cui cū rēpō-
dissent se cō filios mulieris pau-
perule in deserto morātia rex
cū magno gaudio amplexatus
ē eos dicens. Nolite timē qā fi-
lij mei estis. Si vero de mēsa
mea nutriūtur cōna. multo
magis vos q' estis mei legitimi.
Mandauit itaqz rex mulieri
pñdicite. ut oēs filios ex se cōcep-
tos ad suā curiā mittet nutri-
endos. His igit' sic oñsis p vi-
sū bñ f. orant. intellexit vir
se scō p illā mulierē paupaulā de-
signari. Et orōe cōpleta rēpēn-
tauit se sūmo pontifici. & cre-
plū qd ei dñs cōderat sibi per
ordine intimauit. dixit qz. Ego
sū dñe illa mulier paupaula

quā dñs amās p suā mīaz
decoravit. ⁊ ex ipā planit sibi
filios legitimos gnare. Dixit
autē in ex regū. q̄ omnes filios
q̄s ex me gnabit nutrire. q̄a
si nult extraneos. bñ debet
legitimos nutrire. Si cā de per
catoribz donat bō epalia p̄p̄
nutriendoz filioz amore. ml̄
to magis vris euāgelicis q̄
bz h̄ debent ex merito largi
et. **H**is auditis dñs p̄ mira
tus est vehement. maxie q̄
quā aduentū bñ f. viderat i
visione. q̄ etiā sc̄i Johis late
ranensis minabat ruina. ⁊
q̄n̄ vir eligiosus modic⁹ ⁊ des
perat⁹ cā sustentabat p̄prio dorso
submisso. **E**uigilās vero stupe
fact⁹ ⁊ territ⁹ ut discat⁹ ⁊ sapi
ens cōsiderabat q̄d sibi vellet h̄
visio. **S**⁹ p̄ paucos dies cū vāss̄
ad cū bñ f. ⁊ a suū p̄positū
ēuclass̄ ut dictū est. petisset
q̄ ab eo cōfiri sibi regulā quā
scripserat v̄bis simpliābz. vtens
sermoibz euāgelij sc̄i ad cuius
p̄fectionē tōlit̄ inhābat. **R**es
piciens cū dñs p̄ ita feruente
in da seruitio. atq̄ f̄rens de vi
sione sua ⁊ de p̄dō exemplo oñ
so viro dei. cepit int̄ se dicē. Vere
h̄ ē ille vir eligios⁹ ⁊ sc̄s p̄ quē
subleuabit⁹ ⁊ sustentabit⁹ etiā
dei. ⁊ sic amplexat⁹ est eū. ⁊ regu
lā quā scripserat q̄p̄bauit.

Dedit etiā sibi licentiā p̄dicandi
vbiq̄ p̄niam ac fr̄ibz suis. ita
tñ q̄ q̄ p̄dicaturi erant licen
ciā a bñ f. obtinerēt. **E**t h̄ idē
postea in cōsistorio approbavit.
His ḡ accessis. bñ f. grās egit dō.
⁊ genibz flexis. p̄misit dñs p̄ie
obiam ⁊ reuerentiā hūilit̄ ⁊
deuote. **A**lij autē fr̄es sc̄s p̄cip̄
tū dñi pape. bñ f. obiaz filie ⁊
reuerentiā p̄miserūt. **S**uscip̄ta
itaq̄ bñdictioē a sumo p̄ntificē
⁊ visitatis aploz limibz. datus
q̄ tonsuris bñ f. ⁊ alijs ⁊ fr̄
bz. sicut dicit⁹ cardinalis procu
rauit. volens oēs illos duodecē
ē clericos. cōlinquens v̄bē vi
dei cū p̄dō fr̄ibz in orbē p̄f̄s
mirans valde de suo desiderio sic
facile adimpleto. **C**rescens q̄ co
tidie in spe ⁊ fiducia saluato
ris. q̄ sc̄is r̄uelationibz suis q̄
gesta fuerant ei p̄mit⁹ demō
strarat. **N**ā añq̄ obtineret
p̄dā. quadā nocte cū se sopora
dediss̄. videbat⁹ sibi q̄ p̄ qua
dā viā incedet iux̄ quā erat
arbor magne proceritatis. p̄
dya fortis ⁊ grossa. **C**ūq̄ p̄
q̄ret ad eā ⁊ stās sub ipā. cō
celsitudinē ⁊ pulchritudinē
miraret⁹. subito ad tātā al
titudinē deuenit ipē sc̄s. ⁊ v̄
mū arboris tangebāt. cūq̄ usq̄
ad trā facillime inclinabat.
Et reuera sic ē actū. cū dñs

76
Innocentius arbor in mūdo sub-
limior pulchrior & fortior eius
petitioni & volūtatē se tā ve-
nigūssime inclinavit

**De efficacia p̄dicationis ip̄i
& de p̄mo loco quē habuit & q̄li
fr̄es stabāt ibi & quō inde r̄cesserūt.**

Exinde b̄t̄s. f. c̄t̄uens
ciuitates & cast̄ cepit
vb̄iq; amplius & p̄fectius p̄di-
care. nō in sublimib; huāne
sapie v̄bis. s; in doctrina & v̄tute
sp̄s s̄c̄i. annūcians fiducialiter
regnū d̄i. Et enī vetidū p̄dica-
tō ex aūte apl̄ica corrobora-
t̄ nullis vtens adulationib;. v̄bo
rūq; r̄spuens blandimenta.
q̄a qd̄ alijs v̄bo suadebat. hoc
sibi plus suaserat opeperita
tē fidētissimē loq̄retur. Mirabā-
tur sermonū ei v̄tutē. ac ve-
ritatē quā nō hō docuerat.
Et̄a l̄r̄ati & docti plurimū ip̄-
sū vidē & audiē velut hoīem
alteri s̄c̄i festinabāt. Ceperūt
proinde multi hoīes. nobiles
& ignobiles. clerici & laya. diui-
na inspiratione inflati b̄t̄i. f.
vestigis adherē. abiectis q̄ se-
cularib; curis & pompis sub-
ipsius v̄nicē disciplina. Conu-
sabat ad huc aūt p̄r cū filijs
in quodā loco iux̄ assisū tri-
uū^o tortus vbi erat quoddam
tugurū ab hoīb; derelictū
Q̄ loc' tā artus erat q̄ ibi
sedē vel q̄scē vix valebant.

Ibi etiā squissime panē carētē.
solus rapas edebant q̄s hinc
inde in angustia mendicabāt
Deribebat vir d̄i noīā fr̄um
sup̄ t̄bes illius tuguri. ut q̄s
volens q̄scē vel orae cognosceret
locū suū. & ne ex angustia loci
& modicitate tumor insolens.
mētis silenciū p̄turbaret. Cū
d̄a aūt die existentib; fr̄ibus
in d̄cō loco. accidit ut quidam
rustic' cū suo asino veniret illuc
volēs cū suo asino in ip̄o tugu-
rio hospitari. Et ne r̄pelleretur a
fr̄ib;. ingrediens cū asino dixit
ad asinū suū. Int' int' q̄a b̄n̄
faciem' huic loco. Qd̄ sc̄is p̄r
audiens. & v̄bū ac intentionē
rustici cognoscens. mot' ē aīo
sup̄ eo. maxime q̄ tūc silencio
& orōi vacabāt. Dixit g' vir d̄i
ad fr̄es. Scio fr̄es q̄ nō vōuit
nos d̄s ad p̄parandū hospitū
asinū. & ad habendū hominū
frequētationes. s; ut hoīb; quib;
viā salutis p̄dicantes & salu-
taria cōsilia exhibentes. orōib;
& gr̄az actionib; p̄cipaliter
insistē debem'. Reliquit g'
d̄cōm tugurū ad vsū paupm
lepsoz. transferentes se ad sc̄az
marīā de porcūcula iux̄ quā
in vna domūcula fuerant ali-
q̄n̄ amozati p̄usq̄m ip̄az etiāz
obtinerant. Postmodū vero ab
abbate s̄c̄i b̄ndicti de monte
subasio. p̄r assisū b̄t̄s. f. volū-

q̄a i' tūm lū magnū
fecit cū suo asino in q̄
etans oēs fr̄es q̄ r̄...

tate et inspiratione diuina
 humilitate acquisiuit. quia ipse
 sanctis nobilitate et affectuosissime
 recomendauit generali ministro
 et omnibus fratribus tamque locum pre cunctis
 locis et arlesys huius sancti dilectam a vir-
 gine gloriosa. Ad ipsius autem locum
 commendationem et affectum multum
 fecit quendam visio qua quidam frater
 vidit adhuc existens in seculo.
 que beatus frater singulari dilectione affectu
 quod dum fuit cum ipso familiaritate
 propria ostendendo eodem. videbit
 in visione omnes homines huius sancti esse
 ceteros et stant genibus flexis in cir-
 cuitu sancte marie de porciuncula
 iunctis manibus et in celum cum
 facie eleuatis voce magna et
 lacrimabili dominum precabantur.
 ut omnes illuminare misericorditer
 dignetur. Quibus sic orantibus vide-
 bat quod splendor magnus exiret de
 celo et descendens super eos illumi-
 nabat omnes lumine salutari. Cum
 gilans autem ille proposuit firmiter
 deo seruire. Et pax pro seculo nequam
 cum suis pompis penitus delicto.
 inuenit electionem ubi promissit in
 dei seruitio humilitate et deuote.

**De capitulo quod habebat beatus frater
 anno in loco sancte marie de por-
 ciuncula.**

Post predictam autem locum sancte ma-
 ric obtentum a prefato abba-
 te. ordinauit beatus frater quod ibi fieret
 caplum beatus frater in anno. scilicet in penthe-
 coste et dedicatione sancti michaelis

In penthecoste inueniebant omnes
 fratres apud sanctam mariam et tenen-
 tabant quod possent melius regu-
 lam seruare. atque constituebant fratres pro
 diuersas puercas que ipso predicarent
 et fratres alios in suis puercis collo-
 carent. Beatus autem frater faciebat admo-
 nitiones. reprehensiones. et precepta
 ei iuxta consilium dei videbat. Beatus
 vero qui dicebat eis per verba. affectio-
 se et sollicitate operibus ostendebat.
 Venerabatur platos et sacerdotes
 sancte etiam atque seniores nobiles et
 diuites honorabat. pauperes in-
 time diligebat. eis viscerose com-
 pacens omnibus se subditum exhi-
 bebat. Cumque omnibus fratribus esset
 sublimior. unum tamen de fratribus sancti
 morantibus constituebat gardia-
 num suum et dominum. cui ut effugeret
 a se omnem occasionem superbie. obe-
 diebat humilitate et deuote. Qui
 habebat enim inter homines caput suum
 usque ad terram. ut inter sanctos et elec-
 tos dei moueretur in conspectu domino
 aliquando exaltari. Admonebat
 sollicitate fratres ut sancti euangelium
 et regulam quam promiserant firmi-
 ter obseruarent. Et ut circa
 divina officia et ecclesiasticas or-
 dinationes essent vacantes
 et deuote. audientes deuote mis-
 sam et corpus domini deuote adoran-
 tes. Sacerdotes vero qui tracta-
 bant veneranda et maxima
 sacramenta voluit singulariter
 a fratribus honorari in tantum ut v-

X
 Ille qui nuptias huius deo sicut
 postea in religione fideliter huius

bicūq; illos inuenirent in put
 corā eis flectentes oscularēt
 manus eorū. Et cū ipsos cōstan
 tes inueniret volebat q̄ oscu
 larentur. nō solū manū eorū
 sed etiā pedes equorū sup̄ q̄s equi
 tarent p̄t̄ reuerentiā p̄fatis
 ip̄sōrū. Admonebat etiā fr̄es
 ut nullū hōiēm iudicaret. ne
 q̄ despicerent illos q̄ delicate
 viuūt et curiose et sup̄flue in
 diūtū. nā d̄ n̄ et ip̄sōrū d̄ns
 potens est illos ad se vocare et
 vocatos iustificāre. Dicebat ei
 q̄ volebat ut fr̄es iuērentur
 tales ut fr̄es et dominos suos.
 quia fr̄es sunt in q̄ntū ab vno
 reatorē cāti. d̄ni dicitur in q̄n
 tū bonos adiuuāt ad p̄niam
 faciendā. eis necessaria corpis
 ministrantes. h̄mōi q̄ dicens ad
 debat. Talis deberet esse fr̄um
 d̄satio int̄ gentes. ut q̄nq; au
 dierit ul̄ videret eos glorificaret
 p̄m̄ celestē et deuote laudaret
 Magnū q̄ desiderū eū fuit ut
 tā ip̄e q̄m fr̄es sui talibz opibz
 abundarent p̄ q̄bz d̄ns laudare
 tur. Et dicebat illis. Sicut pat̄
 annūtiatis ore sic in cordibus
 v̄is et amplius habeatis. Nul
 lus p̄ vos prouocet ad irā vel
 scandalū. sed oēs p̄ mansuetudi
 nē v̄as ad pacē. benignitatē.
 et cordiā puocent. Nā ad hoc
 vocati sum̄ ut vulneratos
 curem̄. alligem̄. fractos et

eroncos ruocem. Multi em̄
 vident nobis eē membra dya
 boli q̄ adhuc discipuli xp̄i er̄t
 Arguebat p̄terea pius p̄ fr̄es
 suos qui n̄s sibi p̄s erant
 austri. vigilijs et ieiunijs et
 corporalibz exercitijs nimū
 insudantes. Quidā em̄ tā se
 grauit̄ affligebant ut data
 in se exprimerent carnis in
 centina q̄ videbatur odie q̄libet
 seipm̄. Quos vir dei p̄hibe
 bat admonens eos benigne
 et rationabiliter reprehendens
 atq; ip̄sōrū vulnera alligās
 salutariū vinculū p̄ceptoꝝ
 Int̄ fr̄es res qui ad capitulū
 lū veniebant nullus aude
 bat negocia secularia cōtra
 re. Sed colloquebant de vi
 tis s̄oꝝ p̄m̄. Et quō p̄fec
 tius et melius possent iue
 nite grām d̄ni ih̄u xp̄i. Si
 qui at̄ de fr̄ibz qui ad capitulū
 venerant aliq̄m temptatiōē
 ul̄ tribulatiōem habebat.
 Audiendo b̄m̄ f. loquentes
 ita dulciter et seruent̄ e q̄
 p̄nā videndo liberabant̄
 a temptatiōibz. et tribula
 tiōibz subleuabant̄. mi
 fice. Compatient̄ namq;
 loquebatur eis non ut iu
 dex sed ut p̄ mioribz filijs et
 et medicus bonus infirmis
 sciens cū infirmantibz in
 firmari et cū tribulatis af

fligi Corripiebat nihilominus
debite oēs delinquentes atq;
stubernos. et rebelles auidu-
sione debita corripiebat. Com-
pleto autē a. bñdixebat oēs
oib; fr̄ib; et ad singulas pro-
uicias singulos destinabat.
Quicūq; ex ipis spm̄ dei ha-
bebat et eloquentiā idone-
am ad predicandū siue dei
aut siue laicus ecc. dabat
ei licentiā predicandi. Ipi
vero recipientes bñdictionē
illius cū magno gaudio sp̄s.
tanquā peregrini et aduene-
bant per mūdū. nihil in
uia portantes nisi tm̄ libros
in quib; possent dūcē horas
suas. Ubicūq; inueniebant
sacerdotē diuite ul' paupere.
bonū ul' malū. inclinantes
se huiliter ei reuerentiā faci-
ebant. Et quī erat hora hos-
pitandi. libentius erant cū
sacerdotib; quā cū laicis
sali. Cū vero apud sacerdo-
tes hospitari non poterant.
querant magis sp̄uales et
deū timentes. apud quos
posset honestius hospitari.
donec per singulas ciui-
tates et castra que fr̄es vi-
sitare volebant. dñs inspi-
rauit aliq; deū timentib;
ut illis hospitia pararent.
quousq; pro ipis edificata

sūt loca in urbibus et in
castris. Dedit autē illis dñs
vbi spm̄ scdm̄ tps oportu-
tate. ad proferendū verba
acutissima penetrantia
corda iuuenū atq; senū.
qui relinquētes prem et ma-
tre et oīa que habebant
sequēbantur fr̄es. eoz reli-
gionis habitū assumendo.
Vere tū separatiōis gla-
dus missus est in terrā.
dū iuuenes veniebat ad
religionē. dicētes paren-
tes suos in fecib; pat̄oz.
Illos tm̄ quos recipiebat
ad ordinē ducebant ad
btm̄ f. suscepturos ab eo
habitū huiliter et deuote.
Non autē solū viri sic duce-
bantur ad ordinem. sed
etiā mulieres. virgines
et vidue ad eoz predica-
tiōē xp̄ucte. scdm̄ ipoz.
filiū per ciuitates et castra
monasterijs ordinatis re-
ducebant se ad p̄uam fa-
ciendā. Cūq; vnus de fr̄ib;
istatus fuit visitator. cor-
rector earū. Sicut et viri
vxoꝝati et mulieres mari-
tate a lege m̄rimoniū nō
discedē volentes. de sem̄ sa-
lubri consilio se in domibus
xp̄is artiori p̄uē mittebat.
Et sic p̄ btm̄ f. sc̄e t̄nitatis

multore pfectu. dei etna in tibus
ordinibus renouat. sic triu eccle
siam pcedens epato figurauit
qz ordinu cui libet tpe suo fuit
a sumo pontifice cfermatu.
**De morte dñi Johānis primi
protectoris et de assumptione dñi
hugolini hostiensis in patrem
et protectorem ordinis.**

Uenerabil at dñs p̄ iohānes de s̄o paula cardinalis
p̄dēs q̄ b̄s. f. cōsiliū et protectio
nē sepius ipendebat. vitā et ac
tus ip̄ s̄c̄i f. ac fr̄uz suor oibz
alijs cardinalibz cōmēdabat. in
tm̄ q̄ vniūsqz eor. eū h̄re desi
derabat i curia. Quoz mētes
sūt cōmote ad diligendū vix
dei fr̄ibz suis. nō p̄ aliq̄ seruitio
cōcipiendo ab ip̄is s̄ p̄ s̄c̄i
tē fr̄uz et deuotionē qua f̄ue
bant ad eos. Defuncto vero dño
lohāne de s̄o paulo. ispirauit
dñs vni ex cardinalibz noīe hu
golino tūc hostiensis. ep̄o. ut be
atū f. et fr̄es ad intīme diligeret
p̄tegeret et timet. Et reuera fer
uentissime se habuit circa eos
ac si eſs̄ oīm p̄r. ymo pl̄ q̄ p̄r̄
carnalis dilectio ad carnales
filios se naturalit̄ extendat aōr
ip̄mōi spūalit̄ feruuit ad virū
di cū suis fr̄ibz diligendū in
dño et fouendū. c̄ fama glori
osa vir dei audiens. q̄ famos̄
erat int̄ ceteros cardinales ac

cessit ad eū cū fr̄ibz suis. Ille at
cū gaudio suscipies ip̄os ait
eis. Offero maipz vob. auxiliū
et cōsiliū atqz protectionē pat̄
ipendē scdm̄ vīm b̄n̄placitū.
et volo q̄ p̄t̄ deū me recōmēda
tū in vris orōibz habeatis. Tūc
b̄s. f. gr̄as agens dixit eodē dño
cardinali. Libent̄ volo dñc̄ vos
h̄re in p̄m̄ et p̄tecorē h̄re religi
onis. et volo q̄ oēs fr̄es habeat
vos sp̄ in suis orōibz cōmēnda
tū. Postea rogauit eū b̄s. f. ut
in penthecoste digret̄ fr̄uz ca
pitulo int̄f̄esse. Et statim benignē
cōsensit. atqz extit̄ eor. capi
tulo int̄fuit oī anno. Cū ve
ro ad caplin veniebat. exibat
processionalit̄ obuiā ei oēs
fr̄es in caplo cōfgati. Ille aut̄
venientibz fr̄ibz descendebat de
eq̄. et ibat pedes cū eis usqz ad
etnāz s̄c̄e marie. eisqz postea fa
ciebat sermonē et celebrauit
missā in q̄ vir dei f. euāgelium
decanabat.

**De electioe p̄mōy m̄stroz et q̄
lit̄ fuerūt missi p̄ mūdū.**

Expletis itaqz vndeā ānis
ab icēptioe r̄ligiois. et m̄l
tiplicatis nūo et merito fr̄ibus.
electi fuerūt m̄stri. et missi cū
alijs fr̄ibz q̄si p̄ vniūsas mūdū
prouicias in q̄bz fides catholica
colit̄ et seruatur. Et recipiebāt
in aliq̄bz prouicijs. s̄ nō p̄mit
tebātur habitacula cōstruere.

De quibusdam vero expellebantur
ne forte essent homines infideles.
Quia licet presertim dominus innocenti
terti ordinis et regulam eorum app-
basset. non tamen hunc suis literis confirmavit.
Et propterea fratres a clericis et la-
icis tribulationes plurimas sustu-
perperi. Unde ex hoc fratres impulsus
sunt fugere de diversis provinciis
atque sic angustiati et afflicti. nec
non a latronibus spoliati et verberati
ad beatum fructum. cum magis amaritudi-
tudine sunt eversis. Hoc enim
passi erant quasi in omnibus vltimis nota-
nis partibus ut in almania et in on-
garia et pluribus alijs. Quod cum
notificatum fuisset deo domino cardina-
nali. voluit ad se beatum fructum. et duxit
eum ad dominum papam honorium. domino
innocentio iam defuncto. et aliam re-
gulam a beato fructu christo docete depositam.
fecit pro eundem honorium dominum cum
bulla pendente solenniter confirmari.
In qua regula plangatus est et minus
ampli pro vitandis laboribus fructum
qui in remotis partibus demorantur.
Proposuit autem beatus fructus a deo domino pro ho-
noro. unum de cardinalibus roma-
ne ecclesie quasi in premissis sui ordinis
videlicet presertim dominum hostiensem.
ad quem fratres possent recurrere pro
suis negocijs. Viderat enim beatus fructus
quandam visionem quam ipse poterat
induxisse ad petendum cardinale
et recomendandum ordinem romane
ecclesie. Viderat namque gallinam quam-
dam puam et magis habentem curam

pennata in pedibus in modum
colube domesticae. quam tot pullos
habebat quod non poterat eos sub
alio prius agitare. sed ibat in cir-
citu galline. et tunc remanent
tes. Surgens autem de somno cepit
cogitare de huiusmodi visione. Et statim
per spiritum sanctum cognouit se per illam
gallinam singulariter designari.
Et ait. Ego sum illa gallina statu-
ta pusillus. niger quod natus. qui debe-
o esse simplex ut coluba. et af-
fectus penitus virtutum volare ad
celum. Michi autem dominus per misericordiam
sua dedit et dabit filios multos
quos protegere mea virtute non pote-
ro. Unde oportet ut eos sanctus ecclesie
recomendare. qui sub umbra alarum su-
arum eos protegat et gubernet.
Elapsis autem paucis annis post
visionem predictam venit roma et vi-
sitavit dominum hostiensem quem ipse
fuit sanctus fructus. ut sequenti die mane-
iret secum ad curiam. quia volebat
quod ipse coram domino pro et cardinalibus
predicaret atque sua electione eis
deuote et affectuosissime comenda-
ret. Licet autem beatus fructus se excusaret
de hoc dicens se esse simplicem pro de-
otam. oportuit tamen ire cum ipso ad
curiam. Cumque beatus fructus se coram domino
pro et cardinalibus presentasset. visus
est ab eis in genti gaudio. Et sub-
gens predicavit eis sicut fuit sola
spiritus sancti unctio premonit. fini-
ta vero predicatioe recomendavit
electionem suam domino pape et car-

79
dinalibus vniuersis. De p̄dicati-
one aut̄ ipsius edificati fuerit
q̄m plurimū dñs pp̄ et dñi car-
dinales. eorūq; viscera ad eligi-
onis amorē affectuosius sunt
dñō. Postea dixit b̄s f. sumo
pontifici. Dñe op̄ator vobis
sup̄ sollicitudinē et laborē con-
tinuū quo vos vigilat̄ oportet p̄
dei car̄. Multū enī vercat̄ cor
q̄ pro nobis fr̄ib; minorib; tā-
tā curā et sollicitudinē habeatis
Cū enī multi hoīes et diuites ac
religiosi q̄ plurimi ad vos in-
t̄re nō p̄nt. magn⁹ hōr et v̄cun-
dia debz eē nobis. q̄ sum⁹ magis
paupes et desp̄a ceteris religiosis.
nō solū ingredi ad vos. s; etiā st̄e
aī ostiū v̄rū. et p̄sumē pulsac̄
tabernaculū v̄tutis xp̄ianorū.
Propterea sc̄itati v̄re supplico hu-
militer et deuote q̄tin⁹ hūc dñm
hostiensem nob̄ dignemū pro p̄re
concedē. ut ad eū t̄pe necessitatis
fr̄es possint r̄currē salua sp̄ v̄re
p̄minēne dignitate. Et placuit
h̄ p̄ch̄tio dñō pape. accessitq; dñō
b̄s f. p̄fati dñm hostiensem. in-
statuens sup̄ religionē suā dignis-
simū protectore. Et habito dñi
p̄re m̄dato. r̄uera sicut bon⁹ pro-
tector ad defendendū fr̄es manū
extendit. scribens multis p̄latis
q̄ p̄secutionē intulerant fr̄ib;. ne
ulterius essent eis ir̄y. s; potius
ad p̄dicandū et habitandū in su-
is prouincijs cōsilium et auxiliū eis

darent. tamq̄m bonis et sac̄s reli-
giosis auctoritate sedis ap̄lice
approbans. Diligē et alij q̄m plu-
res cardinales ad idē suas l̄ras
t̄nsmiserunt. In sequenti ḡo
caplo data licentia m̄st̄s a b̄s
f. recipiendi fr̄es. misit eos ad su-
p̄d̄m̄s prouincias portantes l̄ras
cardinaliū. cū r̄gula. bulla ap̄li-
ca cōfirmā. Que oīa p̄latis p̄d̄m̄
videntes et exhibita fr̄ib; testimo-
nia cognoscentes edificac̄. habitac̄.
p̄dicac̄ in suis prouincijs liberalit̄
accesserūt. Sic itaq; morantib; et
p̄dicantib; fr̄ib; in illis prouincijs.
multa videntes eorū humilē et sc̄am
cōsolationē. atq; audientes eorū v̄ba
dulcissima monēta et inflāmatia
mentes ad amorē dei et ad p̄nias
faciendā. venerūt ad ip̄os et sc̄e
religiosis habitū seruet̄ et humilit̄
susceperūt. Videns aut̄ b̄s f. fidē
et dilectionē quā habebat ad fr̄es
dictus dñs hostiens. ip̄m cū in-
timis cordis affectuosissime diligeb̄t
Et q̄m r̄uelatioē dei p̄nias. sc̄ieb̄t
cū futurū sumū pontificē. sp̄ h̄
ei p̄nias abbat in l̄ris quas scri-
bebat eidē. Vocans ip̄m p̄rez tot⁹
mūdi r̄. Post modicū ḡo t̄p̄o mor-
tuo dñō honorio pp̄ t̄ao. ip̄e dñs
hostiens. el̄s est in sumū p̄otificē.
votus ḡgorius pp̄ non⁹. q̄ tā fr̄um
q̄m aliorū religiosorū et maxime pau-
perū xp̄i usq; in finē vite sue ex-
titit b̄nfactor. p̄cipu⁹ et defensor.
v̄n nō imerito creditur ip̄m esse

scōrum collegio sociatum.
**De sanctissima morte bñ fr̃.
7 q̃lit̃ stigmā dñi nr̃i ih̃u per
bīennium ante mortem suā
recepit.**

Post viginti et annos ex q̃
p̃fectissime xpo adhesit ap̃loru
vitā 7 vestigia sequēs. ap̃lic̃ vir
f. āno dñice incarnationis M̃ cc̃
xxv. quarto nōs octobris die dñi
co felicius mig̃uit ad xpm̃. p̃
multos labores r̃gem et̃nā ad
ep̃tus 7 dñi sui aspectibz p̃nta
tus ē. Cuĩ aīam vidit vñ ex
discipulis eius s̃tate famosus
q̃i stellā lune imensitate habē
tem. 7 claritate solis p̃cedentē
sup̃ aq̃s multas subiectā a nube
cula candida r̃ō t̃m̃te ī celū ascē
dē. laborauerat eī multū in vi
nea dñi sollicitus 7 feruens ī orōi
bz. ieiunijs. vigilijs. p̃dicatioibus
7 salutaribz itineribz. in cura et
passione p̃ximoz sui q̃ abiecti
one. A sue d̃visionis iūcio usq̃ ad
t̃m̃ignitionē ip̃ius ad xpm̃ que
ex toto dilexit assidue memori
ā eius habens in mente. ip̃m q̃
ore collaudans 7 glorificans opi
bus fructuosus. Sic enī feruētis
sime ac cordialit̃ deū dilexit. q̃
audiens cū nōinari lūq̃fact̃ inte
rius totus. exterijs p̃cipuebat
dicens. Celū 7 t̃ra debēt ad nō
dñi inclinari. Cuĩ dilectiois fer
uore 7 ignis passionis xpi meo
riā quā gerebat in corde. volens

ip̃e dñs oñde tota mūdo singula
ri p̃uilegio. mirabili p̃rogatiua
ip̃m ad huc viuētē in carne mi
rabilit̃ decorauit. Cū enī seraph
cis desiderioz ardoribz sursum a
getur in deū. 7 in illū qui carita
te nimia transfigi voluit t̃m̃ s̃for
maretur dulcedine passionis.
q̃dā mane circa festū exaltationis
sc̃e crucis cū oraret in late montis
q̃ dicitur alūna. duobz sa. ānis ān
obitū suū. apparuit ei s̃ñ seraph
vñ sex alas habens 7 int̃ alas
gerens for̃m pulcherrimi hoīs cru
cifixi mañ q̃dē 7 pedes extensos ha
bentis in modū crucis. effigiemq̃
dñi ih̃u et̃atissime p̃tendentis
Duabz enī alis velabat m̃put 7
duabus reliquū corpus usq̃ ad pe
des. due vero ad volandū extende
bant. Qua visione disparente.
mirabilis in aīa ip̃i t̃m̃asit ardor
amoris. s̃ in carne eĩ mirabilior
appuit impressio stigmatū dñi ih̃u
xpi. Que vir dei pro posse abscō
dit usq̃ ad mortē. nolens publi
care dñi sacramētū licet h̃ p̃erit̃
celac nequerit quū saltē familia
ribz socijs fuit manifestū. S̃ post
eius felicissimū t̃m̃sitū oēs fr̃es q̃
aderat 7 sc̃lares q̃ plurimi mañ
tissime viderūt corpus suū xpi stig
matibus decoratū. Cernebant eĩ
ī manibz 7 pedibz eĩ nō q̃si clano
rū p̃icturas s̃ ip̃os clanos ex car
ne eĩ d̃positos 7 eadē carne ina
tos ferri q̃ nigredine. dextrū ṽeō

latus quasi lancea infixu verissimi
ac manifestissimi vulneris rube
a matrice erat obtractu **pena**
quod etiam sacru sanguine du vi
ueret sepe effundebat. Quoru
scilicet stigmata infringibil veritas
no solu in vi et in morte ei p visu
et contactu patentissimu luculen
ter apparuit. veru etiam post morte
ipsius p multa miracula in diuisi
pibus mundi onsa. dno ipsa veri
tate datus pateferat. Quibus etiam
miraculis multoru corda q de viro
dei rae no senserant. et de ei stigm
bus dubitauerat ad tanta fidei
magnitudine sut muta. q q prius
detractores eius fuerant. bonitate
dei opante et ipa veritate cogete
ipsius laudatores et pdicatores fi
delissimi extiterut. **De canonizacoe**

Quoniam igit in diuisi **ipsius**
mundi partibus noua mira
culoy luce daretet. q maxima et sin
gularia bnficia dni meritis ipsi
cepta fuerat. supradict dno pp g
gorius de consilio cardinaliu et ali
oru platoru q plurimu las et ap
pobatis miraculis q dno p eu fu
erat opat. ipm in scroz cathalogo
anotauit. mandans festu eius die
obitus sui solleu celebrari. facta
at sunt hec in ciuitate assisy i pn
cia multoz platoru et maxie mul
titudis prinapu et baronu ac in
numerabilu pploz de diuisi mu
di partibus quos ad ipsa solenu
tate idem dno pp fecerat duori

anno dni M^o CC^o XXVIII pontifica
tus ipi dni ppe anno scdo. Item
ipe etiam sum^o pontifex dictu san
que uiuente sume dilexerat no
solu canonizando ta mirifice ho
norauit. veru etiam etiam in hore
ei constructa in au^o fundamento ipi
dno pp pmu lapide posuit sacris
ditauit muneribus et piosissimis
ornamentis. ad qua post duos
anos a sua canonizacoe factan
corpus ei de loco ubi pius sepul
tu fuerat hore fice est traslata.

Misit etiam ad ipam etiam cruce
aurea lapidibus piosis orna in
q erat lignu dnice crucis iclu
su. atqz ornamenta et vasa. et plu
rima alia ad altaris misteriu
pertinencia cu multis piosis et
solenubus idumetis. Quia qdem
etiam ab oi uiris dote inferiori
eximens aucte aplia. ipam ca
put et mrem totius ordinis fruz
munoz istituit. ut patet in pri
legio publico et bullato i q cardi
nales coit subscripserut. Veru q
pap esse san dei rby in sensibili
bus horari. nisi p eu corpe mortu
um et spu uiuente in gla dno
q plurimos duertet et sanaret
no solu promissau secus psona
idifferentes p ei obitu meritis
ipsius sunt duerse ad dnm. s; et
a multi magni et nobiles cu fi
lys suis habitu sui ordis susce
perut. etclusis pprijs uxozibus et fi
liabz suis in monasterijs paupe

rū dñaz. Dile & multi sapien
 tes & leatissimi viri tā sclaros
 q̄ derici p̄bendati. sp̄ctis car
 nis illecebros. ac ip̄ietate & scari
 laribz desiderijs penitus abdicat
 tis p̄fatū minorz ordine intra
 uerūt. paup̄tati a vestigijs xp̄i
 & serui sui sc̄i f. in oibz iuxta
 mensurā diuine gr̄e se cōfor
 mantes ut ad celestē pat̄ glori
 am paruenirent. Amē.

Explicuit miracula cū vita
 bt̄issimi p̄ris fr̄acisci. scripta
 ad honorē dñi nr̄i ih̄u xp̄i &
 gloriose v̄gis marie nr̄is ei.

Deo gr̄as

Tabula libri tercij.

1
 2
 P
 h
 m
 v
 v
 w
 w
 y
 z

De humilitate & obiā sc̄i f. et
 fratris bernardi

De fr̄e b̄nardo quō angelus t̄is
 tulit eū flūmā

De fr̄e bernardo q̄ iuit bononi

De morte ḡno sa fr̄is bernardi

De ieiunio q̄ dragenario sc̄i f.

De magisterio sc̄i f. ad fr̄tre
 leonē. q̄ in sola cruce ē perf̄tā
 lenia. Leonē bt̄o f.

De locutione diuina fr̄i p̄ fr̄em

De inuentione montis aluer
 ne & uisione fr̄is leonis super
 sc̄m fr̄aciscū

Qualit̄ fr̄ massens humilitatē
 sc̄i f. inuestigauit

Qualit̄ sc̄is f. leuauit fr̄em mas
 sc̄i in acie cū flatu

Qualit̄ sc̄s f. intellexit q̄ fr̄ massens i archano cordis habebat.

Qualit̄ fr̄ massens fuit p̄batz a sc̄o fr̄acisco.

Qualit̄ eloquente sc̄o f. de deo
 cū focus suis apparuit xp̄s in
 medio eoz.

Qualit̄ deus euclauit sc̄e dñe
 & fr̄i siluestro q̄ sc̄s f. debet ire
 ad p̄dicandū.

Qualit̄ sc̄s f. nomē magisterij
 qualit̄ mors sc̄i f. euclā fuit dñe
 iacobe de septē solus.

Qualit̄ xp̄s & bt̄a v̄go & sc̄s p̄hes
 baptista & euāgelista cū multitu
 die āgloz loq̄bant cū sc̄o f.

De prouisione fr̄i in caplo gn̄ali
 apud sc̄m maria de āgelo sc̄o dñi.

Qualit̄ de locut̄ est sc̄o f. & q̄lit̄
 sc̄s f. fecit crescē vinū in uinea

Qualit̄ sc̄s f. appuit gloriosus
 cū multis sc̄is fr̄ibz cuidam
 fr̄i in extasi existenti.

De lupo feroassimo p̄ sc̄m fr̄a.
 educto ad magnā mansuetudinē

Qualit̄ sc̄s f. liberauit turtu
 res et fecit eis nidos

De statua mirabili q̄ apparuit
 sc̄o f. in q̄ apphetatū fuit de quī
 tuiplici statu ordinis.

De uisione sc̄i f. quō demones
 in locū sc̄e marie de anglis int̄
 re nō poterāt.

Qualit̄ sc̄s f. iūtit ad fidē xp̄i
 Qualit̄ sc̄s f. sanauit quēdā le
 psū a lepra aie & corpis.

De tribus latronibz cōuersis p̄
 De gr̄a cōtemplationis fr̄is ber
 nardi.

De tetanoē fr̄is rufini & quō ap
 et quō d̄batoz dix. R. et p.

De tetanoē fr̄is rufini & quō ap
 et quō d̄batoz dix. R. et p.

De tetanoē fr̄is rufini & quō ap
 et quō d̄batoz dix. R. et p.

De tetanoē fr̄is rufini & quō ap
 et quō d̄batoz dix. R. et p.

De tetanoē fr̄is rufini & quō ap
 et quō d̄batoz dix. R. et p.

De tetanoē fr̄is rufini & quō ap
 et quō d̄batoz dix. R. et p.

De tetanoē fr̄is rufini & quō ap
 et quō d̄batoz dix. R. et p.

Inapunt actus q̄dā mirabi-
les beati fr̄nsc̄i et sanorū
eius primorū

A laudē dñi nr̄i
ih̄u xp̄i & sc̄ssimū
p̄is nr̄i fr̄nsc̄i
hic scripta sūt

q̄dam nōbilia de b̄to f. & socijs e-
ius & q̄dam actus eorūdem mira-
biles q̄ in legendis eorū p̄missa fu-
erūt. q̄ etiā sūt valde utilia & deuō-

Primo q̄ sciendū ē q̄ p̄ nr̄ f. in oī-
bus actibus fuit xp̄o cōformis. Nā
sicut xp̄o b̄nd̄o in p̄ncipio sue p̄-
dicationis assūpsit sibi duodecā aplōs
oīa relinquentes. ita b̄to f. habuit
xij cōs socios paupertate altissima
eligentes. & sicut vn̄ de duodecim
aplōs laq̄o se suspendit. ita vn̄ de
xij socijs p̄d̄c̄s iohānes de capella
noīe laq̄o se suspendit. Et sicut illi
sc̄i apli fuerūt tota mūdo am̄tabi-
les & pleni sp̄u sc̄o. ita isti sc̄ssimi
socij b̄ti f. fuerūt hoīes tāte sc̄ta-
tis. q̄ a t̄p̄ibz aplōz mūdo nō habuit
tā mirabiles hoīes. Nā q̄dā eorū fu-
it raptus ad terciū celū ut fr̄ egi-
dius. Quidā fuit labijs tactus ab
angelo calculo ignito sic ysayas. vi-
delicet fr̄ philipp̄ lonḡ. Quidā
loq̄batur cū deo ut amīc̄ cū aīco
q̄si alī moyses. videlicet fr̄ siluestre
purissim̄. Quidā volabat ad di-
uine sapiē limina ut aquila q̄si
sc̄o ioh̄es euāgelista. s̄q̄ fr̄ b̄nard̄ huīlim̄

q̄ profundissimas scripturas deda-
rabat. Quidā fuit sc̄ficiatus a dō
& canonizat̄ in celo dū adhuc uiue-
ret. in hoc q̄si sc̄ficiat̄ in utero. s̄q̄
fr̄ rufin̄ nobilis de assisio vir xp̄o
fidelissim̄ & sic oīes sp̄ali p̄rogati-
ua fulserūt sicut inf̄ apparebit.
quorū p̄m̄ & p̄mogenit̄ tā p̄uori-
tate t̄p̄is q̄m p̄uilegio sc̄tatis fuit
fr̄ b̄nard̄ de assisio qui cōuersus ē
hoc mō. Cū sc̄o f. adhuc ess̄ i habi-
tu sclari tū totus despectus & a spe
sc̄li desperat̄ & p̄t̄ p̄niaz tot̄ diffor-
mis & squalidus. ita ut multis pu-
taretur insan̄. Cū tū esset diuino
sale conditus & sc̄i sp̄o t̄quillitate
fūd̄at̄ & firmat̄. p̄ magnū t̄p̄ sic
eundo p̄ assisū luto & lapidibz tā
a suis q̄ cōc̄is numeris afflicta-
tur iniurijs. Ipse vero pat̄nt̄
ut surdus & mut̄ in oībz facie
hilariter p̄t̄sibat. Dñs aut̄ b̄nardus
de assisio q̄ erat de nobilioribz & sa-
pientioribz & ditioribz de t̄o ciuitate
cuī silijs om̄es acq̄scebatur. cōfide-
rare sapiēte incept̄ tā altū mūdo
cōtemptū in sc̄o f. & tāta cōstantia
in iurijs & tantā longanimitate
in tolerādo. ita q̄ q̄si p̄ duos ānos
sic abhominat̄ & despr̄s ab oībus.
se cōstantior videbatur. Dixit in
corde suo dñs dñs b̄nard̄. Nullo
mō poss̄ eē q̄ iste fr̄nsc̄ nō h̄ret
gr̄as dei. & inspirat̄ a dō iuitauit
b̄tū f. ut mādūc̄at̄ cū eo desero.
Cui f. huīl̄ assentiens mādūca-
uit cū eo desero. Dñs aut̄ b̄nard̄

posuit in corde suo velle explorare
 scire franciscanum. Un' inuitavit e
 u' ut illa nocte in domo sua quiesceret.
 et scilicet f. humiliter aueniente dno berna-
 dus parari fecit lectum in sua camere
 ragnua in qua iugiter lampas de noc-
 te ardebat. Tunc autem f. statim ut in-
 travit cameram ut absconderet diu-
 nam gratiam quam habebat. statim percipit
 se in lectum ostendens se velle dormire
 Dno autem bernardus posuit in cor-
 de suo illum latentem obseruare de noc-
 te. Un' usus est tali cautela. quod cum
 aliqui tulum in suo lecto quiescere fin-
 git se aliter dormire et profundissime
 stertit. Sic autem f. secretorum dei fi-
 delis absconditor. cum estimaret
 dominum bernardum profunde dormire.
 in profundo noctis silentio surgit
 de lecto et eleuata facie in celum. et ele-
 uatis etiam manibus et oculis ad deum
 totus intentus et feruenter iugiter
 deuotissime orans dicebat. Deus
 meus et omnia. Et hanc verba cum tantis la-
 crimis ingeminabat ad deum. et cum
 tanta morositate deum eadem fre-
 quenter. quod usque ad matutinum a-
 lud non dicebat nisi de me et omnia
 hoc autem dicebat scilicet f. admirans
 diuine maiestatis excellentiam quam
 periculanti mundo condescendere
 dignabatur. et pro ipso sancto fran-
 ciscano pauperulo de salutis remedio
 disponebat prouidendo. Opus enim
 prophetico illustratus prouidendo
 magna haec quam pro ipso et sui ordine

deus erat facturus. et eodem docente
 spiritu. sua insufficiens et puritate
 virtutis considerans inuocabat dominum
 ut quod ipse non poterat de ipse proficeret
 sine quo nichil potest humana fieri
 gloria. Propterea dicebat deus
 meus et omnia. Dno autem bernardus lam-
 pade ibidem lucente iuxta vias
 et per omnia verba diligentem intelligens
 et sancta deuotione vigili obserua-
 tione perpendens. tactus a spiritu sancto in
 medullis cordis intrinsecis. sta-
 tim mane factus aduocat sanctum f. et ait
 frater franciscane ego penitus dispo-
 sui elingere mundum et sequi te ad quod-
 cumque mandaueris. Dico autem f. hoc au-
 diens exultauit in spiritu et in gau-
 dio magno ait. Dico bernarde. istud
 est opus tantum arduum quod de hoc domini nostri
 ihesu christi consilium est requirendum.
 ut ipse dignetur beneplacitum suum
 ostendere quod illud proficere valeamus.
 Et ideo pergamus sil' ad episcopatum ubi
 est unus bonus sacerdos et faciemus
 dictam missam quam audita orabimur ibi
 de usque ad tertiam. In oratione autem non
 petemus a domino nostro ihesu christo ut dig-
 netur nobis ostendere in tertiana aper-
 tione missalis. viam sibi beneplacitam
 quam deum elige. Dno autem bernardus
 dixit. placet quod dicis. Fuerunt
 ergo ad episcopatum et audita missa et oratione
 usque ad tertiam peracta. sumpsit sac-
 dos per dominum missale ad rogatum sancti
 f. et domini bernardi. et signo sancte crucis
 se muniens aperuit eum in nomine

dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. In q̄ ay tione
p̄mo occurrit. Si vis p̄fectus eē
vade & vende oīa tē sicut cōtinet
in noua legenda Et his visis dyc̄
s̄c̄o f. dn̄o bernardo. Ecce cōsiliū
quod habe. Vade & p̄fice qd̄ audis
ti & sit b̄nd̄s dn̄s nr̄s ih̄s xp̄s qui
dignus ē nobis viā suā euāgelicā
demonstrare. B̄n̄cti dn̄s bernardus
cūcta sua bona distraxit q̄ erant
valde magni valoris & oīa paupe
ribus cū gaudio tribuebat. portās
pleni pecunia gremiū & viduis. &
orphanis. peregrinatibz. & d̄o serui
entibus. affluent & liberalissime dis
pergebat. s̄c̄o f. ad oīa sup̄ d̄cā ip̄m
sonate & fidelē adiuuante. Dn̄s at
siluester dū disp̄gi vidēt h̄c oīa. a
uaricia ductus dixit s̄c̄o f. Tu de
q̄busdā lapidibz q̄s a me emisti
p̄ certis & parandis nō plene m̄ sol
uisti. D̄c̄o at f. admirans ei⁹ aua
ritiā & nolens cū eo contendere. ut
verus euāgelij obseruator. q̄i pecc̄
ti se tribuens. misit manū in sinū
dn̄i b̄nardi & plenā pecunia misit
& posuit in sinū dn̄i siluestri. & ait.
Di adhuc plus peteres plus adhuc
dare. Ille aut̄ content⁹ cessit. Post
hec aut̄ dn̄s siluest̄ cū edis̄ domū
& de sero cogitass̄ q̄ feciss̄ in die. re
darguens auaritiā suā & cogitās
feruore dn̄i bernardi & sc̄itate s̄c̄i
f. in p̄ma & sc̄da & terna nocte ostē
sa fuit sibi crux aurea p̄cedens ex
ore s̄c̄i f. cui⁹ sum̄tas celos t̄ngēb̄t
& brachia protensa in latera vsq̄

ad mūdi fines videbant extendi
Propt̄ quod tactus a dn̄o cūcta
sua bona distraxit & pauperibus
dedit. & s̄c̄o est postmodū f̄ minor
& tante sc̄itatis & gr̄e q̄ loq̄batur
cū deo sicut amic⁹ cū aīo. sic s̄c̄us
f. pluries ē ceptus & infra pate
bit. Dn̄s vero bernardus oībus
disp̄sis p̄ dn̄o & oīno paup̄ euāge
licus fact⁹. tantā grām a dn̄o pro
meruit q̄ sepe rapiebat ad dn̄m
& s̄c̄o f. p̄dicabat cū dn̄i r̄uerentiā
dignū & dicebat q̄ ip̄e ordine istū
fundauerat pro eo q̄ euāgelicā
paup̄tatē. oīa pauperibz distri
buendo ip̄e p̄m̄o inceperat. nichil
sibi penitus r̄seruans. s̄z nudū
se offerens brachijs crucifixi q̄ ē
b̄nd̄s in sc̄la sc̄lorū **Amer̄**
**De humilitate & obedientia s̄c̄i f.
& fratris bernardi.**

Deuotissimus crucifixi ser
uus b̄nd̄s f. p̄t penitentię
rigorē continuū. factus est q̄si
cecus ita ut parū vidēt. Quodā
itaq̄ tpe r̄cessit a loco ubi erat.
& p̄ceit ad locū ubi morabat̄ f̄
b̄nardus ut loq̄rentur adinuicē
de dn̄is. Et cū perueniss̄ ad lo
cū. f̄ b̄nardus stabat in silua ī
cōtemplatiōe diuina tot⁹ tractus
& vnitus ad deū. Tūc s̄c̄o f. accē
sit ad fr̄em b̄nardū in silua & vo
cauit eū dices Veni loq̄re q̄ti ce
co f̄ aut̄ b̄nard⁹ cū ess̄ hō maḡ
cōtemplatiōis & tūc ess̄ mēte
suspensus ad deū. nō vidit s̄c̄o f.

nec uult ad eū Ipe autē fr̄ bñardus hēbat in loquendo de deo singularē grām sic̄ sc̄s f. multoties iā exptus fuerat. et p̄p̄ta cū eo loqui cupiebat. Idcirco fr̄o intuallo iterū 2° et 3° uouit. eadē ūba r̄pe tōdo s̄q̄ ueni loq̄re isti c̄co. Et nulla uice fr̄ bñardus adūtit. ita q̄ nec uult nec loquit̄ fuit sc̄s f. Vñ sc̄s f. r̄cessit aliquñtū desolatus mirans et q̄si d̄q̄rens int̄ semetip̄m q̄ fr̄ bñardus t̄ ab eo uōtus ire ad eū noluerat. D̄o autē f. sic cogitante et r̄cedente dū iret p̄ uia d̄xit ad sociū suū. **Expecta me aliquñtū.** et cū daret se orōi in quodā loco solitario ecce d̄na r̄nsio fr̄a ē ad eū dicens. Vñ tu paup̄ hominō p̄turbaris. Nūq̄d hō debet dimittē dē ū suū p̄p̄t aliquā creaturā? fr̄ at bñardus q̄n tu uocabas eū stabit d̄iunct̄ mēn̄. et iō nō poterat uenire ad te n̄ etiā r̄ndere. et ideo nō mireris si nō potuit tibi loq̄. quia ita ex se erat q̄ de ūbis tuis nichil penit̄ adūtit. **Hor itelligens sc̄s f.** statū cōito ḡssu ad fr̄m bñardū r̄uertitur. ut se sibi de cogitatione p̄stina hūilt̄ accusat. fr̄ autē bñardus uē sc̄s statū occurrit sc̄s f. et picit̄ se ad pedes eī. et sic hūiltas fr̄i f. et fr̄is bñardi caritas et r̄uerencia obmauerūt sibi. Et r̄tata r̄phensione d̄na quā habuit sc̄s f. p̄cepit fr̄i bñardo ut quicq̄d sibi p̄p̄eret. p̄ obiaz̄ faceret.

Ille autē timens ne sibi aliquod excessum imponēt ut solebat. pia uolens declinatē obiaz̄ d̄xit. **Parat̄ sū p̄r obiaz̄ uiam facē.** dūmodo in etiā obiaz̄ i h̄is q̄ d̄ico p̄mittatis. **R̄ndit sc̄s f. Assentio fr̄ uero bernardus d̄xit.** Quatis p̄r quicquid uultis me facē. **Et sc̄s f. ait.** Per sc̄s obiaz̄ p̄cipio tibi ut tu ad puniendā p̄sumptionē et audaciā cordis mei. me iacentē in terra calcēs pede tuo in gutturē meo calcādo. et alio pede super os meū posito. ita q̄ pedibz̄ tuis me in gutturē et ore sic calcantibz̄. tr̄scas me ter ex una p̄te ad aliā. et sic tr̄scendo dicas in uyperia. **Jace inq̄ens r̄sticē fili petri bernardonis.** et alias plūes et maiores iurias irrogabis d̄cedo. **Vñ tibi tanta supbia.** q̄ es uisissā creatura? **Quod audiens fr̄ bernardus d̄urū fuit sibi hor facē.** t̄n p̄p̄t obiaz̄ illud quātū potuit curialit̄ adiplaut. **Et hor fr̄o d̄xit sc̄s f.** **Amōdō p̄cipe fr̄ bernarde quid uis q̄ faciā quia p̄misi tibi obiaz̄.** fr̄ uero bernardus ait. **Per sc̄m obiaz̄ tibi p̄cipio.** q̄ q̄nāq̄z s̄mus sil. de mas defectibz̄ me corrigas et acruis r̄prehendas. **Quo audito sc̄s f.** stupuit valde. quia fr̄ bñardus fuit tante s̄tatis q̄ sc̄s f. habuit eū in maḡ r̄uerencia. **Et tūc cauebat sc̄s f. cū eo diutius morari.** ne p̄p̄t d̄am obiaz̄ contingeret tā sc̄s auam et tā diuinā. aliq̄ correctione ipete. **Et q̄n cupiebat fr̄m bñardus**

17
dñi vidē vñ de deo loquētē au
dire. ab ipō se expediebat bre
uit̄ & succincte. Et erat hoc
vidē mirabile. quō s̄ in p̄re re
uerendo & in p̄mogenito suo fr̄e
bernardo certa pugna certabat.
p̄mo obuiabat sibi obiā & caritas
patientia & huilitas vtriusq; ad lau
dē dñi nr̄i ih̄u xp̄i q̄ est bñdit̄
in sc̄la Amē **De fr̄e bernardo quō
p̄ p̄ncipio agēd̄ t̄stul̄ cū p̄ flūmū**
Tordis qñ pauci erant fr̄es & ad
huc nō essent apta loca. sc̄s f. iuit
ad visitandū sc̄m iacobū ducēs
secū aliq̄s socios quoz vn̄ cat̄ fr̄
bnard̄. Cū aut̄ irent p̄t̄. inuene
rūt in quōdā tra vnū infirmū.
cui opatiōis sc̄s f. dixit fr̄i ber
nardo. Volo fili q̄ emaneas ad ser
uendū ist̄ infirmo. Cui stat̄ flex
is genibz & capite inclinato susce
pit euerentissime obiām s̄a p̄is
Dēs aut̄ f. elicto fr̄e bnardo cū dō
infirmo. iuit ad sc̄m iacobū cū a
lijs socijs Et cū staret & oraret
in sc̄o iacobo fuit ei r̄uelatū a dño
in ip̄a etiā q̄ ip̄e capēt loca per
mūdū. eo q̄ deberet ordo eī in maḡ
multitudine & dilatari. Vñ ex tūc
ex diuino ip̄erio cepit loca capē
circa q̄q;. Rediens aut̄ sc̄s f. per
viā primā inuenit fr̄em bnardū
& infirmū sibi om̄issū p̄fecte sa
natū. Vñ sequenti āno cōcessit sc̄s
f. q̄ fr̄e bnardus iret ad sc̄m ia
cobū Interim sc̄s f. edijt in vallē
spoletanā. & cū staret in q̄dā loco

deserto ip̄e & fr̄e masseus & fr̄e he
lyas & quōdā alij. & stante quādā
die sc̄s f. in silua. iuit adorandū
Gory vero eius habentes eū in
maḡ euerencia timebat eī oroz
aliq̄le ip̄edire p̄t̄ maḡtia q̄ sibi
dēs in orōibz faciebat. Accidit aut̄
q̄ quōdā iuuenis accēt̄ veste q̄si
ad ambulandū parat̄. venit ad
portā & pulsauit tā festinanter
& diu q̄ fuit insolitū. Accedens at̄
fr̄e masseus ad portā aperuit & a
it illi iuueni. fili nondū credo te
ad portā fr̄e fuisse q̄a nefas mo
derate pulsare. Et r̄ndit. Cūo de
bet fieri. Cui dixit fr̄e masseus.
Pulsa ter & raro. vnā pulsationē
post aliā. Postea expecta donec
compleat p̄t̄ nr̄. & veniat ad te.
& si in hoc intuallo nō venierit ite
rū pulsa. Iuuenis aut̄ r̄ndit. &
go habeo magnā festinantā. ideo
sic pulso. Nā habeo facē longū
iter. Veni aut̄ huc aut̄ ut loq̄ret̄
fr̄i francisco. si ip̄e stat̄ mō in cō
templatione in silua. iō nolo eū
ip̄edire. D; vade mitte m̄ fr̄em he
liā Audiu eū q̄ est valde sapi
ens. ideo volo sibi facē vnā q̄stione.
Fr̄e aut̄ masseus cū dixisset fr̄e
helye ut iret ad illū. tulit molest̄
te & noluit ire. superbiens & iusticia.
Fr̄e vero masseus nesciebat quid
facet. q̄a si dicebat q̄ ille nō pote
rat ire. mentiebatur. si vero dice
bat q̄ erat turbatus timebat ne
habēt malū exemplū. Et qua

interim ille tardabat venire.
iuuenis ille iter pulsauit ut p[er]
Tandem vero edijt frat[er] masseus
ad portā et ait iuueni Tu nō seruas
ti doctrinā meā in pulsando. Ille at
iuuenis erat angelus dñi Qui a
trapano r[ati]one fr[ater] massi dixit.
frat[er] helyas nō vult venire ad me.
H; vade ad fr[ater]m f. et dicas q[ui] ego ve
ni ad loquendū cū eo. Quia vero
ip[s]um impedire nolo. dicas q[ui] mittat
ad me fr[ater]m helyā. Tūc fr[ater] mass[us]
iuit ad fr[ater]m f. stante et orante in
silua facie elatā in celū. et dixit ei
totā ambasiatū dā iuuenis. et r[ati]o
ponsonē fr[ater]s helye. Tūc fr[ater] f. nec
se mutando de loco nec facie decli
nando a celo. dixit. Vade et dicas
fr[ater] helye q[ui] p[er] obiam vadat ad eū.
frat[er] vero helyas iuit ita turbatus
ad eū ad portā. q[ui] in aperiendo of
tū cū impetu fecit validū strepi
tū et timore dicens iuueni. Quid
vis tu? Ille aut iuuenis ait. La
ue mirissime quia videris turba
tus cū ira impediat a[m]m ne possit
conē verū. Tūc fr[ater] helyas dixit.
Dicas quid vis? Et ille Quero a
te inquit. vtz observatoribz euāge
ly liceat de oibz q[ui] apponūtur prout
xps tradidit manducare? Et quero
vtz alicui hōi liceat observatoribz
sā euāgely cōtraria euāgelice libe
tati ipone? fr[ater] helyas supbe r[ati]o
dicens. Vene fr[ater] istud. nolo tibi
dicē. vade pro factis tuis. Iuuenis
r[ati]o. Ego scio melius r[ati]o q[ui] tu

84
ad istā q[ui]stionē. fr[ater] vero helyas in
dignus clausit ostiū cū impetu et r[ati]o
cessit. Et cū cogitaret int[er] seip[s]m de
dñi q[ui]stione hesitabat. nec enodare
saciebat. Ip[s]e vero cū esset vicius
ordinis. p[re]sumpsit vltia euāgeliū
et r[ati]o ordinare et cōstitutionē iā
fecerat q[ui] nullus fr[ater] in ordine carnes
māducaūt ita q[ui] dñi q[ui]stio cat cōt[ra]
eū tōlit. Vñ cū nesciret declarā.
seip[s]m considerans p[er] dñi iuuenis mo
destiā. et q[ui] etiā dixerat q[ui]stionē illā
eo melius enodare. edijt ad portā.
aperiens ostiū ut ab ip[s]o iuueni dñi
q[ui]stionē petēt sibi enodari. H; aper
ta porta null[us] apparuit. nec circum
q[ui]q[ue] discurrere q[ui]stus potuit inuen
ri. Ille aut[em] erat angelus dñi q[ui] p[er]
terea ip[s]m nō expectando r[ati]o. q[ui]a
supba mens nō fuit digna āgelicū
habē colloquū. Quibz pactis. fr[ater]
f. cū oīa fuerant r[ati]o. edicens de
silua acius r[ati]o dicitur cū clamor va
lido fr[ater]m helyā dicens. Male facis
fr[ater] helya superbe. q[ui] r[ati]o scōs āgelos
q[ui] veniūt ad nos visitandos et m[is]tra
dos. Dico aut[em] tibi. q[ui] timeo vehemē
ter ne tua supbia. cōt[ra] istū ordinē
faciat te vitam tuā finire. Et ita
sibi in posterū accidit sicut fr[ater] f. spū
p[ro]pheticū a[n] dixit. In eadē aut[em] die
et hora q[ui] angelus a fr[ate] p[er] dñi r[ati]o
apparuit in corde sp[irit]u fr[ater] b[er]nardo re
deunte de scō iacobo. stanti vlt[er]i[us] quē
dā magnū fluxū quē tū sive nō po
terat. et salutis fr[ater]m b[er]nardu[m] ydrio
mate p[ro]p[ri]o dixit. Dico det tibi pacē

bone frat Et fr bernardus admirans
de pulchritudine ei et lingua sibi
no et de salutatioe pacifica. et de facie
cu leta. interrogauit. Unde te habeo o
bone iuuenis. Et ille rñdit Venio
de tali loco ubi morat fr f. et iui
ad loquendū cū eo. si nō potui. quia
stabat in silua ad contēplandū di
uina. et stabat cū eo in illo loco frat
masseus fr egidius et fr helyas. Et
fr masseus vocauit me sonae ad por
tā viam. fr etiā helyas qā de qsti
one quā feci sibi. me audire cōtēp
sit. qñ postea penituit et voluit
me audire et vidē. nō potuit. Et
his dñs angelus ait fr bernardo
Quare carissime differes ultra
flumē trāsire. Rñdit. Quia pe
riculū timeo ppter p funditatē aque
quā video Et angelus dixit. Tran
scam sil nō dubites. Et apphensa
manu ei. in ictu frēm bernardū in
alterā pte flumis icolumē posuit.
Sernēs h frat bernardū qñ ille esset
angelus dñi. cū magis deuotioe et
reuerentia et gaudio dixit. Ange
le bñdite dei dñas in qd ē nome
tū. Qui rñdit. Quid quis no
meū quod ē admirabile. Et hoc
dō disparuit. et reliquit frēm ber
nardū valde consolātū. ita q totā
viā illā cū gaudio ābulauit. Ipē
vero fr bernardus die et horā nota
uit qñ angelus sibi apparuit. Et
postq̄ venit ad locū ubi fr f. cū
ductis socijs morabatur. oīa illis per
ordine rātavit. Vñ certissime ad

uerterūt q̄ eō angelus ipis. et illa
hora die et hora apparuit. ad lau
dem dñi nrī ihu x̄. **De fratre ber
nardo qñ iuit bononiā.**

Quoniam bñs p̄ n̄ f. tā su
qm ipē de cruce et ad cruce
fuerat vocat a dño. ideo ipē et alij
socij p̄mi rē videbant et erant
hoies crucifixi. cruce in habitu et
victu et in oibz coz actibz baui lan
tes. cupientes plus obpbua xpi
qm vana mūdi et deceptoia blan
dimēta. ppter quod letabantur de
iniurijs. de hōibz tristabant. et ibat
p mūdū tāqm peregrinū et aduene
nichil p̄ter xpm scū portantes.
Propter quod. qñq̄ ibant. qā vere
vitis vni palmites erant. fructus
aīaz maximos faciēbant. Vñ sel
accidit in p̄ncipio ordinis q̄ fr f.
misit frēm bernardū bononiā ut ibi
fructificet dño scādū grām a
dño sibi datā. fr aut bernardus cru
ce xpi se munuens et obie sociat
ūtute bononiā adiit. Quē cū vi
derent pueri in isolito habitu et
despectu. multas illi iniurias u
rogacē ceperunt. Quas iurias fr
bernardus vē fr nō solū patient
fr etiā letissime sustinebat. Nā ut
xpi. q̄ factus ē abiectio plebis et
obprobriū hōim. vē effz disapul
in platea dē ciuitatis se studiose
posuit. ut melius illudētur ab oī
bus. Vñ cū sedet ibidē. congregati
sūt multi pueri et etiā hoies circa
cū. et qdam trahēbant capitiū

petro. quidam autem. quidam vero puluere.
 alij vero lapides. iactabant in eum. qui
 dormi in super ipsum hinc inde griter
 impingebant. ad cuncta vero obprobria
 frat' bernardus gaudens et patiens
 permanebat. in nullo ~~vero~~ penitus re-
 nuens aut murmurans. hinc quod ma-
 ius est ad filia obprobria sustinenda
 per plures dies in dram platea stu-
 diose redibat. et quicquidque iurijs
 afflictus ab illis. se tamen in turbatu
 animi leta facies ostendebat. Et quia
 paucis operibus per se et approbat. id
 quidem sapiens iudex attendens et di-
 ligenter examinans tam utrosam con-
 stantiam. tot diebus in nullo penitus
 perturbatus. dixit in corde suo. Impos-
 sibile est quod iste non sit sanctus homo. Et ac-
 cedens ad fratrem bernardum dixit. Vis
 es tu. et ad quid venisti huc? frat'
 vero bernardus misit manum suam in
 sinum et protulit regulam euangelicam
 sancti f. quam in corde portabat et in ore.
 Ille vero iudex cum ipsius regule sta-
 tum altissimum plegisset. obstupuit ve-
 hementer. cum esset homo intelligens. et
 utrens se ad socios cum admiratione
 maxima dixit. Iste est altior status
 quam unquam audivi. propterea iste homo.
 cum socijs suis est de sanctoribus hominibus
 huius mundi. Unde magnam penam faciunt
 qui sibi iniurias irrogant. quia non
 iniurijs sed maximis honoribus est ex-
 tollendus. cum vere sit amicus altissimi. et
 aut illi. Carissime si locum vobis apertum
 aliquis exhiberet ubi commode domino serui-

retis velletis accipere. Ego pro salute
 anime mee libentissime vobis dare.
 fr' bernardus ait. Domine carissime
 credo quod h' vobis inspiravit dominus ihesus
 christus. et ideo oblationem vestram ad ho-
 norem christi libenter accipio. Tunc deus
 iudex fratrem bernardum ducens ad
 domum suam. cum gaudio et caritate
 magis suscepit. Et postea locum be-
 ne sibi promissum exhibuit et ad
 suas expensas totum profectum et devote
 complevit. et factus est defensor et pat'
 precipuus fratris bernardi et sociorum eius.
 fr' vero bernardus propter sanctam conversationem
 et cepit honorari ab hominibus. in tamen
 quod fratres se prebent a illa tangere pote-
 rant vel videri. fr' vero bernardus sicut
 vere humilis christi discipulus timens ne
 honor qui sibi exhibebatur ibidem. impe-
 dret quietem animi sui. et salutem. recessit.
 Et ad sanctum f. edicens dixit. locus
 captus est in ciuitate bononie. Unde
 mittas pre fratres qui morietur ibidem. quia
 ego amplius ibi lucrum non facio. pro-
 mo propter magnam honorem qui in exhi-
 betur ibidem. timeo plus prode quam lu-
 crari. fr' autem f. audiens cuncta
 per ordinem quod dominus per fratrem bernardum
 fuerat operatus gaudens et exultans
 in spiritu cepit laudare altissimum qui
 pauperulos crucis discipulos sic
 in salutem populi dilatabat. Et extunc
 assumens de socijs misit eos in lom-
 bardiam. et crescente deuotione fide-
 lium. ceperunt loca plurima circuegere
 ad laudem domini nostri ihesu christi.

De morte gloriosa fratris Bernardi.

Qante scitatis erat frater
Bernardus quod sanctus f. dum ad
huc vivet illi magno venerabat
affectu. frequenter comendabat eloquio.
et in sua absentia magnis precibus
extollebat. Accidit autem ut dum sanctus f.
quodam die oratione devote insistet. fuit si-
cudatus quod frater Bernardus domino promitteret.
a multis et acutissimis impugnabatur
demonibus. Hec cum sanctus f. compassiva
mente de tam dulci filio pensaret. per
multos dies lacrimis orans recom-
mendabat domino ihesu christo fratrem ber-
nardum. ut de tot insidiis illi dare
victoriam digreteretur. Et dum in domo
oratione esset sanctus f. per vigiliis. secum et
attentus et ecce frater est ad eum divina
visio. fratres ne timeas quia oes
tentationes quas frater Bernardus impetit.
date sunt illi ad exercitium et coronam.
et in fine de omnibus impugnationibus pal-
mam et victoriam cum gaudio exportabit.
et ipse frater Bernardus est unus de
comensalibus regni dei. De qua visione
sanctus f. gavisus est gaudio magno val-
de. gratias immensas referens domino ihesu
christo. Et extitit de illo amplius non du-
bitavit et non timebat. si se maiori
gaudio et ampliori dilectione afficienda
tunc ad eum. Quam dilectionem non solum
in vita sed etiam in morte magnificavit.
Vnde in morte beatus f. tamquam patriarcha ia-
cob astantibus filiis et devote lacri-
mantibus pro recessu tam amabilis patris
dixit sanctus f. Ubi est primogenitus meus.

Veni fili mi ut benedicat tibi anima mea
a patris moriar. Tunc frater Bernardus
dixit fratri helpe in secreto quod erat
tunc vicarius ordinis. Per vadem ad
dexteram solum sancti ut te benedicat. Cum
autem frater helpas se posuisset ad dexteram
eius. et sanctus f. precibus lacrimis secutens
manum dexteram super caput helpe po-
suisset. dixit. Istud non est caput pri-
mogeniti mei fratris Bernardi. Tunc ac-
cessit frater bernardus ad sinistram eius.
Dicit autem frater cancellatus brachyis
manum commutando sinistram posuit
super caput helpe. dexteram vero super
caput fratris Bernardi dicens frater ber-
nardus. Benedicat te pater domini nostri
ihesu christi in omnibus orationibus benedictionis spiritum
sanctum in celestibus in christo. Hic primo
electus est in ordine isto ad dandum ex-
emplum evangelium ad imitandum christum
in evangelica paupertate. quia non solum
liberaliter obtulisti et pro christi
amore integre disposuisti. sed etiam te
metipsum in odore suavitatis sacri-
ficii obtulisti. Benedicere ergo sis a
domino ihesu christo et a me pauperculo ser-
uo eius benedictionibus sempiternis. ingre-
diens et egrediens. vigilans et dor-
miens. vivens et moriens. Qui
benedixerit tibi benedictionibus repleat.
et quod maledixerit tibi non erit im-
munitus. Esto dominus fructus tuorum. et tuo
ipso tunc subiacent. et quod sanctus
volueris eripere ad ordinem istum re-
cepti sint. et quod sanctus volueris emittant.
et nullus fructus ha-

beat p̄tate sup te. et q̄cuq; volueris
possis libe p̄ge vl morari. Cū at
iste tā b̄ndict⁹ filius approp̄qua
ret ad mortē. q̄a fr̄es post mortē
bt̄i f. ip̄m pat̄no venerabantur
affat. ex diuisis partibz multi cō
uenerūt ad eū. int̄ quos affuit il
le perarchis ⁊ d̄nus fr̄ egrediū.
Qui cū vidisset fr̄em b̄nardū dix
it gaudio magno. Insc̄ corda.
fr̄ bernard. Insc̄ corda. fr̄ autē
b̄nardus dixit vni fr̄i serrete. ut
pararet locū cōtemplatiōi aptū
vbi fr̄ egrediū possz celestia contē
plari. Cū aut̄ venisset fr̄ bernard
us ad illā extremā horā migrā
di. sent se erigi ⁊ astantibz fr̄ibz
dixit. fr̄es charissimi nolo vob
dicē m̄lta v̄ba. s; cōsideracō debetis
q; statū quē ego habui vos habe
tis. et istū quē ego habeo estis ha
bituri. Inueni etiā in aīa mea
p̄ pro mille m̄dis eq̄libz istū
nolle nō fuisse d̄nō ihu xp̄o. et
de om̄ offensa quā feci accuso me
saluatori meo ihu xp̄o ⁊ vob. Rogo
vos fr̄es mei carissimi ut diligatis
vos inuicē. Et post h̄ v̄ba et alia
alia salubria hortamenta. cū re
tinasset se in l̄o facta est facies splē
dida nimis et leta nō sine admira
tione om̄ q; astabat. Et in ipsa le
ticia aīa illa felix cū victoria sibi
a xp̄o antea promissa ad gaudia
trāsūt āgeloz ad laudē ⁊c. **De ie
unio q̄dragenario sc̄i f.**
Agrippin⁹ hu⁹ dei f. q̄a in

q̄busdā fuit q̄si alē xp̄s datus
mūdo. Ideo de p̄r tā felice hoīz
in multis xp̄o filio suo fecit eē
cōformē sicut apparuit in sc̄orū
sonoz sacro collegio. in stigmatū
crucis mirando misterio. in sc̄e
q̄dragesime cōtinuato ieiunio.
Nā cū esset q̄dā vice in territorio
p̄sino iux lacū. fuit in die carnis
p̄uij ap̄ quendā deuotū hoīz
hospitatus quē sc̄o f. amōe xp̄i ro
gavit ut ip̄m in quardā siluam
ipsius lacū in q̄ null⁹ hoīm adhuc
habitabat transp̄oret de nocte
sz aī die cinerū ita q; nullus ad
uertēt. Ille vero ob magnā deuoti
onē quā habebat in ip̄o. h̄ studiosus
adip̄lenit. Vñ surrexit in nocte et
parauit nauiculā. et in die cinerū
sc̄m f. p̄oruit ad insulā p̄libatā
D̄s vero f. nichil pro victu p̄oruit
nisi duos puos paniculos. Depo
situs aut̄ in d̄cā insula rogavit
portitorē suū ut nulli hoc pandēt.
⁊ q̄se nō nisi in die iouis sc̄o r̄qui
rēt. Portitorē vero suo r̄cedente de
insula sc̄o f. solus r̄mansit. ⁊ cū
habitatio ibi nō esset vbi caput
suū redinare valeret. in quardā
densam sepē vbi vepres q̄si tugu
riū fecerant subintravit et stetit
ibidē imobilis p̄ totā q̄dragesimā
nil comedens aut bibens. P̄cedēs
aut̄ hospes bt̄m f. in die iouis sc̄i
sicut et dixerat r̄quisiuit. et iuenit
q; de d̄cō duobz panibz p̄t̄ medie
tate vni⁹ nichil amplius eat tactū.

illa vero medietate vni panis
sc̄s f. creditur tetigisse. ut xp̄o
b̄ndicto gloriam ieiunij q̄drage-
narij r̄seruass̄. et cū illo modi-
co panis vane gl̄e venenū expel-
leret. ita p̄ciunauit exemplo
xp̄i q̄draginta diebz et q̄dragi-
ta noctibz. In loco aut̄ illo vbi
sc̄s f. p̄niam tā mirabile celeb̄-
uit. fr̄a sūt meritis ipsi? multa
miracula. p̄t̄ q̄ oīa ceperūt ho-
mies in illa insula ex tūc habi-
tationes cōstrue. et p̄uo elapso
tpe. factū est castz magnū et bo-
nū. et etiā locus fr̄m q̄ dicit̄ in i-
sula. Adhuc aut̄ hoīes illi? castri
magnā reuerentiā exhibēt illi
loco vbi sc̄s f. p̄dīas q̄dragesimā
celebrauit. Ad laudē dñi. n. i. xp̄i.

**De magisterio s̄a f. ad fr̄m le-
onē q̄i sola curā ē p̄f̄a leticia.**

Quodā tpe hyemali cū sc̄s
f. veniret de p̄usio cū fr̄e
leone ad s̄am mariā de anglis
et frigus ip̄m acerrime crucia-
ret. vocauit fr̄m leonē q̄ ante
ip̄m aliquñtulū p̄cedebat dicens
Q fr̄ leo. q̄muis fr̄es minores
in oī tra dent magnū exemplū
s̄itatis et bone edificationis. tū
scribe id ē diligent̄ nō. q̄a nō est
ibi p̄f̄a leti. et cū aliquñtulū a-
bulass̄. iterū vocauit eū dicens.
Q fr̄ leo. q̄muis fr̄at minor illu-
minet cecos. curuos extendat. de-
mones expellat. s̄udis auditū.
claudis gressū. mutis q̄ r̄stituat

vbi. et q̄d plus ē quadriduanū
r̄fusaret mortuū. scribe q̄a ibi nō ē
p̄f̄a leticia. Et rursū clamās dix̄.
Q fr̄at leo si fr̄at minor sciret o-
nū gentiū linguas et oēs scienti-
as et scripturas ita ut sciret etiā
p̄phetizare et r̄uelare nō solū futū-
r̄. etiā cōf̄as alioz. scribe q̄a ibi
nō est p̄f̄a leticia. Et adhuc ip̄s
ābulantibz. itez clamabat. **Q** fr̄at
leo p̄cor elle dei q̄muis fr̄ minor
loq̄tur lingua āgelica et sciat stel-
laz cursus et v̄tutes herbarz et sūt
a r̄uelati oēs thesauri terraz. et
cognoscat v̄tutes animū et p̄sū-
āialū et hom̄. arborz et radicū.
lapidū et aq̄z. scribe b̄n et nō di-
liget̄ quia ibi nō est p̄f̄a leticia.
Et post paululū itez clamabat.
Q fr̄ leo q̄muis fr̄ minor sciret tā
solemnit̄ p̄dicare q̄ conūtēt oēs
infideles ad fidē. scribe q̄a nō est
ibi p̄f̄a leticia. Durauit iste mo-
dus dicendi b̄n p̄ duo miliaria.
Fr̄ vero leo de his oībz. vehemēt̄
admirans dixit. **P**ri rogo te ex p̄-
te dei ut dicas m̄ vbi sit p̄f̄a
leticia. Cui sc̄s f. r̄ndit. **C**ū ibi
mus ad s̄am mariā de anglis
ita balneati pluuia et frigore
cōgelati. luto etiā deturpati et fa-
me afflicti. et ad portā loci sona-
bim. et portarius veniēt watus
dicens. **Q**ui estis vos. Et nos
dicimus sum? duo de fr̄ibz v̄is.
Et ille cōtrario dicit. ymo estis
duo ribaldi quibus arcuū do

mūdū elemosinas pauperū rapi
endo. et nō aperiet nobis sed face
ret nos stāc ad nuē & aquā in fru
gore & fame vsq; ad noctē. tūc si
nos iniurias tot et ēpulsas sine p
turbatiōe et murmuratiōe tolera
uerim⁹ patient. et cogitauerimus
huilē et caritatē. ille portari⁹ ve
raut nos cognoscat. & de⁹ lingua ei
excitat conē nos. o fr̄ leo scribe q̄a
ibi est p̄fā leticia. & si nos p̄scue
ruerim⁹ in pulsando & ille porta
rius tāq̄m cōt̄ importunos turbat⁹
excit & diuisimode nos afficiat ala
pis dicens. Recedite hinc pultrōes
viliissimi et ite ad hospitale. q̄ ei
quis vos penit⁹ h̄ nō māducabitis.
et si nos h̄ gaudent⁹ portauerim⁹
et iniuriati cū amore p̄ceperim⁹ **et**
toto corde. o fr̄ leo scribe q̄a ibi p̄
fecta leti⁹. Et si nos vndiq; sic
afflictos fame urgente. frigore af
fugente nocte in sup̄ appropiā
te pulsabim⁹ clamabim⁹ ut aperi
atur nobis. et demū ille stimulat⁹
dixerit. Isti sūt hoīes procatissi
et p̄teritū ego potabo eos. Et excēs
cū vno fuste et baculo nodoso capi
ens nos p̄ capucū. ad tirā & super
lutū et niues p̄inet nos. & totalē
vberabit cū fuste p̄dō q̄ vndiq;
nos plagis implebit. Si tot ma
la si tot iniurias si tot vbera cū
gaudio tolerauerim⁹ cogitantes
q̄ penas xp̄i. nos tolerare debim⁹.
o fr̄ leo scribe q̄a ibi est p̄fā leti

na. Audi cōclusionē fr̄ leo. q̄a
oīa carismata sū sp̄s q̄ amias
suis xp̄s cōcessit & concedit.
est vince semetipm et libent⁹
p̄t xp̄m et caritatē dei obp̄na
sustine. Nā in oībz mirabilibz
sup̄dās nos gloriari nō possum⁹
q̄a nō sūt nrā s; dei. Quid ei
habes qd nō accepisti. Si aut
accepisti. qd gloriaris q̄si nō ac
cepisti. Si in cruce afflictionis
et t̄bulatiōis p̄sumus gloriari.
q̄a nr̄m est illud ideo dixit apls.
Michi aut̄ absit gl̄ari. nisi in
cruce dñi nr̄i ihu cristi. Cui
sit laus et gl̄a. in sc̄la sc̄lōz dñi
A locutione diuina facta per
fr̄m leonē b̄tō fr̄ncisco.
Qum b̄tō p̄i nr̄ f. in p̄ua
pio ordie staret in quodā locello
cū fr̄e leonē vbi libros ad dice
dū officū nō habebant. Qua
dā nocte q̄n ad matutinū vene
rūt. dixit sc̄s f. ad socū. Carissie
nos breuiariū nō hebem⁹ vbi pos
sum⁹ dice matutinū. s; ut t̄p̄
ad laudē dei expectamus. sicut
te docuero ita dicas & t̄mē ne alit
v̄ba mutes. Ego enī dicā. O fr̄
francisce tu fecisti tot p̄cā in sc̄lo
q̄ es dign⁹ inferno. Et tu fr̄ leo
r̄ndens. Verū est q̄ infamū p̄fun
dissimū meruisti. fr̄ vero puris
simus cū colūbina simplicitate
r̄ndit. Libent⁹ p̄i. inape in noīe do
mini. Et sc̄s f. incepit dice. O fr̄

francisce tu fecisti tot peccata in
seculo quod es dignus inferno. Et frater
leo respondit. Deus faciet pro te tot
bona quod ibis in paradisu. Dominus autem
frater dixit. Non dicas ita frater leo. sed
quoniam ego dicam. o frater francisce tu
fecisti tot iniqua opera contra deum quod
es dignus quod es dignus maledictio.
et tu in respondens In nomine maledic-
tos dignus es computari. Et frater
leo dixit. libenter pro. Et frater f. cum
multis lacrimis et suspiriis et tu-
mulis pectus et valde
clamor dicebat. **O** domine deus celi
et terre ego contra te tot iniqua commi-
si quod dignus sum peccati maledictio. frater
leo respondit. **O** frater francisce deus fa-
ciet te tale quod in benedictos eris
singulariter benedictus. Et frater fran-
ciscus admirans quod ille se contra se responde-
bat. cum corripendo dicebat. **D**ixit
frater leo non respondes sicut te do-
ceo. Pro sciam obiam tibi precipio quod
secundum verba quibus te informabo res-
pondens. Ego dicam sic **O** frater fran-
cisce. captinelle putas ne misere-
bitur tui deus cum tot peccata contra pa-
trem misericordiam et deum totam consolationis
commiseris. quod es dignus non misericordiam in-
venire. et tu frater leo pecamine responde-
as. Nullo modo es dignus misericordiam in-
venire. Et frater leo respondit. Dico pro am-
mo. quia ego dicam quemadmodum precepisti
tibi. Et frater francisce facie leta in celum.
et manibus erectis ad deum ac genibus
flexis cum fletu magno dicebat. **O**
frater francisce peccator magne. **O** frater

francisce captinelle putas ne mi-
seretur tui deus cum tot peccata contra
patrem misericordiam et deum totam consolationis
commiseris. quod non est dignus mi-
sericordiam invenire. Et frater leo re-
spondit. Deus patet tui est misericordia in infan-
tu maior quam sit peccatum tuum. faciet
tibi magnam misericordiam et super-
addet tibi multiplex gratiam. Dominus
autem frater dicit iratus et patienter
turbatus dixit frater leoni. Quare
frater leo contra obiam presumpsisti et iam
tonens contraria propositis respondisti.
Et tunc frater leo respondit ruerent et mul-
tu humiliter seculo pro. Deus faciet
te pro charissime quod ego propositum se-
sicut preceperas responde. si me fa-
cit deus loqui secundum suam benedictionem
et non secundum meum propositum. De
quo frater f. admirans dixit fratri
leoni. Rogo te charissime quod hoc vi-
de dicas cum me accusaveris sicut
pro quod misericordia non sum dignus. Et frater
leoni ista imponebat cum multis la-
crimis. Respondit frater leo. Dico patet.
quia hoc vice sicut volucis respondebo.
Et frater f. cum lacrimis clamans dixit.
O frater francisce captinelle putas
ne miseretur tibi deus. Respondit frater
leo. Ita pro miseretur tui deus. pro
magna gratia rapies a deo salua-
torem tuo. et exaltabit te et glorificabit
te in eternum. quia omnis qui se humiliat et
exaltabitur. et non potest aliud dici. quia
deus loquitur pro os meum. Et in hac humi-
litate et compunctionis lacrimis
ac etiam consolatione divina usque

ad aurora vigilas pmaserunt ad
laudem dñi nri ihu xpi.

**De puenacione montis aluerne
& visione fris leois sup sam f.**

Quisti ihu fidelissim^{us} seruus ^{viii}
et amicus frāsc^{us} q̄a creatorē et sal
uatorē suū totis quibz potēnt vi
ribz p se et p alios hōrabat. ideo
grāosissim^{us} et benignissim^{us} saluator
nr̄ dñs ihu xps hōranti vitē ē pen
debat hōris. Quia q̄ gloriūcat me
glorificabo illū dicit dñs. Et ppte
rea quocūqz ibat sc̄s f. in tanta
ueneracione habebatur ab oibz qz
q̄si totus mūd^{us} ad virū tā mirā
bilem confluebat. Vñ qñ appropi
q̄uit ad trās ā ad cast^{rum} vl villas.
btōs se putabāt q̄ eū possent vi
de vl tangē. Accidit autē qdā tpe
ānq̄ h̄ret stigmata saluatoris qz
btōs f. de valle spoletana itredens
in romādiolā pgeret. in ipso it^{er}
ne cū ad quoddā cast^{rum} f. motus
feretri pueniss^{us} celebrabat ibidē
militie noue mag^{is} solennitas.
Quod cū didiciss^{et} p̄r sc̄s ab in
colis. fratri leoni sono suo dixit.
Eam^{us} ad istos. q̄a cū adiutorio dei
mē eos aliquē pfectū faciem^{us}. In
dñā vero solennitate erāt multi
nobiles de diuisis ptibz congrega
ti. int^{er} q̄s erat qdā de tuscia dñs
vrlandus noīe. valde diues et no
bilis q̄ p̄t miranda q̄ de btō f. au
dierat magnā ad ipm deuocōez
concepit. eūdemqz vidē et audie
maxime cupiebat. Dñs autē f. cū

88
plibatū castreū intrass^{et}. ut cōmo
dius audiret a multitudine. su
p quēdā murū ascendit et inde
astanti multitudini p̄dicabat. et
pro themate hoc p̄posuit in vul
gari. Tanto equel bene te aspecto
racone pena me dilect^{us} sensus ē.
Tantū est bonū qd̄ exopto qz oīs
pena me delēat. Et p̄ hec vba tā
deuote dīna eloq̄a p̄ linguā eius
eructauit sp̄s sc̄s probando sqz
illa p̄ penas martirū. et aploz
martiria. et duras p̄nias c̄fessor.
multasqz tribulaciones sc̄oz et
sc̄az qz oīes suspena mente q̄si
angelū attendentes. Int^{er} quos
dñs vrland^{us} p̄dēs. gauisus de
optā s̄a f. p̄nā. et tactus de ill^{ius}
p̄dicacōe mirifica. p̄posuit oīno
cū sc̄o p̄r de aīe sue salute trar
tare. Vñ p̄dicacōe finita dixit
sc̄o frāsc^o. **P**̄ ego aliq̄ velle te
cū de salute aīe mee ordinare.
Dñs vero f. totus discretionis sale
conditus dixit. Dñe vade hoc
mane reūte et hōra amicos tuos
qui te ihuūtauerūt ad festū. et postea
loq̄mur p̄ prandū quātūcūqz vo
lueris. Ille autē assenaens sup̄to
prandio r̄dyt et cū sc̄o f. de salute
aīe sue plen^{ius} ordinauit. et i fine
dixit sc̄o f. **E**go habeo vnū motē
in tuscia deuotissimū et solitariū
q̄ vōtur mōs aluerne. valde apt^{us}
his q̄ solitaria vitā desiderāt. Si
tibi placēt et socijs tuis mōs ille.
libentissime p̄ aīe mee salute vo

bis eū donare. **S**cs autē f. af-
fectuosissime desiderabat loca
solitaria inuenire ubi possz cōmo-
dius diuine contemplacioni
vacare. ita q̄ audita oblatōe
p̄fata. p̄mo r̄ferens laudē deo
q̄ p̄ suos fideles p̄uidet suis oū-
culis. deinde gr̄as agens p̄ dco
dnō vlando ita r̄ndit. **D**ne cū
r̄dierim⁹ domū in p̄tibz nr̄is
ego mittā ad vos duos de socijs
meis et vos montē illū eis mō-
strabitis et si aptus videbatur
libentissime vram caritativā ob-
latōnē accepto. **P**redict⁹ autē
dn̄s habitabat in quodā suo cas-
tro p̄pe montē aluerne. **C**om-
pleta igitur solempnitate pre-
dca et dn̄o illo ad p̄pua r̄uertēte.
Scs f. misit duos de socijs q̄ illū
r̄q̄rerent. s̄ p̄p̄tes ill⁹ ignotas
cū mag⁹ difficultate castrū p̄dā
dn̄i inuenerūt. **C**ū autē apud
dictū dn̄m p̄uenissent. ab eo t̄p̄
angeli sūt r̄cepti caritativē et
letissime. r̄ q̄si cū quāq̄ginta ar-
matis forte p̄p̄ feras associati
ad dn̄m montē alūne ducti sūt.
Qui peruidentes et r̄quirentes
ubi possent p̄ habitaculo p̄parae.
inuenerūt tandē ibidem p̄quam
planiā. ibidē laborauerunt in
noīe dn̄i cōmorari. **I**lli vero se-
culares q̄ fr̄es conduxerant. cū
spatis ramos arborū incidentes
de ip̄is ramos quosdā tugurū
construxerūt. et capto ibi loco cū

p̄dā dn̄i licentia. in noīe dn̄i ih̄u
xp̄i uerūt p̄dicti fr̄es p̄ s̄o f.
ut illuc ip̄m ducerent. anūciā-
tes ei dictū locū esse valde r̄mo-
tū et aptū contēplacioni dn̄e.
Scs vero f. cū gaudio hoc audi-
ens et laudes deo r̄ferens. assup-
to fr̄e leone. fr̄e massco. r̄ fr̄e
angelo quondā milite nobili. sūt
cū ip̄is r̄ ad dictū montē acces-
sit. **C**ū autē ascenderet p̄ montē
illū cū illis socijs b̄ndictis et a-
liquantulū q̄serent ad p̄cedem
cuiusdā quere⁹ q̄ aliquantulū dis-
tabat a loco. multitudo auū
confluit ad b̄tm f. ad ip̄m cū
hilaritate et cātibz et alarū io-
co vndiq̄ concurrentes. et aliq̄
ponebant se sup caput ei⁹. ali-
que sup scapulas. aliq̄e super
genua. aliq̄ in manibz s̄a p̄b.
Quod mirabile nouū cernens
b̄t̄ fr̄asē. socijs dixit. **E**redo
carissimi fr̄es mei q̄ dn̄o nr̄o
ih̄u xp̄o placeat. ut locū in hoc
monte solitario capiam⁹. q̄a t̄n-
tā de aduentu nr̄o p̄tendūt leti-
tiam sorores nr̄e amule. **E**t sus-
gens totus letus perrexit in sp̄i
ad dn̄m locū ubi adhuc nichil
erat nisi pauperculū de arbo-
rū ramis tugurū. r̄ p̄uiso
sic solitario loco ubi ab alyis se
questtatus oraret. fecit sibi vna
pauperculā cellulā in late dicti
montis. r̄ p̄cepit socijs q̄ nullus
ad eū irret. q̄ nec aliq̄e aliq̄n

in pmitterent nisi frēm leonē
quia intendebat ibi face quadrage-
gesimā ad honorē archangeli
michaelis. Ipsi fratri leonē im-
posuit q nō erat ad eū in die ni-
si semel cū pane ⁊ aqua. et sel
in nocte matutinali hora in q
nichil accēdit loquendo. s; hoc
solū pponeret vl' proferreret s;.
Dnē labia mea aperies. ⁊ si scō
f' r'spondēt deus. ⁊ os meū an-
nūciabit laudē tuā sil' dicerent
matutinū. Si vero nō tūdet de-
intus. statim fr' leo recēdet. Et
hoc ideo p'cepit sanctus f. qā
erat aliqn in tanta extasi me-
tis. q per noctē ⁊ diē loq non
poterat ita erat absort' i deū.
Quod p'ceptū fr' leo attentis-
sime obseruabat. Nichilomin'⁹
tū fr' leo fidelit' san' custodieb't.
silētiū qn tū poterat quid scō fa-
ceret explorabat et aliqn inueni-
ebat san' ex cellā eleuatū in a-
ere per tantū spaciū q vix po-
terat tangē pedes eius et tūc ā-
plexabatur illos ⁊ deosculabat'
cū lacrimis dicens. Deus p'picius
esto in peccatorū. ⁊ p' merita hui'
viri sanctissimi fac me tuā s'assi-
mā miāz inuenire. Aliqn vco
inuenit eundē vsq ad medios
fagos eleuatū a terra. Erant
aut plurime ibi de dictis arbo-
ribz procreare altitudis valde.
Aliqn inuenit eū in tanta alti-
tudine aeris eleuatū. q vix eū

vide valebat. ⁊ tūc fr' leo ge-
nu flectebat et totū se extende-
bat in tra. in loco s; vn' scō f.
orando erat in altū assuptus.
et ibidē fr' leo orans ⁊ p' merita
sā p'us ut p'us se dnō r'comen-
dās. maximas visiones dnē
grē senabat. Et p' ista q fr'
leo sepe de scō aduerterat. tantā
deuotionē ad ipm habebat q se-
pe cū caliditate per noctes oculi
ta sā f studia scrutabatur. Vn'
accidit q in sup'dcā quadrage-
sima fr' leo iuit ad matutinū
ut san' frāscū sicut solebat r'
q'ereret. ⁊ cū sā cellā introisset
⁊ dixiss; dnē labia mea aperies
ut an' fuerat a scō ordinatū. ⁊ scō
nō r'spondiss;. lucente luna cui'
splendor ingrediebatur p' ostiū.
adūtat q scō nō erat in cella. ⁊
cogitans q ex' oraret. ⁊ cū p' sil-
uā hinc inde r'spicēt. audiuit eū
loquentē. ⁊ appinquās ut au-
dit quid diceret. hinc lumine
indicante vidit san' stantē geibz
flexis ⁊ facie in celū erecta ac
manibz eleuatis in deū ⁊ dicētē
hec vba. Quid es tu dulcissimi-
me d's meus. ⁊ qd sū v' ego ver-
miculus ⁊ puillus su' tuus.
Et hoc sepe r'plians aliud nō
dicebat. Et r'spiciens fr' leo vid'
vnā flāmā ignis pulcherrimā
et valde splendentē et delcābilē
oculis descendente a sūmis celoz
vsq ad caput sā f. Et de illa flā

ma vox egrediebatur & loq-
batur cū sancto f. et scō f. v. spō
debat loquenti. **Dz** fr̄ leo timeō
cessit vtro ne impediret sc̄m
in tā mirandis secretis ita q̄
audire nō poterat q̄ vba tūc di-
terent. Vidit tñ q̄ scō f. extē-
dit manū suā ter ad flāma
p̄ dictā. Flāma vero recedente
frater leo incepit recede. plane
ne a scō f. sentiret. **Dz** audicō
scō f. sonitū pedū eius p̄t ali-
quod lignū silue dixit. **Pra-**
pio quicquid es in v̄tute dñi ihū
xp̄i q̄stes fixus nec te mouens
a loco. **Sancti** frat̄ leo p̄t adu-
rationē sancti stetit et dixit.
ego sū p̄i. **Et** dixit fr̄ leo aliqñ.
q̄ fuit tūc tanto timore p̄terri-
tus. q̄ si terra se appuissibi li-
bentissime se abscondiss̄. **Tunc**
bat enī. si sc̄m offendet gratia
sam eius sonitate amittet. **Nā**
tantus erat amor & fides quā
in scō habebat q̄ sine ipō nullo
mō vultū confidebat. **Et** p̄pter hoc
quicquid aliqui loq̄bantur de scō
fr̄ leo dicebat. **Carissimi.** magni
sunt omnes sancti. sed et scō f. etiā
de magnis ē p̄t mirabilia que
deus operatur p̄ eū. et hoc liben-
tius de illo q̄ de aliis loq̄batur.
Vñ nō est mirū si territus ē ad
vocē ipsius. **Quē** scō cognoscēs
dixit. **frat̄** pecorine ad quod huc
venisti. **Nōne** dixi tibi multo
tius q̄ me explorando nō va-

das. **Dicas** in p̄ obiam si aliq̄
videris. **Qui** r̄ndit. **P̄** audiu-
te loquentē et duentē & cū admi-
ratione multa frequent̄ oratō.
Quid es tu dulcissime dō me-
us et quid sū ego vermiculus
et puulus serū tuus. **Et** tūc
vidi flāma ignis descenden-
te de celo tenū loquentē et plu-
res respondentē et manū tuā
illi teras extendentē. **Dz** quid
dixeris ignoro. **Et** genua flectēs
fecit leo cū magna euerencia ro-
gauit sc̄m f. dicens. **Rogo** te p̄
ut exponas m̄ vba q̄ audiu. et
doces illa etiā q̄ nō audiu. **Et**
scō f. q̄a multū diligebat fr̄m
leonē p̄t puritate & mansuetudi-
nē quā habebat dixit ei. **O** frater
leo pecorelle ihū xp̄i. in his que
tu vidisti & audisti erant in a-
pta duo lumina. vñ de r̄ cog-
noscō creatoris. & aliud de cog-
noscōne mei ip̄i. **Quā** enī dice-
bā. quid es tu dñe & quid sū
ego. tūc erā in h̄a lumine cō-
templationis i quo videbā ab-
sū infinite bonitatis dñe. & p̄-
fundū lacrimosū vilitatis mee
p̄pter ea dicebā. **Quis** es tu do-
mine. sūme sapiens. & sūme bo-
ne. & sūme clemens ut visites
me q̄ sūme vilis v̄miculus vñ
mēdicus & abhominabil̄ & des-
pectus sū. **Illā** vero flāma fu-
it q̄ in specie illa in sicut mox
in flāma illa loq̄batur. **Et** int̄

alia q̄ in dō tūc dixit petijt a
me q̄ ego oblationes tres face
rem sibi. **Cui r̄ndi Dñe ego**
sū totus tuus & nichil habeo
nisi femoralia & cordā & tūni
cā & ista tua sūt. Quid
potero magnitudini tue dn̄a
cionis offerre? Nā celū et ter
ra ignis et aq̄ & oīa q̄ in eis sūt
tua sunt dn̄e. Quis enī habz
quicquid nō tuū? Que q̄ tua
sunt reddim̄ tibi cū aliqd̄ tibi
offerim? Quid q̄ potero tibi
offerre dn̄e dō rex celi et t̄re &
vn̄iūse creature? Et tūc deus
dixit michi. Mitte manū tuā in
sinu et offer m̄ quicquid iueneris
Quod cū fecissem inueni vnā
monetā de auro tā magnā et
tā fulgentē & pulchrā. q̄ vn̄qm̄
vidērā in hoc mūdo. & tūc obtuli
illā deo. Et dixit iterū dō. Offer
m̄ iterū sicut p̄us. Ego aut̄ dixi
deō. Dñe ego nō habeo n̄ amo n̄
volo nisi te. & p̄p̄ amorē tuū des
perci auz & oīa. Vñ si aliquid ā
plus in sinu meo iuenerit tu po
sisti illud. & tibi t̄ator oīm red
do. Et hoc feci ter. Et sc̄ā t̄aa ob
latione ego genu flexi & b̄ndixi de
ū q̄ m̄ dedit quod offerre vale
rē. Et statū m̄ fuit datū intelligē
q̄ illa t̄aa oblatio figurabat au
reā obiaz. alāssimā paup̄tātē. &
splendidiissimā castitatē. q̄s deus
per grām suā dedit m̄ ita p̄fate
seruare q̄ i nullo me cōsāā rep̄

hendit. Et sicut q̄n̄ mittebā ma
nū in sinū p̄ferebā & reddebā il
las monetis ip̄i deo q̄ illas ibi po
suerat. Ita dedit dñs potentā
in aū q̄ de oībz bonis m̄ ab ip̄o
p̄ suā sc̄ssimā bonitātē cōcessis.
sp̄ cū ore & corde laudo & magni
fico. **Hec q̄ fuerūt v̄ba q̄ audis**
ti. et manūū exten̄. quā vidisti.
Sed m̄ue fē pecorine. ne vadās
me deinceps explorando et re
uertē ad cellā tuā cū b̄ndicōe
dei & habeas de me curā solli
tā. Nā ad paucos dies faciet
dō tā stupenda mirabilia in h̄
monte q̄ āmirabit̄ totus mū
dus. Faciet noua q̄dā q̄ in hoc
mūdo nūq̄ aliuū fecit creaturē
Tūc fē leo r̄cessit valde cōsola
tus. In illa vero eadē q̄drage
sima sup̄ dā apparuit in ip̄so
mōte aluerne circa festū exal
tacionis sc̄e crucis xp̄s in spe
cie seraph alatus & veluti cru
cifixus imp̄mens tā clauos q̄
stigmā manibz et pedibz ac la
teri sc̄a f. prout dicit legenda
sua. Et apparuit cū tanto splen
dore de nocte q̄ illuminauit val
les & montes arcūq̄ distantes
āplus q̄ si solis claritas affuis
set. De quo testes fuerūt cūcti
pastores q̄ p̄ partes illas cū gre
gibz vigilabant. Quare vero
ip̄ressa fuerūt stigmata sc̄o. nō
dū p̄ oīa innotuit. s̄ sicut ip̄se
sc̄us r̄leuauit. hoc p̄fert mag

nū misterū in futurū. Hāc
historiā habuit fr̄ iacobz de mas
sa ab ore fr̄is leonis. ⁊ fr̄ hu
golū de monte sc̄e marie ab
ore dicti fr̄is iacobi habuit. ⁊
ego q̄ scripsi ab ore fr̄is hugo
lini viri fide digni ⁊ boni. Ad
laudē dñi nr̄i ih̄u x̄i b̄ndicti
in secula seculorū. **Anie Quale**
fr̄ masse? huilitatē sancti fr̄a.
Qum sc̄o f. in iuestigauit
loco de porauāilla mo
raretur cū fr̄e masseo hoīe val
de sc̄o q̄ grā vbi dei ⁊ maḡ dif
finitione pollebat. p̄t q̄ valde
diligebatur a sc̄o. Et quadam
die cū rediret sc̄us f. de silua vbi
steterat ad orandū et in egressu
exitu silue. frat̄ masseus obui
ans illi q̄ntū foret huilis volēs
experiri dixit sc̄o f. Vñ tibi. vñ
tibi. vñ tibi. Respondit sc̄o f. Quid
dixit fr̄e masseus? Quia totus
mūdus venire videtur p̄ te. et
ōnes q̄runt te videre. te audire. et
tibi obedire. Tu nō es pulcher
homo. tu nō es magne sciē aut
sapie. tu nō es nobilis. Vñ ergo
tibi q̄ totus mūdus veniat post
te. Dñs fr̄ascus hoc audiens.
totus exhilaratus in sp̄u. erigēs
faciē in celū stetit q̄ magnū spa
ciū mente directa in deū et ad
ad se veniens v̄l rediens genu
flectens ⁊ laudans ⁊ grās agēs
deo in magno feruore sp̄us vertit
se ad fr̄em masseū et ait. Vis

sare vñ michi. vis sare vñ m̄.
vis sare ⁊ bñ sare vñ m̄ ut totū
mūdus veniat post me. Hoc
m̄ est ab illis sc̄issimis oculis
dei q̄ in om̄i loco cōtemplantur
bonos ⁊ malos. Nā illi bñ ⁊ sc̄is
simi oculi nō viderūt int̄ ma
los maiore peccatore ⁊ viliore
⁊ insipientiore q̄m me. Et idē
dō ad faciendū hoc mirabile
opus quod intendit face in
terra viliore creaturā nō vidit.
p̄tēa me elegit. Quia stulta
mūdi elegit dō ut cōfundat sa
pientes. ⁊ ignobilia ⁊ cōtemp
tabilia et in firma mūdi elegit
dō ut confundat nobiles et
magnates ⁊ fortes. ut sublimi
tas virtutis sit ex deo ⁊ nō ex
creatura. ut nō gloriatur in cō
spectu ei⁹ oīs caro v̄l oīs creatu
ra. S; qui gloriatur in dño glo
riatur. ut soli deo sit honor et
glā in eñū. Tūc frat̄ masse⁹
ad tā huilē r̄nsionē cū tanto
feruore plātā obtinuit et ve
cognouit q̄ sc̄s p̄r in vera hu
militate fundatus erat. Ad lau
dē dñi nr̄i ih̄u x̄i. **Qualit̄ sc̄o f. intellexit qd frat̄**
masseus in archano cordis ha
Semel sc̄o f. verus bebat
et huilis xp̄i discipulus
cū fr̄e masseo in tusaa in itinē
positus quē p̄t grās vbi et
discreone precipuā p̄t adiu
torū quod sibi p̄stabat in rap

tu. satisfaciendo concurrentibz
et abscondendo sc̄m ne impedi
retur ab illis. libentissime du
cebat eū p̄ sono. Cū at̄ q̄dam
die sil̄ maderent fr̄ masseus
fr̄m f. p̄ aliq̄d spacū itinere
p̄cedebat. Dz cū ad quoddā tri
niū puenisset p̄ quod poterāt
p̄gē vel senas vl̄ florenā vel
arenū. Cui cū puenisset ad eū
dixit fr̄ masseus. P̄r quā viā
tene debem? R̄ndit fr̄ f. Viā
illā tenebim⁹ quā voluerit d̄ns.
R̄ndit fr̄ masseus. Et quō sc̄e
poterim⁹ d̄ni volūtate? R̄ndit
fr̄ f. ad signū quod in te ostē
dam. Vñ in meritū sc̄e obic̄ mā
do tibi ut in isto trinio in loco
sz ubi tenes pedes. te sunt pu
eri faciūt circūuoluas in gyro
v̄ nō desinas sic te volue donec
te prohibuero. Ille vero t̄m
verus obediens tā diu se cir
cūuoluit ibidē. q̄ p̄t̄ v̄tiginē
capitis q̄ ex tali circūuolugōe
inducatur. plures cecidit. Dz
cū sc̄o nō phibēt eū v̄ ille velz
fidelis obedire surrexit v̄ r̄sup
sit dictū ḡrū. v̄ dū se fr̄ mas
seus fortit̄ volueret aut sc̄o f.
Sta fortit̄ nō te moueas. Cū
statū se fixit. v̄ sc̄o f. ait. Versus
quā p̄tē tenes faciē? R̄ndit fr̄
masseus. Versus senas. Tūc ait
sc̄o f. Ip̄a est via p̄ quā vult
d̄ns ut eam? Dū aut̄ ir̄t̄ per
viā fr̄ masseus vehemēt̄ de ta

91
libz mirabat̄ sz q̄ sic cū pue
rilit̄ fecerat eā corā sc̄laribz
transeuntibz circūuolui. tñ
p̄t̄ reuerentiā nō audebat ali
quid sc̄o p̄r̄ dice. Cū autē ap
p̄māssent senis v̄ sc̄i p̄ris ad
uentū sancti plus ciuitatis
venerūt obuiā sc̄o v̄ tā ip̄m q̄
sociū pensiles portauerūt. ita
q̄ terrā minime pedibz tetige
rūt usq̄ ad ep̄atū senensū.
In illa vero hora aliq̄ ciues se
nenses pugnabant ad inuicem
ita q̄ erant duo hoies int̄empti.
D̄ns aut̄ f. surrexit v̄ tā diu
ne p̄dicauit ill̄ hoibz v̄ tā sancte
q̄ d̄nc̄s r̄duxit ad pacē v̄ magnā
concordiā. Propt̄ quod opus tā
admirabile v̄ mirandū ep̄iscop⁹
iurauit sc̄m f. et r̄cepit eū die
illo cū maḡ gr̄ā v̄ honore. De
mane vero sequentis diei sc̄o f
v̄ hūilis. qui in suis op̄ibus
nō nisi dei gloriā r̄quirebat. sur
rexit tempestiue cū socio. et ep̄o
insalutato c̄cessit. Propt̄ quod fr̄
masseus ibat int̄ se murmurā
do per viā et dicebat. Quid est
hoc quod fecit iste bon⁹ homo?
Hec̄i me fecit sic circūuolui. v̄ ho
die ep̄o q̄ ip̄m t̄m hōrauit n̄ vnu
bonū v̄bū dixit. n̄ gr̄as etulit. v̄
videbatur sibi q̄ h̄ oia fuissent
indiscreta. Tandē nutu d̄no ec
diens ad cor suū v̄ diuissime se
arguens dixit. fr̄ massce tu es
valde sup̄bz q̄ opa diuina diu

dicis. et es dignus inferno qui
deo cum tua superba discreatione
rebellas. Nam in ista via tanta sancta
opera facta sunt per fratrem f. q.
si fecisset angelus dei mirabilius
non fuissent. Unde si ipse papa et
tibi quod tu precibus lapides obedire
debes. Nam omnia que in ista via per
acta sunt ex ordinatione divina
presserunt sicut apparet in fratre
optimo subsequente. Nam nisi pug-
nantes illos induxisset ad pacem
non solum multorum corpora sicut in
inceperat gladius deuorasset.
sed quod peius esset multorum animas
infernale baratrum procurante dy-
abolo absorbuisset. et propterea tu
es stultissimus et superbus qui mur-
muras de his que sunt manifeste
a voluntate divina. Hic autem frater
masseus aliquantulum ante fratrem f.
precederet in corde suo dicebat.
Sed vero frater diuino spiritu illustratus
cui omnia occulta nuda sunt et
apta clamauit post tergum fratris
massei. et cordis eius secreta pa-
tefaciens dixit. Ad ea que nunc cogitas
te teneas. quia illa sunt
bona et utilia tibi sicut a deo
inspirata. Murmuratio vero
prima quam facias est cetera mala
et superba et a dyabolo tibi in anima
sauciata. Quod audiens frater
masseus et stupens manifeste
respondit quod frater f. archana eius
cordis sciebat. Et insuper certitudi-
naliter comprehendit. quod fratrem pre-

fratris in omnibus suis actibus
spiritus diuine sapientie dirigebat.
Ad laudem domini nostri et Qualiter
frater masseus fuit probatus a sancto fratre.
Beatius frater volens huiusmodi
fratrem massicum. ut inlepti-
cia dona que illi prestabat altissimum
de virtute exacerent in virtute. Tu
esset ipse sanctus pater in quodam solitario
loco cum illis primis sociis vel sanctis.
inter quos etiam frater masseus mora-
batur. dixit sanctus frater omnibus congregatis.
O frater massice. omnes isti socii tui
habent gratiam contemplandi et
orandi. Tu vero habes gratiam dei
ubi ad satisfaciendum personis
aduenientibus. propterea ego volo quod
ad hoc quod isti possint contemplatio-
ni et orationi vacare tu custodias
portam. elemosinam. et coenam. quoniam
vero alii fratres manducabunt
tu ex parte ostium manducabis.
ita quod antiqui venientes perueniant
ad portam satisfaciens illis de ali-
quibus bonis verbis. ita quod non
oporteat aliquem exire nisi te.
Et hoc facies in meritum obsequii
salutaris. Qui statim inclina-
to capite et extracto capucio huius-
modi obediuit. et per plures dies
custoduit portam elemosinam
et coenam. Socii vero eius sicut
homines illuminati a deo ceperunt
in cordibus sentire multam pug-
nam. eo quod frater massicus esset magne
profecis et orationis sicut et ipse et am-
plius. Et tunc erat illi impositum to-

tū pondus loca. p̄t qd̄ sc̄i roga
uerunt san̄ p̄rē cordiale q̄ d̄m̄
officia int̄ eos distribue dignare
tur. q̄a nullo mō d̄fac̄ eoz pote
rant sustine. q̄ d̄ctus frat̄ tot o
neribz subiaceret. **Nā** p̄pterea se
ciebant se in suis orōibz crudos.
⁊ in consāā dissipatos nisi fr̄
massens a d̄ctis alleuaretur o
neribus. **D̄s** aut̄ f. h̄ audiens
acq̄uit caritatius eoz consilia.
⁊ fr̄m massen̄ vocatū dixit ei.
Frat̄ massen̄ isti socij tui volūt
partē de officijs tuis q̄ imposui
tibi. ⁊ ideo volo ut dicta officia
diuidant. ⁊ huilē ⁊ patienter
rēdit. **P̄** quicqd̄ in in p̄tē vel
in totū disponis totū a deo exis
timo factū esse. **Tūc** sc̄s f. vidēs
caritatē illoz. ⁊ fr̄s massen̄ huilē
tatem ferē p̄dicationē mirabi
lē de sc̄ssima huilēitate exhortā
do ip̄os q̄ quāto maiora dona
conferret altissim. tāto quis de
bet esse huilior. q̄a absq̄ huilēita
te nulla v̄tis ē acceptabilis cō
rā deo. **Post** hoc officia cū cari
tate distribuit. ⁊ onēs cū sc̄i
sp̄s gaudio b̄ndixit **Ad** laudē ⁊
Quale sc̄s f. leuauit fr̄s mas
sen̄ in aere cū flatu.
Mirabilis dei seru⁹ et verus
xp̄i discipulus sc̄s f. ut
xp̄o se in oibz cōformaret. sicut
saluator misit discipulos suos binos
in onem terrā ciuitatē ⁊ locū quo
erat ip̄e ventur⁹. ita postq̄m sc̄s

99
franciscus aliquos socios habu
it ad duodenariū nūm cōgre
gatos binos ⁊ binos p̄ mūdū
ad p̄dicandū disp̄sit. **Et** ut ex
emplū alyis in se monstraret
de vera obiā. ip̄e prior exēplo
xp̄i b̄ndicti incipiebat facē q̄m
doct. **Vn̄** quodā tpe cū ceteris
socijs p̄tes orbis varias assignas
set. ip̄e electo sibi fr̄e massen̄ pro
socio vsus p̄uiciam francie it̄
arripuit. **Cū** vero uent̄ p̄t̄ per
uenerūt ad habitaciones q̄sdā
fidelū. **Vn̄** p̄ necessitate corp̄is put
dicat̄ egula eos mendicāe. ita q̄
sc̄s f. uuit per vnā contractā fr̄
vero massen̄ p̄aliā. **Frat̄** vero f.
q̄a erat despic̄ ⁊ puul⁹. **⁊** p̄ptea it̄
ignotos q̄si despiciebatur ab oī
bus. q̄a humane insipie oculus
nō illa q̄ intus s̄ solū illa q̄ for̄s
sūt uocant. id̄ ip̄e sc̄s quosdam
bolos uilas ⁊ frustra puula acq̄
sunt. s̄ fr̄e massen̄ q̄ erat pulcher
homo ⁊ magn⁹ in p̄sona d̄cti fu
erūt plures ⁊ pulchriores. **Cū** aut̄
ambo ex̄ tram in quodā loco ubi
ut cibū sumerēt s̄l̄ cōuenissent.
nō inueniebant locū nisi solū ter
rā ubi locarent elemosinas cōq̄si
tas q̄a regio illa erat oīno nuda
lapidū. **Tandē** nutu diuino pue
nerūt ad quendā fontē in cuius
margine collocat⁹ erat lapis pul
cher ⁊ lat⁹ de q̄ valde gausi sūt.
Sup lapidē illū acq̄sita panis
fragmenta posuerūt. **Cū** uidiss̄

aut scō f. q̄ frusta panis fr̄is
massci essent pulchriora ⁊ plu-
ra q̄m sua exultans in spū p̄
desiderio paupertatis ait. **O** fr̄
massce nō sum⁹ dignū de tam
magno thesauro. ⁊ hoc eleuā
do vocē gradatū pluries ep̄lu-
cauit. Respondit fr̄ massens.
Pater carissime quō p̄t dici the-
saurus. ubi ē tanta penuria
q̄ nec est ibi tobalia n̄ cultel-
lus n̄ maseira n̄ dom⁹ n̄ ser-
tella n̄ mensa nec famul⁹ n̄
analla? R̄ndit scō f. **E**t ego
ēputo h̄ magnū thesaurū ubi
nichil est de his que p̄parat
humana industria. s̄z quicquid
adeest totū a p̄uidencia d̄ina
nūstratur sicut manifeste ap-
paret in pane acq̄sito. in lapi-
de tā pulchro. ⁊ in fonte tā lim-
pido. **V**n̄ volo q̄ rogem⁹ d̄m̄
vt thesaurū sc̄e paupertatis tā
nobile qui h̄z administratōrē
deū. faciat nos toto corde dilige-
re ⁊ de ill' frustulis panis ⁊ fon-
te abo ⁊ potu gaudenter ⁊ cū
laudibz diuinis sūpto surrexe-
rūt ut v̄sus franciam p̄gerēt.
Et cū puenissent ad quandā
ecclesiam dixit scō f. socio suo.
Intemus ut missa d̄ni audiam⁹
Sz cū sacerdos abess̄ scō f. ab-
scondit se post altare illi⁹ eccl̄ie
ad orandū. **E**t ibi recepit visi-
taconis diuine tā excessiū fer-
uore eius aiām ad paupertatis

concupiscenciā totalit' inflā-
mantē q̄ videbatur ex facie
et oris hiatu q̄si flāmas amo-
ris emittē. ⁊ egrediens ad so-
ciū sic ignit⁹ ore. vehement' di-
cebat. **A**a a fr̄ massce p̄be in-
tempm. ⁊ h̄ fecit ter. **F**rater at
massens stupens de tā vehemē-
ti seruore cū scō f. tertia vice
dixiss̄. p̄be in te totū misit se
totū in brachia sc̄a p̄is. **T**ūc scō
f. cū hiatu magno ⁊ spūs fer-
uore ac clamore valido. **E**t rebo-
ando a a leuauit fr̄z mas-
scū in aere cū ip̄o flatu. ⁊ impu-
lit illū an̄ se quantū poss̄ esse
vnius longe haste mensura.
Quod videns frat' massens
stupuit valde ⁊ tā mirando
p̄is sc̄a feruore. **E**t etulit post
ea. q̄ in illo sc̄a francisa ip̄ulsu
tantā dulcedine ⁊ sc̄a spiritus
consolacionē p̄sensit. q̄ nūq̄
in vita sua consolacionē tā max-
imā meminuit se habuisse. **P**ost
hoc dixit scō f. carissime car-
thonia ad sc̄m petrū ⁊ sc̄m pau-
lū ⁊ rogem⁹ eos q̄ ip̄i nos do-
ceant ⁊ uiuent posside thesau-
rū inenarrabilem sc̄issime pau-
ptatis ⁊ addidit scō f. fr̄i mas-
scō dicens. **C**harissime ⁊ dilec-
tissime mi frat'. thesaurus be-
atissime paupertatis ē tā dig-
nus ⁊ tā diuinus q̄ nos dig-
ni nō sumus illū in vasis n̄ris
tā vilissimus posside. cū her sit

90
illa virtus celestis per quam eterna
et transitoria cuncta calcantur. per quam
omnes obices tolluntur e medio. ut
libere domino eterno mens humana in-
gatur. Hec est illa que ad huc auras
in terris posita facit cum angelis
in celis conuersari. Hec est que christum
in cruce sibi associauit. cum christo
in tumulo abscondebatur et cum
christo resurrexit et ascendit in celum.
quia dote agilitatis super celum vo-
landi auras ipsam amantibus eti-
am in hac vita concedit cum vere
humilitatis et caritatis arma cus-
todiat. id rogemus sanctissimos apostolos
ihesu christi quod ipsi que fuerunt amato-
res huius euangelice margarite hanc
gratiam nobis acquirant a domino ihesu
christo ut ipse que fuit sancte paupertatis
obseruator et doctor dignetur per
sua sanctissimam misericordiam nobis con-
cedere ut mereamur veri obserua-
tores esse et humiles discipuli passio-
nissime et amantissime paupertatis
et angelice. Cum puenissent ergo ro-
mam intraverunt etiam principis
apostolorum petri beatissimi. Et postquam
humilem infisterent intraverunt
sanctus f. perrexit ad unum angulum
ipius ecclesie et frater massicus ad ali-
um ad rogandum deum et sanctus et
apostolos que ad possidendum sancte pau-
peritatis thesaurum ipsos instruere
et uiuarent. et hoc cum deuotione
magis et multis lacrimis postula-
bant. Cum autem orationi humiliter infis-
terent et ecce beatus petrus et pau-

lus apparuerunt cum magis clari-
tate beatus f. amplexantes illum et
osculantes atque dicentes. fratres f.
quia tu hoc petis et desideras quod christus
et sancti apostoli seruauerunt ideo notifi-
camus tibi ex parte domini nostri ihesu. quod
tuum desiderium est adimpletum et dominus
ihesus christus misit nos ad te ut annu-
nemus tibi quod oratio tua exaudita est.
et thesaurus sanctissime paupertatis
tibi et te sequentibus prefertissime est
concessus. Et tibi ex parte dei dici-
mus quod quicumque hoc desiderium profice-
tuo exemplo sequuntur de regno
beatitudinis sunt securi. et tu omnes et
te sequentes erunt a domino benedicti.
et his dictis recesserunt elinquentes
eum intime consolati. Dominus autem f.
surgens ab oratione obuiauit socio
et interrogauit si aliquid habebat
a domino. Qui respondit quod nichil ha-
bebat. Dominus autem f. dixit quod beatus
petrus et beatus paulus sibi ap-
paruerunt et hanc uerba consolato-
ria ut predictum est inelauerant
Ex quo uterque gaudio fuit reple-
ti quod obliti sunt ire in francia
sicut proposuerant primitus. et ad
uallam spoletanam cum festinatione
redierunt ubi debebat hanc uiam a-
gelicam et celestis inchoari. Ad lau-
dem domini nostri ihesu christi. **Qualiter loque-
te sanctus f. cum sociis suis apparuit cris-
tus in medio eorum.** // de deo
Sanctissimus pater f. qui totum
cogitatum suum in christo benedictione
iactauerat et totum studium suum et

desiderium orandi et loquendi et
conuersandi. locum ad eius bene
placitum in se et in alijs socijs suis
is ordinabat quomodo volebat loqui
de deo et de salute anime. cum esset
aliquando cum illis sanctis et apostolicis
socijs ad loquendum de deo in loco
aliquo congregatis. accidit sibi in
principio sue conuersionis cum ad
huc pauca essent quod sedente pro
o preteritum cum tanta beatitudine. in feruore spiritus
precepit uni eorum ut in nomine domini
os suum aperiret et loqueretur de
deo quicquid ei diuinus spiritus
suggereret. Cum autem ille sine
mora obediens inciperet et stu-
penda spiritu sancto dicente eructaret
et sanctus preteritum ipse sicut silentium. et al-
teri precepit ut os in nomine domini
aperiret et illo obediens et dei
magnalia per dei gratias diffunde-
re et sanctus f. huic secundo sicut primo
ipsum silentium. et tunc ipse sicut
ut ad laudem domini ihesu christi absque
premeditatione aliquid eructaret.
et tunc primo exemplo humile
obedientiam adimplendo tam mi-
randa et archana de diuinis et
occultis producebat in lucem quod
nulli dubium erat quod per ipsum et
per alios spiritus loquebatur. Cum igitur
sic singulatum vasa illa
sociorum simplicium. balsamum diuine
gratie funderent ad imperium sancti pa-
tris loquendo sic melliflue de
diuinis et tunc in medio eorum do-
minus ihesus christus benedictus apparuit

in specie speciosissimi iuuenis
cum tanta dulcedine gratie oribus
benedicens. quod tanta sanctus preteritum quoniam ceteri
omnes fuerunt rapti et iacebant in
terra quasi mortui de mundo isto nichil
il penitus sentientes. Cum vero
ad semetipsos redierunt dixit sanctus
preteritum. fratres mei dilectissimi gratias
agite domino ihesu christo. quia placuit
per ora simplicium thesauros disse-
minare celestes. Vnde quod aperit
os infantium et mutorum. et linguas
simplicium fecit sapientissimas
et disertas. Ad laudem domini. n. i. christi
Quale sanctus f. et socij eius cum sancta
clara sunt reperti.

Hananiaus seruus dei altis-
simum dominum staret assisus. uenit ad
huc beata sponsa christi clara cum
frequentem illam suis sacris exhor-
tationibus uisitaret. illa rogauit
plurimum beatum f. ut faceret ei hanc
consolationem ut se semel et simul
manducaret. Scitis autem f. illud
sepe remuebat. Vnde accidit quod socij
sancti prius se dare desiderium prope-
dentes beatus f. dixerunt. Prius nobis
videtur quod rigor iste non sit se-
cundum caritatem diuinam. videlicet
quod sororem claram uirginem tam sacram
et deo dilectam non exaudis et que
perfecti ad tuam predicationem pom-
pas seculi dereliquit propter quod
nec dominus seipsum sume abui tecum po-
tuit. sed si cum tanta instantia
maioris gratiam postulasti pla-
tule tue face de buissis. Respo-

dit bñs f. **V**idetur vob q de hoc
desiderio illā exaudiā. Qui so
cy dixerūt. ita pñ. **N**ā digna ē
q hanc consolacionē sibi ad i
plens. **R**ndit scō f. **E**x q vobis
placet enā m videtur. **S**z ut ple
nius consoletur volo q h fiat
in scā maria de angulis. ipā cū
dñi stetit in scō damiano vclū
sa. vñ letificabit aliquā tulū. ve
uidendo locū scē maie vbi fuit
tonsa & scā sponsa dñi nri ihu
xpi. **I**bi comedem sil i noie
dñi. **O**rdinata ē q dies q egre
deretur cū soaa. & comitantibus
eandē soay scā pñs. venit bñdca
data ad scām mariā de anglis
Et bñssima maria vgnie mte
dñi vuerent & hūilit adorata.
ac loco arāq ex deuocione illuf
gato. hora scā est comedendi. hu
mulus at & dñi f. fecit mēsam
sicut sepe cōsueuerat in plana
tra pari. et sedit ipē & bñssima
clara. & vñ de soay scā f. cū so
cia scē daē. & oēs aly ei soay i
mēso illa hūili sūt lōti. **P**ro
pino aut ferrulo incepit scō f.
loq de deo tā suauit & scē. & tam
alassime & dñe. q ipē scō f. & scā
clara & soaa. & oēs aly q erāt in
mensa illa paupcula. fuerūt
rapti nimia abundantia grē
alassimi q eis supuenit. **I**psis
aut sedentibz sic raptis. & oculis
ac manibz in celu erectis q
hoibz de assisio & de betunio &

94
vndiqz arāhabitātibz videba
tur q scā maria de angul &
tot loc & silua q adhuc eāt
iuxta locū oīa comburebant
& vñ magn' ignis oīa pōctū
pauerat. sēz etiāz. locū. & siluā
Propt' quod assisimates ut
loco succurrerent cū mag' fes
tinatione cucurrerūt. credē
tes firmū q oīa cōbureretur
ab igne. **Q**ñ vero venerūt
ad locū viderūt cūcta illesa pe
nit & intacta. **I**ntrantes aut
domū inuenerūt bñm f. cū
btā clara & oibz soay andās
raptos ad dñm & circa mēsam
illā hūilimā oēs sedentes v
tute indutos ex alto & tūc cer
titudinalit adūterūt q ille eāt
ignis diuinus q ob dilectionē
scōz & scāz dñm locū dñm a
moris copiosis cōsolacioibz in
flāmabat. **V**ñ recesserūt valde
edificati & consolati. **D**is aut f.
& btā clara et ceteri ēfecti tā co
piosa cōsolacione dñna. de alio
cibo paz ā modicū curauerūt.
ā nichil tetigerūt. **T**ūc sup to tā
bñdicto cibo. btā clara vdyt ad
scām damianū. **V**ñ videntes cā so
rores fuerūt valde gauise. qā ti
muerūt ne scō f. miserat scām
agnētā germanā ei' florenciā
p abbatissā. **N**ā illo tpe mittebat
scō f. ad monasteriū extioz. & ali
qñ dixit clare. **P**ara te si oportet
bit ire qūqz misero. **E**t illa sic

filia obie dicebat. parata sum
p̄i q̄cuq; miseris obedie. Propt̄
hoc fuerūt sorores gaude q̄n eā
ē habuerūt. ⁊ b̄tā clara extitit ē
mansit valde in d̄no cōsolata
Ad laudē d̄ni n̄i ih̄u x̄p̄i.

*Qualit̄ d̄s revelavit sc̄e clarę ⁊
fr̄i siluest̄i q̄ sc̄s f. deb̄t iē ad p̄dicandū*

Quemp̄o quo sc̄s f. i sue
cōfessionis p̄ncipio cū
iā plures socos cōgregass̄. posi-
tus fuit in magne dubitationis
ngone an s̄ vacaret orōi cōtinu-
e an aliquā p̄dicationi intendet.
et cupiebat valde scire q̄d am-
plius placet d̄no ih̄u x̄p̄o. Et
sc̄a hūilitas nō p̄mittebat sc̄m
fr̄acisū de seip̄o p̄sumē. iō ad
alioꝝ ē figurū se d̄tat. q̄z orōibz
diuinū b̄nplacitū valet agnos-
cē. Vñ vōuit fr̄em massēu ⁊ a-
it illi Carissime vade ad clarā
et dicas ei ex pte mei q̄ ip̄a cū
sp̄ualibz socibz supplicat d̄nū
roget vt inducet iñ. q̄d placet
plus sibi. an q̄ aliquā p̄dicē. an
vacē orōi continue. Vade ⁊ ad
fr̄em siluestrū q̄ morat̄ in mōte
subasij et dicas ei s̄l̄t. Iste fuit
ille d̄ns siluest̄i q̄ cruce aureā
vidit procedentē ex ore sc̄i fr̄a-
in longū vsq; ad celos ⁊ in la-
tū vsq; ad mūdi fines. q̄ erat
tante deuotionis ⁊ gr̄e. q̄ q̄tq̄
postulabat statū exaudiebat̄
a dea. Singularet̄ sp̄s sc̄s cū
eciā fecerat dignū d̄no collo-

quo. p̄pt̄ea sc̄s f. magnā deuoti-
onē ⁊ fidē habebat in eo. Mor-
bat̄ ip̄e fr̄e siluest̄i solus in loco
p̄dicto. fr̄e vero masseus p̄t̄ a
sc̄o f. fuerat sibi ip̄atū p̄mo b̄tē cla-
re ⁊ postea fr̄i siluest̄i ambassiatā
p̄dictā imposuit. fr̄e aut̄ silues-
ter ad orandū p̄rexit. ⁊ cū oraret
statū hūit d̄nū r̄nsū. et statim
exiit ad fr̄em massēu dicens.
Hec dixit d̄ns ut dicas fr̄i fran-
q̄ ip̄m nō p̄t̄ se solū vōuit d̄ns
sed ut fructū faciat aīaz ⁊ ml-
ti p̄ eū lucrōit. Post h̄c fr̄e mas-
seus r̄dyt ad sc̄m clarā ut sa-
ret q̄d a d̄no impetrass̄. Que
r̄ndit. q̄tā ip̄a q̄ soca r̄sp̄su
habuit a d̄no r̄sponsioni fr̄is
siluest̄i p̄ oīa s̄l̄t. R̄dyt ergo
fr̄e masseus ad sc̄m f. que i
caritate recipēs abluendo. r̄fer-
tionēq; p̄nto. D̄upto t̄bo fr̄e
massēu vocauit ad siluā. ⁊ tui
dato capite cancellatis q̄ man-
bz genu flexit ⁊ interrogauit di-
cens. Quid iubz d̄ns n̄i ih̄s
x̄p̄s ut faciā. R̄ndit fr̄ater
masseus. q̄ tā fr̄e siluest̄o.
q̄z sorori clarę ⁊ socie vna fuit
facta ih̄u x̄p̄i b̄n̄dicti r̄nsio
s̄z q̄ vult q̄ vadas ad p̄dicā-
dū. quia nō vocauit te. p̄pter
te solū sed etiā p̄t̄ salutē ali-
orū. Et tūc facta ē manus
d̄ni sup sc̄m f. ⁊ in feruore sp̄s
totus ignitus virtute altissimi
dixit Eam̄ in noīe d̄ni et af-

95
sumpsit sibi in socios fratrem mas-
sei et fratrem angelum. scilicet viros.
et cum iret quasi fulgur in impetu spi-
ritus non ostendens ad viam vel
ad sententiam. venit ad castrum quod
dicitur camiarum. et predicauit
ibi in tanto seruire quod propter illam
predicationem et propter miraculum in-
digni garrulentum quod ad eius imperium
tauerunt. quod omnes illi de camiaro
mares et mulieres volebant ire et
licet castro pro eum. **Deus vero** f. ait illi.
No festinetis quia ego ordinabo
quid pro salute vestra facere debeatis.
Et ex tunc cogitauit facere ordinem
terram. ut salutem omnium hilariter
pararet et dimittens illos val-
de consolatos et ad priuam disposi-
tos. recessit inde et venit inter cam-
arum et benanum. et transiens per
territorium illud in die seruire
cum sociis andas respexit quodam
arbores iuxta viam in quibus re-
sidebat tanta multitudo au-
ium diuisarum quod nunquam in partibus
illis fuit visa similis multitudo.
In campo insuper iuxta predictas
arbores multitudo maxima di-
uisarum auium residebat. **Quia** mul-
titudine sanctus f. prospiciens et ad-
mirans. super se spiritum dixit so-
cis. vobis hi me expectantibus in
via. ibo et predicabo sororibus meis
hinc amicalis. et intuius campum
ad aues que residebant in terra. et
statim ut predicare cepit omnes a-
ues in arboribus residentes descen-

derunt ad eum et sicut cum illi in cam-
po immobiles per manserunt. cum tunc
sanctus f. iret inter eas. pluimas tu-
nica contingendo et nulla earum
penitus mouebatur sicut et cecidit
frater iacobus de massa qui sanctus homo
fuit et qui omnia super dicta ab ore fratris
massa audiuit. qui in illo mira-
culo fuit socius sancti patris. **Qui-**
bus auibus sanctus f. ait. **M**ultum te-
nemini deo sorores mee aues.
et debetis eum spiritum et ubique laudare
propter liberum quem habetis volatum.
propter vestitum duplicatum et tripli-
catum. propter habitum pictum et orna-
tum. propter victum sine vno labore pa-
ratum. propter cantum a creatore vobis
intimatum. propter nomen ex dei ben-
dictione multiplicatum. propter se-
mine vim a deo in archa noe re-
seruatum. propter elementum aeris vobis
deputatum. Vos non seminatis ne-
metitis. et deus vos pascat. et dat
flumina et fontes ad potum. mo-
tes et colles saxa et ibites ad re-
fugium et arbores altas ad nidi-
ficandum. **Et** cum nec filae nec
texe factis prebet tamen vobis quasi fi-
liis vestris necessarium indumen-
tum. **V**num multum diligit vos crea-
tor vester qui vobis tot beneficia contulit.
Quapropter caueat vos sorores
mee amicalis ne sitis ingrate sed
spiritum laudate deum studete. **A**d hec
sacrosancti patris verba omnes ille aues
ceperunt aperire rostrum. expandere
alas. et extendere colla et reuere-

ta usq; ad trā flectē capita
et suis cantibz ⁊ gestibz demōs-
trare q; vba q; dixerat scō p̄-
eas mltipliat delatābat. Scō
vero p̄ simile cū h̄ aspiciēt mi-
rabili in spū exultabat et mi-
rabat de tanta multitudine a-
uiū ⁊ de varietate pulcherrima
ipsaz. de ip̄az attentione et fa-
miliaritate concordi. et p̄terea
in eis ip̄e laudabat mirabile cre-
atorē. et ipsas ad cātoris laude
dulat inuitabat. Completa vō
p̄dicacōne et laudis dei exhor-
tacōne fecit oībz ill̄ auibz sig-
nū scē crucis et eas licentians
de laude dei instantē amonuit
Tūc oēs ille aues simul in al-
titudine se laiquerūt et in ac-
sil fecerūt magnū ⁊ mirabile
cantū et completo cantu serū dū
crucē in a scō p̄e factā se cruci-
formit diuiserūt ⁊ in p̄tes q̄tu-
or direxerūt. vna vsus orientē
alia vsus occidentē tertia vsus
meridiē et q̄rta vsus aq̄lonē.
Ostendentes quod sicut erat
eis p̄dicatū a sc̄ssimo ⁊ futuro
scē crucis significō sic se i cō-
modū diuiserant cantando cru-
ciformit. p̄ q̄tuor p̄tes mūdi vo-
labant inuicē q; crucis p̄di-
cacio p̄ p̄rem sc̄ssimū ⁊ nouata
p̄ totū mūdū p̄ eius f̄ces p̄dicā
erat portanda q̄ more auiū
nichil p̄p̄riū possidentes in terra
sed solius dei p̄uidencie se cō-

mittūt. et ideo tales p̄ reis tū
aq̄le appellantur cū dixerit. V-
biūq; fuit corpus illic cōgrega-
buntur ⁊ aq̄le. q̄a facti q̄ sperāt
in dno assumēt pennas ut aq̄-
le volabūt ⁊ nō deficiant in lau-
de inānū. *Quali scō f. nomē
magistery abhorrebat...*

Humilis xp̄i imitator f.
faciens soli xp̄o nomē ma-
gistry conuenire p̄ quē oīa
f̄ra sūt. dicebat q; libentē vellē
sare facē oīa. sed nollet eē mgr̄ n̄
magistry nomē insigniri ne ex
tali nomē cont̄ v̄bū xp̄i et cū-
gely prohibentis (ut nulli vocet
mgr̄) facē videtur. q̄a melius
ē hūilon paup̄ula sua sc̄a. q̄
si q̄z possibile facē magna
et p̄sumē cont̄ tā glōsi mgr̄i
hūilia documenta. Vt nomē
magistry nemī cōuenit nisi
xp̄o b̄ndicto cui p̄f̄ra sūt opa-
et iō fuit ab ip̄o mādātū ut
null' sup̄ trā mgr̄ vocari p̄su-
mat q̄a v̄n' ⁊ sol' ⁊ ver' absq;
defū in rebus mgr̄ ē xp̄s b̄ndcōs
q̄ est d̄s ⁊ hō lux ⁊ vita conditor
mūdi q̄ est laudabilis ⁊ glōsus

*Quali mors sc̄ f. euclā in sc̄la
fuit dñe iacobe de septē solis*

Quando b̄s f. aliquot die-
bus añ mortē in palacio
ep̄i assis. matris dem̄bebat infir-
mus cū aliq̄bz suis socys. frequē-
ter aliquas dei laudes ex deuoti-
one cantabat ⁊ si ip̄e p̄ infir-

mutatē nō possz unponere se
pe socys ut cantarent. Assis-
ma-tes aut timentes ne tā carū the-
saurū contingeret ex assisiū possi-
deri. faciebāt armatis
die noctuq; dēn palaciū solli-
ate custodiri. Viro aut scō ibidē
in infirmitate dies plurimos de-
cubente qdā de socys dixit ei.
Pat scis q; isti de ciuitate habēt
in te magnā fidē. et te reputant
san̄ hoīem et ideo possent cogitatē
q; si in te essz sc̄tas ut ab hoīb; z
dicit. debēs cogitatē de morte dū
ita gūit infirmariis et magis plā-
gē q; cantatē. **N**ā iste cant' lau-
dū quē h' facim' audit a mltis.
q; palaciū istud pp̄ te custodit
a mag' multitudiē viroz armato-
rū ita forte q; ip̄i habent malū
exemplū. **V**n' cecidit q; bñ fecerim'
si recedem' hinc et redirem' ad scāz
maria de anglis q; nō stam' h'
bene int' sc̄lāres p̄sonas. **R**ndit
scō f. fci hylie h' sibi dicenti. **E**a-
rissime tu scis q; iā sunt duo
āni dū starem' fulgini; q; dñs
reuelauit tibi t̄minū vite mee.
Relenuit insup in q; ad paucos
dies sz in ista infirmitate dictus
ēmin' finiretur et in ipsa infir-
mitate reuelacione fecit me dō
certū de emissione oīm p̄ccoz.
et de b̄titudine paradisi et usq; ad
reuelacionē illā ego fleui de mor-
te et de p̄ccis meis. **D**z postq; factū
fuit in ista reuela' tanto epletus

sum gaudio. q; amplius ploracē
nō possū sed sp̄ in leticia maneo
pp̄tēa ego canto et cantabo dñō
q; bona grē t̄buut in. et certū me
fecit de bonis gl'e paradisi. **D**e re-
cessu vero de loco isto bñ assentio
sed paretis vos ad me deferendū
q; ego pp̄ infirmitatē ambulacē
neq;re. **F**res vero p̄duti ip̄m in
brachys detulerūt et eōm viam
pergebant vsus scām maria de
anglis. **C**ū aut puenissent ad
hospitale quod ē in itinē. int̄ro-
gauit scō f. si adhuc ibi essent
q; ip̄e caligantib; ocul' ex p̄uā
et fletu p̄terito plene vidē nō
poterat. **C**ū didicissz q; ad hos-
pitale esset fecit se ponē in trā
et dixit. **V**ertatis me vsus assisiū
et stans in via facie ad ciuitatē
vsā b̄ndixit illā mltis b̄ndictio-
nib; dicens. **D**ñdūta tu a dñō
q; p te mltē aīe saluat. et in te
multi serui altissimi inhabitabūt.
et de te mlti eligent' ad regnū et
rū. **E**t his dñs fecit se portari ut
p̄us. **C**ū aut venissz ad scām ma-
ria et depositus essz in infirmaria
notauit unū de socys et ait illi.
Carissime. dñs reuelauit m' q; de
ista infirmitate vsq; ad talē diē
moriar. et scis q; dñā iacoba de
septē solys deuota ordis in caris-
sima. si mortē meā sciret et nō
int'essz valde inōsolabile trista-
retur. **N**e g' turbetur significem'
sibi. q; si vult me vidē viuū sta-

tum veniat assisui Rndit ille
Dñs dias pat. q̄a p̄t magnā de
uocōne quā ad te h̄z eēt valde
inēdueniens q̄ ip̄a nō eēt in mor
te tua. Dicit ḡo b̄s f. Porta m̄
cartā ⁊ pennā ⁊ scribe sibi ego
dicā tibi. ⁊ ille incepit scribē. Dñe
iacobe serue altissimi f̄ f. pauper
culus xp̄i salutē ⁊ societate sp̄us
sc̄i in dño ihu xp̄o. Eias carissia
q̄ in xp̄o b̄n ductus p̄ suā grām
vite mee t̄minū futurā in px̄io
futurū r̄uelauit. q̄ p̄t si vis
inuenire me viuū visis leīs ad
sc̄m mariā de angelis venire
festina. Nā si vsq̄ ad talē diem
nō veneris. me viuū inuenire
nō poteris. et porta teū p̄nū
cilemū in quo corp̄ meū inuol
uas. ⁊ cetā p̄ sepultura. Rogo etiā
q̄ portas in de illis comestibz q̄
m̄ cōsueuisti daē q̄ in firmabas
come. Qū vero h̄ scriberent. offe
sū est sc̄o f. in sp̄a q̄ dñā iacoba
veniebat ad eū. ⁊ sc̄i oīa p̄dca
portabat. Vñ dixit statim scribē
ti. Nō scribas amplius q̄a nō oportet.
⁊ l̄am ip̄az ēponas. ⁊ mira
ti sūt vniūsi q̄re l̄az nō p̄mit
tebat cōplexi. Et ecce sc̄o modico
tp̄is interuallo dñā iacoba sona
uit ad portā ad quā cū iussit
portariū inuenit dr̄am dñam
iacobā nobilissimā romanā cū
duobz filijs senatoribz. ⁊ cū alioz
militū maxima comitū. q̄ veni
bat ad sc̄m f. et portabat sc̄i
oīa illa q̄ sc̄o f. scribebat in l̄a.

Reuelauit enī d̄s ip̄i dñe iacob.
dū oraret come tā morte sc̄a f.
futurā in proximo q̄ res illas
quas postulabat in l̄a. Portaba
insup tantā copīa cere q̄ nō so
lū ad sepulturā s̄z etiā in missis
⁊ sup corpus eius p̄ multos di
es omnibz copiosissime m̄stuit.
Qū vero dca dñā int̄uit ad
sc̄m f. ad huc viuente maximā
consolationē ex visione mutua
perceperūt. Proridens aut̄ illa
ad pedes illos d̄nis carceribz
cōsignatos tantā ibi accepit gra
ciā ⁊ consolationē ⁊ copīa lac
maz. q̄ sicut maria magdalena
pedes xp̄i lacrimis lauit. ⁊ deuo
tissime amplexando ⁊ gēnū de of
cula arcūquaq̄ q̄si alterius xp̄i
pedibz fidelia labia imp̄mebat
ita q̄ fr̄es q̄ pedibz sc̄i nō potu
erūt euellē cā. Tandē vero duc
ta seorsū. int̄rogā quō sic ordi
nate veniss̄. ⁊ respondit. q̄ cū rho
me oraret in nocte audiuit vo
cē de celo dicētē. Si vis sc̄m f.
inuenire viuente sc̄m absq̄ mora
vades assisui. ⁊ porta illa teū
q̄ infirmanti dare solebas. ⁊ q̄
erūt etiā necessaria sepulture.
Dñā vero iacoba stetit donec
sc̄o f. miḡuit ⁊ ad corpus eius
mirabilē hōrem exhibuit. ⁊ p̄
tp̄ aliq̄ ob deuocōne sc̄a iterū as
sisui venit. ⁊ ibidē in sc̄a pia
pnia ⁊ v̄tuosa cōuersatione di
os suos finiens fecit se apud

97
ecclesiam sancti f. sepeliri
ad laudem dñi nr̄i ihu xpi
*Quasi xps & bta vgo & sc̄s ioh̄es
bap. & euāgelista cū multitudi
ne āgeloz loq̄bāt cū sc̄o fran.*

Dux quidā puritate colū
bina & euāgelica innocē
tia decorat. uiuente sc̄o f. recep
tus est ad ordinē. cū staret in
q̄dā locello ubi fr̄es nō hēbant cel
las in cāpo sū lās pp̄e penuriam
q̄sebant. & cū ad locellū illū
sanctus f. ueniss̄. & de sero dō
expletorio. añ alios ad lōm h̄acces
siss̄. & postea de nocte alijs de
mientibz ut sepe consueuerat
surgēt. ille puer posuit in cor
de suo sollicitate explorare quo i
ret sanctus. v̄l quid de nocte factū
cū surgebat. & ne sompn⁹ ipm
deaperet collocauit se in lōm iux
tā sc̄i f. & ligauit cordula suā
cū corda illi⁹ ut sentiret cū sc̄s
surgēt. ita q̄ sc̄s f. de tali ligatu
ra nichil aduertit. Cū aut̄ omnes
p̄funde dormirent sc̄s f. surrex̄
& corda suā sentiens detineri ex
soluit illā a corda pueri ita cau
te q̄ puer nullo mō p̄sensit et
abijt in q̄ndā collē ubi iuxta
locū. erat silua pulcherrima ad
orandū. solus puer uero cū
se exatiss̄. & inueniss̄ corda
sc̄i f. a cordula sua dissoluta
stati surrexit ut sc̄m p̄m sic
p̄posuerat exploraret. Cū aut̄
inueniss̄ ostiū apertū p̄ quod

int̄bat ad siluā. aditens q̄ il
luc sc̄s exiss̄ statū p̄ cū in siluā
int̄uit. & perrexit usq̄ ad dā
collis macinē ubi sc̄s f. fixerat
se ad orandū. Et cū puer staret
aliquātulū a longe incepit au
dire ml̄toz colloq̄a. & appropin
quās ut clarius audiret que loq̄
bantur perreperet. & ecce uidit
lucē mirabile q̄ b̄m f. v̄ndiq̄
circūdabat & in ipā luce xp̄m &
btam uginē. & b̄m ioh̄anē bap
tista & euāgelista & maximā ml̄
titudine angeloz loquentes cū sc̄o
Que puer oīa aspiciens & time
bundus h̄ audiens. factus in
extasi in via p̄ quā reditur⁹ erat
sanctus. q̄si mortu⁹ cecidit Comple
ta uero colloquutione tā ad mira
bili & tam facta sanct⁹ f. redibat
ad locū. & in ipō reditu cū adhuc
nox ess̄ cū pedibz inuenit dñm
puerū iacentē in semita q̄si mor
tuū. Cui sc̄s p̄ cōpaciens & p̄ys
brachys leuās sicut bonus pastor
ouicula p̄pua ad lailū repōruit.
Et sciens postea ab eodē puero vi
sionē p̄dāam quā uiderat p̄cepit
ut nulli dū ip̄t uiuēt iudicaret. sc̄o
Puer uero secretū tenuit in maḡ
grā dei & deuotione sc̄i f. ciuit. et
uolens homo in ordine uitā bene
finiuit. & ip̄e p̄ mortē sc̄i f. p̄dā
oīa euclauit. ad laudē d. n. i. xpi.
*De p̄uisione sc̄i in capitulo gn̄ali
apud sc̄mariā de angelis. et
de sc̄o dīnco ibidem p̄sente.*

T quodam capitulo gnali quod
 fidelissim' xpi seru' f. in planicie
 scie marie de angelis celebrauit.
 congregati sut ibi vlt' quinqz mili
 a fruz affuit scs dominic' caput
 ordinis pdicatoru cu septē fribus
 de ordine suo. affuit ibi insup
 dñs cardinalis hugolin' valde
 deuotus bto f. r fribus eius. cui
 sanct' f. pdixit qz debet esse pp
 r ita san' est. Cui g' curia dñi
 ppe est tñr pufy. dñs cardinal'
 studiose assisui omni die venebt
 ad videndū san' f. r frēs. r qñqz
 cantabat missa qñqz sermone fa
 ciebat eisde. Cū aut veniebat
 visitat' illud san' collegiū r videt
 illos in campo pdico turmati ad
 sexaginta. et ad cetū. et ad trece
 tos sede. a in collocuaone dñna.
 a in orōibz r lacrimis. a exercitijs
 caritatis r cū tanto silencio qz nul
 lus erat ibi rumor l' strepitus.
 admirans de tanta multitudine
 ut castror' anes ordinata. cū la
 cimis r mag' deuotioē dicebat.
 Vē cast' da sut h'. Nō enī aude
 bat aliqs int' eos fabulas dice' siue
 triumphas. s; vbiqz congregabant.
 vlt' orabāt. l' plorabat. l' de salute
 aie loq'bant. Et habebant i illo
 campo tecta distincta p turmas
 de cartinis in circuitu r sup. Vñ
 ppt' hoc fuit vocatū caplm de car
 tinis vel de schoe. laci vero erāt
 vlt' tra mda. l' modici de palea.
 ceruicalia vero lapides siue ligna.

ppt' quod cat' auctoz tanta deuotio
 qz ex curia ibi p m q' multi comedes
 et barones duces r milites. card
 nales caā psonalit' cū epīs r de
 rias. r nobiles cū popularibz cō
 currebat ut vident tā sanctā cō
 gregacionē r huilē. quā mūdus
 nūqz habuit de tot' sās hoibz. si
 milis ad videndū caput ipsoz
 frāscū scissimū q' tā pulchrā
 predā mūdo rapuerat. r tā deuo
 tā gregē ad bta xpi pasqua diri
 gebat. Congregatis aut oibz sut
 vexit scs pastor r venerabilis dux
 frāscus. r in feruorē sancti spūs
 illi bto gregi vbi vite pposuit vo
 ce altisona r tubali quā sibi dñna
 vinctio infundebat. r istud thona
 pposuit. Mag' pmissū s; maiora
 vero pmissa sunt. seruem' h' spi
 rem' ad illa. bñis voluptas. ppetu
 a pena. modica passio. infinita
 glā. r sup h' verba deuotissie
 pdicando hortabat omnes ad i
 obiam scē mris eclesie. ad sua
 uitatē caritatis fratne. ad oia
 dū p vniūso pplo scō dei. ad paci
 enciā in adūsīs. ad mūdiciā et
 castitatē angelicā. ad pacē et cō
 cordiā cū deo r hoibz. ad huili
 tatē r māsuētudinē cū oibz. ad
 mūdi contemptū. r l' feruorē
 r zelū euāgelice paupertatis. ad
 sollicitudinē r vigilanciā scē orōis
 r dñe laudis. ad iactandū totā
 curā r sollicitudinē aie r corporis
 in pastore bonū r nutiore aūz

et corpus domini ihesu christi benedictum
tū. et ipse h' observandū meli' pre
cipio vob' fratrib' oibz h' congregatis
in meritū obīe salutaris. q' nul
lus v' m' curā aliqua v' sollicitu
dine habeat de aliq' re comestibili
v' potabili q' de aliq'z necessarijs
corp' si t' m' mō intendatis orōi et
laudi d' o' m' curā v' r' am p' iactes
in xpm. qm' ipi est specialis curā
de nobis. Et ita fecerūt o' nes hilari
tate ad orōes currentes. D' s' aut' do
minic' q' adhuc p' n' s' erat admirās
de m' d' ato quod fecerat s' s' f. et e'
putās illū indiferece p' d' e' q' q'
h' p' cepiss' in tā mag' multitudine
ut null' h' c' t' curā de r' b' z necessa
rijs corp'. estimabat tanta i' conue
nientia debē contingē. sed d' s' i' h' s'
xps volens ostendē q' ipi curā ge
ret de tā caris o' m' b' z et suis pau
per' singularē. statū inspirado f' m'
ē man' d' n' i' sup' p' s' m' os. spoleta
nos. fulgineses. spellentes aff' s' ma
tes et auctas arcuacientes auitates
terras. et venedant cū asinis mu
lis eqs et curribz oneratis pane et
vino. fabis et fisco et oibz bonis q'
bus putabāt illos paupes indige
ntes sup' p' orbant tobalijs et vasa
magna et pua et quicqd' v' t' s' i' lū
opus erat. Et b' m' se p' putabat
ille q' deuoc' et attena' seruire pos
set illi b' t' multitudine. et in oibz
necessaria studiosissime p' uide. Vi
disses aut' tenu illoz s' c' o' z nobiles
et milites deuotissime seruientes.
Vidisses ibidē clericos deuotos et
fociles moe domucelloz v' d' o' z
discrepentes. Vidisses ibi adolesce
tū florida iuuentute cū tanta re
uerencia ministrantes ut videt

no paup' alio fr' b' z. h' aplis d' n' i' ihu
xpi seruire. Que o' i' a cū s' c' s' domi
nic' cernēt et diuinā p' uidentia ibi
v' e' agnoscer. hūilit' edarguit semet
ipm' de iudicio indiferece p' d' e' te
quod fecerat. et genui flatoris b' s' f. d' x'
hūilit' culpā suā et ait V' e' d' d' h' z cu
rā de istis s' c' s' paup' alio et e' n' s' c' i' e
bā. D' n' ex nūc ego p' m' i' t' t' o seruire
scām eūa gelicā paup' tate. et maledi
co o' nes fr' s' ex p' t' e' d' e' de ordine meo
q' in ipso ordine p' p' r' u' h' r' e' p' s' u' m' p'
seriat. fuit igit' s' a' u' s' dominic' val
de edificat' de fide s' c' i' f' r' a' n' c' i' s' a' et obā
et paup' tate tā ordinati et tā magni
collegij et de p' uidentia diuina et co
pia abūdantissima o' s' e' i' . Nā sicut
v' e' sapiens et s' a' u' s' d' e' u' fidelissimū et
o' m' b' z v' b' i' s' suis adūtit. q' sicut agri
virgulta crescit fuit et lilia et sicut
pasat celi volatilia sic suis deuotis
pauperibz cūcta p' b' z necessaria. In
illo aut' caplo fuit d' m' s' c' o' f. q' m' l' t' i'
p' orbāt loricas ad carne et arcillos ferreos
p' p' t' q' infirmabant et aliq' moriebā
tur et multi impidiebantur orae
D' n' sic ipi discretissim' p' i' p' cepit
oibz p' obiam salutare q' q' cūq' ha
berent loricas et arcillos ferreos
ipos in sp' cū eius deponent. Et
inuenite sūt b' n' quingente lorice et ar
cilli ferri brachioz et ventris in tā
ta quantitate q' fecerūt magnū a
ccerū qui fecit cūcta r' l' i' n' q' . Post h'
s' c' o' f. p' i' docens et consolans vnusos
et instruens quō de p' n' t' i' s' c' i' o' n' e' q' u' a
derent cū b' n' d' i' c' t' i' o' n' e' d' e' i' et s' u' i' . et tāta
leticia spiritali cūctos cōsolatos emi
sit in diuisas mundi p' r' o' u' i' n' c' i' a' s' . Ad lau
de et glam d' n' i' n' r' i' . **Qualit' d' s' lo
cū est s' c' o' f. et q' l' e' s' c' o' f. fecit cresce
vini in vinea vbi nō erāt vna**

Quoniam sanctus fructus patetur in
oculis domini hugolinus cardi-
nalis protector ordinis qui ipsum inti-
me diligebat misit sibi duendo quod
ret reate ubi erat optimi medici
oculorum. Dicit autem fransasus recepta
letra domini cardinalis primo iuit ad
sanctum damianum ubi stabat sancta clara
deuotissima christi sponsa. proposue-
rat enim antequam recederet consolatione
facere se dare et postea ire reate.
Cum igitur sanctus fructus uisisset ad sanctum dani-
anum prima nocte sequenti tam fructus
et in oculis infirmatus quod luce uide-
re non poterat. Unde beata clara fecit si-
bi de cortinis et de scoris cellula
ubi sanctus fructus emocius moraretur et ste-
tuit quinquaginta diebus in tanta ce-
citate quod die noctuque quiescere non poterat.
valebatur. Tunc sanctus fructus flagellum domini recog-
noscentes incepit deo gratias agere et illum
toto corde et ore laudare et ex inti-
mis clamabat precoribus quod illis in-
firmitatibus et angustiis dignaretur carere
etiam multis maioribus. et cum hoc roga-
bat dicens. Domine ihesu christe pastor bo-
ne qui pro nobis indignis per dignis-
sima misericordia tua in duris angustiis
te posuisti concede mihi tue ouiciale
gratiam et uirtute ut in nulla tribulatio-
ne non angustia uel dolore a te recedam
Et cum hoc dixisset facta est ad eum uox
domini de celo dicens. fransasce uen-
de mihi. Si tota terra esset aurum et omnia ma-
ria et flumina et fontes essent bal-
samum. et omnes montes et colles et
lapides essent lapides preciosi. et tu
inuenieris alium thesaurum nobiliorem
his omnibus quanto est nobilius aurum quam
terra. et balsamum quam aqua. et lapides
preciosi quam motes et saxa. et erit tibi
pro ista infirmitate tua datus iste

thesaurus tam carior. nonne debes
multum gaudere. Respondit sanctus fructus
Domine non sum dignus tanto precio
thesauro. Et dominus ad eum. Gau-
de nunc inquit fransasce. quia ille
est thesaurus uite eterne que tibi
eposui. et ex nunc te illo inuestio
et ista infirmitas et afflictio est ar-
ta illius beati thesauro. Tunc sanctus
fransasus valde letus effectus
uoluit socium dicens. Eamdem reate
ad dominum cardinalem et consolans
primo sanctam claram uobis melliflu-
is et diuinis. ac eadem valde hu-
ile ut consueuerat facere. et usus re-
ate iterum accipuit. Cum autem appro-
pinquasset reate tanta multitudo
populi ad eum confluebat quod propter
hoc intrare noluit ciuitate. sed
diuertit ad quandam ecclesiam distan-
te forte per duo miliaria a reate.
Lunes uero scientes eum ad danciam
ecclesiam commorari. ad ipsum cum ta-
ta multitudo concurrebat quod
uinea sacerdotis illius ecclesie cum
esset tepidus uindemiari tota dissi-
pabatur et insuper uorabat. Ad
dampnum sacerdos considerans do-
lebat valde et peruebat quod sanctum
fransasum in ipsam ecclesiam intra-
re permisisset. Quod sanctus fructus per spiritum
sanctum intelligens fecit dominum sacer-
dote uocari et dixit ei. Per hunc
quot saluas uini uinea ista per-
bet. quoniam melius tibi fructificat.
Qui respondit. duodecim. Dixit
sanctus fructus. Rogo te pro quod patienter susti-
neas in hac tua ecclesia me mora-
re quod omnes de uinis tuis accipiant
amore dei et mei pauperculorum. et ego
permitto tibi ex parte domini mei ihesu

resti bñdicti q̄ colliges viginti
 saluas hoc āno. hoc aut̄ facieb̄
 sc̄s f. pp̄ magna salutē ān̄z quā
 dñs opabat̄ ibidē. Nā multos
 cernebat de aduenientibz dño
 inebriatos amoc̄ r̄ oblitos mū
 di ad celestia desideria cōmuta
 tos. p̄pterea vtilius iudicabat
 male vineā dissipari q̄ vineā
 dñi sabaoth fieri sterile vino celesti.
 Confusus q̄ sacerdos de p̄missione
 sc̄i vineā libere aduenientibus
 dereliquit. Mirabile certe q̄ vi
 nea fuit totalit̄ dissipā r̄ ab ad
 uenientibz deuorata ita q̄ vix
 aliq̄ botri emāserūt. adueniēte
 aut̄ vindemie tpe sacerdos de sc̄a
 p̄missione confidens r̄ illa pauca
 ḡna vuaz̄ ecolliges r̄ in cōsue
 to torculari ēponēs sc̄dm̄ p̄mis
 sū sc̄a f. de sterilitate pct̄i in fecu
 tus vberes p̄nic̄ edūdabat. Ad lau

**Qualit̄ sc̄s f. appuit gloriā dñi
 r̄ iōs̄ ai multos frat̄bz auidā f̄m̄
 in extasi existenti.**

Quidā iuuenis valde nobi
 lus r̄ delicias venit ad ordi
 nē sc̄a f. q̄ indut̄ habitu frat̄rū.
 post aliquos dies diabolo insti
 gante cepit h̄ie in tanta abhomi
 natione habitu quē gerebat q̄
 videbat̄ sibi portare sacū vilis
 simū r̄ p̄pt̄ea horrebat manicas
 abhominabat capiuā r̄ ip̄am
 longitudinē tunice. r̄ eius aspe
 ritatē tāq̄ importabilem sacanā
 estimabat. Vñ f̄m̄ ē q̄ crescente
 eligionis fastidio deliberauit pe
 nius r̄ice habitū r̄ edire ad vo
 mitū sc̄li Mḡr aut̄ eius cui dñs
 iuuenis a p̄ncipio cōmissus fu
 erat docuerat eū q̄ q̄n̄ transiret

ān̄ altāe conuent̄ in quo suabat̄
 sc̄ssimū xp̄i corp̄ ai maḡ r̄uerē
 cia genibz flexis disco opto capite
 r̄ acellatis manibz inclināet. Dñs
 aut̄ iuuenis hoc sp̄ sollicitate obserua
 bat. Accidit aut̄ q̄ illa nocte q̄ delibe
 rauerat dimittē habitū r̄ edire ad
 sc̄lm̄ oportebat eū ān̄ altāe tran
 sire ibi ex p̄tate cōsuetudis studio
 moē solito genu flexit r̄ statū fuit
 raptus in sp̄u. r̄ oñsa ē sibi mirabi
 lis visio. Nā vidit quāsi multitu
 dinē infinitā corā cōp̄ressionalit̄
 tūscuntē. Dñs vero quālla p̄essione
 btā vini incedebat̄ erant vestiti or
 natissimos r̄ p̄ciosos vestibz. Faces
 aut̄ eoz̄ r̄ man̄ r̄ quicq̄ appareb̄t
 de corpore sole splendorius radiabat
 r̄ ibant̄ ai cantu r̄ iubilo angeloz̄
 solēnissime r̄ dulcissime cantando.

Int̄ quos duo nobiliores ceteris in
 cedebant tanta claritate vallati q̄
 mirandū stupore r̄ingerant. r̄ q̄si
 circa finē processio nis p̄d̄e vidit e
 cū quēsdā tanta gloriā deuorati
 q̄ videbatur q̄si noū miles ab oibz
 singularit̄ honorari. Dictus aut̄
 iuuenis hoc videns mirabatur. r̄ nes
 ciebat quid esset. nec̄ int̄rogāe aude
 bat tūscuntē. nec̄ poterat nimia
 dulcedine stupefactus. Sz̄ cū proces
 sio p̄ct̄n̄ s̄ss̄. r̄ ip̄e ad huc videns
 extremos r̄sumens audacā currit
 ad illos r̄ int̄rogans dixit. O charis
 sissimi rogo vos q̄ dic̄ placet q̄ sit
 ista tā ad mirabiles quos continet h̄
 reuerenda processio. Illi vero cōuer
 tentes ad eū splendorissimas faces
 dixerūt. Nos sum̄ oēs fr̄es mino
 res q̄ venim̄ de gl̄a paradisi. Et ille
 cursū int̄rogans ait. Qui sūt illi
 duo q̄ tā excellentē int̄ alios rutilat

aspicientibz

Respondent. Illi duo ceteris dariosos
sunt scō frāscē & scō anthoni. Ille
autē vltim⁹ q̄ tantū horat⁹ fuit. est
q̄dā scō frē nouit mortuus. q̄ valent
cont̄ temptaciones pugnant & vsq̄
in finē p̄seuerant in scō p̄posito. q̄
ad gloriam regni et̄ni in gloria et
trump̄ho p̄ductus est. nō solū co
mutantibz angelis sed etiā letantibz
sanctis. Dicit insup̄ ei. Ita vestimē
ta disparia q̄ nos tam decora porta
mus data sunt nobis p̄t̄ asperas
tunicas q̄s in eligione patienter por
tauim⁹. & gloriosa deitas quā tu vi
des data & nobis p̄t̄ hūilem p̄uiaz
quā ferim⁹. & p̄t̄ scām paupertate
et obedienciā & castitatē mūdissimā
quā vsq̄ in finē hilariter mētē serua
uim⁹. Vñ fili nō dixi tibi sit factū
eligionis tā fructuosū deferre. q̄a
si in b̄a f. amocē dñi nr̄i ihu cr̄isti
mūdū spernēdo. carnē mortificādo
et cont̄ dyabolū fortit̄ dimicādo
for̄ virilit̄ te habuēs. nobiscū sinu
li veste & datate fulgebis. Et his dic
tis inuenis ad se edyt & confortatus
ex ip̄a visione oēm tentationē abie
cit. culpā suā corā gardio nō & fr̄ibz
ēcognouit. asperitatē p̄uicē indu
menti ut delicias cōcupiuit. & sic
mutatus in melius scām vitā fini
uit. Ad laudē dñi nr̄i ihu x̄i b̄i dā.
**De lupo ferocissio p̄ sc̄m f. r̄ducto ad
magnam mansuetudinē.**

Actidit quodā mirabile & ce
lebrū memoria dignū in ciui
tate egubij. Nā dū ad huc viuet scō
p̄z nr̄ f. erat in tritorio ciuitatis egu
bine q̄dā lupo tribilis & magnitu
dine corpis & ferocissimis rabie famis.
q̄ nō solūm aualia destruebat s; etiā
homines & feminas deuorabat. ita
q̄ oēs ciues in tanta peste & t̄ore te

nebat q̄ omēs ibant muniti in
egrediebantur de tra ac si debent
ad bella funesta procedē neq̄ ta
mē sic armati valebant dicti
lupi mordaces dentes a trauale
tā rabie euadē quin eisdem p̄ in
portunū obiuabat. Vñ tantus
terror oēs inuasit q̄ vix aliq̄s
ex portā ciuitatis audebat scire
exire. Noluit autē deus notificāe
sanctitatē b̄i f. ciuibz sup̄dictis
Cū autē scō f. moraretur ibidē
cōpāens illis disposuit exire ob
uā duto lupo. Cui ciues hoc sc̄
tientes dicebant. fē frāscē. ne
exeat portā. q̄a lup⁹ q̄ iā multos
hoiēs deuorauit penitus te occi
det. Dēs vero f. sperans in dño
ihu x̄po q̄ vniuersē carnis sp̄iri
tūz dñatū nō clipeo protectus
ā galea s; signo sc̄e crucis se mu
nens exiuit portā se solo tāta
fiduciā h̄ns in dño q̄ credentes
in eo facit sine lesione aliq̄ sup̄
basiliā & asp̄idē ambulāe & cō
culcāe nō solū lupū s; leonē & d̄m
conē. & sic fidelissim⁹ miles x̄pi nō
lorica succinit̄ v̄l gladio. armū nō
bauilans l̄ ad ma bellica s; sc̄to
f̄ssime fidei crucis signo muni
t̄ iter alijs dubiū ip̄e rapē cōstā
t̄ incept. Et ecce militibz cernētibz
de locis in q̄bz ad expectandū as
tenderāt lup⁹ ille tribil̄ cōtra
sc̄m f. apto totalit̄ oc̄ accurr̄it.
Cont̄ quē scō f. opposuit signū
crucis & tā a se q̄ a solo virtute
dīna lupū cōp̄siuit & cursū r̄ti
nuit. ac os crudelit̄ aptū ēclūsit.
& demū illū aduocans ait. Verū
huc ad me fē lupe & ex p̄te x̄pi
tibi p̄cipio q̄ n̄ in nec alteri
noceas. Mirabile dūtū. q̄ stati

l' sacro

11
1111

facta cruce reclausit os illud et tri-
le. et sic mandato statim se ad pedes
sui de lupo in fides quasi agni capite in-
clinato prosternit. Sic autem iacenti
dixit sanctus frater. **F**e lupe tu facis mul-
ta damna in partibus istis et horrenda
maleficia propeceasti creaturas dei
sine misericordia destruendo. non solum autem ve-
rationabilia destruis. sed quod detesta-
tionis audacie est occidis et deuoras
hominibus ad imaginem dei factos. **V**n-
tu es dignus horrenda morte mactari
tamquam prodo et pessimo hominada propter
quod omnes contra te clamant et mur-
murant et est tibi tota ista ciuitas
inimica. **S**ed fe lupe ego volo ut te
et istos facere pacem ita quod a te ipse am-
plius non ledantur. et tibi omnem offe-
sam preterita dimittentes nec ca-
nes nec homines te amplius persequantur.
Et lupus gestibus corporis et caude et au-
ri ac capitis inclinatione monstrabit
illa que sanctus dicebat omnimode se accepta-
re. **A**ut iterum sanctus frater. **F**e lupe ex quo tibi
placet facere pacem istam. ego promitto
quod faciam tibi dari expensas continui-
as donec vixeris pro hominibus ciuitatis
istius ita quod nunquam fame amplius
paueris. quia ego scio quod quicquid
mali facis propter rabie tue famus
facis. **S**ed fe mi lupe ex quo ego
acquiram tibi tale gratiam volo quod tu
promittas mihi quod nunquam aliquid animal
ledas vel hominem. nec etiam dampnum a-
liquod actibus tuis inferre presumas.
Et dixit. **P**romittis mihi ita. **E**t lu-
pus signum euidentem inclinato capi-
te fecit quod promittebat facere illa que
imponebantur a sancto. **E**t sanctus frater ait.
Fe lupe ego volo quod tu des mihi fide
ut possim confidenter recedere quod
promittis. **E**t cum extendisset sanctus frater
manum pro recipienda fide lupus e-

100
na leuauit pedem anteriore dex-
tram et blande et leniter posuit su-
per manum sancti frater. signo quo po-
terat fide dando. **T**unc sanctus frater
ait. **F**e lupe propece tibi in nomine
ihesu christi quod amodo vadam mecum
nihil dubitans ut eam ad faci-
endam pacem istam in nomine domini.
Et lupus obediens statim ibat cum
sancto fratre tamquam agnus mansuetissimus.
Quod videntes illi de ciuitate
ceperunt vehementer mirari. et
nouitas hec statim per totam ciuita-
tem insonuit ita quod omnes tam se-
nes quam iuuenes. tam viri quam mu-
lieres. tam plebes magni et parui
quam nobiles ad plateam ciuitatis
simul conuenierunt ubi sanctus frater
morabatur cum lupo. **C**ongregata
vero multitudine populi. surgens
sanctus frater fecit simonem illis mirabilem.
dicens inter alia quod propter pacem ta-
les pestilencie promittuntur. et quod
sit periculosior vorax flamma que
habet quam hinc methum deuorare quam ra-
bies lupi que non potest occidere nisi cor-
porum. et quod sit pauendum inhiatum in-
fernalem demergeri quam tantam mul-
titudine unum puulum aliter in tanto
timore pauore et periculo detine-
bat. **R**euerentem igitur carissimum ad
dominum et facite penitentiam dignam
et a lupo liberabit vos dominus in
presenti et in futuro ab igne barat
deuorantis. **E**t his dictis ait. **A**u-
dite carissimi. **F**e lupus que hinc coram
vobis astat promissit mihi et de promif-
sione fide exhibuit facere pacem
vobis factam. et nunquam vos in aliquo le-
de si tamen promittitis sibi omni die ex-
pensas necessarias exhibere. **E**t pro-
ipso lupo fide iubeo quod pactum pacis
firmiter obseruabit. **T**unc omnes ibi

congregatu cum clamore valido pro
miserunt lupum nutre continue.
Et sanctus f. coram omnibus dixit lupo.
Et tu frat' lupe permittis seruari
partu istis scilicet quod non al' nec persona
aliqua ledas. Et lupo se ingeni
ulans cum inclinacione capitis et ges
tibus corporis et caude et aurium blando
mentis se seruaturu' pacta pmissa
omnibus euident' monstrauit. Et sanctus
franciscus ait. Fe lupe ego volo quod sit
tu de hoc dedisti... michi fidei cum
ex porta essent' ita h' coram toto po
pulo des in fidei quod ista seruabis
et me in fidei iussione pro te fra' mi
nime delinqs. Tunc lupo leuato pe
de dext' dedit fidei in manu sancti f.
fidei iussoris sui coram omnibus assistentibus
et fra' est tanta admiratio cum gau
dio omnium tam pro deuotione sancti quam pro
nouitate miraculi quam insuper pro pa
ce lupi et populi ut omnes clamarent ad
sydera laudantes et benedictentes
dominum ihesum christum qui misit ad eos sanctum
f. et eos meritis illius de ore fere pes
sime liberauit et tam horrenda peste
in pace reposuit et quiete. Ex illo ergo
die lupo populo et populus lupo pacta pro
beatissimo f. ordinata seruauit. Et lu
pus pro duos annos uiuens et pro ciuitate
te hostiati uictu' quasi uiuit. nemine
ledens nec ipse lesus ab aliquo fuit cu
rialit' emittitus. Et quod mirum est nun
quam latrabat cuius aliquis cont' eum.
Tandem frat' lupo seruus mortuus est.
De cuius morte ciues multum doluerunt.
quod dominus lupi pacificus et benigna pacem
quam omnibus pro ciuitate pregebat. sancti francisci
uirtute et sanctitate iustitiam in memo
ria reuocabat ad laudem domini. n. et christi
**Qualiter sanctus f. liberauit turtures. et
fecit eis nidos.**

Quoniam puer in ciuitate scie
re tpe beatus f. cepit in ciuitate
pro magna turturum ciuitatem
et illas omnes uiuas ut vendet as
portauit. Sanctus autem franciscus sic
se erat pietate plenus et specialiter
ad mansuetam ciuitatem et ad ciuitatis
mirabiliter compassus turtures
illas aspiciens et passione motus ait
**O bone innocens rogo te quod illas
in tradas ut aues tam innocentes
quibus in scriptura assimilatur a
nime caste humiles et fideles. ne
ueniat in manus crudelium occisorum.**
Ille autem statim inspiratus a deo omnes
illas turtures tradidit beato f.
**Quas cum propter se superis in gremio
cepit eas dulcissime alloqui di
cens. O sorores mee turtures sim
plices innocentes et caste que per
misistis vos decipere. Sed ego volo
vos eripere de morte. et facere uobis
nidos ut fructificetis et mandatu
creatoris quod multiplicemini complen
tis. Et abijt sanctus f. et fecit nidos
omnibus illis turturibus. Ille uero in
uos tollentes et a beato f. compositos plu
rificabat coram fratribus et credebant et
tanta familiaritate sanctus f. et ceteris
fratribus ostendebant quod uidebantur
quasi galline sepe a fratribus enutrite. et
nunquam a fratribus recesserunt donec sanctus
f. dedit licentiam illis cum benedictione.
Pueri autem illo qui turtures dederat
dixit sanctus f. fili tu adhuc eis fecerit
in ordine isto ut serues gratiose domino
ihesu christo. et ita factum fuit. Ita sicut
sanctus f. a poyceat factus postea fe
minor uita duxit in ordine usque in
fine moribus exemplare et multum
laudabile. ita quod sanctus f. non solum illis
auiculis uite pntis solam parra**

uit sed eam illi iuueni etne vite gau
dia impetuit et laude dñi. n. xpi

**De statua mirabili q̄ appuit ei. i. q̄ p̄
phatū fuit de quinq̄tuplia statu ordi**

Quoniam senel sc̄s f̄ deuote orat
altissimū in loco sc̄e maie de
anglis. et ecce apparuit oculis corpa
libz p̄naalit visio valde mirabilis
Nā apparuit an̄ ipm̄ quedā statu
a maḡ nimis silis statue q̄ nabu
godonosor ex in sompno habuit
que habebat caput aureū et facē
pulcherrimā pectus aut̄ et brachia
de argento. ventrē et femora de ere
tibias at̄ de ferro. pedes vero ex pte
ferreos et ex pte fictiles. et cāt vesti
ta sacro de quo sacro mlū erubes
cē videbat. **Stūis** vō f̄. et sp̄ciens
statuā mirabat̄ vehement̄ de illi
q̄si mirabilis pulchritudis et de e
iuscō mira magnitudine. et insup
de erubescencia quā videbat h̄re
de sacro vili q̄ cāt induta. et dū sic
miraret̄ et intente aspiciēt caput
eius pulcherrimū pulchritudine
et speciosissimā facē. statua illa lo
cita est sc̄o f̄. dicens. **Quare mi**
raris. **ds** h̄ q̄. An̄sit ad te. ut in me
discēs q̄ circa tuū ordinē sunt vē
tura. **Caput** ergo aureū quod in
me vides et facies tā decora ē p̄
apū tuū ordiis positū in altitudi
ne euāgelice p̄fōis. et sicut ip̄ sub
stāna est cūctis metallis p̄ciosior.
et facies cūctis alyis speciosior. et
locus capitis cūctis membris emi
nencior. ita prinapū tuū ordiis
ēit tante p̄ciositatis p̄t̄ angelicā
honestatē et tante altitudis p̄t̄
euāgelicā paupertatē q̄ totus mū
dus mirabitur. **vgina** saba id ē
sc̄a etiā mirabitur et dilatabit

in corde suo cū videit in p̄mis elās
tu ordiis tantā xpi pulchritudinē
sātatis et sapitē sp̄ualis. splendore
tamq̄ in angelias speculis elucētēs
et b̄a erūt q̄ illoz p̄mox lapidū p̄
osoz p̄mo caputū aureoz vtutes et
mores xpo se totalit̄ cōformantes.
studuerūt imitari magis illoz celest̄
ti pulchritudinū q̄ florentis mūdi
fallacis adhaerend. **Datus** vero et
brachia argento. erūt sc̄nd̄ status
tū ordiis qui tanto erūt p̄mo ifit̄
nuoz quātū est argentū inferius au
tā et sicut argentū p̄ciositatē clarita
tē et sonoritatē h̄z. ita in illo statu sc̄do
erūt p̄ciosi in diuinis scripturis et
clari luce. sanctitatis ac verbi dei
sonoritate sublimes in tantū q̄ ali
quis illoz in papatu. aliqui ad car
dinalatū. et ad ep̄atū plurimi assu
ment. **Et** q̄a p̄ pectus et brachia of
tenditur hoīs fortitudo iō in illo tpe
exatabit dñs in isto ordine tuo. ho
munes sc̄a argenteos et vtute p̄cla
ros q̄ tam sc̄a q̄ vtute defendent et
ligione ista et etiā vniuersam etiāz
multimodis impugnaconibz demo
nū et a varijs impulsioibz ip̄oz. s̄
q̄uis mirabilis quādo illa erūt in
vsq̄ ad p̄oz statu p̄fectissimū nō p̄ue
niet. s̄ sic erūt sp̄ciū p̄mi sicut argē
tū sp̄ciū aut̄. **Post** hos erūt t̄tus
status in ordine tuo q̄ ventri creoz as
simulabitur et femozibz erēt. q̄a sicut
es estimat̄ minorū p̄cio q̄ argenti
ita illi de illo statu tertio erūt p̄mi
sc̄nd̄isq̄ minores. et q̄uis tamq̄ es i
numerositatē et multa latitudine p̄
orbis sp̄ana distenduntur. tū erūt de
his q̄z ds vent̄ est et gl̄a r̄ligiois in
confusione ip̄oz qui sola q̄ t̄ena sūt
sapient et quāuis p̄t̄ sc̄am habebūt

Stat?

Stat?

habebūt linguā tāq̄ es mirabi
le & sonora sed q̄a exūt cultores
ventris & femoz. heu heu ep̄uta
būtus apud dñm scandū aplin
sicut es sonās à s̄mbalū tinnūs
q̄a alys ēsonabūt v̄ba & q̄si ex fe
moc sp̄uales filios gnābūt & oste
so alys vite fonte ip̄i mortui s̄
sicitate. & ip̄i ventri arido gr̄a ad
herēbūt in terra. nobis at̄ occu
tat diuina m̄ia amē. Post q̄
tos v̄o c̄it q̄rtus status terribilis
& pauidus qui tibi nūc ostendit
in tibys ferreas. Nā sicut ferrū
domat & dissipat es. argentū. &
aurū. ita status ille erit tante du
ritate & horrida rubiginē & ac
ferreis moribus illius periculosi
t̄pis obliuioni tradentur q̄cumq̄
bona caritas aurea p̄moy. & ar
gentea veritas sc̄ndoy. & erea si
ue sonora loq̄atas t̄oy edificauē
tant in ecclesia da. Tamē sicut
tobie sustinet corpus ita illi in
q̄dā fortitudine rubiginosa. p̄po
crisis corpus ordinis sustentabūt.
& tā venē p̄dūis q̄ t̄obie iste p̄dū
ferree latebūt sub vestibz. quia sub
ēligionis habitu contegentur. ha
bitū q̄dē pietatis habentes. intri
secus aut̄ erūt lupi rapaces. & isti
tales solū venē seruientes et etiā
rubiginosi & ferrea mudū q̄dem
latentes. s̄ dñō manifesti. q̄a p̄a
osissima bona q̄si ad nichilū p̄ue
vite malleo angustiaz ēdegerit.
iō tamq̄ ferrū durissimū igne
tribulacionū & malleo angustia
rū tribilū affligūtur ita ut nō
solū demonū sed etiā v̄coz s̄clida
dibz s̄claribz & ignibz & carbonibz

extinguetur. ut potentes potent
tormenta patiant. & q̄a p̄ v̄reue
rente duricia p̄cauerūt. ab ir
reuerētibz durissime torq̄būtur.
p̄t̄ illas aut̄ angustias ad tantā
impānciā mouebūtur. q̄ sicut fer
rū oibz metallis ēsistit. sic oibz
se opponit ita q̄ nō solū s̄clari
bus p̄t̄tibz sed p̄t̄. s̄ etiā sp̄ua
libz obstinate ēsistent putantes
se sicut ferrū oia posse cōculcāe
p̄pter quod deo maxime displi
cebūt. ¶ Quis v̄o stat̄ erit
ex p̄te ferreis quātū ad p̄por
tas sup̄oios et ex p̄te terreis
quātū ad illos q̄ s̄claribz ne
gociis totalit̄ se immiscēbūt.
& sicut vidisti in pedibz q̄ tes
ta ex luto cōcta & ferrū sil̄ ap
paruit q̄ t̄i v̄mri nullaten
possunt. ita c̄it in c̄t̄mo statu
ordinis istius q̄ orietur tanta
abhumananda diuisio int̄ am
biciosos p̄pocritas & testos ex
luto verum t̄palū & concupiscē
tia carnis excoctos. & q̄ sicut
testa & ferrū nequibūt ex max
ima disconuenientia cōueniē.
& cōtempnēt nō solū euāgelii
& r̄gulā. s̄ etiā pedibz & fer
reis ac p̄uis & imūdis affecti
bus d̄culabunt oem sancti or
dinis disciplinā. & sicut testa
& ferrū diuisa sunt iūcā. ita
multi ip̄oz int̄ se diuidentur
int̄ & c̄. Intus q̄dem cōtensio
se viuētes ex v̄co p̄raualibz
& tyrānis s̄claribz adherentes.
p̄t̄ q̄d venient ī tantā displi
cētia oim̄ hoim̄. q̄ nō solum
vix in t̄ris int̄te poterūt vl
morari s̄ vix manifeste ha

Stat

testes

bitū portae. et multi eorum puni-
entur et destruentur tormentis
horribilibus per hocis sceleres. quia
tam abominabiles pedes omnis do-
mus vitabit. Hoc autem totum eue-
niet illis quia comit' ab aureo ca-
pite excesserunt. **Sti** autem erunt qui
in illis periculosis diebus ad praesens
capitis monita fuerint quia
tamquam aurum in fornace probabit illos
dominus et quasi holocausta medullam
coronabit eos et accipiet ierimum.

Evangelus qui sum indutus de quo
erubescere videor est sancti paupertas quae
cum sit totius ordinis decus et specu-
lum et custodia singularis et corona
et fundamentum omnimode sanctita-
tis. deficientibus tamen omnibus studiis
virtuosus ut dicitur est super de ipsa
paupertate sanctissima. filii de gene-
res erubescunt et cunctis vilius
indumentis eligent praesens. et cap-
pas varias anxie et simoniacae
procurabunt. felices vero et beati erunt
qui usque in finem perseveraverint
in his quae domino promiserunt. Et his
dicitur statua illa disparuit et sanctus
fratris de his omnibus vehementer admi-
rans oves suas praesentes et futuros
tamquam bonus pastor deo cum multis
lacrimis commendabat. **Ad laudem**
De visione sancti fratris quod demones in
loco sanctae marie de angelis in-
te non poterant...

Quoniam sanctus pater frater in loco portae
cule ordei vacaret vidit to-
tū locū tamquam a magno exercitu
cū datū obsessum a demonibus
nullus tamen intrare volebat locū eo-
rum fratres illi tamen scitatis existeret
quod ad quae intrarent aditū non
habebant. Interim vero quidam frater

qui illic morabatur per iram et per impa-
tenciam viciose commotus nauis sa-
ones et vindictas super quendam fratrem
solanū fabricabat propter quod ostio vir-
tutis abiecto et aperta nequam inma-
diam intrandi dyabolo praebuit et sta-
tim vidente sancto fratre uno illorum demonum
invenit locū et ductū fratrem tamquam victum
victor aggreditur. Quis autem pater et pas-
tor qui super auram sui gregis fidelissime
vigilabat. advertens intrasse lupum ad
vnam de suis oviculis devorandam.
et sciens in spiritu ovem in tanto pericu-
lo positam fecit fratrem praedem ausu celer-
rime advocari et cum ille obedienter
cucurrisset ad pastorem sollicitum. praep-
ta pater beatus ut statim detegeret fabrica-
tū quod contra primum in corde servabat
propter quod erat traditus in manus inimici.
Ille vero territus vulnere detexit culpam
recognovit et veniam cum poenitentia humiliter
requisit. Quo factis absolutus a culpa
et imposita poenitentia statim coram sancto fratre
dyabolus aufugit. Hic vero crepitus
de furiis bestiae trivalentis sancto prote-
gente pastore deo. et sancto fratre gratias et tulit
et cum gaudio ad sancti gregis collegium
rediens doctus demerpsit tamen sancta
vitae pericula in bona sanctitate vitam
finiunt. **Ad laudem d. n. ihu x.**

Qualiter sanctus frater convertit ad fidem

Christi soldanū babilonie

Sanctissimus pater noster frater zelo fidei
et fervore martyri imitatus cum xxii
sanctissimo sociis suis ult' mare insiuit
proponens rivo limite pergere ad soldanū.
Cum ergo pervenisset ad quosdam paganorum
pres in quibus tam crudeliter homines custo-
diebant itinera quod nullus christianus d-
lic insiens poterat mori eundem. deo
disponente morte quidem evaserunt.
tamen capti et multipliciter afflicti et li-

gati durissime ducti sunt ad sol-
danum. In cuius conspectu sanctus frater fuit et
a spiritu sancto eductus tam diuine de-
scendit catholica fide predicauit quod per
igne hanc se obtulit approbare.
Quod cernens soldanus magna
in ipso deuotione recepit tam pro-
stantia fidei quam pro contemptu mu-
di. Qui nichil ab eo recipere vo-
luit cum esset pauperimus quam eam
pro feruore martyrii. Et ex tunc cum
libentissime audiebat et rogabat
quod ad ipsum frequentem accedat et insu-
per sancto fratre et socijs suis liberaliter des-
sit quod quomodo vellet possent li-
beraliter predicare. et dedit quoddam sig-
nificatum quo viso a nemine ledeba-
tur. Habita igitur hac liberali licentia
sanctus frater illos suos electos socios suos
hinc inde transiit in diuisis partibus
paganoz. Interea quod elegit ipse cum so-
cio suo parte vna. Qui dum ad quod-
dam hospiciu[m] puenisset ubi erat sibi
pro aetate necessarium commorari iue-
nit ibidem quandam mulierem speciosam
quodammodo facie sed mente turpissimam
quam sanctus frater de fratre necessissimo requisit.
Quod aut ad illam. Accepit quod dicitur.
Cum ergo etiam laicum parem? Sed videtur
aut. Venias mecum et ego ostendam tibi
laicum pulcherrimum. et duxit illam ad
maximu[m] igne[m] qui tunc in illa domo
fuebat et in feruore spiritus in laice illo
ignito se expoliens nudum tamquam in
laico se locauit et vocans illam dicebat.
Expolia te et festina frui habet laico splen-
dido ac florido et mirando quia hic
oz te esse si vis obedire mihi. Ille autem
ignis nichil sanctus frater lesit sed super laicem
illum ardentem ignitum quasi super flores
facie hilari decubebat. Illa vero
mulier tam miranda cernens et stu-

pens non solum a sterore patris sed etiam
a tenebris infidelitatis tonitrua et
ad dominum ihesum christum et effecta est tam mi-
rande salutis et gratie quam uiuentibus
meritis sanctus frater multis annis domino
in illis partibus acquisit. Videns autem
sanctus frater quod fructum ibi facere non valebat
domino sibi reuelante disposuit con-
gregatis socijs redire ad partes fide-
lium. et rediens ad soldanum de suo re-
ditu propositum indicauit. Soldanus ve-
ro dixit. fratres frater est libentem ad fide[m] re-
uertetur sed timeo modo facta quia is-
ta sarraceni me et te cum tuis socijs
statim occident si sentirent. Cum tu
possis ad huc multum proficere et ego
quodam magna negotia pro salute
anime mee habeo expedire. et ideo
nolle libentem mortem meam et tuam
ita inopinatum inducere. Sed indica-
mi modum quem salueret et ego sum pa-
ratus in omnibus obedire. Dixit sanctus
frater. Domine ego quidem modo
redire et ad celum domino vocante
transiero pro morte meam sciendum
disposicione divina mittam tibi
duos de fratribus meis a quibus bap-
tismum recipies et saluum eris
sicut mihi reuelauit dominus ihesus christus.
Tu autem interea ab omni negotio
te dissolue ut cum gratia dei uene-
rit inueniat te fide[m] et deuotio-
ne paratum. Qui soldanus gau-
denter assensuens fideliter obe-
diuit. Sed autem frater valefaciens
ei rediit ad partes fidelium cum illo
socijs sociorum collegio. Post aliquot
vero annos predictus soldanus
infirmatus est et expectans
sancti promissum quod iam ad vitam beatam
migraret posuit exploratores

quatuor

in portarū exitibz ut si qñ duo
frēs in sã f. habitu apparerent
ipōs ad eū festine trāsouerent.
In illo aut tpe apparuit bñs f.
sui ordinis frībz et pcepit illis ut
sine moa pgerent ad soldanū et
eius salute sicut ei pmiserat sol
liate pcurarent. Qui pfererāt
deuote mādātū et mac trāscutes
ad dictū soldanū p exploratores
p dōs adducti sūt. Quos ut vi
dit soldan⁹ gausus ē gaudio mag
no dicens. Hūc scio vere qā mi
sit dñs suos suos. qā sicut scō f.
pmisit ipō dñō euelante ita mi
seruauit p salute mea solliate
trāsmittendo. Recipiens et solda
nus a dñs frībz fidei docimētā
et scōi baptisma. in ipā ifirmi
tate ignatus. in dñō migravit
ad gaudia sempiterna. et salua factū
ē aīa ad meritū sã f. Ad laudē

**Quale scō f. sanauit quōdā
leprosu a lep corpis et aīe.**

Quom uiuēt in hī miserabi
li et flebili scō bñs pī
nē f. illuminat a spū sō sp stu
debat totis viribz inuiri dñi nri
ihu xpi vestigia. Dñi sicut x⁹ pe
regri⁹ dignatus ē se fieri pere
grinū. ita bñs f. se et suū ordinē
peregrinū ostendit. et eā in re
gula scribi fecit ut tāq peregrī
ni et aduene in hoc scō dño ser
uirent. Sicut insup x⁹ uenit nō
solū seruire leprosis illos sanādo
et mūdando scz. in corpe. s; eā
p illis uoluit mori eos sãficādo
et mūdando in aīa. Ita scō f. xpo
cupiens cōformari leprosis affe
sissie huiēbat mīstrando ab aīa
lauando menb putrida mūdādo

uestimenta. et insup rucido firmi
ter in eoz ofaula. Ordinauit eā
q frēs sui ordīs p diuisa loca ob
amore xpi q ut leprosus uoluit
p nob ēputari ubiqz leprosi eent
ill solliate seruirent. fratres aut
in multis locis sicut scē obie filij
hī pmpitissime faiebant. Accidit
aut sel q in qdā loco ubi hūeba
tur leprosis erat quidā leprosus tam
pestalens. ipaciens. et pterū q nulli
dubiu eāt ipm p malignū spm a
guari. Dicit ei spō dei agit aīaz
ad cūcta salubria. ita malign⁹ spō
ad oīa scelea. Nā dictus leprosus
sibi seruientes nō solū horrendis un
perys iponebat. et sagittabē iūrys
si pca erat flagell et plagis mltimo
dis vulnerabat. et se hoc qd erat
horrendū et pessimū xpm bñditū
et mariā sãssimā et scōs alios blas
phemabat. Dñi qñus de iūrys p dō
et plagis frēs illi student p posse pa
cencie cumulare. tñ nullo mō dei
blasphemus ipōz etnencia pote
rat sustine ne tanti sceleris pta pco
uiderentur. Qua pte detreuerunt
dictū leprosu derelinque ne forte
blasphematores dei et uasīs diaboli
nutritores inuenirentur. D; hī quod
detreuerāt noluerūt face nisi pus
scō f. q in alio loco morabatur oīa p
ordinē indicassent. Quibz auditis
sanct⁹ f. ad dictū leprosu accessit et
ingressus ad eū dixit. Deus det tibi
pacē frat charissime. Qui ille. Et
qñ mī pax ē pmo deus accepit mī
pacē. qā totus sum mara d. Et scō
f. ait. Carissime me habe panāz qā ma
la q huc corporibz inferūtur ad aīe
salutē pueniūt si cāminut tolerentur.
Et ille rēdit. Quō tolerare pacēt

q d

ppvii

in q t

cū pena mea die noctuz p̄seueret.
hā nō solū ab infirmitate abutor
et crucior. s; etiā a fr̄ibz quos in se-
cūtuos dedisti affligor vehemēter
q̄ nullus est q̄ huiat ut oportet.
Ergo f. cognoscens p̄ sp̄m san̄ q̄ ille
a maligno sp̄u vexabat. uult et pro
ip̄o deuote dñm exorauit. et fr̄a orōe
redyt ad infirmū dicens. Carissime
ego uolo seruire tibi ex quo tu nō
es content⁹ de alijs. et scis f. aut. q̄tq̄
cupis faciā. Et ille. Volo inq̄t ut la-
ues me q̄a totus feteo in tm̄ q̄ me
ip̄m ferre nō ualeo. Sed aut f.
statū fecit calefieri aq̄m cū multis
odoriferis herbis et expolias illū
cepit suis manibz lauare leprosum. et
alio f. aquā super infundebat.
et sicut sanabat corp⁹ exterius
ita aīam mūdabat interius. Vñ
cū leprosus sanati inaperet statū
ex cōpunctione intima cepit ama-
rissime lacrimari. et sicut lauaba-
tur corp⁹ aq̄ et mūdabat lepra. ita
baptisabatur lacrimis cōsacra et
mūdabatur ab oī iniquitate. Cū uero
tot⁹ ess; lot⁹ et sanat⁹ exterius
p̄fē fuit uult⁹ et sanat⁹ interius
et ideo in tantā cōpunctionē prūp
et lacrimas q̄ altissima uoce plorab̄
et clamabat se dignū inferno p̄t
iurias illatas fr̄ibz. et p̄ plagis et
flagellis q̄ fecerat in cosce. et p̄t
impaciām et blasphemā cōtra deū
vñ bñ p̄ quīdecim dies plura ille
durauit. qui ab iūmis cordis erū-
pebat et cōtinue nichil aliud q̄ mi-
sericordiā dei inuocabat. et cū cōpū-
cōne. et lacrimis p̄cā sua oīa cōfess⁹
ē sacerdoti. Ergo aut f. uidens in
notū miraculū gr̄as agens deo re-
cessit illinc et p̄ p̄cās multū emotas

accēsit. ne si dictū miraculū fec-
notū p̄lo. oēs ad ip̄m curerēt. q̄d
ip̄e s̄s p̄t hūilitate toto posse ui-
tabat. Scidebat enī sicut fidelis
seru⁹ et prouidens deo gl̄am et hōre
redde et sibi int⁹ oēs dedec⁹ et ig-
nominiā parare. Dicit uo lepro-
sus miraculosa sanitate et cōpuncti-
onē p̄habita infirmat⁹ ē. et arma-
tus ecclesiasticis sacramentis p̄ pau-
ca dies suos finiuit i dño. Sed uero
fr̄asce in silua q̄dā orate. in
loco quodā emoto apparuit dñs le-
prosus defunctus sp̄osior sole in
aere lauius dicens. Eccegnosas
me. Cui fr̄asce. Quis inquit
es tu. Et ille. Ego inq̄t sū leprosus
quē xp̄s b̄dictus te p̄merente sa-
nauit. Et hodie uado ad ignū ce-
loꝝ de quo deo omnipotenti et tibi
gr̄as ago. Vñdā sit aīa et corp⁹ tu-
um et b̄ndicā sic ūba tua et opa q̄a
p̄ te multe aīe saluabūtur in mū-
do. et scies q̄ nō est dies in mūdo.
in q̄ oīs s̄i angeli. et s̄a et s̄c nō
dei omnes nō r̄ferant magnas
deō gr̄as de s̄is fr̄ibz p̄ te et tui
ordine vñdāq; patrantur p̄ orbē.
et p̄pterea confortat⁹ et gr̄as redde-
do et sta cū b̄ndictioe dei. Et his
dictis ille prexit ad dñm. et s̄s f.
emāsit valde consolat⁹. Ad lau-
de dñi. **De tribus latroni-
bus cōuersis p̄ s̄m f. q̄z vñ re-
uelata fuit pena inferni et gl̄a paradisi.**
Sed p̄t nō cupiens oēs
p̄ducē ad salutē. mūdū p̄
diuisas prouincias arcubat et quo-
cūq; ibat (qua dño sp̄u duceba-
tur) nouā familiā dño acciperebat
Vñ sicut uas elatū a dño balsa-
mū gr̄e infundendo prexit in sela

X hac

fr̄asce
pp̄vii

uonia in marchia trivulfinā in
marchia anthonitana in apulia
in sacrotena et in multis partibus
alijs ubiq; multiplicando suos dñi
nr̄i ihu xpi. Vñ cū tñsiret p̄ mō
tē ad casale ad castz quod ē in dis
trictu burgi s̄a sepulchri r̄cepit i
bi nobile iuuenē de burgo p̄dō.
Et cū veniss̄ ad s̄m f. dixit ei.
P̄ ego velle libentissime f̄ v̄i f̄i
S̄c̄is vero f. r̄ndit. fili tu es iuuenis
delicat⁹ et nobilis forte paupertate et
asperitate nr̄a nō poteris sustine.
Ille vero ait. P̄ nōne vos estis ho
mines sicut ego. Sicut ḡ vos q̄ estis
mei siles sustinetis. et ego etiā cū
ad iutorio dñi nr̄i ihu xpi potero
sustine. Et tunc responsio multū pla
uit s̄o f. et statim r̄cepit eū et bñ
dixit. et fr̄m angelū vocauit. Et
ita grauo se habuit q̄ paulop⁹
s̄o f. eundē in mōte p̄dō casali
instituit gardianū. In illis autē
diebz erāt t̄o famosi latrones qui
vndiq; multa maleficia p̄trabāt
Hij q̄dam die ad locū p̄dictū ve
nerūt rogātes fr̄m angelū gar
dianū ut eis de comestibilibz pro
uidet. Gardian⁹ vero illos rigida
r̄phencione r̄darguens dixit. Vos
fures et scussime homiade nō solū
nō erubescatis labores alioz depō
ri. s; insup̄ p̄sumitis ut accep
tis elemosinas suis dei exhibitas
denotare cū nō sitis digni q̄ tra
vos sustineat. q̄a nullū hoīem re
uerem. et deū qui vos creauit cō
tēpnitis. Itē ergo p̄ factis vestris
et huc amplius nō accedatis. Illi
vero turbati valde cū indignacōe
maxima r̄cesserūt. Et eadē eodē
die s̄o f. ad locū r̄dit portans

de questu quē cū s̄o fecerat v
nā castā panis et barillū vini
Cui cū frat̄ angel⁹ q̄lit illos latro
nes r̄pulerat retuliss̄. s̄o f. dure
r̄darguit ipm̄ dicens q̄ ipie ges
serit. quia p̄dōres meli⁹ r̄duantur
cū dulcedine pietatis q̄m cū inre
pacione crudeli. Nā et mgr̄ nr̄ xps
cū angelū suū p̄m̄sim⁹ nō
inqt opus est valentibz medicis
s; male habentibz. Et nō veni vo
care iustos s; p̄dōres. et ideo frequē
t cū p̄dōribz m̄dūcabat. Quia
ḡ cont̄ caritate et cont̄ exemplū xpi
bñditi f̄r̄st. p̄ s̄m̄ obiam p̄p̄o
tibi q̄ statim accipias totā istā cas
tā panū. et vini vasculū qd̄ acq̄
siera et sollite p̄ montes et valles.
Dicos latrones q̄ras donec iuenias
et panes istos ones. et dictū vinū
ex parte mea p̄ntabis eis. Et p̄
her genuflectens de crudelitate tua
dices huilut culpā tuā. et roga il
los ex pte mea q̄ amplius mala
ista nō faciāt. s; deū timeant. et
proximos nō offendant. Et si her
facit ego p̄mitto eis de necessari
is p̄ eoz corporibz continue p̄uide.
Et cū ill her huilut dicens r̄ita
ris. Interi tūc s̄o f. pro ill rogabit
dñm ut illoz corda ad p̄niam e
molliret. Vñ fr̄m est q̄ cū elemo
sinas illas a s̄o f. tñsmissas lat
nes illi comederent adinuicē cōfer
re ceperūt et dice. Heu nos miserōs
et infelices. q̄ durus et ifernalis
cruciat⁹ nos expectat. qui p̄gim⁹
nō solū p̄dando hoīes et vulnerā
do s; etiā occidendo et tñ de tñ hor
rendis sceleribz et homicidijs nul
lo dei timore et cōpunctione cōsue
stimulamur. Et ecce iste s̄o f.

qui venit nō ad nos p̄t aliqua
vba valde iusta p̄t nr̄az malici
ā in nos erogata se corā nobis tā
hūilit̄ causauit. Et insup̄ s̄c̄i p̄s
tā liberale p̄missū etulit ⁊ panis
⁊ vini beneficiū attulit caritatis.
De ista s̄c̄i s̄c̄i q̄ celestē p̄iam
p̄merat. Nos aut̄ filij p̄dicatōis
etne ⁊ flāmas vlcere cotidie
nob̄ nr̄is nefandis sceleribz cu
mulam. **Alc̄as** vtz de patris
facinoribz ⁊ cōmissis flagitijs
possim⁹ a deo veniā miām inueniē
Uno vero illoz p̄dita verba dice
te. reliq̄ dixerūt. Quid ergo faci
ciōdū ē nobis. Et ille. Tam⁹ ad s̄c̄m
f̄ inq̄t. ⁊ si ip̄e nobis cōfidenciam
tribuat q̄ possim⁹ de magnis nr̄is
p̄cis miām inuenire a deo. Quid
quid ip̄e mādauerit faciam⁹. ut
possim⁹ aīas nr̄as de inferni baya
tro liberare. In quo cōsilio oēs t̄s
concordit̄ consenserūt. ⁊ venerūt
festinat̄ ad s̄c̄m f̄ dicentes. P̄
nos p̄t multa ⁊ pessima p̄cā nr̄a
nō confidim⁹ posse miām dei iue
nire. **Sz** tu si confidis q̄ de ad
suā miām nos recipiat ecce para
ti sum⁹ teā p̄iam facē ⁊ in oibz
q̄ nob̄ p̄cepis obedie. **Q̄s** s̄c̄s f̄
benigne ⁊ caritate recipiens. ex
emplis eos multiplicibz exhortādo.
certos de inuenienda dei miā eos
reddidit. Et insup̄ se illis ac̄siti
eū a dno ip̄am miām ⁊ grām
p̄misit. instruens illos eā quō
diuine miē imensurabilis magni
tudo cūcta p̄cā nr̄a si infinita
essent p̄cellit. Et quō testante
euāgelio ⁊ ap̄lo paulo xp̄s b̄n
dictus in hūc mūdū p̄ peccatoribz
venit edimendis. Propt̄ q̄

salubria hortamēta t̄s d̄i latinos
abrenūciauerūt mūdo. ⁊ cepti
a s̄c̄o p̄re sibi tā habitu q̄ aīo ad
heserūt. Duo aut̄ illoz parū vi
uentes p̄ mutacionē laudabilem
de p̄nti sc̄lo dno vocante migraue
rūt. **Terc̄o** vco sup̄vicens s̄c̄ide
rans multa maḡ p̄cā q̄ fecerat
tali p̄nc̄ se subegit q̄ p̄ quidē
annos exceptis q̄dragēsimis q̄s
sicut alij faciēbat continue ter in
septimana panē t̄m̄o ⁊ aquā
manducabat. ⁊ content⁹ vna t̄m̄
ca t̄m̄ incedebat. **discalciat̄** cōtinue
⁊ p̄ matutinā. **Infra** illud xv̄ ano
rū t̄p̄ s̄c̄s f̄ t̄s fuit de hoc mūdo
ad p̄em celestē. Cū aut̄ frat̄ d̄s
hāt districtionē p̄nc̄ aīis pluri
mis tenuiss̄. q̄dā nocte p̄ matuti
nas tanta sopnolencia sibi sup̄ue
nit q̄ nullis argumentis poterat
sopno exstē. nec p̄ ut cōsuerent
vigilare. **Qui** cū eluctat̄ negret
nec valeret orac̄. temptacioni sup̄
cumbens iuit ad lom̄ ut dormiet
Et t̄m̄ aut̄ ut posuit caput in
lō fuit duct⁹ in sp̄u in mōtē ce
lesti valde in quo erat p̄fundissi
ma rupa. ⁊ hūc inde saxa p̄rupta
⁊ diuisi scopuli inq̄lit̄ p̄minētes
Ille vco a quo ducebatur impulit
eū de cacumine d̄e rive q̄ in p̄cep̄
tuendo p̄ saxa collisiones ⁊ rupi
bus in rupibz sustinendo. q̄ ad fi
dū ripe puenit oīa videbat̄ sua
mēbra dirupta ⁊ ossa cōfracta. **Q̄**
dū iacet sic male collis⁹ a suo duc
toē vocatur ut surget quia mag
nū ad huc it̄ illū facē oportet. **Cū**
f̄ r̄ndit. **Dur⁹** homo ⁊ indiscretus
videtis q̄ cū me videas usq̄ ad mor
tē contritū t̄m̄ dicis q̄ surgā. **Qui**

colbz

Ep̄ca

ductor accedens et tangens eum. Ita
tamen ab omnium membrorum collisione profectum
sanavit. Et tunc ostendit ei plani-
tatem magnam a cunctis lapidibus et
spinis et tribulis et lutosis atque aquosis
laminulis ubi illud oportebat
disfractum ingredi et ad finem illius
planicie accedere ubi erat quedam for-
nix ignita quam a longe videbat in
quam debet intrare. Cum autem pla-
nicie illa cum multa angustia per-
transisset et ad fornacem illam pervenisset
dixit angelus ad illum. Ingredere for-
nacem istam quia sic est necessarium. Ille
fecit et respondit. Huius quoniam dicitur ductor
es qui cum videris me per istam angustis-
simam planiciam tam penaliter tribula-
tum quod maxima quere indignam et tu-
dine intra fornacem. Cum autem aspici-
ret circa fornacem vidit undique de-
mones cum furcas ignitas astantes
qui differenter intrare cum ipsis fur-
cis eum subito impulerunt. Qui
cum ipsum ignem intresset et per spacia ali-
quod ibi staret angelus expulit
eum ex fornace dicens. Prepara-
te ad eundem quia ad huc habes hor-
ribile periculum pertransire. Cui ille
dicebat. O durissime ductor qui
nulla passione moueris. Vides quod
sum quasi totum obustus et dicitur veni ad
huc ad horribile periculum. Ange-
lus vero tangens eum profectum sanavit
et duxit eum ad quendam pontem qui
transvadari non poterat absque ingenti
periculo quia erat nimis extremus
et excessive polluitus. Sub ponte vero
fluvius tribulis defluebat serpen-
tibus et draconibus scorpionibus et bu-
fombus et horrendis fetoribus plenus.
Et dixit angelus. Transi ponte
quia penitus ducunt te transire

105
Ille autem respondit. Et quomodo transire pote-
ro? querendum in tam periculoso flumine.
Respondit angelus. Venias per me et po-
ne pedem tuum ubi videris ponam meum
et bene transibis. Et accedens per ange-
lum pedem suum ponendo ubi procedens
ponebat et pervenit usque ad medium pon-
tis cum salute. Cum esset in medio pontis
angelus volando recessit et ascendit in
altum ad quosdam habitaculum valde mi-
rabile in altissimis collocatum et bene
notum quomodo angelus abvolavit. Sed cum re-
mansisset absque duce in ponte. etiam illa ter-
ribilia animalia fluminis capita iam eleva-
rent ad devorandum illum si ceciderit. Stabat
in tanto timore quod nullomodo sciebat quod
faceret. quia nec poterat retro nec ante pro-
cedere. Unde in tanta tribulatione et peri-
culo positus indignant se et applicat
pontem et videns quod non erat effugium nisi
dei. cepit ex intimis cordis muovere
dominum Iesum Christum ut per suam sanctissimam et
purissimam misericordiam sibi subvenire digna-
retur. Et facta oratione visum est illi ut ipse
emitteret alas. de quibus valde gaudio expecta-
bant donec crescerent alae sperans ex-
fluvium ad locum quo volaverat angelus
transvolare. Et cum nimis festinasset
volare quia alae non plene creverant a vo-
latu deficiens cecidit super pontem et
omnes insuper pene ceciderunt. Et terri-
tus valde iterum pontem amplectens
tristitia inquam lacrimabiliter imploravit.
Et iterum visum est sibi ut emitteret
alas sed sicut prius ante profectum alarum
ad volandum festinans sedo cecidit
super pontem et pene ut prius silis cea-
deret. Qui attendens quod per festinam
am volare non poterat dixit in corde suo
Et alas? emiseram tamen dum expectabo
donec amplius non deficiam a volatu
Et visum est sibi quod intus prima et secunda

De regno celesti

et in tua missione alaz p años cen
 tu quingenta et amplius expectasti.
 Tu aut sibi videtur q alas optime
 opleuisti. hac tua voce leuauit in
 altu se valent. et usq ad pdam habi
 taclm q volauent angel? ipse ad
 no lauit. Tu vero ad illius admira
 bilis habitacionis ianuam pueniret
 dixit illi portarius. Quis es tu qui
 hic venisti? et respondit. Ego sum fr
 minor. Expecta iquit ut duca san
 f si te et cognoscat. Tu aut ille iet p
 sco f. iste incepit mirros illius ciui
 tatis mirabiles espice. et ecce miri
 illi tanta erat claritate pspici q
 aucta q int? fiebant et choros scoz
 mirabiles qui intus erant dare
 cernebat. Et cu respiceret ecce bts f.
 et sco bnaed? et fe egredi? et p? sim
 f tanta multitudo scoz et scoz dei
 q sequuti fuerat illi vestigia q
 qsi innumerabil videbatur. Et
 cu sco f venisset ad eu dixit portario.
 Pmittas eu ingredi qia de fr? bz
 meis e. Et tunc sco f. dixit cu in
 terius multa illi mirabilia osten
 dendo. Et tunc aut cu illuc ingressus est
 tanta consolacione et dulcedine
 sensit q oblit? e omni tribulacionu
 que an pesserant ac si nunq in mu
 do fuisset. Post h? dixit sanct? f.
 Oportet te fili redire ad mundu.
 Et tunc venies ad locu istu mirabi
 lem btoz. Sco f. erat clamide to
 to stellis pulcherrimis decorato. et
 quinq stigmata ei? erat sicut quinq
 splendissime stelle q tanta luce
 fulgebant q videbatur tota ciuita
 te illa radys illustrae. f. vero
 bernard? habebat in capite corona
 stellaz pulcherrima. f. etia egi

et septē diebz morari
 i qbz ppa te oī pparacionē
 q vales quia pos

scob

di? totus erat mirando luce decora
 et multos alios frēs minores ibi
 de cu bto f quos nunq videat et cog
 nouit. Lucenaat dco fe qius tedio
 ad mundu redyt. et cu edisset frēs pul
 sauerit ad pma. et no plus tps flux
 erat nisi a p? matutinu usq ad e
 usce noctis aurora. quib sibi vide
 retur ee plurimos años. Ipe aut
 pdictus fe pdicta visione. et tminu
 septē diez gardiano suo p ordme
 et itauit. Et statū februario cepit
 In septimo vero die veniens sco f
 cu gloriosa comitua scoz et aiain
 illi? frīs in visione pdicta an
 gelo deducente purgata duxit
 ad gaudia btoz. ad laude et glaz
 dñi nrī ihu xpi Amē

De gratia contemplacionis frīs bnaedi

Quanta graz altissim? ppe
 exhibebat cu angelus pau
 peribz qui volu tunc aucta p xpo
 eliquerit apparuit in pdio frē
 bernardo apostat? sa pūo habitu
 assumpsit frequēssime mens ei
 rapiebat ad deu. Un accidit qda
 tpe semel q in ecclesia ad audicoū
 missa assistet et tō mēte eet ad diu
 na suspens? et fuit ita absort? in
 deu q cu eleuaret corp? xpi nichil
 adūtit. n? cu genu flexoribz genu
 flexit n? capuan tēxit. s? irruibe
 ratis oculis pmanebat. et sic in
 sensibilis pmanit a mane usq
 p? nonā. Post nonā vero edicens
 ad se veniebat cu admiratiua vo
 ce clamando. O frēs. o frēs. o frēs.
 Null? ē in aucta tā magn? et nobil
 cui si pmitteretur vnu palacu au
 ro plenu q no esset sibi laue porce
 factu vnu vilissimo fimo plenu
 ad thesauru tā nobile pmeredu

xxxv

Ad illu' vero celeste thesauru' dei
 amatoribz i'feruatiu' fuit fr' b'uar
 d'ita mente eleuat' a deo q' p' xv
 anos sp'ibat ta' me'te q' facie' cret'
 et ad celu' Et p'p' n'umia' eleuatio
 ne' intellectus ad sup' celestia lumina
 et n'umia' absorp'tione' affe' ad diuina ca
 risma' in illis xv' annis nuq' in me'
 sa fame' sibi abstulit corporale. De
 omibz q' sibi apponebantur aliqua
 talu' comedebat et dicebat. Et de
 his q' ho' nichil gustat no' di' abstine'
 q'ia vera abstinentia e' pugnae' cot'
 illa q' sapuit. Ad tanta' ena' intelli
 genae' limp'itate' p'uenerat q' eam
 magni clerici enire'ebat ad eu' et e
 no'debat tenebras q'stione' in q'cuq'
 passu' biblic' q'rebatur. Quia' ena'
 mens eius erat penitus a' t'renis
 absoluta' q'si p'ru'do volabat ad su
 ma. aliq'n p' viginti dies. aliq'n p'
 triginta solus p' monacu' cacumina
 puolabat solu' mo' celestia' d'ep'lando.
 p'p' q'd dicebat sc' f'rat' eg'duus.
 q' no' erat oibz hoc donu' a deo q' e
 rat datu' fr'i b'uar'do de quita valle.
 ut se volando' passet' ut p'ru'do. Et
 p'p' ta' excellen'te' gram' a d'no sibi
 data' sc' f. libent' et sepe loq'bat'ur
 cu' eo diebz et noctibz. Un' aliq'n in
 uenti sunt ambo p' tota' nocte' sil'
 fuisse rapti ad deu' in silua' s'z ubi
 co'ueneru't ad colloquendu' de d'no
 ihu' cristo

**De temptaco'e fr'is ru
 fini et quo ei crist' apparuit**

Hac rufin' de nobilioribz de
 massio' soa' b'ti f. ai quoda'
 t'pe uiuente' b'is f. grauit' a demoe'
 de p'dest'nacone' vexaretur i' aua'
 na' suggerebat cordi ei' hostis an
 tiqu' q' i'pe no' erat de p'dest'nat'is
 ad vita'. et p'det' q'tquid' religio'is

seruauo' fa'et. P'p'p' hac' vera
 aone' p' multos dies durante' tot'
 erat melancolic' et tristis effect'
 et sua' pugna' sc' f. due' u'ca' d'abat
 Nuchdomin' t'n oroes' co'suctas
 minime' dimitte'et. Et hostis an
 tiqu' volens sibi tristitia' adde' q'
 fuit' uulnere't suos dei ad pugna'
 interiore' addidit eam' exteri'us i' pug
 nae'. Un' apparens sibi in sp'ere' au
 rifici' dixit. O fr' rufine' q're moro'ibz
 et p'nia' te affligis. cu' tu no' sis de p'des
 tinatus ad vita'. Et h' credas in q'ia
 ego scio quos elegeri'. et no' credas filio
 patri bernardonus si co'tra'xiu' tibi
 dixit. nec eam' ip'm' i'nterog'es de ista
 materia' q'ia i'pe' ul' alius h' ignorat.
 s'z ego q' su' dei filius b'n' scio. Ideo cre
 das in p' certo q' tu es de n'uo' d'ap'na
 tor. Et i'pe' f'rat' franciscus. et p'ri' eius
 e' d'ap'nat' et q'cuq' sequit' eu' d'ap'it.
 f'rat' aut' rufin' erat i'm' obtenebrat'
 a p'ri'ncipe' tenebraru' q' ia' fide' et a
 more' in sc' f. p'diderat. et hoc sibi di
 ce' no' curabat. Et q' sc' p'ri' f'rat' ru
 fin' no' dixit sp'us d'ni' euclauit. Un'
 i'pe' p'ius p'ri' u'icens in sp'u' t'm' d'icti
 fr'is rufini' p'ri'ncipiu' misit fr'em' mas
 sei' p' ip'o' ut ad eu' d'ni'no' uenire't. Na'
 fr' rufin' et sc' f. stabant in loco
 motis subasi' uix' assisiu'. f'rat' aut' ru
 phin' respondit fr'i' massico'. Quid ha
 beo ego fac' cu' fr'e' francisco'. Et tuc' fr'
 massicus ho' totus sp'u' sc'o' plen' clare
 cognoscens maligni' hostis fallacia' ait.
 O fr' rufine' nescis tu q' sc' f. e' sc'it'
 a'gelus d'ni' q' tot' a'ias' illuminauit i'
 mudo. et a quo' eam' nos tot' diuine' gre'
 d'apim' dona'. Un' ego uolo d'ni'no' q' tu
 uenias ad eu'. q'ia' ego clare' uideo a d'ya
 bolo te d'ceptu' Et tuc' aut' fr' rufin'
 uenit ad sc'm' f. et cu' sc'o' f. uidit eu' a

longe cepit clamae. **O** fr̄ rufine ca-
tulle au credidisti. **E**t dixit tota p̄
ordine sibi temptacione q̄ habuerat
int̄ et ex. **E**t dicit eū q̄ ille q̄ p̄dā sug-
gerant erat dyabolus et nō xp̄s. iō nullo
mō eū suggestioibz assentiret. **S**z q̄n
dicit tibi. tu es dampnat̄. et tu seare ves-
pōdeas. **A**peri os tuū et ibi pone catū. **E**t sit
tibi signū q̄ ip̄e ē dyabolus q̄ dō ubo
hoc statū fugiet. **A**d h̄ cognosce dēs
ip̄m esse fuisse dyabolū. q̄a cor tuū in-
durauerat ad oē bonū. q̄d p̄p̄m ē of-
ficiū ei. **E**t cr̄st̄ b̄ndictus nūq̄ cor
hoīs fidelis indurat. ymo dicit. **A**uferā
tibi cor lapideū et dabo tibi carneū. **F**r̄
vero rufin̄ videns q̄ sc̄s f. dicebat
ita tota p̄ ordine seriem temptacionis
q̄ intus et extra vexat̄ fuerat cepit
forissime lacrimari. **E**t odorans sc̄m
f. ac culpā hūil̄t̄ et cognoscens de q̄d
ab ip̄o celauerat. ac tot̄ confortatus
in dno p̄ monita sc̄i p̄ris tot̄ mūt̄ ē
in meli. **D**ixit ei et sc̄s f. **V**ade fili
et confitearis et orois et suctū studiū nō
dimittas. et scias p̄ certo q̄ tempta-
ista est tibi ad magnā utilitatē et cō-
solacionē sicut experieris in breui.
Frat̄ aut̄ rufin̄ redyt ad cellā su-
am ad orādū in siluā. **E**t dū staret
cū multis lacrimis ad orandū. ecce
venit hostis antiquus in p̄sona xp̄i
dicens frat̄ rufine nōne dixi dixi
tibi q̄ tu filio petri bernardonis nō
crederes. et quia es dampnat̄. in oroi-
bz et lacrimis nō labores. et q̄d p̄dest tibi
si dū viuīs affligeris. et cū morieris es
dampnat̄. **C**ui statū dixit fr̄ rufin̄.
Aperi os tuū et ibi pone catū. **T**ūc
dyabolus indigt̄ recessit sū tāta tēpes-
tate et comocione lapidū motus subasy

et p̄ magnū spacū fluxit lapidū
multitudo ubi adhuc apparet
lapidū horrenda ruina. **N**ā
p̄ vallē eā dā montis saca se
inuitē collidendo ignē plurimū
emittebāt. **V**n̄ ad tā terribile stre-
pitū lapidū sc̄s f. et socij admi-
rantes ext̄ dnm̄ locū ut nouita-
tē illā aspicerent exierūt. **E**t tūc
fr̄ rufin̄ manifeste adūtit q̄
ip̄m hostis malignus decepat. **V**n̄
sc̄s ad sc̄m f. redyt et prosternēs
se in trā iterū culpā suā dixit.
Et confortat̄ a sc̄o f. tot̄ pacifica-
tus emāsit. **E**t ai p̄ h̄ staret cū
multis lacrimis orādū. ecce xp̄s be-
nedict̄ sibi apparuit et totā aīz
suā diuino liquēnt amoc̄ ducēs.
Diferasti fili qui credidisti fr̄ f.
q̄a ille qui te cōtristauit fuit dya-
bolus ego aut̄ sū xp̄s nigr̄ tu. **E**t
ut de hoc te reddā certissimū hoc sit
tibi signū. q̄ don̄ in isto mūdo eis
nūq̄ de cetero eis tristis. **E**t b̄n̄
dixit xp̄s fr̄m rufinū et dimisit
eū in tanto gaudio et dulcedine
sp̄s et eleuacione mentis q̄ die
noctūq̄ erat absort̄ in dno. **E**t
cōfirmat̄ ē ex tūc in tanta grā et
b̄ndicōe et securitate salutis etne
q̄ tot̄ in virū alterū r̄nouatus ē.
Ad tāta eleuacione mēt̄s et p̄scue-
rancia orois cōfirmat̄ est q̄ stetit
set continue infra puulā arcuā
die noctūq̄ et templari dīna. si cū
alijs nō impediss̄. **V**n̄ dicebat
sc̄s f. de eo q̄ frat̄ rufin̄ eāt cano-
nizat̄ in celo dū adhuc uiuēt a
dno ihu xp̄o. et q̄ ip̄e nō dubitaret
in absentia sua dice sc̄m rufinū
ad huc existentē in trā. cē m̄no.

107
nufatu in celo. Ad laudem dñi nri
ihū crīstī. **De mirabili obiū.**
Rat tu **frat̄s rufini socii b. f.**
Ruphinus pp̄t assisioe cōtemptra
tionis studiū ita eat absort̄ i deū q̄
n̄i insensibil̄ fr̄s ē. Vñ rarissime lo
quebatur. n̄ insup̄ vbi disseminādi
erat p̄ditus gr̄a nā loquendi au
daciā nō habebat. Dñs aut̄ f. vna
die p̄cepit fr̄i ruphino ut iret as
sisū i p̄dicat̄ pp̄lo q̄dā altissim̄
sibi inspicat̄. **Feat̄ vco ruphin̄**
respondit. **P̄t̄ reuerēde p̄c̄ m̄ i**
nō mutas me ad hoc op̄? q̄ sic
bā nō sū. ego gr̄as vbi nō habeo.
i su caā simplex i insans p̄deota
Dñs aut̄ f. dixit. **Quia statim nō**
obediisti m̄. ideo p̄ obedienciā tibi p̄a
pio q̄ nudus solis br̄as emanētibz
vadas assisū i intrans ecclēsiā aliq̄uā
nudus pp̄lo p̄dicab̄. **Qui statim sicut**
ver̄ obediens nud̄ p̄ceit assisū
i fr̄a euerenciā in quādā ecclēsiā
ad p̄dicandū surrexit. **Pueri aut̄**
i hoīes reperit̄ vide i dice. **Q̄ ecclē**
isti faciūt tantā p̄nūāz q̄ efficiūt
amentes. **Intrēi vero sc̄s f. cogitans**
de p̄mpta p̄mā obiā fr̄is rufini
i de mandato suo tā duro seipm̄
cepit durissē increpae dicēdo. **Vñ**
tibi fili petri vnar domis vult̄ homū
tio p̄ape fr̄i rufino q̄ ē de nobilio
ribz aūbz de assisio ut vadat nu
dus ad p̄dicandū pp̄lo. **P̄ dñi ego**
faaā q̄ tu in te experieris q̄ ma
das in altero. **Et hoc dñs in feruoc̄**
sp̄s s̄i m̄dauit se tunica i nudus
iuit assisū dicens sc̄a fr̄em leo
nē q̄ suā i fr̄is rufini tunicā dis
trictissime cogitans asportauit.
Quē cū assisioes nudatū cerne
ret velud fatūm deridebat putates

tā cū q̄ fr̄em rufinū pp̄t p̄māz
insanire. **Dñs aut̄ f. inuocit fr̄es**
rufinū q̄ iā incep̄at p̄dicare i du
re dicebat. **Carissimi fugite mū**
dū i dimittite p̄c̄m. reddite alic
nū si vitāe vultis i fernū. **suante**
mādata diligendo deū i p̄ximū
si p̄ge vultis ad celū. **Agite p̄nūāz**
qm̄ appropinquab̄ regnū celozū.
Et tūc sc̄s f. nudus ascendit in p̄gu
lū i p̄dicauit tā stupēda de con
temptu mūdi. de p̄nūā s̄a. de pau
ptate volūtaria. de desiderio regni
celestis. de nuditate i obprobriis
i s̄issima passione dñi nri ihū x̄
cruat̄ixi q̄ cūcti hoīes i mulieres
qui ibi cōuenerant in maxima copia
cep̄t flere altissime. i incredibi
li deuotione i cōpunctioe mīāz altis
simi ad s̄ydera clamabat. ita q̄ q̄
oēs in mentis stupore cōuert̄i sūt.
Et fuit illa die in assisio tant̄ plac̄
in pp̄lo assisiente q̄ nūq̄ in illa ciui
tate de passione dñi nri ihū x̄pi fuit
s̄ilis planctus aud̄t̄. i sic edificato
pp̄lo i x̄pi oībz cōsolatis i vocibus
altissimis b̄ndictis in noīe dñi nri
ihū crīstī sc̄s f. **Feat̄ r̄idui fr̄em**
rufinū i se simul cū ip̄o rem̄dit̄
Et r̄iduit̄ tunicas gloriabāt̄ i lau
dabāt̄ dñm̄ seipos vicerant. i q̄ oues
x̄pi edificauerat. i q̄ cōtempnēd̄
cet mūdos ostenderant i ad locū
porcūcile redierūt i b̄ios se ēputa
bant qui possent eius t̄gē fimbriā
vestimenti. **Ad laudem dñi nri ihū x̄**
De fr̄e rufino quō liberauit de
Predictus fr̄ rufin̄ moniacū. **pp̄t**
pp̄t magnā cordis attentioē
ad deū i angelicā mētis q̄etē q̄nūq̄
ab aliq̄ vocabatur cū tāta gūitate i
dulcedine i vocis morositate ipm̄

108
ma plenarie confirmatus Ad lau
de & gloria dñi n. i. xpi. Amē.

Srat de t̄bz quibus electis vniū

Sicut dñs nr̄ ih̄s x̄ps bn̄
dicitur in euāgelio. Cognosco
oues meas & cognoscūt me mee.
ita b̄s p̄r nr̄ f̄ tāq̄ bon⁹ pastor.
oīa merita & v̄tutes sc̄oꝝ suoz
dñō sibi reuelante sc̄abat. & cog
noscebat insup̄ defat̄ & vicia. p̄t
quod nouerat oībus de remedio
oportuno p̄uide. sup̄bos hūilādo
& hūiles exaltādo. vituperādo
vicia & exaltādo v̄tutes sicut q̄sq̄
p̄t adūte in mirandis reuelacioni
bus q̄s habebat de illa sua fami
lia p̄mitia. Nā ut vniū de multis
rōmemore. semel sc̄s f̄ sedens in
quodā locello cū socis. se cū illis
in diuino colloquio exercebat.
Et aut̄ rufin⁹ v̄t v̄tūq̄ s̄tate p̄
sp̄itū nō eat tūc cū illis i illo diu
no colloquio. q̄a nondū de silua
exiuerat in quā orōis cā p̄reerat.
Et sc̄s f̄. dū cū p̄dōs socis in sc̄s
exhortacionibz & colloquijs diuinis
p̄cedet. ecce f̄ rufin⁹ nobilis cuius
assisy s̄ nobilior sc̄oꝝ dei. virgo
purissimus & contemplacioni diu
ne p̄rogatā nobili sublimatus. o
dorifere insup̄ conuersacionis flori
bz corā deo & hoībz adornatus. egre
diebatur de silua ubi steterat con
templari celestia & transibat paz
a longe a sc̄o f̄. Quē cū sc̄s a lōge
cerneret. vertens se dixit ad socos.
Dicatis m̄ charissimi q̄ est sanctior
aīa quā de habeat in mūdo. Qui
hūilē r̄nderūt. q̄ estimabat ip̄m
sc̄m f̄. hoc p̄uilegio sublimari. Ip̄e
vero respondit. Ego carissimi fr̄es
sū indignior & vilior hō ex me q̄ de
habeat in mūdo. Sed videtis vos
istū fr̄em rufinū nr̄ exante de sil
ua. Deus in reuelauit q̄ aīa eius ē

vna de t̄bus sanctoribz aīabz q̄s de
nūc h̄z in mūdo isto. & firmat̄ dico
vobis q̄ nō dubitare ip̄m sc̄m fr̄em cu
finū vocat̄ dū ad huc viuit in corpe.
cū aīa eius sit in gr̄a confirmā & s̄c̄i
f̄c̄ata & canonisata in celo a dño ih̄u x̄.
Et aut̄ v̄ba dicebat sc̄s f̄. in absentia
dñi fr̄is. In quibz ostendebat. q̄ ip̄e
sc̄s p̄r sicut bonus pastor oues suas ne
uerat. a quibus v̄tutibz deficerent. q̄
ostendit in fr̄e helva cū eū dephendet
de sup̄bia. & in fr̄e johāne de capella
cū illi p̄t ei⁹ malicia p̄dicet de suspe
cione p̄ria. Et in fr̄e cu⁹ dyabolus de
tinebat gutt̄ cū corriget̄ de inob̄ia. &
in fr̄ibus venientibus de tra laboris.
cū arguetur vn⁹ illoꝝ de pestilencia
quā cont̄ socū fecerat in via. & ducat̄
insup̄ oues suas. in quibus ḡc̄as ha
bundarent. sicut appuit in fr̄e bernar
do. in fr̄e rufino p̄dicto. & de pluribus
alijs. de quibus deus b̄o f̄. bono pas
tori magnalia reuelabat Ad laudē &

**Quō sc̄s fr̄e as̄c̄ dūt̄ duos nobi
les de marchia athonitana dū p̄
diget̄ bononie. s̄ fr̄at̄re peregr
nū et fr̄at̄rem rictuym.**

Quodā t̄pe dū wet sc̄s f̄. p̄ mūdu.
et bononiā p̄uēss̄. cūq̄ aduē
tū eius ppl̄us cognouiss̄. fr̄s est cōar
sus om̄i ad sc̄m f̄. ita q̄ vix poterat
ire p̄ tram. Om̄es em̄ ip̄m tāq̄ flo
rē mūdi & angelū dñi cupiebāt vi
de. ita q̄ ad plateā ciuitatis cū pena
maxima puenit. Congregato igit̄
p̄plo maximo viroz ac muliez. & ml
toꝝ scolariū. surgens sc̄s f̄ in medio.
tā miranda & stupenda dictante spū
sc̄o p̄dicauit. q̄ nō hō s̄ angelus vide
batur. Nā videbantur illa verba ei⁹
celestia q̄si sagitte acite potentis de
aeris sapie dīne p̄cedē. q̄ corda om̄
tā valde penetrabant q̄ maxima

multitudine viroz ac mulieru a
statu p̄m̄ ad p̄m̄ lameta cōuertit
Int̄ quos erāt ibi studentes de nobi
lioribus de marthia āconitana. s̄
peregrin⁹ q̄cāt de domo fallarōis
7 riterius. Isti int̄ alios p̄ sac̄ v̄ba
s̄i p̄ris tacti intrinsecus. venerūt
ad b̄m̄ f. ducētes se penit⁹ velle
mūdū 7 lūque 7 s̄m̄ ip̄i habitū
sumē. D̄s aut̄ f. ip̄oz feruore cō
siderās. cōgnouit p̄ sp̄m̄ s̄m̄ ip̄os
missos a deo. Et insup̄ intellexit
cui et q̄li cōuersatioi q̄s̄ cor se sub
det. Vñ cū gaudio 7 cāpiens eos dix̄.
Tu peregrine tene viā hūilitatis.
et tu riteri s̄uias fr̄ibz. 7 ita s̄m̄
ē. Nā s̄ peregrin⁹ nūq̄ voluit cē
ut clericus. s̄ sicut layc⁹ māsit. Cū
ess̄ bon⁹ l̄rāt⁹ 7 in decretalibz eru
dit. Prop̄ quā hūilitatē puenit
ad maximā grām p̄fectionē v̄tutū.
7 speciale ad grām cōpūctionis 7
amōis d̄ni nr̄i ihu xp̄i. Nā xp̄i
amōē succēs⁹ 7 desiderio martiry
flāmat⁹ p̄ceit iherosolimā ad vi
sitandū loca sac̄tissima saluatoris.
portans secū volumē euāgelicū.
7 cū legēt loca sac̄ vñ deus 7 hō p̄
rextat. 7 eadē pedibz tangēt 7 o
culis cernēt se ibidē ad orādū de
ū inclinab̄t. 7 amplexabatur bra
chyis fidei ista loca sc̄issima 7 labys
osculabat⁹ amōis 7 lac̄mis deu
tionis cūcta rigab̄t. ita q̄ cūctos

cernētes ad deuotionē maximā
prouocab̄t. Ordinate v̄o dispo
sitione diuina r̄uersus ē in p̄ta
liā. 7 tāq̄ v̄e p̄egrin⁹ mūdi et
cūis celestis r̄gni. suos nobiles
7 sanguineos rarissime visitab̄t.
7 fortib̄t eos ad mūdi cōtemptū.
et sobrie loquēs ad d̄nū eos in
tab̄t amorē. 7 expedite ac festinat⁹
7 c̄debt ab eis d̄cēs. q̄ xp̄s ih̄s
q̄ nobilitat aīaz nō inuenit⁹
int̄ cognatos 7 notos. De isto
fr̄e peregrino habuit d̄cē fr̄e be
nardus. sc̄issimū p̄ris nr̄i fr̄ācisa
p̄mogenit⁹. vñ v̄bū mirabile
valde. s̄q̄ ip̄e fr̄e peregrin⁹ cāt v
n⁹ de p̄fectionibz ist⁹ mūdi. fuit
siquidē peregrin⁹. Nā amor xp̄i
quē in corde suo sp̄ hēbt nō per
mittebat eū in aliqua cātura
q̄scē nec affm̄ eius figē in ali
quo t̄pali. s̄ sp̄ ad p̄riāz tendē.
et ad p̄riāz aspirē. et de v̄tute i
v̄tute ascendē don̄ in amatū t̄n̄
formaet amatē. Tandē plenus
v̄tutibz ad xp̄m quē toto corde
dilexit. cū mltis miraculis an
mortē 7 post mortē in pace q̄
uit q̄d laudē 7. **Qualit̄ fr̄s f.**
liberant fr̄m riteriū de max̄te.
Hic riterius d̄i fratris
peregrini in tr̄is 7 socius
et nūc cūius i c̄his. d̄i p̄ vitā
actiāz dū viuet ābulans 7 deo

et hominibus fidelissime puer
frater est familiarissimus et carissimus
sicut f. ita quod multa a seculo f. didicit.
et ipso docente tunc intellexit de
multis dubijs veritate et cognovit
vultum domini voluntate et secundum vocationem
nisi scilicet patris frater habebat. Factum
est autem in missa in marca de antonia.
et propter zelum dei quod in corde suo
ardebat tamen maxima pace et discre-
tione regere peruenit sequens christi
exemplum quod voluit pater facere quod docere.
Post aliquod tempus permisit sibi
diuina dispensatio in lucrum aie-
tentatione. nec minus anxius et
turbatus affligebat se in abstinentia
et disciplina et lacrimis et orationibus.
Sed a temptatione liberari non poterat. et
multotiens ducebatur ad maxi-
mam desperationem. Nam propter immanitatem
temptationis credebat se delictum
a deo. In ultima vero desolatione
et temptatione positus cogitauit in
corde suo dicens. Surgam et ibo ad
patrem meum fratrem franciscum. et si ipse me
ostendit familiaritatem credo quod deus
propitius erit mihi. Similiter signum est quod
delictus sum. Et arripens et ibat
ad fratrem franciscum. Sed tunc f. inrebat in pala-
tium episcopi assistentis frustis infirmus.
et cogitanti sibi de deo fuit sibi reuelatum
a deo ordo temptationis. et aduersus
et propositum dei frater. Et tunc vocauit so-
cios suos scilicet fratrem massicum et fratrem le-
onem. dicens eis. Ite velociter in occur-
sum filii mei fratris mei ricery et ex parte
mea ipsum amplectentes et salutantes

197
dicit illi quod inter omnes fratres qui sunt in mundo
singulariter cum diligo. Illi vero sicut ve-
ro obice filii statim exierunt in occursum frater
ricery. et inuenientes eum sicut dixerat frater
franciscus amplectentes et abrauerunt eum amabilia
verba patris. quanta illi tunc consolationibus et ple-
uerunt quod totum fuit quasi liquorem ex gaudio.
Quanta vero tunc ostendit letitiam quod gestit
tunc gaudio et quanta deo laudes et gratias
efferebat quod de prospera fecerat suum ut vix
posset explicari simone. O bone ihesu quantum
quod delinquentes sperantes in te habes spes cum
temptatione peruenit ut possim sustinere. Ad
plurimum. Puenit ad locum ubi iacebat ange-
lus et diuinitus vir franciscus. et cum esset quirit
infirmus surrexit et iuit in occursum illi
et amplectens eum dixit. Dulcissime fili frater
ricery. inter omnes fratres qui sunt in mundo toto
te diligo. et in pectus eius signum crucis in
fronte et ipsum amatissime osculans in eo-
dem loco dixit. fili mi et carissime. Iste temptatio
domini fuit tibi ad maximum lucrum tuum. si
non vis amplius lucrum. Mirabile dictum.
Et tunc omnis illa temptatio dyabolica excessit
ac si in vita sua nunquam sensisset. et mansit
in deo totum consolat. Ad laudem domini etc.
De fratre leone quo apparuit sibi.
Olorose innocente frater franciscus
quod corpus deo daret et animam ad gratiam in
ducat et gloriam amator franciscus. propter mag-
nam puritatem et columbinam innocentiam quam
in fratre leone cernebat. ipsum frequenter duce-
bat pro socio. et ad secreta tamen diebus quod noc-
tibus sepius admittit. Quippe inter so-
cios scilicet patris quod plus de secretis eius et mirabi-
libus sciuerat. fuit frater leo positus. Nam ipse
frequenter vidit eum leuatum in aere sicut

infra dicitur. Ipse audiuit eum frequenter cum christo et beata uirgine et angelis colloquente. Ipse insuper uidit lucem igneam de celo super sanctum f. descendere et uocem de ipsa luce audiuit cum ipso loquente. Ipse etiam dum quadam die periret incederet uidit ante faciem sancti patris crucem pulcherrimam precedentem et christum in ipsa pendente. Et uidebat quod crux ista mirabilis cum sancto f. staret stabit. et cum ambularet perit et ipsa ambularet et quicquid sancto f. agebat illa ante faciem eius precedebat. Et erat crux illa tantum splendoris. quod non solum faciem sancti f. sed illuminabat et decorabat aere arcuum. et omnia fere leo clara luce tenebat. Hinc fere leoni non solum in uita fecit solacioes mirabiles. sed etiam post mortem sancto f. apparuit ei frequenter. Unde quidam uix dum fere leo in orationibus uigilaret apparuit sibi dicens. Quod fere leo et corda uis quod quando ego eram in mundo predicabam fame magna in uniuerso orbe uenturam. et dicebam me scire quedam pauperculorum hominum per cuius amorem deus precebat. et donec ille pauperculorum uiuere famis pestilentia non mittebat. Respondit fere leo. Unde et cordor per sanctissime. Et ait per sancto f. Ego eram illa creatura et ille pauperculorum homo per cuius amorem deus fame in homines non mittebat. sed propter humilitatem nolebam me perire. Rursum autem scias per certo fere leo quod per heresidum mundo uenit tribulatio et uisio famem in terra. ita quod ex fame multi homines moriuntur. Et ita fuit. Nam forte ad sex menses per huiusmodi uerba tanta magna famem ubi

et inualuit. quod homines non solum ra-
dices herbarum sed cortices arborum
manu ducebant. Unde pro fame perierunt
multitudo hominum. **Laet** igitur
ex predictis. fere leonis inuocant.
et sancti f. diuina amicitia. et ineffa-
bilis prophetia. Ad laudem domini et
De fere leone qui uidit sanctum f. eleuatum a terra. uidit et palpauit eum.
Quoniam beatus per f. in capite **stigmata**
sentire noua et diuina caris-
ma in illa sua anima benedicta. frequen-
ter in aere non solum metallicum. sed cor-
porali eleuabatur a terra. fiebat
enim mira dei dispensatio circa ipsum
in eleuationibus superdictis. scilicet quod quan-
to diuine gratie dona accumulata sen-
ciebant. tanto altius eleuabatur a terra.
sicut oculata fide pluries eius socii con-
spexerunt. et singulariter fere leo que
propter suam colubina primo angelicam in-
nocentiam frequenter sancto f. intesse
ad orationis clandestina studia permuta-
bat. Unde ipse fere leo sepe uide meruit
et sanctum patrem in aere subleuatum plerumque
et nunquam secundum gradum supernorum sensuum
quibus de uirtute in uirtute proficendo
sursum agebatur in deum. Aliquam die
tunc fere leo uidit sanctum f. eleuatum a
terra in tantum quod tangere poterat pedes
eius. Aliquam uide meruit eundem
patrem sanctissimum eleuatum usque ad
craucina arborum. Aliquam in tanta
altitudine sursum uertum quod uix illu-
uisus ualebat attingere. Et in uero
pedes beati f. ualebat attingere

amplerebatur illos et osculando
 cum deuotissimis lacrimis exorabat
 dicens. Deus pater esto in peccatori.
 et per merita sanctissimi huius viri fac me
 tua sanctissima misericordiam inuenire. Cum
 tamen eleuatum aspiceret quod ipsum tangere non
 ualeat se sub sancto f. prosternens orones si-
 militer per me faciebat. Hec autem eleua-
 tiones sancti patris fuerunt in loco alijne
 et in alijs locis quod plurimis. Hinc
 facti leoni solus sanctus f. sua stigmata comut-
 tebat tangenda et nouis peccatis re-
 mutanda. quos inter clauos illos mirabi-
 les et carnes reliqua ad tenendum sang-
 uine et mitigandum dolore die quilibet
 ebdomade renouabatur. excepto die 10
 die uis de sero et per totum uenens in quo
 nullum uolebat apponi remedium. ut
 ob amore christi eodem die crucifixionis.
 in doloribus crucis uel crucifixus pen-
 det. Aliquam manumillas tam uerandis
 stigmatibus insignitas ante cor fratris leo-
 nis sanctus f. studiosus apponebat. Ex
 quod appositione tanta deuotione facti leo-
 seniebat in corde quod quasi expirabat fec-
 quentibus singultibus in stupore mu-
 tantur. Ad laudem et **Miraculum de**
sanctis stigmatibus sancti fratris isa.
Quanta fuerunt digna illa
 miranda sancti patris stigmata
 apparet ex quodam uerabili miracu-
 lo in quodam conuictu fratrum predicatorum
 euidenter ostenso. Erat enim in ipso pre-
 dicatione conuictu quodam frater predicator
 qui beatum fratrem ita cordialiter odeat. quod
 non in pictura uideat. non uerbo audire.
 nec corde credere poterat fuisse sanctus

stigmatibus insignitum. Unde cum dictus frater
 conuictualis uel motus in conuictu
 consistet in cuius effectorio depictus erat
 sanctus f. cum sanctis stigmatibus. infidelitate
 motus et odio. accessit occulte et cum
 cultello sancti stigmata depicta de pic-
 tura sancti patris abrasit ita quod penitus
 nichil apparebat. Dequenti autem
 die cum idem frater sedet in mensa respexit
 in sancti f. ymaginem et uidit ibi stigmata
 in locis ubi abraserat recentiora quam
 prima. et indignatus cogitauit quod non
 profecto penitus abraserat. et obseruas ho-
 ram quam nullus adesset (quia quod malefa-
 cit odit lucem) accessit et sancto abrasit
 stigmata sancti. ita tamen quod cementum non des-
 truxit picturam substratum. Tertia uero
 die cum idem frater in mensa respexit ad y-
 maginem sancti f. et ecce uidit illa sancti
 stigmata tam pulchra et noua quam nunquam
 apparuerunt ita recentia. Tunc idem frater
 obtenebratus nequam et perfidia incita-
 tus. patris secundo addidit et dixit
 in corde suo. Deus ego talia stigmata
 illa delebo quod nunquam de cetero appare-
 bunt. Et sicut solebat obseruabat te-
 perum in quod oculi hominum non uiderent. et ob-
 litus quod oculis dei cuncta nuda sunt
 et aperta. cum impetu furioso tulit cul-
 tellum et effodit de pictura signa stig-
 matum. colore effodiens et cementum.
 Stans uero cum profectus effodit. inceptit
 sanguis de ipsis effossionibus emanare.
 et facie et manibus et tunica demum frater
 sanguis ille impetuosius persiliens cru-
 entae. Ille uero territus quasi mortuus
 cecidit. Sanguis ille ut riuus fluit

sedet

in ipso

p murū de illis factis stigmatibus ab il
lo misero effossis. Interi frēs p̄dā cōue
tus ad illū iacētē q̄si examine cōuenert.
et adūterentes illius maliciā plurimū
doluerūt. Videntes insup cū sanguis
ille defluebat cōtinue. obturauerūt
illa foramina cū p̄cis et bomba ce
net poterāt sanguis fluxū estingere
Quapp̄ timentes ne illud seculāes
ppendent et ex inde scandalū et vitupe
rū sustinerēt. cogitauerūt deuote re
cuerē ad b̄m̄ f. et p̄or cū oibz de cōue
tu se expoliantes an̄ ymaginē s̄i f.
et se disciplinantes et cū lacrimis orātes.
rogauerūt s̄m̄ f. q̄ offensa d̄i fr̄is
miserat dimittet. et sanguis illū flux
ū estingē dignaretur. Et statū p̄p̄
fuit illoz orō exaudita. Sanguis
amplius nō defluxit. et stigmata s̄i ab
oibz veneranda in sua pulchritudinē
emāserūt. s̄e v̄o p̄ditus ex tū fact
ē deuotissim⁹ s̄i f. Et ut testati sunt
frēs de loco alūne causa deuotionis
accēsat et bomba illa cruenta sc̄m̄
detulit et fr̄ibz illis dedit. Venit insu
p causa deuotionis ad sc̄m̄ mariā
de angelis et oīa loca s̄i f. deuotissime
visitauit cū euerencia magna et la
crimis. Nā v̄b̄cū q̄ de factis l̄ de rebz
s̄i fr̄a s̄a poterāt inuenire in tā deuo
tis lacrimis erūpebat q̄ facebat eā
alios lacrimā. Ip̄e eā oīa p̄dicta mi
raula corā multis fr̄ibz minoribus
in alūna et assisio recitauit. Socys suos
tū absentibz. ne forte p̄dā in obp̄brū
suis ordīs reputarent. fact⁹ est dictus
fr̄a ob merita s̄i f. ita ad frēs eius be

miolus q̄ sicut illos aliquā vidē
nō poterat. ita p̄ in caritate dei
factus. ip̄os fr̄i amoris venera
batur affai. Ad laudē et. **Qualit**
xps appuit fr̄i massico de marignano
sono b̄i f.
Tlli s̄i socy. b̄i p̄is n̄i fr̄i. sono b̄i f.
paupes q̄dem r̄ibus. diuites autē
deo. nō q̄rebāt in auro d̄ites fieri
vl̄ argento. s̄i sollicitissime procura
bant ditari s̄is v̄tutibz q̄bz ad ve
ras et etnas d̄ias p̄uenitur. Vn̄
accidit quadā die q̄ fr̄a massens
vn̄ de clas socys s̄i p̄is. cū de do
socy loq̄rentur. Vn̄ eoz dixit. q̄
erat quadā dei amic⁹ q̄ magna
actiē vite et cōtemplatiē graciā
possidebat et cū his habebat p̄fū
dū hūilitatis abyssū. q̄ se peccato
rē maximū estimab̄t. q̄ hūilitas
illū s̄ificabat et cōfirmabat. et cōf
cē in dictis donis continue facieb̄t.
et quod melius ē. nūq̄ a deo cadē
p̄mittebat. Que miranda ut
fr̄a massens auduit. et adūter illū
thesaurū eē vite etne salutis. in
tū exarsit amoc ad habendā v̄
tutē d̄e hūilitatis. dei āplexu dig
nissimā. q̄ in feruorē magno ad
relū eleuans facē. voto se strinx
firmissimo. nūq̄ in isto mūdo letū
donec hūilitatē illā p̄clarissimā
in aīa sua sentiēt ad esse. Et h̄
voto in sc̄o p̄posito fr̄o stabat cō
tinue in cella eclusius. et interim
deo gemitibz et narrabilibz cōtinu
e se affligebat. q̄ videbatur sibi
se esse hoīem penit⁹ dignū ifer

no. nisi ad illā scissimā hūilitatē
pueniret q̄ ille amicus dei q̄ audiret
plenu v̄tutibz. inferiore oibz se re
putab̄t. ymo se penit̄ dignū estima
bat inferno. Et dū sic istis fr̄ mas
seus p̄ dies plurimos p̄māss̄ in
fame et siti. et multis lacrimis se mac
tando. accidit q̄ q̄dā die inquit in
siluā et eūdo p̄ ip̄s p̄ d̄o desideio
vehemēti. emittebat luct̄ clamores.
et lacrimosa suspicia postulando v̄tu
tē dictā a d̄no sibi dari. Et q̄a d̄ns
sanat cōt̄os corde. et exaudit voces
hūilū. sc̄a est sibi vox de celo. bis
damas. Frat̄ masseus fr̄ masseus. Et
p̄ sp̄m sanctū recognoscens r̄spōdit
Dn̄e mi. Et d̄ns ad eū Quid vis
dne. q̄d vis dne ad h̄c gr̄am pos
sidentā. Et fr̄ masseus r̄ndit. O
culos capitis mei. Et d̄ns ad eū.
Et ego volo q̄ oculos et gr̄as habe
as. fr̄ aut̄ masseus emāsit i tāta
gr̄a aptate hūilitatis et luīne dei
q̄ d̄nue cāt in iubilo. Et sepe
q̄n orab̄t facieb̄t quēdā iubilū vni
formē. et voce obtusa faciebat q̄i
colūbus. v. v. v. ac facie hylari et
iocunda cōtemplacōni vacab̄t.
et sup̄ hoc hūilim̄ fact̄ p̄ auctis
hominibz se minimū reputabat.
Interrogauit eū fr̄ iacobz de fallere
no sc̄e memorie. q̄re vs̄um nō mu
tab̄t in iubilo. Cui r̄spondit cū
magna leticia. Quia cū vna re
inuenitur oē bonū nō oportet q̄
variet vs̄ū Ad laudē d̄ni. n. ihu x̄
Qualr sc̄a clā fuit portata i

nocte natui... d̄ni ad ecclesia sc̄a f.

Qum deuotissima cristi sp̄osa
clara re clara noie ḡnter i
firmā. corpe apud san̄ damianū
morā contrahēbat. ad soluedas ho
ras canonicas cū alyo ad eccl̄az
ire nō poteat. Adueniente vero
solemnitate d̄ni n̄i ihu cristi
b̄ndicti ad cur̄ matutinū sorores
solebant accede et in missa nati
uitatis cōmunicac̄e deuote. **Clā**
clara oibz eūtibz ad solēnitatē
sola emāsit in loco ifirmitate
ḡuata. cū nō pua t̄i desolacōne.
eo q̄ nō poterat inf̄ esse ad tā deuō
solemnia. **Clā** d̄ns ihs volens hanc
suā sponsā fidelissimā consolari.
fuit cā in eccl̄a sc̄a f. tā in matutis
q̄ in missa et i omni solēnitate fes
tua sp̄u p̄nāalr̄ intesse. ita q̄ tā
cantū fr̄m q̄ organa vsq̄ ad finē
misse audiret iuulenti. Et q̄ plus
ē sacra cōiem accepit et plene con
solā emāsit. Cū aut̄ sorores d̄pleto
officio in sc̄o damiano. ad sc̄am fr̄e
dissent. dixerūt. **Clā** dn̄a clā clariss̄a.
q̄ magnā solacōne habuim̄ in ista
natiuitate d̄ni saluatoris. vtina
potuisses eē nobiscū. **Clā** v̄o r̄nd.
Gr̄as ago deo meo ihu cristō b̄nd̄cō
sorores et filie mee cariss̄e. q̄a ad oīa
solemnia huius noctis. et ad maiora
et deuotiora q̄ vos exiti cōsolā. **Clā**
d̄no meo ihu xp̄o faciente. et b̄ss̄io
p̄re meo sc̄o f. p̄curate. inf̄ fui i eccl̄a
p̄ris mei sc̄a f. et corporalibz auribz
et metalibz audire cūctos cātus et

organa. et insup ibi sacra coram
suscepi. Un de tanta gra in facta
gaudete. et xpm ihm bndictu toto
corde laudate. qa et h infirma ia
cui et nefas quō vtz i corpe an ex
corp in solēnitate tota ut pdixi. et
sō festo in fūi Ad laudē dñi nrī et.

*Qualē ad mādātū dñi pape cru
cē miraculose panibz ipressit scā clā*

plij
Santa clā deuotissima cruce
discipula. et piosa plātula bā
f. cat tūte scātatis. q nō solū epī et
cardinales. s; et sūm pontifex illā
audiē et vidē affuōse cupiebat et se
pe psonaliter visitabat. Et enī qdam
vire papa ad monasteriū scē clare
accessit ut ab ea q cat sacriū sps sa
audiēt celestia et dīna colloqā. Ut q
igit dū de salute aīe et laude dīna
tractantes. interim scā clā fecit pa
nes p sororibz in mēsis oībz pparari.
cupiens panes illos rseruare a cristi
vicario bndictos. Un finita collacoē
scāissima scā genuflectens cū mag
vuerencia rogauit sūmū potifice ut
panes in mēsis appositos dignaretur
bndicē. papa vco rridit. Soror clara
fidelissima. ego volo q tu bndicas
panes istos. et facias sup eos cruce xpi
bndā cui te totā in medullatū sacri
ficiū obtulisti. Illa vco rridit. Dñs
sime pī pntis m. qa in h ecm rphen
denda nimis ut corā cristi vicario
ego q sū vna vilis muliercula psu
mere face talē bndicoē. Et ip rri
dit. Ad hoc ut psupāoni nō impu
tetur s; ut insup habeas inde meritū.

papio tibi p scām o bedictā q
sup istos panes facias sig^m scē cru
cis. et bndicas eos i noīe dñi nrī
ihu cristi. Illa vco tāq obīe fili
a sup panes illos crē facies deuo
tissime bndixit. Mirabile certe
q statū in oībz panibz apparuit
pulcherrimū signū crucis. de qb;
plures fuerūt cū magna deuo
tione comesti. et plures p miracu
lū in posteriū rseruati. Papa in
sup de vtuosa cruce a sponsa x
facta amirans pmo grās deo eg
et postea btām clarā rsolabiliter
bndixit. Morabatur in dō mo
nasterio ortulana mē scē clare
et soror agnes eiusdē germana
Dēs spū scō plene cū multis a
lys scīs monialibz et sponsis xpi
ad qō scō f. infirmos plurimos
tūsmittebat. vūte crucis quā
toto corde colebat quotq signa
nabantur rmediū rportabat.
Ad laudē et glām dñi nrī et.

*Qualē dñā iacoba de septe To
lyis visitauit frēm egidiū.*

plij
Qum scō frē egidiū staēpu
sū dñā iacoba de septem
solys nobilis. et deuotissima fem
minoz venit vidē eū. postea su
per uenit frē guard^o de ordine
minoz valde spūalis ut aliqd
bonū vbu ab eodē audiēt. plu
ribz alyz frīb; astantibz frater
egidi^o dixit hoc vbu vulgarit
Propt illud qd hō pt venit ad
id qd nō vult. frat vco guar

112
dus p̄datus ut ponet fecm̄ egidi
n̄ in v̄bis r̄ndit. Minor f̄ egidi
quō hō p̄t illud qd̄ p̄t venit ad
illud qd̄ nō vult. cū hō nichil pos
sit ex se. Et h̄ possū mltipluci voc
p̄bac. p̄mo q̄a posse p̄supponit ali
quid. v̄n̄ talis ē oppō rei q̄lis ē
esse ei. sicut ignis calefacit quia
mlto ē. s̄ hō ex se est nichil. v̄n̄
ap̄l̄. q̄ cōputat se aliqd̄ eē cū nich
il sit ip̄e se seduat. ḡ q̄ nichil ē
nichil p̄t. ḡ hō nichil p̄t. **Secūdo** 2°
p̄bo sic q̄ hō nichil p̄t. q̄a si hō
aliqd̄ p̄t. ā roē aīe tm̄. ā roē cor
poris tm̄. ā roē conuicti. **Kanoē**
aīe tm̄. certū ē q̄ nichil p̄t. q̄a
aīa exuta corpe nō p̄t mereri
ner demereri. roē eīa corpis tm̄
nichil p̄t. q̄a corpe sine aīa ē p̄ua
tū vita ⁊ forma. ⁊ ideo nō p̄t agē.
quia oīs actus est forma. Roē s̄lt
cōiuncti hō nichil p̄t. q̄a si aliqd̄
possit hoc q̄s roē aīe q̄ est forma
ei. **S̄** sicut iā d̄c̄m̄ ē si aīa exu
ta corpe nichil p̄t. mlto min⁹ cō
iuncta corpi. nā corpe qd̄ corūpi
tur aggrauat aīam. Et de hoc
pono tibi exemplū f̄ egidi. **S̄**
asin⁹ nō p̄t ambulāe sine onē
multo min⁹ cū onē. Et ideo p̄ h̄
exemplū videtur q̄ aīa minus
possit opari aggruata corpe q̄ ex
uta. s̄ exuta nichil p̄t. ḡ n̄ cō
iuncta. Et multa talia argumē
ta ⁊ plura q̄ p̄dca nūō x̄ij fecit
cont̄ d̄c̄m̄ f̄is egidy ut ponet
eū in v̄bis. De quibz argumētis

fuerūt oēs q̄ aderant admirati.
Frat egidius r̄ndit. Male dixit ti
frat guarda. Dicis culpā tuā de oī
bus. Frat v̄o guarda subridēs dixit
suā culpā. Et p̄tea vidēs f̄ egidy
q̄ nō diceat ex corde. nichil valet
ista culpa aut f̄ guarda. et q̄n̄ cul
pa nichil valz nō ē manet aliquid
quod homo r̄cupet. Et his dictis
aut iterū **S̄**is cātare f̄ guarda or
cātā meā. Et t̄xit f̄ egidy de ma
nua sua v̄nā cytharā de sagināli
quā pueri solent face. ⁊ incipens
a p̄ma corda p̄ v̄ba vicinata. ⁊ p̄
cedendo p̄ singulas cytharē cordas
adnullauit ⁊ falsificauit oēs x̄ij
q̄stiones illi. Et incipiens a p̄ma
dixit. Ego nō loqr̄ de eē hoīs aī
creationē f̄ guarda. q̄a tūc verū
ē q̄ nichil ē ⁊ nichil face p̄t. s̄ loqr̄
de eē hoīs p̄ cātionē cui de⁹ dedit
liberū arbitriū p̄ quod possz mere
ti bonis consenciendo. ⁊ demereri
dissenciendo. iō male dixisti. ⁊ fe
cisti m̄ fallaciā f̄ guarda. q̄a pau
lus ap̄l̄s nō loqr̄t ibi de nichilo
s̄be. nec de nichilo potencie. s̄ de
nichilo meritoz sicut dicit alibi.
S̄i caritate nō habuero nichil su.
P̄terea nō f̄i locut⁹ de aīa solu
ta ā de corpe mortuo. s̄ de hoīe vi
uo. q̄ cōsenciendo gr̄e p̄t opari bo
na. si vult. et rebellando gr̄e opari
mala quid aliud ē q̄ deficit a bono.
Q̄ aut allegatis. q̄ corpe qd̄ corū
p̄tur aggruat aīam. nō dicit p̄t
hoc scriptū ibi q̄ auferat liberū

arbitrū aīe quin possit opari bo
nū vl' malū. s; vult dice q' ipedi
tur affais et intellect'. z etiā meōria
aīe circa tyalia occupā. Vñ seqtur
ibidē. et depmit terrena inhabitā
sensū mltā cogitāte. qā nō pmittit
quām cogitāe libe z quere q' sursum
sūt ubi xps ē in dextera dei sedens.
eo q' aces potētiarū aīe pp' occu
paciones multimodas. z etiā corpis
terreni potētia. multiplicat impe
ditur. z ideo male dixisti fratē
guarde. et silē anullauit oēs illas
voēs. ita q' fr' guardus dixit ex tor
de iterū suā culpā. z cōfessus ē q'
creatura aliquid poterat. Et frat'
egidi' dixit. *Ulc valz culpa. z iterū*
aut. *Vis q' ostendā tibi clari' q' cātu*
ra aliquid pōt. Et ascendēs sup quā
dā archā clamauit voce terribili. *D*
dāpnate q' iaces i inferno. z ipemet
respondit voce lugubri in psonā dāp
nati quodā mō z terrendo q' oēs ex
terruit. heu ve heu heu clamans
et eulās. Et ait frat' egidius. Di
cas māt nobis q're iusti ad ifernū
miser. Et rēpondit. Quia mala
q' potui vitae nō vitavi. z bona q'
potui face dimisi. Et interrogās eū
dicebat. Quid velles facere si da
retur tibi tps pnie o dampnate cap
tinelle. Et rēdit in psona eius.
Totū mūdū paulatim post me pi
terē ut etnā penā euadere. qā ill'
hēt finē. s; mea dāpnā pmanet
in etnū. Et vrens se ad frēm guar
diū dicebat. Audis fr' guardiane
q' creatura aliquid pōt. Post h'

dixit. *Guarde dicas m. utz*
gutta aq' cadēs in mari iponat
nomē suū mari. ā mare gutte.
Et rēdit q' tā sba q' nomē gut
te absorbetur z induit nomē
maīs. Et hoc dō. fr' egidi' corā
oibz illic astantibz fuit vapt.
et intellexit q' natuā humana
q' rēpactu dūcē q' si gutta absorba
fuit in mari magno. pmo i mfi
nito diuinitatis i incarnatōe diu
nei ihu xpi q' ē bñdēs i sda s. h.
Qualis dicente frē egidio
vgo aīe ptū virgo in ptū. vir
go post ptū orta sūt tria lilia
Tempore q' vnebat frō fr'
egidius erat qdā magn'
mgr' de ordine frīm pdicator' q'
p multos ānos passus ē dubita
tionē maximā de vgnitate ma
tris ihu xpi. Nā sibi videbat
impossibile q' mē poss; eē z v
go. Verūtū tāq' v' fideis de ta
li sua dubitatione multū dole
bat. z cupiebat ab aliquo viro
illuminato de tali dubio libera
ri. Audiens aut' q' frō fr' egidi'
eāt multū illuāt' accessit ad eū.
Frō fr' egidius aduentū z po
sitū z pugnā eius psciens i spū
illi obuiauit. z ānq' puenisset
ad eū cū baculo quē habebat
in manu psciens trā dixit.
O fr' pdicator pdicator. Virgo
aīe ptū z statū vbi passit cū ba
culo ortū ē vñū pulcherrimū.
Et sedō psciens dixit. O frat'
pdicator. vgo in ptū. et ortū est

alind liliū. Et 3° painens dix.
 O fiat p̄dicator. virgo post p̄tū.
 Et festum ortū est 3° liliū. Et h^o
 fr̄o frat̄ egidi^o aufugit. Fr̄ vero
 ille p̄dicator illico liberat^o est a
 tentatioe sua. et ex tūc magnā
 deuocione in s̄o fr̄e egidio sp̄ ha
 De mirabili reuelatioe **C**uit
 fr̄a in cordibz s̄a fr̄is egidij et s̄a

Rex francie decreuiss^o pere
 grinari septennio audiss^o fama
 sc̄itatis s̄a p̄ris egidij. posuit in
 corde suo ip̄m oīno visitā. Vñ
 in ip̄a sua peregrinatioe diuētō
 pusū ubi audierat ip̄m cōmora
 ri veniens ad portā fr̄m sicut
 p̄grin^o paup̄cul^o et ignot^o pau
 as comitibz soat^o fuit. q̄siuit in
 stant^o s̄m fr̄em egidū. Portari^o
 vero iuit et dixit fr̄i egidio q̄ qui
 dā p̄grin^o ip̄m equirebat ad
 portā. Statū vero p̄ sp̄m cōgno
 uit q̄s ess^o. Et q̄si ebruis de cella
 p̄grediens cursu velocissimo ad
 portā accedens ruerūt ambo in
 amplexus mirabiles. et oscula de
 uotissima. genu flexi ac si amia
 cia antiquissima se antea cogno
 uissent. Et signis carit̄is amois
 oīs nullū verbū alt̄ ad alte
 rū p̄ferens s̄ oīmō silenaiū ad
 mutuē discesserūt. Cū vero fr̄s
 ludouic^o ecedet vn^o de socijs eius
 p̄situs a fr̄ibz. q̄s ille ess^o q̄ cū
 fr̄e egidio ruiſſi in tā caritatis
 amplex^o r̄spondit q̄ eāt ludouic^o

p̄ s̄a
 naria

ex francie q̄m p̄grinatioe p̄gendo.
 voluit vidē s̄m fr̄em egidū. fr̄es
 aut̄ fr̄i egidio inquerēdo dixerūt.
 O fr̄ egidi. q̄re tāto r̄gi q̄ venit de
 francie vidē te. et audie aliq̄d bonū
 v̄bū. nichil dicē ei voluisti. R̄ndit
 fr̄ egidius. Carissimu fr̄es nō m̄ce
 mi. si n̄ ip̄e m̄. n̄ ego sibi aliq̄d volui
 m̄ dicē. q̄a statim vt amplexati fui
 mus nos. lux diuine sapiē reuelauit
 m̄ cor suū. et sibi meū. et in speculo e
 t̄no cōstituit. quicq̄d ille cogitauerat
 m̄ dicē. l̄ ego sibi. absq̄ strepitu labi
 or̄ v̄l lingue. cū plana cōsolacione
 audiuim^o meli^o q̄ si labijs effemus
 locuti. Et si voluissim^o ea q̄ int^o sen
 tiebam^o vocalis soni ministerio ex
 plicac̄e potius ad desolacionē q̄ ad cō
 solacionē fuiss^o ip̄a locutio Vñ scia
 tis q̄ ex̄ c̄ressit mirabiliter cōsolatus.

De q̄dā mirabili filio q̄ dedit fr̄
 egid^o fr̄i iacobo habenti grām

Rat̄ iacobz de massa **raptus.**
 Sanct^o homo lapsus q̄ fuit
 cū sancta dā et cū multis de socijs
 s̄a f̄ valde deuotus. cū h̄ret gr̄az
 rapt^o volens cōsiliū a fr̄e egidio.
 rogauit q̄ sibi cōsulet̄ q̄lit̄ se in
 deā gr̄ā h̄ret. Qui r̄ndit. Nec
 addas n̄ minuas et fuge multi
 tudinē quātū potes. Et dixit fr̄
 iacobz. Quid ē hoc dicē expone
 m̄ r̄uerēde p̄r. Qui r̄ndit. Cū
 mēs ē apta ad̄ introducta ad illa
 gloriosissima lumina bonitatis
 diuine. n̄ debet p̄ p̄sup̄acionē addē
 nec minue p̄ negligenciā. et dili

pho

se solitudine quatuor possunt quod gratia
custodiat ad laudem d. n. ihu xpi.
Sanctus anthony predicans ab hominibus diuisarum
linguarum est clare intellectus.

plvii

Quod vale sanctus anthony de padua
vniuersus de classe discipulis beati f.
que sanctus f. suum episcopum appellabat. cum pre-
dicaret in consilio coram imperatoribus et cardinalibus.
ubi erant greci et latini. francigene
et theoti. sclavi et anglia. et multi a-
lii. spiritu sancto inflatus. lingua aptica
inflammat. eructans mellifluum ver-
bum. oes illos tam diuisarum linguarum
in deo consilio congregatos. luculen-
tissime et clare ipsum intelligentes au-
dientes. et distincte intelligentes red-
didit tanta admiratione et deuotione
suspensos. ut videtur renouatum illud
antiquum apud mirabile admirati-
onem et diuinationem. Nonne iste hispanus
est. et quomodo nos oes audiuimus per eum lig-
uam nostram in qua nati sumus. greci et latini.
francigene et theoti. sclavi et anglia.
lombardi et barbari. propterea etiam stupentes
ad tam profunda de scripturis diuinitus.
a sancto anthony prolati dixit. Vnde iste ar-
cha testamenti. et diuinarum scriptura-
rum armarium est. Tales habuit dux-
ne sanctus f. quod non solum grege christi. sed etiam
christi vicarium cum venerabili suo colle-
gio possit pinguedine sancti spiritus sagina-
re. et contra hostiles invidias armis
munire celestibus. Ad laudem domini et
Quod vale sanctus anthony predicans piscibus
multos hereticos conuertit ad fidem
domini.

plviii

Ostendit volens dominus nonne ihu christus

benedictus quanta esset sanctitas fide-
lissimi sui anthony. et quod deuote au-
dienda esset eius predicatio et sana doctri-
na. per animalia irrationabilia. sed per
pisces. edarguit infidelium insipientem
cum hereticorum et stultitiam. sic per asinam
edarguit insipientiam balaam. Nam
cum esset beatus anthony hereticorum arum
ubi magis copia morabatur volens il-
los ad lucem veritatis et in viam educere
veritatis. ipse catholicus per multos
dies predicabat. Illi vero lapidei per
obstinacionem superbi factis eloquiis. non
solum non accipere. sed insuper auditum
prebe contempserunt. Erat vero an-
thony domino inspirante accessit quodam
die ad os fluminis iuxta mare. et stans
in ripa quae mari appropinquabat et flu-
minum. incepit modo predicacionis pisces
ex parte domini aduocare dicens. Audite
verbum domini pisces maris et fluminis
ex quibus infideles heretici audire contemp-
nunt. Et ecce statim accessit cum sancto
anthony tanta magnorum et puo-
rum piscium multitudo. quod nunquam si-
milis in illis partibus fuit visa. et
oes tenebant caput aliquantulum ex
aqua. Vnde sces ibi pisces magnos
adherere minoribus. minores sub a-
lis maiorum pacifice pertransire et
permanere. Vidisses etiam diuisas pis-
cium species quasi ad sibi filios curere
et quasi quendam campum pictum va-
rietate colorum mirabiliter decoratum
ad sancti faciem ordinari. Vidisses ibi
turmas piscium magnorum et gran-
dium quasi castrorum acies ordinatas.

117
loca ad p̄dicacionē p̄cipē. **V**idisset
ibi pisces mediocres loca medioc̄
capē. et q̄si doctos a dño absq̄ tru
cilentia in suis locis cōsistere. **V**i
disset ibi pisciū puoz multitudinē
copiosa atq̄ p̄p̄osam vsq̄ q̄q̄ tāq̄ pe
regrinos ad indulgētiā p̄perare et
ad san̄i p̄em̄ tāq̄ sub tutōe p̄m̄q̄o
res accēde. Itaq̄ in ista p̄dicacione
celū ordinata p̄mut̄ pisces mi
nores. secūdo mediocres et tercio ubi
erāt aq̄ p̄fundior pisces maximi
sc̄o anthonio assistebat. **H**is v̄co ta
lit̄ ordinatis incepit sc̄o anthoni⁹
solennit̄ p̄dicac̄e dicens. **F**res mi pis
ces multū tenem̄ p̄ v̄o modulo et
ferre gr̄as creatori v̄ro. q̄ in v̄m̄ ha
bitaculū dedit elementū tā nobilis
simū ita q̄ aq̄s dulces et salas p̄
ut expedit habetis. **R**efugia insu
p̄ multiplicaa contulit. ut euitatis
incomoda tempestatis. **E**xhibuit
insup vobis elementū diafanū et
limpidū. et vias q̄bz incedatis. et
escas q̄s sumatis ut viuere possitis.
Escas q̄s vobis necessarias p̄parat
creator benign⁹ etiā in profundis
abissi. **V**os in cānoē mūdi b̄ndicōe
multiplicacōis p̄ceptū habuistis
a dño. **V**os in diluuiō ceteris auali
bz pereuntibz absq̄ lesione et ser
uati fuistis. **V**os alis ornati. ro
borati v̄ndiq̄ p̄ut libet discurrer
tis. **V**ob̄ datū fuit ex ip̄erio re
suare ionā p̄phetā dñi. et post
terciū diē illū absq̄ lesione in t̄rā
ēponē. **V**os censū dño ihu cristo

cū t̄p̄ paup̄ nō h̄ret v̄n̄ statere sol
uet obtulistis. **V**os in cibū regis et
in dñi ihu xp̄i b̄ndicā an̄ et̄ur̄ t̄ctōz
singularit̄ fuistis. **P**̄t̄ q̄ oīa multū
tenem̄ laudac̄ et b̄ndicē dñm̄. q̄ tot
bona singularia iā p̄ ceteris aualibus
ēcepistis. **A**d h̄ v̄ba et similia horta
menta aliq̄ pisces voces emittebāt.
aliq̄ aperiebant ora et oēs capita in
clinabāt et siguis q̄bz poterāt lauda
bāt altissimū. **A**d hanc euerenciā
piscū exultabat in sp̄u sc̄o antho
nius. et voce maḡ clamans dicebat.
Bndictus d̄s et̄n̄ q̄ magis deū hono
rāt pisces aq̄tici q̄ hoīes heretici.
et melius audit belue irrationabi
les q̄ hoīes infideles. **Q**uāto aut̄
sc̄o anthoni⁹ plus p̄dicabat. tanto
piscū multitudo crescebat. et nulli
de locis suis q̄ reperant r̄cedebant.
Ad quod miraculū concurrēs plus
ciuitatis. et cōcurrentes etiā heretici
sup̄dicati et videntes tā insolitū mira
culū et merito admirandū. q̄ bru
ta sc̄o anthonio p̄bebant auditum
cōpuncti corde. oēs ad pedes sc̄i an
thonij. ut p̄dicacionē illis facer̄ cōse
derunt. **L**uc̄ sanct⁹ anthoni⁹ aperi
ens os suū tā mirabiliter de fide ca
tholica p̄dicauit. q̄ oēs hereticos ibi ex
istentes conūtit. et fideles roborati
in fide cū magno gaudio et b̄ndicōe
ēmisit. **P**isces etiā licētiati a sc̄o
anthonio cūcti letātes et gaudētes
cū mirandis lusibz et ceruicibz ap
plausis in varias puincias abiert
Post h̄ p̄ multos dies sc̄o anthoni⁹

animi p̄dicando magnū fructū fe-
cit in cōuersione hēticōz et deuocō-
ne clerici. Ad laudē dñi nr̄i ihu xp̄i
**Qualis fē cōrard⁹ de offida cōuertit
quendā iuuenē. et p̄ mortē libera-
uit eū de purgatorio.**

plius

Qualis zelator euāgelice legi-
le p̄s nr̄i s̄a fr̄aīsa. s̄c̄s fē
cōrard⁹ de offida fuit tāte religiose
vite et tāti meriti ap̄. q̄ tā in vita
ip̄i q̄ in morte dñs ih̄o x̄ eū mul-
tiplicat hōrauit. Nā cū adhuc uiuēt
et ut forensis ad locū offide veniss̄.
fr̄es eū rogauerūt q̄ amoc̄ dei eū
dā fr̄ati iuuenulo p̄dicaret. q̄ tā
inordinate et p̄ueriliter se gerebat
q̄ tā senex q̄ iuuenes de illa fami-
lia plurimū conturbabāt. Et de ho-
ris canonicis et alijs regularibus
disciplinis. a parū a nichil curabāt
Vnde fē cōrard⁹ compatiens illi
iuuenulo. et alijs fr̄ibz p̄ illū ml-
tiplicat tribulatis. ad p̄ces illoz hu-
milit̄ inclinat⁹ uoluit illū sc̄r̄sū. et
in uisceribz caritatis dixit sibi uerba
tā efficacia et dīna q̄ statū fr̄a est
man⁹ dñi sup̄ eū iuuenulū et mu-
tatus ē in virū alterū ita q̄ factus
senex ē de puero. ita obediens. ita sollici-
t⁹ et deuot⁹. ita pacific⁹ et obsequiosus
et ad oīa uolūosa opa ita studiosus.
q̄ sicut ātea p̄ ip̄m tō familia tur-
babat. ita oēs postea p̄ plenā cōuer-
sionē quā in uolūtibz fecerat exulta-
bāt. et diloc̄z ad eū q̄si ad āgelū fe-
rebāt. Post hac uero cōuersionē pau-
cis diebz elapsis infirmat⁹ ē et mi-

grauit de hoc a s̄clo de quo fr̄es
multi doluerūt. Post mortē uero
ill⁹ cū fē cōrard⁹ q̄ cōuiterat
eū. staēt in orōe de nocte an̄ alta-
re dicti cōuent⁹. et ecce uenit aīa
an̄ fr̄em cōrardū. t̄s p̄em eū
deuote salutās. Qui ait. Quis
nā es tu. R̄ndit. Ego sū aīa in-
uenis nup̄ defuncti. Qui ille
fili carissime qd̄ ē de te. R̄ndit.
P̄ carissime gr̄a dei et doctrine uic-
tū m̄ ē q̄a nō sū dāpnat⁹. t̄n p̄t
aliq̄s meas culpas nō plene pur-
gatas p̄t modicū t̄ps quod ha-
bui magnas sustineo purgato-
rias penas. Et rogo te p̄ q̄ sic
tua pietate in dū uiuere suc-
curristi. ita nūc in meis cruci-
atibz dignis succurre. ut di-
cas p̄ me aliq̄ p̄ nr̄. q̄a orō tua
ē valde acceptabilis corā deo. fr̄
uero cōrard⁹ libent̄ assensiens
dixit sel̄ p̄ nr̄ cū equeū etnā.
q̄ dō aīa illa dixit. Et p̄ sc̄. q̄tū
p̄fuit m̄. rogo q̄ iterū dīcis m̄.
Et cū dixiss̄ iterū. aīa illa ait.
P̄ sc̄. sicut oras tota alleui-
or. et rogo q̄ orac̄ nō cesses. frat̄
uero cōrard⁹ sensiens q̄ aīa
illa suis orac̄ombz iuuabatur
dixit sibi centū p̄ nr̄. Quibz
dictis aīa illa dixit. Expte do-
mini nr̄i ihu xp̄i gr̄as tibi ago
ut ip̄e de hac caritate tibi mer-
cedē etnā tribuat. q̄a p̄t orōez
tuā ego sū a penis oibz libera-
et p̄go nūc ad gl̄am paradisi. Et

his dictis proxit ad dnm. frat
vero contrard' ut letificaret fratres
totu recitauit p ordine qd in noc
te p'cesserat. Vn ipse et alij fuerunt
plurimu consolati ad laude etc.

**Qualit' frat' iohanes de alu
na fuit raptus in abisso dei.**

Dedictus frat' iohanes cu
consolaciones h' mundi peni
t' abnegass' in solo deo cat' sollici
tus consolari. Vn qn' veniebant so
lemnitates papue d'ni nri ihu x'
b'ndicti. nouas consolaciones et mi
randas reuelaciones gra' d'ni sibi
faciebat. Vn accidit q' app' m'q'n
te natuuitate d'ni saluatoris cu
ipse consolacione de xpi b'nda hu
manitate certitudinalit' expecta
ret. sps scs q' nouit p' ut vult ipse
dona p' loco et tpe dispensac. no
attendens ad p'positu hois vl' cur
rentis. s' ad sapias d'ni miserans
ipi fr'i iohani no consolacione qua
expectabat de xpi humanitate
s' de xpi caritate ta' feruētissimu
amore exhibuit q' sibi videbatur
q' aia raperetur de corpe. Na
renas plus q' si in fornace esset
cor eius ardebat et aia p' que
ardore anxabat' et anhelabat
et vehement' affis alte clamabat
qa' p' nimio feruore amoris et
cessuuo ipetu sps s' clamoe
se no poterat contine. Hora vero
illa in q' tm' senasbat ardore a
moris. spes salutis sic eu fortit'
roborabat. et no credebat si tuc

110
mortu' fuisset p' purgatoriu' p'ti
sire. Et iste amor tant' lig' it' po
late durauit p' mediu' annu'. Ar
dor vero pl' q' vno ano durauit
ita q' p' aliquam hora videbatur
spm exalae. Post vero tps vi
sitaciones et consolaciones innume
ras habuit. sicut ego ipse pluries
ocula' fide p'spexi. et plures alij
frequent' p'penderunt. Na' ex ni
muitate feruoris et amoris vi sita
ones oculine no poterat. fuit a
rapt' pluries me vidente. In q'da
cu' nocte fuit eleuat' in ta' amir
rudo lumine q' vidit oia' ceta in
creatione. ta' celestia q' t'restia.
Et oia' suis q'dibz ordinate disticta.
quo s'z sunt chor' b'oz spuum inf'
deu'. et paradysus t'restis et b'ca hu
manitas xpi et habitaco'es inferi
oru' s'le designauit. et videbat et
senasbat et ep'ntabat creatore.
Postea eleuauit eu' ds sup' oem
creatura' ita q' fuit absorpta aia
eius et assumpta in abisso deitatis et
claritatis. et sepulta in pelago et
nitatis et infinitatis d'ne in tm' q'
nichil creatu' l' formatu'. nichil fi
nitu' l' cogitabile q' cor humanu'
possi' cogitac' l' lingua narrare sen
asbat. Et cat' absorpta aia illa in
illo abisso d'nitatis et pelago siue
forma claritatis ita q' cat' ipa aia
dilata' sicut gutta viri in altitudine
maris. qd' sic nichil inuenit in se
nisi mare. sic aia illa nichil videbat
nisi deu' in oibz et sup' oia' et int' oia'

et ex oia et ibi tres psonas in vno deo.
et vnu deū in tribz psonis. Et sensit
illā caritatē etnā q̄ fecit dei filiū in
carnari p̄ obedientiā p̄ris q̄ in carna-
tus ē. et p̄ istā viā in carnaōis et pas-
sionis filij dei. ip̄az meditando et ba-
ulando et lacrimando ad lumina indi-
abilia puenit. et nullā aliā viā esse
q̄ possit aīa ad dñm introire nisi per
xp̄m q̄ est via veritas et vita. fuerunt
etiā sibi ostensa in eādē visione q̄m
q̄ fecit fuerūt p̄ xp̄m a casu p̄mi hoīs
vsq̄ ad ingressū xp̄i in vitā eternā.
q̄ ē cap̄ et p̄iceps om̄i elcōz q̄ ab ini-
cio mūdi fuerūt. sūt et erūt vsq̄ ad
finē sicut anūciatū ē p̄ sc̄os p̄phetas.
Sed laudē dñi et **Qualis fr̄ iohes vi-
dit gloriosū in hostia. et q̄liter fu-
it super altare q̄m dixit. hoc ē**
Eidem fr̄ iohi corp⁹ meū.
Accidit quoddā mirabile et ce-
lebru memoria dignū. sicut etulerunt
illi q̄ fuerūt p̄ntes. Cū ei staret frat̄
iohannes p̄dēs in loco molhani de cas-
todia fermi et puincia marchie. die
p̄ma p̄ octauā s̄c̄e laurencij. s̄c̄ infra
octauā assumptionis b̄tē marie v̄ginis
surrexit an̄ horā matutinalē et cū
maḡ vnctione gr̄e q̄ p̄uenit eāt a
dño dixit matutinū cū fr̄ibz. Dñs
vco matutinis p̄xit in ortū. q̄a tū
imense dulcedinis et suauitatis abū-
dantiā sentiebat. q̄ p̄ magnitudine
gr̄e quā gustu mētali habebat in illo
v̄bo dñico. s̄c̄ hoc est corpus meū. q̄
emittebat clamores. et in corpe dicebat.
hoc ē corp⁹ meū. In q̄ v̄bo illūiatus

in sp̄u sc̄o aptis mentalibz oculis
videbat xp̄m cū b̄tē v̄gine et ml-
titudine angeloz et sc̄oz et intellige-
bat illud apliaī dñm. qm̄ oēs v̄ni
corpus sum⁹ in xp̄o. singuli autē
alt̄ alterius mēbra. ut possitis cō-
phendē cū oibz sc̄is q̄ sit longitudo
latitudo sublimitas et p̄fundū. si-
re etiā sup̄ eminentē caritatē xp̄i
oīs sc̄e qd̄ totū est in isto altissio
sac̄ramento. quod cōficiat cū dicit.
hoc em̄ corp⁹ meū. Et facta au-
roza sicut est affect⁹ a gr̄a intrauit
etiā cū seruoē s̄c̄i sp̄s anxiano
putas a nullo sentiri. Cū autē sta-
ret in choro et hoc audiebat. et cū
sic anxiano p̄ magnitudine
gr̄e se abstinē nō possi. magnū
clamorē emisit. Cū ḡ ad altare
accessisset ad celebrandū missā quā
cantare debebat et ampliata ē sibi
gr̄a. et ciuit amor ille p̄dictus. et
dat⁹ ē sibi qd̄a sensus de deo in-
effabilis et inestimabilis. q̄ suis
v̄bis nullo mō poteat explicari.
Et timens ne tñ crescet sensus
ille et feruor mirabilis q̄ oportet
eū dimitte missā. nesciebat
quā p̄te eligeret. vtrū si p̄deret
vel expectaret. Tūm q̄a aliq̄m sen-
serat simile et dñs tñ tēptaue-
rat. q̄ ob hoc nō dimiserat mis-
sam ut cuiq̄ confidebat posse
p̄cedē. nichilomin⁹ timebat qd̄
euenit. quia tales infusiones
diuine nō sunt in hoīs p̄tate.
Cū ḡ p̄cessisset vsq̄ ad p̄facionē

xp̄m

g

116
bte v̄ḡis c̄iut illa illuīa^o & ḡno
sa suauitas. q̄ veniens ad. q̄ p̄
die q̄ patetur. vix tantā sua
uitate & dulcedinē poterat susti
nē. Peruenit aut̄ ad. hoc ē enī
corp^o meū. Igeminas hoc ē. hoc ē.
& multū frequēnt̄ ita q̄ q̄si defia
ebat p̄re magnitudine cor̄ q̄ iā
sciebat in aīa. Vñ gardianus
loa. succurrens anxiatō stabat iux
tā eū & fē cū aīa ceteroatenso p̄ eū.
stantibz & timētibz ceteris fr̄ibz cū
alys hoībz & mulieribz multis.
cū quibz erant aliq̄ maiores de
puincia q̄ oēs expectantes et ti
mentes more mulierū plange
bant. Ip̄e vero fē iohānes q̄si a
lienat^o b̄tissima & suauissima
letitia stabat procedens in cōsecra
tione s̄ssima cōplenda. q̄a sc̄it
dñm ih̄m xp̄m q̄ nō intrabat hos
tīa v̄l potius hostia nō t̄n̄ substā
ciatur in ip̄m don^o ad hoc ē. adu
gēt corp^o meū. Et nō valens fer
re tāta maiestatē b̄n̄ capitis. r̄ xp̄i
oīso sibi paradiso corp̄is xp̄i mis
tici. clamauit dicens corp^o meū.
Et statū euauit forma parus &
apparuit dñs ih̄s x̄^o dei fili^o b̄n̄ d̄o
incarnat^o & clarificat^o. et ostēdit
a hūilitatē q̄ cū fecit incarnari.
& facit ip̄m venire cordie in ma
n^o sacerdotis. Et talis hūilitas te
nebat fr̄em ioh̄em in tanta dulce
dine & amiracione i enarrabili
& ineffabili q̄ nō poterat cōplere

v̄ba cōsecrionis. Est enī tā admirā
da hūilitas & digna saluatoris nostri
dei arca nos ut ip̄e fē iohānes dix
t. q̄ corpe nō p̄t sustineri v̄bis explic
ri p̄t hoc nō poterat p̄cedē. Et p̄tea
hoc enī dicto. hoc ē corp^o meū. mor
mirabiliter post se cecidit retro. Sed
a gardiano q̄ stabat iuxta eū ne ru
eret in t̄rā sustentat^o ē. & concurrē
tibz fr̄ibz & alyz hoībz & mulieribz
q̄ in etiā mora b̄atur t̄p̄ mortuus
in sarcinā deportat. Est enī corp^o
eius fr̄igefactū sic corp^o hoīs mor
tū & digitū manū erāt contracti tā
fortit̄ q̄ vix valebat distendi vel mo
ueri. & sic iacuit q̄si exanimis a ma
ne usq̄ ad tertā magnā. Est enī in
estate. Quia vero ego q̄ ad hoc fui
p̄nō desiderabā valde. sc̄ire q̄ arca eū
fuerat opata clemētia saluatoris. q̄si
statū q̄ fuit ad se euerfus accessi ad
eū rogans q̄ p̄ caritatē dei p̄dicta
m̄ dice dignaret^o. Ip̄e vero q̄a dīne
plurimū confidebat. totū hoc p̄ gr̄az
dei m̄ p̄ ordinem enarravit. Et in
sup̄ dixit. q̄ in cōficiendo & an. cor
sūū erāt liq̄factū ad modū cere val
de distemperate. & caro sua videbat^o
ēē sine ossibz talē q̄ n̄ mēb^o n̄ ma
n^o poterat q̄si leuare ad faciendū cru
cē sup̄ hostiā. Addeus. q̄ anq̄m fiet
sacerdos fuit sibi ostensū q̄ debebat
sic deficē in missa. Et q̄a multas mis
sas legat. & nō euenerat q̄ fuerat
an̄ p̄dictū. putabat se in hoc fore
deceptū. Et fere quinquaginta diebus

an̄ assumpcionē bē marie v̄gis in q̄
h̄ iterū habuit. fuit sibi ostensu
q̄ h̄ dēbat sibi contingē circa assup
cionē. Et eāt oblit̄ istius p̄missiois
Ad laudē ⁊ grāz dñi ⁊

**Qualit̄
br̄a v̄go apparuit fr̄i corardo ī silua.**

Prouincia marthie anconitane
quasi q̄busdā stellis nobilibz
fuit decorā. s̄s s̄z fr̄ibz minoribz. q̄
sursū ⁊ dorsū corā deo s̄z ⁊ pximo ra
diosis v̄tutibz ⁊ lucebāt q̄z memoria
vere in b̄ndictōe d̄na ē. Int̄ q̄s fu
erūt aliq̄ t̄p̄ maiorā sp̄dera pre ce
teris clariora. s̄z feat̄ lucid̄ ātiq̄or
v̄ lucens sanctitate ⁊ ardens cari
tate d̄na. Cui⁹ lingua glorioza.
sp̄ū sc̄o docta fruit̄ mirabiles faci
ebat. frat̄ etiā de benteuoglia de sc̄o
seuerino. q̄ fuit visus ī aere leuatus
p̄ magnū sp̄aciū a tra cū oraret in
silua a fr̄e massico de eadē tra. Cui
p̄t̄ illud miraculū dimisit pleben
datū et fr̄s ē feat̄ minor tā sic vite
q̄ multa feat̄ miracula ⁊ req̄esat
mori. Cui feat̄ benteuoglia dū sta
ret ad trabem bonati ⁊ solus custodi
ret v̄nū lepsiū. p̄ obiām coact̄ ⁊ cede
⁊ nolens illū leprosiū ⁊ lūḡre. īposito
illo in p̄p̄uo humero eū sic onera
tus prexit a loco dicto trabis usq̄
ad montē samūtinū ubi ali⁹ locus
eāt p̄ distancā quīdecim miliariorz
ab auroza incepta usq̄ ad ortū solis.
q̄ it̄ si fuisset aq̄la vix forte potuisset
in tā modico tpe cū tanto pondere
trāsuolasse. De quo d̄no miraculo
oc̄s q̄ audierūt mirabilē stupuerūt.

fr̄ petr⁹ de monticulo q̄ visus
fuit in aere leuat⁹ a fr̄e serua
deo de vibino tūc gardiano suo
in loco antiquo ancone usq̄ ad
pedes crucifixi in alte positū for
te p̄ quīq̄z v̄l sex cubitos aut ar
ca. x in paumen to ecclesie. Hic
etiā cū quīq̄z q̄dragēsimā sc̄a
michaelis archangeli deuotissi
me ieiunass̄ ⁊ vltima die ie
iunij se in etiām conclusisset.
auditus ē a quodā puerulo fr̄e
ad hoc studiose sub altari late
te. loqui cū sc̄issimo michaelē
archangelo ⁊ archangelis cū eo
et verba q̄ dicebant erant ista.
Dicebat archangelus frater
petre. tu p̄ me fidelit̄ laboras
ti ⁊ te multiplicat̄ afflixisti. et
ce ego veni ad te. ut petas q̄
cūq̄z volueris grāz. ego tibi illā
a d̄no impetrabo. R̄ndit frat̄
petrus Sanctissime princeps
curie celestis ⁊ fidelissime zelator
honoris dei. p̄ssime p̄tector a
numarū. hanc grām a te peto
vt̄ r̄missionē m̄ impetres oim̄
p̄ccatorz. R̄ndit archangel⁹ micha
el. Pete aliā grām. q̄z hanc
tibi facillime acq̄rā. Frat̄ at
petrus aliud nō petebat. Archā
gelus michael conclusit dicens
Ego p̄t̄ fidē et deuotionē quā
habes in me hāc tibi grāz quā
postulas ⁊ multas alias pro
curabo. Finito vero colloquio
q̄d p̄ magnū noctis sp̄aciū du

117
rauit & liquit eum intime consolatum
Ipe huius fratris petri de sancto fratre conradus
de officina predictus. cum isti starent
de familia in loco forani de custodi
a antonitana. frater conradus accessit
in siluam ad meditando divina.
frater autem petrus clanculo precepsit
post illum ut videt quid illi acci
deret frater vero conradus incepit be
atissima uirgine deuotissime la
crimis exorare. ut sibi hanc gratiam
a suo benedicto filio impetraret. ut
de illa dulcedine quam sanctus syme
on in die purificationis presen
sit cum christi saluatore benedictum
gestaret in uulnibus. aliquantulum
sentire ualeat. Qui exauditus
ab illa misericordissima domina.
erat uirgine glorie cum suo filio benedicto
& cum lucis claritate quod non solum te
nebras effugabat sed etiam aucta
lucis supabat. & appropinquans ad
fratrem conradum puerum illum spe
ciosissimum pro filio hominum posuit
in uulnibus eius. Que frater conradus
deuotissime accipiens & labia la
bijs imprensens & pectori pectus
astringens totum liquorem in am
plexibus & osculis caritatis. frater
vero petrus hanc omnia clara luce
cernebat. & inde consolationem
mirabilem sentiebat que latenter
manebat in silua. Diu uero
uirgine cum filio recedentibus et frater

petrus festinat uerpediuit ad lo
cum. frater conradus cum edisset totum
festinatus & gaudes uocabatur a fratre
petro & celibetose multa consolati
one habuisti hodie. Dicebat
frater conradus. Quod est quod dicit
frater petre. Quid scis tu quod ego
habuerim. Rudebat frater petrus.
Dum scio celibetose quod sit te uirgo be
atissima & eius filius benedictus
uiscitauit. Quod audies frater
conradus quia sicut uel huius op
tabat secretum rogauit ut nemini
diceret. Est enim tantus amor inter hos
duos quod quasi cor unum & anima una ui
debantur. Cuius frater conradus
in loco soroli orando liberauit ob
sessam ademone. & statim de dicto
loco affugit. ne inter puellam libera
te ipsum inueniret & conuersus
apostoli fuerit. Quia frater conradus tota
nocte illa orauit & inter puellam
pudite apparuerat & apparendo
filiam liberauerat. Ad laudem domini etc.
**Qualiter christus apparuit fratri iohanni
de aluerna qui amplexando
christum fuit raptus.**
Quoniam gloriosus sit in conspectu
dei ut fratris appareret in elias
filius quod in ordine suo spiritus sanctus ag
gregauit. ita quod uel gloria tanti patris
sunt filij sapientes. inter quos sin
gulariter fulsit frater iohannes super dicitur
qui in celo ordis tanquam stella mi

rabilis splendore grē rutilauit. **H**ic
nāq; cū in inuenili etate gerēt p̄ sa
pienciā cor senile. p̄nē uia q̄ custod
corpis & mentis mundiciā totis uisc
ribz impiebat. **U**n cū adhuc eēt pue
rulus loriciā & arcū ferreū porta
bat ad carniē & abstinentie cenitē co
tidie baulauit ita qd dū in scō pe
tro de sermo cū canonis morare
tur anq; s̄a p̄is habitū assup̄siss.
illis splendide uiuētibz. ip̄e se absti
nētiē et miro rigore frenabat. &
int̄ delicias martiriū abstinentie
celebrab̄t. s; cū ad suū studiū an
gelicū obices socios multipliciter
patētur in tm̄ ut loriciā exuerēt &
abstinentiā impedirent. ip̄e inspi
rat̄ a deo cogitauit mūdū cū ama
toribz elingūē. & flore sue angeli
ce uimentutis brachys crucifixi
offerre in ordine s̄a b̄ti fr̄ansi. i
quo audierat crucis xpi stigmā
renouari. **C**ū ḡ in noīe dñi habi
tū fer̄m minor̄ assup̄siss; & vni ma
gistro cōmissus fuiss; pro spuālū
disciplina cū ūba audiebt̄ dīna
aliqñ a m̄tro. cor ei' ut cera liq̄s
tens tāta suauitate grē in ūterio
ri hoīe r̄plebat̄ ut exterior homo
discurrē coact̄ aliqñ p̄ ortū. aliqñ
p̄ em̄as. aliqñ p̄ siluā cursim ūn
diq; curreat̄ v̄l arcub̄at. quē ad
modū flāma interior̄ ip̄ellebat
Successu uēo t̄p̄is hūc angelicū

^puerul

uirū in diuisis statibz ordi
natis actionibz grā dīna
subuexit. **U**nq; ad splen
dore cherubeos. qñq; ad ig
nē seraphicū. qñq; ad an
gelica gaudia hūc ange
licū uirū grā dīna rapiebt̄.
Et qd plus ē qñq; ad dīna of
cula & excessiuos amoris xpi
amplex; nō solū int̄nus gus
tibz s; & signis exterioribz t̄p̄
a uiciū int̄mū assumebat.
Un accidit sibi quodā t̄p̄e qd
b̄n p̄ spaciū t̄rū ānoꝝ amo
ris xpi igne succensus ra
piebat cōsolationes mirabi
les. & frequē in tali ardore ra
piebat̄ ad deū. **S**; q̄a deus
curā speciale de suis filijs ge
rit. nūc cōsolando p̄speis. nūc
exertendo adūsibz. dū frater
iohānes p̄d̄s staēt̄ i quodā
loco subtraat̄ ē sibi ille radi
& stat̄ ignit̄. & em̄asit sine
amoe & linē. & fuit in mero c̄
p̄maxio. **P**t̄ quod cū aīa ip̄
si? dilā p̄nciā nō sentiet̄ anx
iabat̄ & cruciabat̄ p̄ siluā me
rens & anxī? dilem̄ q̄ se mo
dicū dispensatiē abscondeat.
nullo mō. nulloq; loco xpi ihu
b̄ndicti dulcissimos āplexus.
& suauia & b̄n oscula sicut
cōsuecat̄ inuenire valebat.

Et hanc tribulationem per dies plures sustinuit eulans suspirans et lacrimans. Cum autem die quadam ambularet per desertam silvam in qua ipse met semitam fecerat ad pergendum. et sic affluctus et desolatus incederet ad herens vni fago faciem lacrimosam in celo erexit. Et ecce qui sanat corda terribis corde et alligat et rationes eorum dominus ihesus christus benedictus apparuit in eadem semita nichil tamen dicendo.

Quae cum sic iohannes recognoscere statim se prostravit ad pedes ipsius et gemitibus inenarrabilibus exorabat et humiliter supplicabat. ut succurrere dignaretur. quia sine te saluator dulcissime maneo in tebris et merore. Sine te agne mitissime maneo in angustiis et treore.

Sine te fili dei altissime maneo in confusione et rubore. Nam sine te sum bonus autis expoliatus. Nam sine te sum in tenebris obsecutus quia tu es ihesus lux vera genitum. Sine te sum perditus et dampnatus quia tu es vita aeterna et vita vitarum. Sine te sum sterilis et aridus. quia tu es deus deorum et genitum. In te sum totaliter consolatus. quia tu es deus nostra redemptionis amor et desiderium. pater est finis. et vinum beatissimum choros angelorum et corda sanctorum omnium. Illuina me gratia magister gratiosissime et pastor piissime quia sum tua oviscula agnus indignus. Et quia desiderium

quod differtur ad maiorem attendit amore. christus benedictus adhuc recessit per semitam super dicitur nichil penitus sibi loquens. fere vero iohannes videns quod christus benedictus recedebat et cum non exaudiebat. surgens iterum cum magna sancta importunitate sicut egenus et pauper iterum currit ad christum et ad pedes eius humiliter se prosternens cum lacrimis deuotissime exorauit. **D**ihu dulcissime misere mei quoniam tribulor exaudi me in multitudinem misericordie tue et in veritate salutis tue. et recede in letitiam salutaris tui quia misericordia tua plena est terra. tu scias quoniam vehementer tribulor. **R**ogo supplicat quod aie mee obtenebrata succurras velociter. **E**t iterum saluator recessit nichil loquens fratri iohanni et in nullo ipse consolans videbat velle recedere. vadens per semitam audientem faciens sicut mater cum puerulo in desiderio eius amplius inflammat. **Q**uae cum filio lac subtraxerit et ille lac quisierit et per fletum matris amplexans illum et osculas recipit in maiori dulcedine. **V**nde fere iohannes tunc in secum ihesum christum benedictum lacrimando vehementer pergebat sicut lactes post matrem. et puulus per patrem. et humilis discipulus post matrem misericordie.

Cum autem peruenisset christus benedictus. faciem suam gratiosam ad fratrem iohannem conuertit et expandit verabiles manus suas sicut sacerdos quoniam se vertit ad populum. **T**unc fratres iohannes vidit radios lucis mirabiles de sanctissimo pectore tristi egredientes non solum totam silvam illu-

ad eum

minantes exteri. s; etiā corp^o et
aiam interius explorantes diuis splē
doribz. Vñ statū frat iohes fuit dor
tus quēadmodū huilē & euerētē
actū debēt tenē cū xpō bñdīo. Nā
statū pīcat se ad pedes cristi. Cris
tus vco bñdictus pedes illos sās
mos demēt sibi exhibuit. vbi tot
lacrimas frat iohes effudit q; q̄si
videbat alia magdalena. rogās
q; ad pīcā ei' nō respiciat. s; p; suā
sāssimā passionē & aspersionē sang
uīs gloriōsi aiāz ei' r̄susātare i
grām diuini amoris dignāctur.
Cū h' sit tuū mandātū ut te toto
corde & totis viribz dilige valeā.
qd̄ mādātū sine tuo adiutorio nul
lus valet p̄ficē. Adiuua me q; a
māssimē ihu criste ut totis viri
bus amē te. Dū autē fr̄ iohes sic
instant orāct & ad pedes xpī iace
ret. tantū inde recepit grām q; to
tus ibi extatit ēnouat. & sicut mag
dalena p̄asfiat & consolat. Et tūc
frat iohes senāens tante grē do
nū cepit grās age' deo. & pedes ei'
huilē osculari erigendo se ut sal
uātore cū grārū actioē respiceret.
et crist' bñdictus man' suas sās
simas ad osculandū eidē exhibuit
et expandit. In ipā ap̄tioē manu
um fr̄ iohānes se erigens accessit
ad pedes dñi ihu et amplexatus
ē ihm. & crist' bñdictus amplexa
tus ē ipm. Et inde osculans frat

iohānes sāssimā pect' cristi
sensit tm̄ odore diuinū. q;
si oīa mūdi aromata cōgre
garentur in vñū. Espectu
illius dñi odoris fetor putri
dus putaretur. Et sup hoc
de ipō pectoe saluatoris egre
diebantur rady sup̄diti il
luminātes mentes interius
et exteri' & oīa arcūquaq;
Et in hoc āplexu odoe ac
lumin. b; in ipō bñdīo pectoe
dñi ihu cristi fuit captus
frat iohes & totalit' cōsola
t' & mirabilit' illustratus.
Nā ex tūc q̄a de sacro dñia
pectoris potauerat dono sa
piencie & grā dei vbi ēplet'
est. vba miranda & super
enarrabilia frequēcius erut
tabat. Et q̄a de ventre eius
fluebant fluūa aq; viue q̄s
potauerat de abyssō pectois
dñi ihu cristi. ideo mētes
audienciū imutabat & frui
tus mirabiles faciebat. Il
le insup odor p̄ditus q̄s
et splendor quē ibi p̄sense
rat p; plures mēses in eius
aiā p̄durauit. Et q; plus ē
in dicta semita beati dñia
pedes p̄tererūt & p; amplū
spatū arcūquaq; eundē
splendore & odore p; multa
t̄pa sentiebat. Rediens ad

se frat iohanes p' raptū p'
ductū. xps bndictus dispa
ruit & ipē postmodū sp con
solat' ē. & illuāt' emāsit.
Et tūc inuenit humanitatē
xpi sicut erat aut in ille q ab
ore fris iohis habuit. S; muc
nut aīz suā in abyssō dīni
tatis sepultā & ē multas & ma
nifestis testimonijs pbatū.
Nā corā romana curia & co
rā regibz & baronibz & corā ma
gistris & doctoribz tā pfunda
& alta lūm eructabāt q omes
in stuporē mirabilē conūtebāt
Cū ipē frat iohes cēt homo qī
sine lris: tū qstiones subti
lissimas & altissimas de trinita
te & alijs scripturē mysterijs:
mirabilē declarabat. N; aut
vt sup' patet fr iohes pmo
ad pedes xpi cū lacrimis. postea
ad man' cū brachijs. & tūc ad
pect' bīm cū raptū & radys sus
cipitur. sūt mag' misteria q
nō possūt v'bis breuibz explicari.
S; q vult hoc scire legat ber
nardū in cantis canticoz. q
hos g'dus p ordine ibi ponit.
S; incipienā ad pedes. p'fici
entū ad man'. p'fectoz vero
ad osculū & amplexū. N; v'cō
xps bndictus nichil loquedo frī
iohāni tantā grām contulit. &
donauit. q sicut pastor optim' ma

119
gis studebat aīz dīnis sensibz pas
cē q auribz carnis exterioribz sois
strepē. qn nō in exterioribz s; i mti
mis ē v'gnū dei. Dis em' glā ei' ab
intus dicit ppha Ad laudē dñi nrī
|| frī *Qualit' iohi de aluerna orāti pro*
qdā frē frā est sibi diuina respō
sio: :: :: Amm

Rogatus frat iohanes sup'dict'
a frē iacobo de fallerono q ro
gaēt deū de qdā scrupulo isacē qd
ipm valde affligebāt. videls de qui
busdā q ad sacerdotale officū pti
nebat. A dño habuit esponsū an
festū laurency ut etulit ipē sibi. a
itq q dñs dixit sibi. Ipē sacerdos ^{est}
secū dñi dei. Et cū adhuc ipm cōsā ^{ordine}
stimulacēt rogauit iterū q de h' roga
ret dñm. Vñ ipē fidelit' in vigilia
sā laurency de nocte cū vigilaēt et o
raēt dñm ut meitis sā laurency de
scrupulo ipm certificāēt. apparuit
sibi vigilanti & oranti b'is laurecā
indutus vestibz albis ad modū leui
te. & dixit ei. Ego sum leuita laurecā
cuis. & ipē pro quo oras ē sacerdos
secundū ordinacōnē dīnā. Et tūc
fuit certificat' & valde cōsolatus de
dubio qd habebat. Iterū eidē frī
iohāni cū frēs cantaret saluē v'gīā
de sero. apparuit ei s'cō laurecā in for
ma adolescentis. indut' dalmaticā
rubea & portans cratē ferreā dixit
ei. Ista craticula glorificauit me
i celo. & arebitas carbonū dedit m

plenitudinē dulcedis dei. Et adu-
gens ait. Si tu vis gloriā et dulcedi-
nē dei hīc. sustine patient' passio-
es et amaritudinē mūdi. Stent autē
sanct' laurēti' cū eo sic' visibili don-
cantata fuit antiphō p̄dā. Postea
frēs ierūt pausatū. et ipē emāsit
in choro cū scō laurētio. Qui certi-
ficans eū et consolans disparuit.
et reliquid eū in tanto amorē et di-
lectōe dīna. q̄ p̄ totā noctē dicti festi
nichil dormiunt. Et totā cū cōso-
lacione miranda transiuit. Itē
idē frat' iohēs cū semel missā deu-
tissime celebraret cōsecrata hostia.
ānullata fuit in aspectū ei' totale
forma parisi. et in ictu oculi appa-
ruit ibi xp̄s indut' veste rubea.
q̄ dedit sibi tantā cōsolacionē dul-
cedis. q̄ si nō esset q̄ emāsit sibi
intellectus fuisset rapt' in extasi.
et in ipā visionē certificat' fuit
q̄ p̄t' illā missā placat' fuit dñs
p̄ toto mūdo. et maxime pro suis
rēcomendatis ad laudē dñi nr̄i et.

**Qualit' fr' iohēs cū celebraret
vidit animas de purgato-
rio liberari:**

Quom dicitur frat' iohānes
celebraret missā in cōme-
moracione oīm defunctor'. optu-
lit cū tanto caritatis affectu. et
cōpassione pietatis illud altissi-
mū sacramētū. cui' efficacā su-

per oīa suffragia desiderat
aīe defunctor'. q̄ liquēbat
totus in dulcedine pietatis
et melliflua dilectōe supna.
En' q̄ in dicta deuota mis-
sa corp' dñi sanctissimū le-
uaet in altū offerens illud
deo p̄t' ut amorē illi' q̄ in
cruce pependit. aīas ab ipō
creatas et redemptas de carce-
misericordit' liberaet. vidit
q̄si īfinitas aīas de purga-
torio egredi q̄si multitudinē
sintillarū de ignita fornace
p̄deūcū. Et vidit ad celestē
patrīn' aduolantes p̄t' me-
rita xp̄i q̄ p̄ humana salute
in cruce pependit et ī illa sa-
cratissima hostia cotidie of-
fertur pro viuis et mortuis.
q̄ est de bñdictus hō lux et
vita. redemptor et iusticia et
sanctificatiō sempiterna ī sc̄la. f.

**Qualit' frat' iohēs vidit
vidit bñm franciscū cū mul-
tis frīb' et q̄lit' fr' iacob' lo-**

Qualit' ē sibi p' mortē.
Quompoē quo fr' iacobus
de fallerono sc̄s hō infirma-
bat in loco molliani custodie
fermane et puīcia marchie.
frat' iohēs de alūna orabat
deū p̄ dco frē iacobo fūiter
infirmitate. orōe mentali et p'

cordiali desiderio. quia ipse tantum
premi intime diligebat. Et dum
sic attente oraret. factus est cetera
si vidit in aere exercitum ange-
lorum multorum et sanctorum cum clari-
tate super cellam suam quam erat in sil-
ua manentium. Et erat tanta
claritas quod tota communio in
circuito resplendebat. Inter quos
angelos vidit dominum infirmum
per quo ipse rogabit stantem speci-
osissimum candidis vestibus
emittentem. Vidit eam ibidem be-
atum premissum fratrem sancti
matthaei sacris insignitum et gloria
mirabili resplendentem. Vidit et
recognovit fratrem lucidum sanctum.
et fratrem mattheum antiquum de
monte rubiano. et plures alios
fratres quos nunquam in hac vita vide-
rat recognovit quem cum multis
sanctis filii gloria fulgebant. Et dum
haec cerneret sibi fuit revelatum
per certo de salvacione ipsius
infirmi. et quod ipsa infirmitate
transire debeat ad dominum. sed
non immediate erat transiturus in ce-
lum. quia oportebat eum aliquantu-
lum purgari. fratrem autem iohannes qui
hoc videbat propter salutem et gloriam
domini fratris in tantum gaudebat. quod in-
dulcedine spiritus fratrem iacobum
frequentiter vocabat dicens intra
cordis archana. fratrem iacobe
mi fidelissime siue christi. fratrem

120
iacobe patri mi dilectissime. fratrem iaco-
be socie angelorum. fratrem iacobe consors
beatorum. et sic certificatus de morte fratris
iacobi et letificatus de salute anime.
cessit de loco masse ubi habet visi-
onem habuerat. et iit ad visitationem
dum eum molliam ubi invenit ductum
infirmum ita infirmitate gravatum
quod vix poterat sibi loqui. cum fratrem
iohannes annuntiavit quod morietur
et tantum leo securus et gaudens tran-
siret ad vitam. Ipse autem fratrem iacobum
iam de salute sua certus. totum exhi-
laratus tantum mente quam facie ipsum fratrem
iohannem cum leticia et risu pulcher-
rimo et visu iocundo suscepit. eo
quod sibi tantum iocunda novum portave-
rat. et quia ipsum tantum filium diligebat.
seque sibi intime recomendans indi-
cavit sibi se iam resolvi a corpore.
Dum fratrem iohannes rogavit eum ut si-
bi post mortem loqui dignaretur. Quod
fratrem iacobum promissit si promitteret be-
nignitas salvatoris. Et his dictis
appropinquante hora exiit fratrem iacobus
cepit devote dicere. O in pace. o in
idipsum. o dormiam. o requiescam. Et his
dictis cum iocunda et leta facie misit
ad dominum ihesum christum. fratrem autem iohannes
eversus ad locum masse expectabat
promissum fratris iacobi in die quem se dice-
rat locuturum. Et cum expectaret
apparuit sibi christus cum claritate magis
et comitibus mirabili angelorum et sanctorum.
Et recordatus est fratrem iohannes de fratre iaco-

bo & recomendauit eum cristo. Post
hoc die sequenti frater iohane stante
in silua masse apparuit sibi frater
iacobus comitantibus angelis totus
gloriosus & letus. Qui dixit frater
iohannes. Quod pater quare non fuisti in locutus
in die quod promiseras? Ille respondit. Eram
indigebam aliquantulum purgari. Et e
adem hora quam christus tibi apparuit. appa
rui fratri iacobo layco de massa sancto
iuuati. & seruienti in missa ubi vi
dit hostiam sacram hora eleuacionis
conuersam in puerum uinum pulcher
rimum. & locutus fuit deo fratri dicens.
Hodie cum illo puero uado ad regnum.
quia nullus potest ire nisi per ipsum. Et quan
tu recomendasti me christo fuisti exau
ditus. Et eadem hora quam fuit locutus fratri
iacobo peccato fuit liberatus. Et his dictis
proxit ad dominum. Et frater iohannes emansit
valde consolatus. Frater autem iacobus de sale
tono migrauit in uigilia sancti pauli apoli
mense iulij. & requiescit in loco molli
ani ubi facit multa miracula ad
laudem domini etc. **Qualiter frater io**
hannes habuit spiritum reuelacionis
lvij **Q**uoniam quidam persone haberent quod
dam peccata tribulia & abscondita que
nullus poterat scire nisi per reuelacio
nem diuinam de quibus aliqui erant
mortui alij uiui. Frater iohannes per
reuelacionem diuinam uiuentibus occulta
peccata detexit. De quod illi ad penitentiam
fuit conuersi. quorum unus dixit quod peccatum
quod frater frater iohannes detexerat

fecerat ante frater iohannes esset natus
in mundo. Et ille cui hoc dixit
in dixit. Et confessi sunt quod e
rant uera illa que frater iohannes de
ipso dicebat. fuit enim reuela
tio eadem quam aliqui illorum que erant
mortui perierant morte temporalis
et eterna. et alij tamen morte temporalis
& fuit hoc sibi certitudinaliter
demonstratum. Et ego vidi fratres
fide dignum quem cognouit personas
De uisione fratris leonis. & illas
quod ipse fuit reuelatus sancto fratri.
lvij **Q**uodam tempore dum frater frater
leo sibi cum multa deuotione et
diligentia seruiebat. Cum autem
quidam uice frater leo staret prope beatum
fratrum suum & daret se orationi factus
in extasi ductus est maximam
quoddam flumen & perpetuum et
latum. ubi cum aspiceret transientes.
vidit aliquos fratres oneratos
ingredi dictum flumen. Qui sta
tim ab perpetuitate fluminis
subuertebantur. & absorbebat
eos vorax profunditas. Alij
ibant usque ad tertiam partem flu
minis. et peribant. Alij usque
ad medium. Alij quasi usque ad fi
nem. Qui omnes prope sarcinas et
oneas que portabant diuisimode
secundum diuisas sarcinas a flumine
ingebantur & peribant crude
lissime absque omni remedio. Frater

121
aut leo videns tm periculum
cōpariebatur illis. Et ecce su-
bito apparuerūt aliq̄ fr̄es si-
ne onere l' sarana oīs rei. in
q̄bz sola paup̄tas sc̄a elucebat.
Et intrantes flumē transi-
bāt sine aliq̄ lesione. Sc̄s ve-
ro f' p' sp̄m̄ sciens q' fr̄ leo vi-
derat aliquā visionē. p' q̄
ēdyt ad se frat' leo vocauit
eū sc̄s f' ait. Dic m̄ qd̄ vi-
disti. Et ille r̄tauit p' ordinē
cūta q̄ videat. Cui sc̄s f' ait.
Vera sūt q̄ vidisti. Nā flumē
ē mūdus iste. fr̄es q̄ sorbetur
a flumine sunt illi q̄ p'fessio-
nē euāgelicā et paup̄tatē volū-
tariā nō sequūtur. Illi vero q̄ si-
ne periculo t̄nsibāt sūt fr̄es
sp̄m̄ dei habentes q̄ nichil ter-
renū l' carnale amāt. ā q̄rūt
ā possident. s' habentes alimē-
ta et quibz regant' hīs contēti sūt.
sequentes cr̄istū i cruce nudatū.
et on' crucis eius et uigū obic-
tus leuissimū et suauē cotidie
amplexantur. Ideo finaliter et
sine periculo de t'palibz t̄nsēūt
ad et̄na. Ad laudē dñi nr̄i et̄.
Quale quidā tyrān' magn'
vidēs unū de socijs b̄i f. ele-
uatū tribz viabus in aere us-
q' ad culmē palatij cōuersus
ē ad dñm. et fr̄ est fr̄ minor.

Hoc fuit euidētissimū signū
q' ordo b̄i francisci fuit fū-
datus a dō. q' statū qm̄ cepit multa
plicari incepit q̄si usq' ad fines t̄re
p̄uenire. Vñ sc̄s f. sciens se xp̄o in
ōnibz s'formae mittebt' fr̄es suos
binos ad p̄dicandū p' vniūsas pro-
uincias. Et tā mira p' eos dñs faci-
ebat q' q̄si in oem t̄ram exiuit son-
cor' et in fines orbis t̄re v̄ba cor'. Vñ
accidit sel' q' duo de illis nouellis le-
giti p̄is disapul' ad ignotas p̄tes p-
gentes p̄uenērūt ad quoddā cast̄rū
pessimis hoīb' plenu. In q̄ ecā cat
quidā magn' tyrān' et multū cru-
delis et ipius q̄si caput et dux oīm
illoz pessimoz et p̄donū. Etat t̄n-
ḡnē nobilis s' moribz pessim' et igno-
bilis. Ad qd̄ cast̄rū dū ducti duo fr̄es
afflucti fame. fr̄igoē et laboē q̄si agni-
nē lupos de sero simplr' p̄uenissent.
rogauerūt p' int̄nūcū illū tyrānū
dñm cast̄ri q' ipos r̄apet i hospicio
illa nocte amoc' dñi nr̄i ihu cr̄is. ti.
Quos ille dñs inspirat' ḡiantes
suscepit et multā sp̄ssione ill' et cu-
riālitatē exhibuit. Nā fecit illis
fieri magnū et parac' fecit m̄sam
moē nobiliū. Disubentibz vero fr̄i-
bz et alijs cūctis. vñ illoz fr̄m q̄ cat
sacerdos h̄ns gr̄aciā loquendi de deo
singularē. videns q' null' disc̄p̄l' bē-
cū de deo l' de salute aīe tractaret
ā loquētur. s' solū de p̄ncipibz et

hij

palacū

occasione et alijs malis multis
q̄ hinc inde pertraherant et gau-
debant in rebus pessimis. et de impieta-
tibus q̄s usq̄ quaq̄ comiserat. Un̄ fr̄
infectione corporali cupiens ille frat̄
hospitē suū et ceteros celesti cibo ifi-
cē dixit dñō illi. Dñe magnā auri-
alitatē et caritatē nobis exhibuistis.
et ideo multū essem⁹ ingrat⁹ si nō vo-
bis aliq̄ bona secūdu dēū ēpendere
studerem⁹. **¶** Et rogam⁹ q̄ faciatis
totā familiā cōgregari ut p̄ bñficijs
corporalibz a vob̄ ēceptis spūalia re-
pendam⁹. **¶** Quorū rogamunibz asse-
nens dicit dñs fecit oēs cōgregari co-
rā fr̄ibz. **¶** Et fecit ille incepit de glā
paradisi loq̄. quō ibi ē sempiterna le-
titia. ibi societas angelorū. securitas
bñorū. Ibi glā ifinita. ibi copia cele-
stiu thesaurorū. ibi vita p̄petua. lux
inarrabilis. Pax inpturbabilis.
sanitas icorruptibilis. Ibi dei p̄nā
et oñe bonū et nullū malū. **¶** Et hō
p̄t p̄nā suā et miserā suā p̄dit tot
et tanta bona. et accipit ifernū ubi
dolor ē et tristitia sempiterna. societas
demonū serpenū et draconū. Ubi
infinita miseria. et vita sine vita. te-
nebre palpabiles. et lucifer in p̄nā.
Ubi turbatio et ira. sempitern⁹ ignis et
glacies. Vmes et rabies. fames et sitis.
Ubi mors sine morte. gemit⁹. lac̄me.
stridor denū. et eternitas tormētōrū.
Ibi oñe malū et carēcia oīs boni.

Et cū cōphendi. oñes vos ad
tanta mala curritis festinatē.
nā nul boni opis l̄ sermōis in vo-
bis apparet. Un̄ cōsulo et admo-
neo vos carissimi. pro vilijs rēbz
mūdi et voluptatibz carnis q̄ oīa
tū fecit velut omb̄ nolite p̄de il-
la sūma et in etnū duratura ce-
lestia bona. n̄ sic currite festinētis
ad tā magna et acerba tormēta.
¶ Et his dicitis in v̄tute sp̄s s̄a a
fr̄e p̄duto. dñs castri tact⁹ intri-
secus et corde cōpūct⁹ p̄dit ad
pedes fr̄is. et ip̄e cū oñibz alijs
cepit amarissime flere rogās
et petens a fr̄e ut ip̄m in viā
salutis dirigēt. **¶** Et cōfessione fr̄a
cū multis lac̄mis et intima cō-
pūctōne eadē fr̄i. dixit ei frat̄
q̄ oportet eū in rēdemptiōne
suorū p̄ccorū peregrinari per
sanctuarīa. atteri p̄ ieiunia. vi-
gilāe in orōibz. et insistē largis
elemosinis et alijs opibz pieta-
tis. **¶** Dñs vero ille r̄ndit. **¶** Pr̄ ca-
rissime. ego enī nūq̄ istā pro-
vinciā exiui. p̄ n̄ n̄ aue maria.
nec alias orōes scio dicē. et ideo
aliā p̄nāz in inūgatis. Ille ve-
ro frat̄ fr̄o ait. **¶** Carissime ego vo-
lo fideiubere p̄ te. et ex caritate
dei p̄ p̄nā tuā intredē ad dñm
ad dñm ih̄m x̄istū ut aīa tua
nō pereat. **¶** Et nūc ad p̄nā nolo

132
q̄ alia p̄uiaz facias nisi q̄ h̄
sero tuus p̄p̄ris manibz portes
m̄ de paleis ubi ego & soc̄ me
q̄esam? Qui cū gaudio pale
as portauit & l̄m̄ diligentet
parauit in vna camera ubi lu
m̄e ardebat. Et videns p̄fatus
d̄ns q̄ frat̄ ille tā sc̄a et v̄tuosa
v̄ba p̄tulerat. Accepit q̄ eēt sc̄s
homo et posuit in corde suo explo
rāc̄ diligent̄ quid faceret illa noc
te. Et vidit q̄ fr̄s frat̄ sero se
posuit ad dormiendū in lecto
Et cū putaret oēs profunde dor
mire surrexit in tempeste noctis
silencio & pro fideiussione facta
expandens manū ad d̄nm̄. et
orās p̄ illo indulgenciā ip̄ius
p̄ p̄c̄is postulabat. Et ecce in
ip̄a orōe eleuat̄ ē in aere frat̄
usq̄ ad culmē palatij. Ibi in
aē frat̄ tā magnū fletū pro
ciā dicti d̄ni indulgenciā pos
tulando. q̄ vix v̄m̄q̄ fuit visus
homo q̄ caros suos cō sanguine
os seu amicos defunctos tā cor
dialit̄ flēt. sicut iste frat̄ pro
p̄c̄is illius. Et fuit in illa
nocte ter̄ eleuat̄ in aere sp̄
tū lamētō pio & lacrimis cōpas
siuis. Et ille d̄ns letant̄ obser
uās oīa p̄d̄c̄a audiebat cari
tatiuū lamentū & cōpassiuos
singultus lacimarū. Vñ statū
de mane consurgens ad p̄edes

padit dicti fr̄s et cū lacrimis cōpūc
tionis rogabat ut ip̄m̄ in viā salu
tis diriget ad oīa paratū firmiter
q̄ iuberet. Fr̄e sc̄o igitur cōsultente v̄e
didit ciā q̄ habuit. & stituta res
tituit. & cetera pauperibz sc̄cū sc̄m̄
euāgelū ciā distribuit. & semetip̄z
d̄no offerens ordinē fr̄m̄ minorū in
tū & cū laudabili p̄seuerācia in sc̄m̄z
vitā finiuit. Ceteri satellites & sodā
les compūcti corde vitā in meli⁹ mu
tauerūt. Sic fructificauit sancta
simplicitas illoz fr̄m̄. nō de aristo
tile vel philosophis p̄dicans. s̄ de pe
nis inferni & gl̄a paradisi cū breui
tate sermonis sicut i regula sc̄a dicit
Ad laudē d̄ni n̄ri & **¶ Studiū nō**
Quidā frat̄ minor sc̄z placuit b̄s f.
fr̄ iohes de saadia tpe b̄i f.
ministr̄ eēt bononie & valde lr̄atus
q̄ absq̄ licēcia b̄i f. ordinauit studi
um bononie. H̄s aut̄ fr̄asco absē
ti fuit nūciatū tale studiū bononie
ordinatū esse. H̄s aut̄ f. imēdiate
iuit bononiā & dure r̄phendit illū
ministr̄ dicens. Tu vis destrūe or
dinē meū. Desiderabā & volebā ex
emplo d̄ni mei ihu cristi fr̄es me
os magis orac̄ q̄ legē. Recedens de
bononia sc̄o f. maledixit ei d̄c̄ta ma
ledictōe. Qui statū p̄ maledictio
nē cepit infirmari & infirm⁹ ḡuis
p̄ fr̄es misit rogando sc̄m̄ f. ut re
tractaret maledictionē. R̄ndit b̄s f.
Illā maledictōe q̄ illi maledixit. cō

firmavit in celo dñs ihs xristus
et maledictus ē. Infirm⁹ itaq;
minist⁹ tristis iacebat sup lectū
7 male cōsolatus. Et ecce subito
descendit de alto quedā gutta igne
a 7 sulphurea sup corpus eius p
forans ipm 7 lectū in quo iacebat
et cū maximo fetore ipse miser ex
piravit 7 dyabolus accepit animam

Videns. aliqñ vica Ulpus.
Urus scā f. petri carthany tur
bā fr̄m frequentiā scām mariam
de porciacula frequentatē n̄ ad
puidendū in necessarijs habūdact
dixit ad scā f. Nescio p̄r quid faci
am cū tantis vndiq; cōfluentibz
fr̄bz. nō habeo quō sufficiant pro
uideā. Placeat oro te q; intrācū
nouicioꝝ res aliq; eferuentur ad
q̄s expendendas veauratur tpe opo
tuno. Et sc̄s f. respondit. Absit hec
pietas frat̄ carissime ut p̄ quis ho
mine unpie agatur in eḡula. Et
ille. Quid igitur faciā? R̄ndit sc̄s
fr̄at̄iscus. Altare inq; spolia b̄te v̄
ginis 7 variū aufer ornāmētū
altaris. cū alit̄ indigentibz subue
nire nō poteris. Crede gratus ha
bebit n̄r dei euāgelū filij seruac̄
suū q; spoliac̄ altarevestitū. filiū
q; cōtemptū. dñs mittet q; n̄r q;
nobis condonauit. repit. tura.
Nō ut queq; hec igeminabat s; q;
q̄ntū fr̄es declinabat a paupertate.
tm̄ mūdus declinabat ab eis. et q;

rent inquit 7 nō inuenient.
S; si dñaz meā cōplexi fuerit
mundus eos nutriet. q̄a mū
do dati sūt ad salutē. Depe
dicebat fr̄bz b̄is f. Hec tria i
cōmendo vobis. s; simplicita
tē cōt̄ inordinatū appetitū
sc̄e. orōem quā dyabol⁹ stu
det sp̄ auferre p̄ multas in
nes opaciones. Amore s; pau
ptatis 7 ipām scām paupertatē

Quodā vice dixit xrist⁹
fr̄i leoni soao b̄i f. E
go lamentor de fr̄bz. Qui es
pondit frat̄ leo. De quibz
dixit. De tribz. s; q; nō cog
noscut beneficia mea q; eis
largitus sū ut b̄n sc̄is et im
pendo cotidie. cū nō seminat
neq; metat. Et q̄a tō die mur
murent et ociosi sūt. Et q̄a
sepe ad irā se habent inuicē
et ad amore nō r̄deūt nō p
tentes iniurijs q̄s recipiūt.

Quodā tpe apud scām
mariā de porciacula
cōsideras b̄is f. q; lucrū orōis
p̄ v̄ba ociosa p̄ orōez defluēt.
contra lapsū ociosoꝝ v̄boꝝ
hoc remediū ordinauit dices.
Quicūq; ociosū vl̄ inutile
v̄bū p̄uulerit teneatur statū
dicē culpā suā. 7 pro singul
ociosis verbis semel dicē p̄
nē. Sic aut̄ volo ut si prius

se culpaueit de comisso dicit
p̄ n̄ pro aīa sua. si ab alio.
fuit edargutus p̄us. aīe ve
darguentis attribuat **De visi
one quā vidit fr̄ leo de iudicio.**

Erat leo habuit hanc **leg**
visionē. Videbat nāq̄
in sompnis. et ecce iudiciū pa
rabatur. et angeli canebāt tu
bas et gens cōgregabat in q̄
dā prato magno. et ecce due
scale posite erant. vna ex vna
pte et alia ex alia pte. vna e
rat rubea et alia alba. et abe
attingebant a terra usq̄ ad ce
lū. Apparuit aut̄ cristus in
summitate rubeae q̄si irat⁹ et of
fensus. et b̄s f. ape ip̄m infe
rius et descendens aliquantu
lū clamabat ad fr̄es suos for
tissime dices. Venite fr̄es veite
ascendite ad dñm q̄ vocat vos.
Confidite ne timeatis. venite.
fr̄es aut̄ multi cōueniebant
ad iudiciū cōfisi de clamore
p̄is. currebant et incipiebāt
ascendē scalā rubeā valenter.
Cū aut̄ ascenderent. alius ca
debat de tertio ḡdu. alius de
q̄rto. ali⁹ de decimo. alij de me
diate. alij q̄si de summitate sca
le. **H̄s** v̄co f. videns hoc mot⁹
cōpassione ad tantā ruīnā. ro
gabatur xpm̄ iudicē p̄ filijs suis.
Cristus vero ostendebat ma

123
nus suas et latus b̄s f. in q̄bz vi
debantur renouate plage eius. de
q̄bus etiā stillabat sanguis iten
tissime et diceb̄t. Ecce ista fecerūt in
fr̄es tui. Dū b̄s f. p̄seueraret pos
tulans miām p̄ fr̄ibz. post breuē
morulā iterū aliquantulū descen
debat. Nō desperetis s̄z cōfide. Cur
rite ad scalā albā. Currite et ascē
dite. ibi suscipiemini p̄ eā intrabi
tis. Currentibz aut̄ fr̄ibz ad scalā
albā ex amonitione p̄na. ecce b̄a
v̄go maria mat̄ xpi apparuit in
summitate scale et recipiebat eos
et ingrediebantur r̄gnū sine laboe.

R **De tribulatione ordinis** **leg**
Etiaut sc̄s frat̄ conuadus
sicut habuit a fr̄e leone q̄ sc̄s f.
orabat semel apud sc̄m mariā
de **poramentis** angulis post tri
bunā eccl̄e. et tenebat man⁹ p̄tensas
in celū dicens. Dñe miserere p̄plo tuo
p̄te ei. Cui apparuit cristus dicens.
Bene oras et ego libent̄ exaudio q̄a
multū constat in te paū magnū de
di. Verūptū facias in vnu. et ego
misereror toti p̄plo. s̄z q̄ ordo tuus
stet in esse et sit me⁹ solūmō. s̄z tps
veniet q̄n̄ recedet a me et ego susti
nebo ordinē ad tps apt̄ mūdū q̄a
cōfidūt in eis et r̄putat ordinē
lucē et lumē suū. D̄z post dabo po
testatē meā demonibz. q̄a suscita
būt eis vbiq̄ tot scandala et tribu
laciones q̄ expellentur et fugabū

tur de oibz. Et si ibit fili' ad do-
mū p'ris p' pane. dabit ei cū bacu-
lo in capite. Et si scirent frēs tribu-
lationē illoz dicitū iā inaperent
fugē. & multi fugient ad deserta.
Et b'is f. interrogauit dñm. Dñe
quō ibi uiuent? Cui cristus. Ego
q' pau' filios isrl' in deserto pasca
eos in herbis. & dabo herbis illis
sapores varios sicut tūc māne.
et postea isti ibūt et ēdificabūt
ordinē in statu p'mo & p'fō. Ve-
āt illis q' de sola sibi spe cōuersa-
tionis plaudentes torpescēt oao.
nec r'sistent temptationibz cōstāt
p'missis ad p'bauonē elāz. qm̄
soli q' p'p'ati fuerint accipient co-
ronā uite. q's exercitat interim
malicia r'p'boz. Ad laudē dñi &

De malo p'rie volūtatis.

Dixit dñs ad adā. De omni
ligno comedē. de ligno at
sciē boni & mali ne comedas. De
omni ligno paradisi poteat come-
de q'a dū nō uenit cōtra obiam
n' peccauit. Ille enī comedit de
ligno sciē boni & mali q' sibi suā
voluntate p'p'iat & se exaltat de
bonis q' dñs dicit & opatur i ipō.
& sic p' suggestionē dyaboli & trās-
gressionē mandati factū ē pomū
sciē mali. vñ oportet q' sustineat
penā. De p'fā obedientia.

Dixit dñs in euāgelio Qui
nō r'nuāuerit oibz que

possidet nō p't me' esse disa-
pulus. & q' voluerit aīaz suā
saluā facē p'det eā. Ille uero
ēl'inguit om̄ q' possidet et p-
dit corp' suū q' seipm̄ totū
p'bz ad obiaz in manibz sui
plati. & q'tqd' facit & dicit q'
ipē sciat q' nō sit cont' volū-
tate ei' dū bonū sit qd' facit
vca obia ē. Et si qm̄ subdit'
videat meliora et vtiliora aīe
sue q's ea q' p'lat' sibi p'cipiat
sua volūtate deo sacrificet. que
aut' sūt p'lati. ope student ad
imple'. Nā hec est caritativa
obia. q'a deo & pximo satisfa-
cit. Si uero p'lat' aliqd' contra
uām suā p'cipiat. licet ei nō
obediat tñ ipm̄ nō dimittat.
Et si ab aliq'bz p'secutionē inde
sustinuit. magis eos diligit
p'p' deū. Nā q' prius p'secutio
nē sustinet. q's uelut a frībz su-
is separari. v' p'manz in per-
fā obia. q'a ponit aīaz suam
p' frībz suis. Sūt enī multi
ēligiosi q' sub specie meliora
videndi q's q' sui p'lati p'cipiūt.
retroaspiciūt & ad vomitū p'p'e
volūtatis r'edūt. h'ij homicidē
sūt & p'p' mala sua exempla
multas aīas p'dere faciūt.

Ut uero p'priet sibi p'la-
onē. Non uero ministra onē.
r'is ministraē dicit dñs. Et

In notē p'ris & filij &
spō s'c. hūilia v'ba s'arce
ad monitionē uerabilis p'ris
nri s'c f. ad oēs frēs s'c f.

h'm

h'm

124

illi q̄ sūt sup alijs constituti
tm̄ de illa p̄lacione glorientur
q̄ntū si cēnt in abluendi pedes fr̄z
officio deputati. Et q̄nto magis tur
bantur de abla sibi p̄lacione q̄
de pedū officio. tāto magis sibi
loculos ad periculū aīe sponūt
Ut nemo supbiat sed gloriatur

Attende o homo i c̄te dñi.
In q̄nta excellencia posu
it te dñs de. q̄a creauit & forūit
te ad ymaginē dilā filij tui. se
cūdu corp⁹ & silitudinē. secūdu
spiritū. & oēs creature q̄ sub celo
sunt secūdu se seruiūt cognos
cūt & obediūt creatori suo meli⁹
q̄ tu. Et etiā demones nō cru
cifererūt cū h̄ tu cū ip̄is cruci
fixisti cū & ad huc crucifigis de
lectando in vicijs & peccis. Vñ q̄
potes gloriari. Nā si tm̄ esses
subtilis et sapiens q̄ oēm scām
habēs. & scires interpretari ōnia
grāa linguaz et subtile de celest
tibz v̄bz p̄scrutari. in ōibus his
nō p̄t gloriari. q̄a vn⁹ demō sa
uit de celestibz & mō sit pl⁹ de ter
renis q̄ oēs hoīes licet aliquis
fucit q̄ sūme sapie cognitiōne
a dñō v̄cepit spirituale. Nihil
& si cēs pulchrior et dicioz ōibz.
et etiā si facēs mirabilia. ut de
mones fugacēs oīa ista tibi sūt
cōtraria. & nichil ad te p̄tinet

et in his nil potes gloriari. Et in
hoc possum⁹ gloriari in i firmi
tati bus n̄ris ut baulare cotidie scām
crucē dñi n̄ri ihu crucifigēti **De inu**

Attendam⁹ ōnes fr̄es **tandē dñi** ut bō op⁹
bonū pastore q̄ p̄ ouibz suis
saluandis crucis sustinuit passioēz.
Quos dñi secute fuerūt cū in tri
bulacione & p̄secucionē. in v̄cūdia
et fame. in i firmi tate & tēptacōē
et ceteris alijs. & de his v̄ceperūt a
dñō vitā etnā. Vñ mag⁹ v̄cūdia
ē nobis seruis dei q̄ scā fecerūt o
pera. & nos v̄cūando & p̄dicando ei
volum⁹ inde rapē glām & hōrem.

Ut bona opacio sequat scām
Dicit apl⁹. lra occidit sp̄s at
v̄uificat. Illi sūt mortui a
lra q̄ tm̄ v̄ba cupiūt scā. ut sapi
entiores int̄ alios teneāt. & acq̄re
possint mag⁹ diuitias. dātes cō
sanguineis & amicis. Et illi r̄ligi
osi sūt mortui a lra q̄ sp̄m dñe
lre nolūt scā. s̄z solū v̄ba magis cu
piūt scire & alijs int̄pretari. Et
illi sūt v̄uificati a sp̄u dñe lre
q̄ oēm lram quā scūt & cupiūt scā
re nō attribuūt corpi s̄z v̄bo. et ex
emplo reddūt ea alissimo dñō.
de quo ē ōne bonū **De p̄cō inu**

Dicit apl⁹. Nemo p̄t die vitādo.
dicere dñs ih̄s nisi in sp̄u scō.
Et nō est q̄ faciat bonū nō est usq̄
ad unū. Quicūqz q̄ inuidz fr̄i

ut bō op⁹
lxxij
bly op⁹
nulla mo
m̄tōzū

suo de bono qd dñs dicit & facit in
ipō. p̄tinz ad p̄cām blasphemie q̄a
ip̄i altissimo mūdiz q̄ dicit & facit
ōne bonū **De dilectione.**

Dicit dñs Diligite inimicos v̄ros.
Ille enī veracit̄ diligit inimicū
suū q̄ nō dolet de iniuria quā sibi
facit s; de p̄cā aīe sue v̄ritur p̄t̄ a
mōre dei & ostendit ei ex opib; dilecti

De castitate cordis. Ione.

Multa sūt q̄ dū peccant v̄l iniu-
riā capiūt sepe inculpāt inimicū l̄
p̄ximū. S; nō est ita. q̄a in sua p̄cā
te hūt inimicū. videlz corp⁹ p̄ quod
peccant. Vñ b̄s ille seru⁹ q̄ talē ini-
micū traditū in sua p̄tate sp̄ captū
tenuerit & sapient̄ se ab ipō custodi-
erit. q̄a dū hoc fecerit null⁹ ali⁹ ini-
micus visibilis v̄l invisibil⁹ ei nocē
poterit **Ut nemo corumpatur malo**

Seruo dī nulla res displi **altri?**
cē dēt p̄t̄ p̄cām. Et q̄aīq; mō
aliq; p̄sona peccaret & p̄t̄ hoc seru⁹
dei nō ex caritate turbaretur & iras-
cētur thesaurizat sibi culpā. Ille
seru⁹ dei qui nō irasat n̄ conturbat
se pro aliquo. r̄cē v̄iuit sine p̄prio.
Et b̄s ē qui nō retinet sibi aliquid
ēddens que sunt cesaris cesari et
q̄ sūt dei deo **De cognoscendo sp̄m**

Hic p̄t̄ cognoscā seru⁹ dñi
dei si h; de sp̄u dñi cū dñs
oparetur p̄ ip̄m aliqd bonū. si caro
eius inde se nō exaltaet q̄a sp̄ ē cō-

traria oī bono. s; si magis ante
oculos suos se habēt viliorē et
oib; alyo hoībz minorē se esti-
maret.

Nō p̄t̄ cognoscē seru⁹
deiq̄ntā habeat pacien-
am & hūilitatē in se dū satisfac-
tū ē ei. Cū aut̄ veniat t̄ps q̄ illi
q̄ debet satisfacē ei faciūt sibi
cōtrariū q̄tā ibi pacienāq̄
et hūilitatē. tantā h; & nō
plus **De paupertate.**

Beatī paupes sp̄u ip̄oz
ē ēgnū celoz. Multi sūt
q̄ orōib; & officiis insistentes
multas abstinencias & afflic-
tiones in suis corporib; faciūt.
s; de solo verbo qd videt̄ eē in-
iuria suoz corp̄m. l̄ de aliq; re
q̄ sibi auferretur scandalizati
cōtinuo cōturbant. Hy nō sūt
paupes sp̄u q̄a q̄ vere paup
ē sp̄u seip̄m odit et eos dili-
git q̄ eū patiūt in maxillā.

Beatī pacifici **De pace**
qm̄ filij dei vocabuntur.
Illi sūt vere pacifici. q̄ de oībus
amōre q̄ in sc̄lo h̄ patiūtur p̄t̄ dñi
nr̄i ihu xp̄i in aīa & corpe pa-
cē seruāt **De mūdicia cordis.**

Beatī mūdo corde qm̄ ip̄i
deū videbt̄. Vē mūdo cor-
de sūt q̄ terrena despiciūt celestia
q̄runt & se adorac̄ & videre

195
dñm deū viuū & verū mūdo
corde & aīa nō desistūt **De huili**

Bt̄s ille seru⁹ q̄ nō suo dei
magis se exaltat de bono
q̄ dñs dicit & opat p̄ ip̄m. q̄
q̄ dicit & opatur p̄ aliu. Pec
cat hō q̄ magis vult capē a pr
imo suo q̄ nō vult dare de se dño
s̄z deo **De cōpassione pximi.**

Bt̄s hō q̄ sustinet pximū suū
secūdu suā fragilitatē in
eo q̄ vult sustineri ab ip̄o si cō
sili casu eēt. **B**t̄s seru⁹ q̄ oīa
bona sua eōdit dño dō. q̄a qui
sibi aliquid retinuerit. abscōn
dit in se pecūnas dñi dei sui. &
q̄d putab̄t h̄c auferet ab eo.

Bt̄s seru⁹ q̄ nō tenet se meli
ore q̄ magnificat et ex
altatur ab hoībz. sicut q̄ tene
tur vilis simplex et despectus.

Quia aptū est hō corā deo tm̄
ē & nō plus. De illi eligioso qui
ab alijs posit⁹ ē in alto & p̄ suā
volūtate nō vult descendere.

Et b̄t̄s ille seru⁹ q̄ nō p̄ suā vo
lūtate ponitur in alto. & semp̄
desiderat sub eē pedibz aliorū

De bono et vano eligioso.

Beat⁹ ille eligios⁹ q̄ nō h̄
iocūditatē & leticiā nisi
in sc̄ssimis eloquijs & opibz dñi.
& cū his pducat hoīes ad amo
rē dei cū gaudio & leticia. De
illi eligioso q̄ delat se in v̄bis

ociosis & iambz & cū his pducat ho
mines ad risū **De iāni & loq̄ci re**

Bt̄s seru⁹ q̄ nō loquitur **eligioso**
sub spe mercedis. oīa sua nō
manifestat & nō ē velox ad loquen
dū s̄z sapient⁹ p̄uidz q̄ debet loqui
et r̄ndē. De illi eligioso q̄ bona q̄
dñs sibi oñdit nō retinet ī corde suo
& alijs nō abscondit p̄ opacōnē. s̄z
sub spe mercedis magis cupit hoī
bus v̄bis oñdē. Ipse rapit mercedē
suā & audientes p̄uū fructū r̄portat

Bt̄s seru⁹ qui **De correctione**
disciplinā. accusacōnē. et r̄
p̄hensionē ita patient⁹ ab alijs sus
tinet sicut a semetip̄o. **B**t̄s seru⁹
q̄ r̄phens⁹ benign⁹ atq̄esat. v̄cū de
obtemperat. huilit⁹ d̄fiet. & libet⁹
satisfacit. **B**t̄s seru⁹ q̄ nō est velox
ad se excusandū & huilit⁹ sustinet
verecūdiā & r̄p̄hensionē de p̄cō v̄
bi nō cōmisit culpā. **De huilitate.**

Bt̄s seru⁹ q̄ ita inuenit ē huil
me subditos suos. sicut q̄n
ess̄ int̄ dños suos. **B**t̄s seru⁹ q̄
sp̄ p̄manet sub v̄ga correctionis.
Fidelis seru⁹ & prudens q̄ in oībus
suis offensis nō tardat interi⁹ inte
rius penitē p̄ cōtraōnē. & exteri⁹
p̄ cōfessionē & satisfaccōnē.

Bt̄s seru⁹ q̄ diligent⁹ frēm suū
q̄n ē infirm⁹ q̄ nō p̄t ei satis
facē aptū q̄n est san⁹ q̄ p̄t ei satis
facē. **B**t̄s seru⁹ qui tm̄ diliget et
timet frēm suū cū ess̄ longe ab ip̄o

sicut quoniam esset cum ipso et non diceret aliquid quod quid pro ipso in caritate non possit dicere coram ipso **Ut serui dei honorent clericos**

Bonitas huiusmodi quae potest fidei in clericis qui viuunt secundum formam sancte ecclesie ratione et re illis quae ipsos despiciunt. Licet enim sint pastores tamen nullus det eos iudicare quia ipse solus dominus reseruat sibi ipsos ad iudicandum. **Na** quod est maior administratio eorum quam habent de sanctissimo corpore et sanguine domini nostri ihesu christi. quod ipsi recipiunt. et ipsi soli aliis ministrant. tamen plus pacem habent quam petant in ipsis quam in omnibus aliis hominibus istius mundi.

De abscondendo virtute effugante

Ubi caritas est et sapientia **Ubi**

ibi nec timor nec ignorantia. **Ubi** est patientia et humilitas. ibi nec ira nec perturbatio. **Ubi** est paupertas cum leticia ibi non cupiditas non auaritia.

Ubi est quies et meditatio. ibi non sollicitudo non vagatio. **Ubi** est timor domini ad actum suum custodiendum. ibi inimicus non potest habere locum ad ingrediendum. **Ubi** est misericordia et discretio. ibi non superfluitas non induratio **De abscondendo bono ne**

Beat' seru' q' thesaurizat **pdatur.**

Bin celo bona quae dominus sibi ostendit et sub spe mercedis non cupit manifestare hominibus quia ipse altissimus manifestabit opera eius quibus sanctis placuerit **Beatus** qui secreta dei obseruat in corde suo

Upusculu' sci f. moni
Quis xpianis torium
Religiosis clericis et laycis mas

spviii

culus et feminis omnibus quae habitant in uniuerso mundo. **fr** frater eius eorum seruus et subditus obsequium cum reuerentia. pace vera de celo et sinceram caritatem in domino. **Lu** sum seruus omnium omnibus seruare teneor et administrare odoriferam uerba domini nostri. **Un** in mente consideras quia personaliter propter infirmitatem et debilitatem meam corpus non possum singulos uisitare. propositum igitur precibus et precibus uerba domini nostri ihesu christi quae est uerbum patris uobis referre et uerba spiritus sancti quae spiritus et uita sunt de uerbo patris. **I**stud uerbum patris tam dignum tam sanctum et gloriosum nunciavit altissimus pater per sanctum gabrielem angelum suum de celo in ueterum beate et gloriose uirginis marie. ex cuius utero uera recepit carnem humanitatis et fragilitatis nostre. **Qui** cum diues esset super omnia. uoluit ipse in mundo cum beatissima uirgine matris suae eligere paupertatem. **E**t pro passione celebravit pascha cum discipulis suis. et accipiens panem gratias egit et benedixit et fregit dicens. **A**c cipite et comedite. **H**oc est corpus meum. **E**t accipiens calicem dixit **H**ic est sanguis meus noui testamenti qui pro uobis et pro multis effunditur in remissionem peccatorum. **D**einde orauit patrem dicens. **Pa**

si fieri potest tunc fiat a me malix iste. Et factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terra. Posuit tamen voluntate sua in voluntate patris dicens. Patris fiat voluntas tua. Non sicut ego volo sed sicut tu. Cuius patris talis fuit voluntas ut filius eius benediceret et gloriosus quem dedit nobis et natus fuit pro nobis. seipsum propter sanguinem suum sacrificium et hostiam in ara crucis offerret. non propter se propter que facta sunt omnia sed propter patris nobis. relinquens nobis exemplum ut sequamur vestigia eius et vult ut omnes saluemur propter eum et recipiamus ipsum puro corde et casto corpore nostro. Sed pauci sunt qui velint eum accipere et salvi exiit propter eum. licet enim iugum suavis sit et onus ipsius leve. qui nolunt gustare quod suavis sit dominus et diligunt tenebras magis quam lucem. nolentes adimplere mandata dei. maledicti sunt. de quibus dicit propheta. Maledicti qui declinat a mandatis tuis. Sed omnes qui benedicti et benedicti sunt illi qui deum diligunt et faciunt sicut dominus dicit ipse in euangelio. Diliges dominum deum tuum ex toto corde et ex toto intellectu. et proximum tuum sicut teipsum. Diligam et adorem eum puro corde et pura mente quia ipse tales super omnia quatenus dixit. Veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et

veritate. Omnes enim adorant eum in spiritu veritatis oportet eum adorare. Et dicamus ei laudes et orationes die ac nocte dicendo. pater noster qui es in celis. quia oportet nos spiritus orare et non deficere. Sed patrem confitemur sacerdotibus. Debemus siquidem confiteri sacerdoti omnia peccata nostra. et recipiamus corpus et sanguinem domini nostri ihesu christi ab eo. Qui non manducat panem suum et bibit sanguinem suum non potest introire in regnum dei. Digne tamen manducet et bibat. quia qui indigne recipit. iudicium sibi manducat et bibit non diu dicat corpus domini. id est non discernit. faciam igitur fructus dignos penitentiam et diligam proximos sicut nos ipsos. Et si quis non vult eos amare sicut seipsum saltem non inferat eis mala sed faciat bona. Qui autem peccata iudicandi aliquos receperunt. iudicium tamen misericordiam exercent sicut ipsi voluerunt misericordiam a deo optine. Iudicium sine misericordia est illis qui non fecerunt misericordiam. Habeant itaque caritatem et humilitatem et faciamus elemosinam quia ipsa lavat animas a sordibus peccatorum. Hic enim omnia potest quae in hoc seculo et lingunt. secum tamen portant caritatis mercedem. et elemosinas quos fecerunt. de quibus habebunt a domino premium et dignam remunerationem. Debemus etiam ieiunare et abstinere a viciis et peccatis et a superfluitate ciborum et potuum. et catholica

esse. debem⁹ etiā ecclesias visitare
frequent^{er}. & venerari clericos et
reuereri. nō tm̄ p̄t eos si sint pec
catores. s; p̄t officiu et am̄nistr
ationē sanctissimi corpis & sanguis
cristi qđ sacrificant in altari et
alys am̄nistrat. **Et firmat scia**
m⁹ oēs q̄ nemo saluari p̄t nisi p
scā vba in sanguine dñi nr̄i ihu
cristi q̄ clerici dicūt annūciant
et m̄strant. et ip̄i soli m̄strare
debent et nō aly. **Specialit̄ aut**
religiosi q̄ renūciauerūt scđo te
nentur plura et maiora facē sed
no ista dimittē. **Debem⁹** odio h̄re cor
pora nr̄a cū vitijs & p̄ccis q̄a dñs
dicit in euāgelio. **Quā** mala vicia
et p̄ccā a corde exeūt. **Debem⁹** dili
gē iūmicos nr̄os et bñface hys qui
nos odio habent. **Debem⁹** obserua
re p̄cep̄ & consilia dñi nr̄i ihu xp̄i
Debem⁹ etiā nosmetip̄os abnegare
et ponē corpora nr̄a sub iugo serui
tutis et scē obie sicut vni q̄sq; q̄
pmisit dñō. **Et nullus** homo te
neatur ex obia obedie alicui in
eo vbi cōmittit delictū & p̄ccm̄.
Cui ē obia cōmissa. & q̄ habetur
maior^{fiat} sicut iunior et aliorū fr̄m̄
seru⁹. & in singulos fr̄es suos nūq;
faciet & habent quā velle sibi fi
eri in cōsimili casu eēt. **Net** ex
delicto fr̄is irascat⁹ in fr̄em s; cū
oī paciā et hūilitate ip̄m benign
ne moneat & sustineat. **Nō** debem⁹

seru⁹ dū carnē eē sapientes &
prudentes. s; magis debem⁹ eē
hūiles simplices & puri. et ha
beam⁹ corpora nr̄a in obprobriū
et despectū. q̄a oēs p̄ culpā nr̄ā
sum⁹ miseri et putridi. fetidi
et vmes sicut dicit dñs p̄ p̄ph̄as
Ego sū v̄mus & nō homo obp
briū hoim̄ et abiectio plebis
Nūq; debem⁹ desiderare esse
sup̄ alios s; magis debem⁹ eē
serui et subditi om̄i humane
creature p̄t dñm̄. **Et oēs** illi et
ille dū talia fecerit & p̄seuera
uerit usq; in finē & quiescet su
p̄ eos sp̄s dñi & faciet in eis ha
bitaculū et mātionē & erūt fi
lij patris celestis cui⁹ opa faciūt.
et sūt fr̄es sponsi dñi nr̄i ihu
cristi. et m̄ces. **Sponsi** sumus.
q̄n̄ cōiūgit sp̄s scđo fidelis aiā
ihu cristo. **fr̄es** enī sum⁹ q̄n̄ fa
cim⁹ voluntatē patris ei⁹ q̄ in celo
ē. **Matres** q̄n̄ in corde & corpe
nostro p̄ amorē et purā & sincē
tā cōsañz pturim⁹ cū p̄ sanctā
opacionē que lucē debz aly in
exemplū. **Q̄** gloriofū & factū
et magnū est h̄re p̄rem̄ i celis
Q̄ sc̄m̄. paracletū pulchrū et
admirabile h̄re sponsū. **Q̄** sc̄m̄.
dilectū bñplacitū hūile
paciā dulce et amabile et su
p̄ oīa desiderabile h̄re talē fa
ctē q̄ posuit aiām suā p̄ oibz

127
suis et orauit pro eis **sum** pro
nobis dicens. **P**ater sancte sua
eos in nomine tuo quos dedisti michi.
Pater omnes quos dedisti michi in mundo
tui erant. et michi eos dedisti. et uerba
quae dedisti michi dedi eis et ipsi acce-
perunt et cognouerunt uerum quia a te
exiui. et crediderunt quia tu me
misisti. **R**ogo pro eis et non pro
mundo. benedic et sanctifica eos. et pro
eis sanctifica meipsum ut sint sanctifi-
cati in uerum ut nos sumus. **V**olo
patrem ut ibi ego sum illi sint mecum
ut ut uideant claritatem meam
in regno tuo. **S**i autem quae pro nobis
tanta sustinuit. tot bona con-
tulit et confert etiam in futurum
omni creaturae quae in caelis et in ter-
ra in mari et in abyssis reddat
deo laudes. gloriam et honorem et
benedictionem quia ipse est uirtus
et fortitudo nostra quae est solus bonus.
solus altissimus. solus omnipotens ad-
mirabilis gloriosus et solus sanctus
laudabilis et benedictus per infini-
ta secula seculorum. **A**men. **D**e **pnia**.
Omnis autem illi **et correctio**.
qui non sunt in penitentia et reu-
puit corpus et sanguinem domini nostri
iesu christi. et operantur uicia et pec-
cata. et quae ambulant per mala con-
cupiscentiam. et mala desideria. et
non obseruant quae promiserunt. et ser-
uiunt corporali mundo carnalibus

desideriis. curis et sollicitudinibus huius
seculi et uicis huius uitae decepti a dyabolo
cuius filii sunt et eorum opera faciunt sunt.
quia uerum lumine non uident dominum iesum christum
Sapientia non habent spirituale quia non habet
filium dei in se quae est uera sapientia patris de
quibus dicitur. Sapientia eorum deuorata est.
vident agnoscunt et faciunt mala et sci-
entiam prouident animas suas. **V**idete autem decepti
ab inimicis ueris uidelicet a carne mu-
do et dyabolo. quia corpori dulce est facere
peccatum. amarum seruire deo. quia omnia ma-
la uicia et peccata de corde hominum exeunt
et procedunt. sicut dominus dicit in euange-
lio. et nichil habetis in hoc seculo neque
in futuro. Putatis diu possidere uani-
tates huius seculi sed decepti estis quia
uenient dies et hora de quibus non co-
gitatis et nescitis et ignoratis. **D**e **isr**.
Ifirmat corpus mors **mo** quae male peccat.
appropinquat. **V**eniunt amici et propinquus dicitur
disponere tua. **E**ste uxor eius et filii
eius et propinquus et amici fingunt flere
Et respiciens uidet eos flentes mo-
uetur malo motu cogitando intra
se dicens. **E**ste animam meam et corpus
meum et omnia mea ponam in manibus
ueris. **V**erum iste homo est maledictus
quae confidit et exponit animam suam
et corpus et omnia sua in talibus malis.
Vni dominus per prophetam. **M**aledictus homo
qui confidit in homine. **E**t statim faciunt
uenerunt sacerdote. **D**icit ei sacerdos.
Vis rapere penitentiam de omnibus peccatis

tuis. Rñdet volo. Vis satisfacere de
commissis et his que fraudasti et dece-
pisti homines sicut potes de tua substantia.
Rñdet nō. Et sacerdos dicit. Quare
nō. Rñdet. Quia disposui in manibus
propinquorum et amicorum. Et incipit
prode loquelam et sic moritur ille miser.
Et sciatis oēs quod ubi quis et quilibet
homo moriatur in criminali peccato sine
satisfactione et potest satisfacere et nō sa-
tisfaciat dyabolus rapit animam eius de
corpore suo cum tanta angustia et tri-
bulacione quanta nullus scire potest nisi
qui rapit. Et omnia talenta et pretia
et scientiam quam putabat habere auferetur ab
eo et propinquis et amicis relinquit et
ipsi tollent et diuident substantiam eius.
Et dicit postea. Maledicta sit anima
eius quia plus potuit dare nobis et
acquirere quam acquisiuit. Corpus comedit
omnes et ita perdit corpus et animam in isto
breui seculo et ibit in infernum et ibi cru-
ciabitur sine fine. Ego fratres fratres
minores huiusmodi vobis rogo et obsecro in
caritate que deus est et cum voluntate oscu-
landi vestros pedes quod habetis verba et alia domini
nostri ihesu christi cum humilitate et cari-
tate debeatis recipere et operari et ob-
seruare. Et oēs illi et ille qui ea benigni-
ter recipiunt intelligunt et mittunt alijs
in exemplum et in ea perseuerauerit usque
in finem benediciatur eis propter filium et spiritum sanctum

In Testamento beati f. Amen
Nōne sume unitatis et sancte

unitatis patris et filii et spiritus sancti
amen. Reuerendis et multum di-
ligendis fratribus vniuersis. frater
N. generali ministro ordinis
minorum fratrum domini sui et ceteris
ministris generalibus qui post eu-
erunt et omnibus ministris et custo-
dibus et sacerdotibus fraternitatis
eiusdem in christo humilibus et omnibus
simplicibus fratribus et obediēti-
bus. primis et nouissimis. frater
fratres hō vobis et cadutus vobis
pauil seruilus salutem in eo
qui redemit nos et lauit in preciosis-
simo sanguine suo. Quod nōmē
audientes adorare eum cum timore
et reuerentia prout in terra. Dominus
ihesus christus altissimi filii nōmē
illi qui benedicit in secula Amen.
Audite domine filii et fratres mei
et auribus percipite verba oris mei
inclinate aurem cordis vestri et
obedite voci filii dei. Seruate
in toto corde vestro mandata eius et
consilia eius perfecta mente implete.
Confitemini ei quoniam bonus et exal-
tate eum in operibus vestris quoniam ideo
misit vos in vniuerso mundo.
ut verbo et opere detis testimonium
voci eius et faciatis scire omnes
quia nō omnipotens potest eum. In dis-
ciplina et obia sancta perseuerate.
et quod promissistis ei bono et firmo
proposito adimplete. tamquam filijs

offeret se vobis dñs deus. De
 p̄tor itaq̄ oēs vos fr̄es cū ofci
 lo pedū et ea caritate q̄ possū
 ut oñe r̄uerēciā ⁊ oēm hono
 rē q̄ntūcuq̄ poteritis exhi
 beatis sc̄ssimo corpi ⁊ sc̄ssio
 sanguini dñi nr̄i ih̄u xp̄i in
 quo q̄ in celis et in t̄ris sunt pa
 rificata ^{unt} ⁊ r̄consiliata oīpotē
 deo. **R**ogo etiā in dño oēs fr̄es
 meos sacerdotes altissimi. q̄ti
 nus cū missā celebraē volue
 rint puri faciāt pure cū r̄ue
 rencia vox sacrificiū sc̄ssimo
 corpi ⁊ sanguis dñi nr̄i ih̄u
 cristi. sc̄a intentione et mūda.
 Nō p̄ v̄ba t̄rena re neq̄ timorē
 vl̄ amorē alic̄ hōis. s̄ deo magis
 q̄ placētes hōibz. **E**t oīs gr̄a
 voluntas q̄ntū adiuuat gr̄a
 ad deū dirigat ip̄i soli sūmo
 dño inde placē desiderans q̄
 ip̄e solus ibi opatur sicut sibi
 placet. q̄m sicut ip̄e dicit. hoc
 facite in meā cōmemoratiōe
 Si quis alit̄ fecerit iudas tra
 ditor efficiat̄ et reus fit corpi
 et sanguis dñi. **R**ecordamī
 fr̄es mei sacerdotes qd̄ scriptū
 ē de lege moysi quā tr̄sgre
 diens in corp̄alibz sine vlla
 miseratiōe per s̄uāz dñi mo
 riebatur. quāta maiora et de
 teriora meretur pati sup̄ h̄a
 q̄ filiū dei conaulcauerit et sag

unē testamenti pollutū duxerit ī
 quo sanctificat̄ ē. ⁊ spū gr̄e cōtu
 meliā fecerit. Despiat enī hō et pol
 luit et cōulcat agnū dei. q̄m sicut
 ap̄lus nō diuidiūis et discernēs sac
 tū panē xp̄i ab alyis cibarijs vl̄ opi
 bus. vl̄ indign⁹ manducat̄ cū dñs ⁊
 p̄pham dicat. **M**aledic̄s q̄ facit o
 pus dei fraudulent. Et sacerdotes
 q̄ nolūt h̄ ^{oēs} ponē sup̄ cor in veritate
 cōdempnet̄ dices. **M**aledic̄m bene
 dcoibz vris. **A**udite fr̄es mei si b̄tā
 v̄go sic hōratur ut dignū ē q̄a ip̄s
 portauit in sanctissimo vterco. si be
 atus ioh̄s baptista cōtremuit et nō
 aude^t tangē^t dei v̄tutē. s̄ sepulchrū
 in quo p̄ aliq̄t tps iacuit venerat̄
 q̄ntū debet eē dign⁹ sanct⁹. ⁊ iust⁹
 qui nō iā moriturū s̄ in etnū v̄tutē
 r̄ ⁊ glorificatū in quē desiderant
 angeli p̄spicē cōtratāt manibus
 corde ⁊ ore sumit et alyis ad sumē
 dū p̄bz. **V**idete dignitatē v̄rām fr̄es
 sacerdotes et estote sc̄a q̄a ip̄e sc̄us
 est. Et sicut sup̄ oēs p̄t hōc m̄ste
 riū honorauit vos dñs ds. ita et
 vos sup̄ oēs ip̄m diligite r̄uere
 mī et honorate. **M**agna miseria
 et miseranda ifirmitas ē q̄n sit
 ip̄m p̄ntē habetis et vos aliquid
 aliud in toto mūdo curatis. **T**otus
 homo paucat tot⁹ mūdus contre
 miscat. et celū exultet q̄n sup̄ al
 tae in manu sacerdotis est cris. b̄
 filius dei viuū. **O** admiranda al

vel etiā si est dign⁹ vane
 et indigne manducat

titudo et stupenda dignatio. **O** hu-
militas sublimis. **O** sublimitas
humilis. q̄ dñs vniuersitatis deus
et dei fili⁹ sic se hūbat ut p̄ nrā
salute sub modica panis formula
se abscondit. **V**ocet fr̄es mei hūli-
tate dei et effundite corā illo corda
vr̄a. **H**ūliamini et vos ut exalte-
mini a eo. **N**ihil q̄ de vobis re-
tineatis vobis ut tot⁹ vos capi-
at q̄ se vobiscū exhibet totū. **M**onco
p̄tea et exhortor in dño ut i locis
in q̄bz fr̄es morantur vna tm̄ mis-
sa celebretur in die serūda forma
sc̄e cae. **S**i vero plures in loco fu-
erint fr̄es sacerdotes. sit p̄ amore
caritatis alē content⁹ auditu cele-
bracionis alterius sacerdotis. q̄a
p̄ntes et absentes ēplet qui eo dig-
ni sūt dñs ih̄s crist⁹. **Q**ui licet
in pluribz locis cē videat tm̄ in-
diuisibilis manet et aliq̄ detri-
menta nō nouit. s; vn⁹ vbiq; si-
cut ei placet opatur cū dño deo
p̄re et spū sc̄o pactito i sc̄la seculo-
rū Amē. **E**t quia q̄ ē ex deo v̄ba
dei audit debem⁹ p̄inde nos qui
specialius sum⁹ dñis officijs
deputati. nō solū audire & facere q̄
dicit deus. verū etiā ad insinuā-
dū in nobis altitudinē creatoris
nr̄i. & in ip̄o subiectōez nr̄az vasa
et officialia cetera custodiē que
continēt v̄ba sua sc̄a. **P**tea mo-
neo fr̄es meos oēs et in xp̄o cōfor-

to q̄tin⁹ vbiq; inuenierit
dñina v̄ba scripta sicut possūt
venerentur. et q̄ntū ad eos
spectat si nō sint r̄posita bñ.
vel in honeste iacent in loco
aliquo dispsa. r̄colligant &
reponat hōrantes i sermo-
nibz dñi q̄s locut⁹ ē. **M**ul-
ti enī s̄ficantur p̄ v̄ba dei.
Et in virtute v̄borū xp̄i al-
taris cōfiat sacramētū. **C**ō-
fiteor p̄terea dño dō p̄ri et
filio et spū sc̄o. & b̄tē maie-
p̄tue virgi & oibz sanctis
in celo et in tra. fr̄i enī mi-
nistro eligiois nr̄e sicut ve-
nerabili dño meo. & sacerdo-
tibz ord̄is nr̄i. et oibz alyz fr̄i-
bus meis b̄ndictis oīa p̄cā
mea. in multis offendi. mea
ḡius culpa. **E**specialit̄ q̄ re-
gulā quā dño p̄misi nō ser-
uau. n̄ officīū sicut r̄gula
p̄cipit dixi siue cū negligē-
tia. siue infirmitatis mee oc-
casionē. siue q̄a ignorās sū-
et p̄deota. **I**deo q̄ sicut possum
rogo fr̄em ḡnalem dñm me-
ū m̄strū ut faciat r̄gulā
ab oibz inuolabidit obser-
uari. & q̄ cler. a dicat cū deuo-
tione officīū corā deo nō attē-
dentes melodīā vocis. s; cōso-
nāciā mentis ut vox concor-
det menti. mēs vero concordet

cū deo. ut possint p purita
 tem cordis placē deo. et nō cū
 la sciuitate vocis aures ppli
 demulcē. Ego enī pmitto hō
 firmit custodiē sicut dederit
 m grās de? et hō frīb; qui
 mecū sūt obseruanda tradā
 in officijs et reteis ēgularib;
 cōstitutis. Quicūq; aut frīm
 hō obseruacē noluerit nō teneo
 catholicos nē frēs meos. Nolo
 etiā vidē ipōs nec loqui donec
 pniās egerint. Hoc etiā dico
 de oībus alijs qui vagando va
 dūt postposita regule discipli
 na. qm dñs nr ih̄s cristi dedit
 vitā suā ne pdēt s̄ssimi pr̄is
 obiam. Ego frat̄ fr̄acisē hō
 inutilis et indigna creatiā dei
 dñi dico p̄ dñm ih̄m cri stū.
 fr̄i m̄stro totius r̄ligiōis nr̄e.
 et oībz gr̄ialib; m̄stris q̄ post
 eū erūt et reteis custodib; et
 gardianis fr̄m q̄ sūt cū erūt
 vt hoc scriptū apud se habeat
 opecentur. et studiose ēponat.
 Et exoro ipōs ut q̄ sūt scripta
 in eo solliate custodiē ac facē
 diligētiā obseruari sc̄idū bene
 placitū oīpotentis d̄i nūc et semp
 don fucit mūd' iste. **H**ndicti
 vos a dñō q̄ feceritis ista. et in
 etnū dñs sit vobiscā. Amē.
Quiste etne iuste et miseri
 cors d̄s da nobis miseris

pp̄ temetipsū facē qd̄ sc̄im' te velle
 qd̄ tibi placet ut iterius mūdati. in
 terius illuminati et igne sc̄i sp̄s ac
 censi sequi possim' vestigia dilecti
 filij tui dñi nr̄i ih̄u xpi. et ad te al
 tissiē sola tua gr̄a puenire q̄ in tri
 nitate p̄fctā et vnitate simplia vniū
 et ēgnas et gl̄aris de' oīpotēs p oīa
 sc̄la sc̄loꝝ. Amē. **De euerēna corp̄is
 dñi et de mūdicia altaris.**

Atendam' oīes clerici mag
 nū pat̄m et ignorāciā quā
 quidā hnt̄ sc̄ssimū corp' et sangu
 nē dñi nr̄i ih̄u cristi et sacratissima
 nomina et v̄ba eius ibi scripta que
 s̄ficiant corp' vbi p̄us s̄ficietur a
 v̄bo. Nichil enī habem' et videmus
 corporalit̄ in hoc sc̄lo de ipō altissio
 nisi corp' et sanguinē. noīa et v̄ba. p
 q̄ fasti sum' et edempti de morte ad
 vitā. **Q**uēs aut̄ illi q̄ m̄strāt tā s̄s̄
 sima m̄steria considerēt int̄ se.
 maxime h̄y q̄ indiscrete m̄strant.
 q̄ viles sint calices corpalia et lin
 teamina vbi sacrificatur corp' et sag
 uis dñi nr̄i ih̄u cristi. et a multis
 in locis vilib; ēlinguitur. miserabi
 liter portatur. indigne sumit̄. et in
 discrete alijs ministrat. **N**oīa etiā
 et v̄ba eius scripta. aliqñ pedib; cō
 calcantur. et aiā lis homo nō p̄cipit
 ea q̄ dei sūt. **N**ō mouem' de his oībz
 pietate. cū ip̄e pius dñs in manib;
 nr̄is se p̄beat. ut eū tractem' et su
 mam' cotidie p os nr̄m. an igno

hoyij

sup

ramus q̄a venire debem⁹ ad man⁹
eius. Igit⁹ de his oib⁹ ⁊ alijs cito et
firmi⁹ emendem⁹ ⁊ ubiq̄q̄ fuerit
sc̄ssimū corp⁹ dñi nr̄i ihu cristi il
licite collocatū et elictū imoueat⁹
de loco illo ⁊ portetur in loco p̄ciso
et cōsignetur. Dile noīa ⁊ vba dñi
scripta ubiq̄q̄ inueniantur in locis
imūdis colligantur et in loco ho
nesto debeant collocari. Et sanus
q̄a h̄ oīa tenemur sup oīa obser
uare sc̄cū dñi p̄cep̄ dñi et cōstitutōes
sc̄e nr̄is eccl̄ie. Et q̄ hoc nō fecerit
sciat se corā deo ⁊ dñō nr̄o ihu cris
to in die iudicij eddē rationē. Hoc
scriptū ut meli⁹ debeat obseruari.
sciant se b̄ndictos a dñō deo q̄ ipm̄
Regina. **Facerit exemplari.**
Sapiā dñs te saluet cū tua
sororē sc̄a pura simplicitate. Dñā
sc̄a paupertas dñs te saluet cū tua
sorore sc̄a hūilitate. Dñā sc̄a cari
tas dñs te saluet cū tua sororē sc̄a
obia sc̄issime vtutes oēs vos sal
uet dñs a q̄ venitis ⁊ p̄ceditis. Nul
lus homo ē penit⁹ in isto mūdo q̄
vnā ex vobis possit h̄re nisi p̄us
moriatur. Qui vnā h̄z ⁊ alias nō
offendit oēs h̄z. et q̄ vnā offendit
nullā h̄z et oēs offendit. et vnāq̄q̄
confundit vicia et p̄cā sc̄a sapiā
confundit sathan et oēs malicias
eius. Pura sancta simplicitas cō
fundit oēm sapiām hui⁹ mūdi. et

sapiām corpis sc̄a paupertas cō
fundit cupiditatē et auariciā
et curas h̄ sc̄i sc̄a hūilitas cō
fundit superbiam ⁊ oēs hoīes q̄
sūt in mūdo. sile ⁊ oīa q̄ in mu
do sunt sc̄a caritas cōfundit
oēs dyabolicas et carnales
temptaciones ⁊ oēs carnales ti
moēs sc̄a obia cōfundit oēs
corporales et carnales volū
tates et habet mortificatū
corp⁹ suū ad obiam sp̄s et ad
obias fr̄s sui et ē subdit⁹ et sup
posit⁹ oib⁹ hoīb⁹ qui sunt in
mūdo. ⁊ nō tm̄ solis hoīb⁹.
s̄ etiā oibus bestijs et feris.
ut possint facē de eo quicq̄
volūt q̄ntū fuerit eis datū
desup a dñō. **Exemplum**
Hut quidā miles fortis
et multas habuit victo
rias. q̄ postea fact⁹ ē frat̄ mior̄
Et tū derideret eū milites q̄a
intrauit tale ordinē quin po
tius intrass̄ ad templarios
et h̄mōi ubi poss̄ plūā bona
facē et continue eē in bello.
respondit. Quo vobis q̄n ha
beo sitim. famē. frigus. et hui⁹
modi. ad huc cū hoc ipugnat
me mot⁹ supbie ⁊ cōtupiscēcie
et h̄mōi. q̄nto magis si vide
rē pedes meos ferreos et eēm
sup equū pulchrū et h̄mōi.

Et addidit. Hatten' inquit
q̄ sui fortis alios impugnando.
de cetero volo esse fortis meipz
ipugnando. *Ex speculo histo-
riali lib' xxxi. ca. c. viij.*

Dixit civitates et castella
longe lateq; b̄s fr̄acisē
artulens tantoz dīna v̄tute
ad p̄nias corda cōmouit q̄ et
aliquociens ad r̄ligionis ha-
bitū triginta r̄cepit. Confi-
debatur heretica p̄uitas. fides
extollebatur catholica. quā nō
solū sc̄s iste magnificauit vi-
ta et v̄bis. s; et plurimis extu-
lit miraculoz p̄digys. Nā et
ocm languorē diuini noīs in-
uocata v̄tute curauit. v̄bo mag-
nifice democēs effugauit. nul-
laq; oranti necessitas vl' pericu-
li difficultas ob̄sistē potuit.
Panes enā ad b̄ndicendū illi
sepius offerebat. de q̄bus egr̄i
iustantes a diuiso languoris
i cōmodo r̄surgebat. *Crebro*
q̄ pius p̄r q̄si feminud' a plō
dēlictus ē eo q̄ tunica eius p̄-
ptualas cū cultellis inaderent
easq; deuote contra diuisa pe-
ricula p̄ salutis r̄medio cōser-
uaret. Ip̄e aut vir sc̄s ea p̄ci-
pue q̄ circa xp̄m gesta sūt assi-
dua meditatione reuoluens die
dñice natiuitatis instante. hu-

milē nascētis in betlehē saluatoris
infancie paupertatē. silitudine q̄ po-
terat r̄psentare desiderās. ad cas-
tellū de grecis quendā virū r̄ligio-
sū et nobile noīe iohes p̄misit q̄ ad
hoc bouē et asinū cū p̄sepio cōtra-
festi gaudia sibi p̄parauit. Prepa-
rato itaq; p̄sepio fenū iponitur.
Adducti bos et asin' ad p̄sepe collo-
cātur. et sic cū gaudio vigilie celebe
inchoant. Fr̄es q̄ laudes deo debitas
exsoluebāt. et cūti q̄ aderāt nouis
leticie cantibus applaudebāt. Stabat
aut corā p̄sepio b̄s fr̄acisē suspiris
p̄ gaudio plen' indiciabili suauitate
p̄fusus. Tandē sup ip̄m p̄sepe sa-
cra celebrantur solempnia missaz.
Et ip̄e sanct' dei lenita solēnibus
ornamētis indut' euāgelū voce
sonora p̄nūciat. At deinde pp̄lo
de nato in betlehem r̄ge paupere
melliflua p̄dicat. Miranda vero
talib' ibidem quidā viro v̄tutis ostē-
sa ē visio. Vidit ad p̄sepe dān-
btm f. accedē et quendā qui in illo
iactē videbatur exanimis velud a
sopny sopoc' puerulū exatāe cre-
ditur. Itaq; nō imerito suā dñs ihs
xp̄s ifanciā r̄colenti in hui' formu-
la ē absurde mōstrat'. Quippe q̄
in multoz cordibz p̄ obliuionē q̄si
sopit' et mortu' veluti p̄ b̄ti f. dor-
trinā ad exemplū euigilans ad me-
moriā est r̄duct'. finit' igitur tātis

solempnys plus ad propria emeant
At vero de feno p̄sepy cōservato
plura diuisimode postmodū ab v
triusq; sexus hoībz emota pericu
la. n̄ nō et brutis aiālibz morbidis.
sanitatis collata emedia p̄t alia
q̄si innūa q̄ in diuisis egritudinū
necessitatū seu periculoz ḡnibus
gessit. Multos enā mirifice mortu
os r̄suscitauit q̄z et si de pluribus
nō sim⁹ incerti nūm ad p̄ns non
posuim⁹ nisi q̄ vndeā eē a viris fi
de dignis accepimue. In laus dō.

**Explicit liber tertius de ac
tibz q̄busdā mirabilibus b̄n
fransa et socoz ei⁹ p̄moz.**

re vt di. Augusti. Et quia veri xpiani ipm sequunt in cruce penitente. ideo in ea oia vicia crucifigit. Gal. ij. Christo confixus sum cruce. **Matth. x.** Qui no accipit crucem suam et sequit me no est me dignus. Et sic patet quartum

Dominica decima quinta de euangelio.
Sermo. xciiij.

Emopot duo

bus dn̄is seruire. **Matth. vi.**
Euangelium hodiernum non est

historiale sed est totum doctrinale. et p̄tinet altam et vtilem et necessariam doctrinam: tam in principio q̄ in medio et in fine. In quo quidem euangelio x̄ps tria facit. **Primo** ondit q̄ singulare seruitium quod deo debemus no possumus deo et alijs creaturis insimul exhibere. In principio euangelij. **Secundo** a nobis superfluum curam reru temporalium nitit amouere ondens p̄riones et exempla q̄ deus in necessarijs nobis non desinet p̄uidere ibi. Ideo dico vobis ne solliciti sitis aie vestre quid man. **Tercio** ondit quid in tota vita nostra querere debemus et ad que finem opa nostra principaliter ordinare ibi. **Querite** primum regnum dei. et iu. eius. **Primo** ergo ostendit q̄ singulare seruitium quod deo debemus no possumus alicui alteri simul impendere. **v. Nemo** pot̄ duobus dominis seruire. s. inter se differens. **Criso.** Duos autem dicit qui tria unungit. **Concordia** enim multos vnū facit. **Sed** enim vnū. s. dyabolum in odio habebit q̄ odibilis est. et alterum. s. deum diligit et tunc rectū erit seruitium et dignum vita eterna. **Sed** vnū. s. dyabolum sustinebit. **Aug.** Non quidem diligit. nemo enim dyabolum diligit sed sua cupiditate implicatus patit eū. vt si quis aliene ancille p̄iunctus p̄pter suam cupiditatem duraz patiat seruitutē etiam si no amat illum cuius ancillā diligit. **Et** aliter s. deū p̄tendit. **Aug.** Nunquid deum odio habebit. nullus enim p̄scia deū odisse pot̄. **Ide** in retractatione eiusdem dicti. scz q̄ nullius p̄scia deū odiat. Non video fuisse dicendum q̄ nullius p̄scia deū odiat. **Sul** ti enim sunt de quibz scriptum est. **Supbia**

137
eoz qui te oderunt ascendit sp̄. Ad hoc videndum q̄ nulla creatura odit deū affectu et si effectu. nec enā dyabolus odit deū in quantum deus sed in quantum puniens ē. sicut latro no odit iudicem in quantum homo: sed in quantum iudex et vindex. Sic ergo sustinēdo dyabolum. i. eius suggestiones et temptamenta recipiendo et faciēdo. et p̄tendēdo deū in p̄ceptis suis. tale seruitium erit p̄uersū et iniquū et dignum morte eterna. Et q̄ hoc dictum generale de duobus dominis de deo et dyabolo sicut expositū ē intelligat subdit specificas hoc et dicit. **Nō** potestis deo seruire et mā. **Samona** vt dicit glo. ē nomen demōnis qui p̄st diuitijs. no q̄dem q̄ in eius ditione sint. sed q̄ laqueis diuitiaz vult ad decipiendum. **Criso.** Nō solū in hoc nocent diuitie. q̄ latrones p̄ nos armant et intellectū obtenebrāt. sed quia a seruitute dei nos expellit in suā captiuitatem. Ideo q̄ vult deū amare necessariū est vt odiat diuitias. Et qui vult auaritie mandata facere necesse ē vt p̄tendat mandata dei. **Samona** enā vt di. biero. syra lingua diuine nuncupantur. **Audiat** ergo hoc auarus qui censet vocabulo xpiano nō posse simul diuitijs ip̄oz seruire. Et rasi nō dixit qui habet diuitias sed qui seruit diuitijs. qui est diuitiaz seruus est diuitias custodit vt seruus. qui aut seruitutis exiit iugū distribuit eas vt dn̄s. **Aug.** Qui ergo seruit mammoni. i. diuitijs. illi vtiq̄ seruit qui rebz istis terrenis merito sue prauitatis p̄positus princeps huius seculi a dn̄o d̄r. **Nota** autē circa hoc m̄brum primum. q̄ quis hoc dictū nemo potest duobus dn̄is seruire principaliter videtur intelligi de deo et diuitijs. tamē potest optime exponi de quatuor. s. de deo et dyabolo. de diuitiaz cupiditate et caritate de anima et corpe. et de mundo et de xpiana religione. **Primo** inq̄ exponit de deo et dyabolo. nemo enim pot̄ deo et dyabolo seruire p̄pter quinq̄. **Primo** p̄pter vestrum ministroz xp̄i p̄ciositatem. **Omnes** enim ministri dei hnt p̄ciosissimas vestes aie. **Prover. vlt.** Stragulata vestis se. si. bis. et pur. in. eius. **Clestris** stragulata. i. varia ē vestis p̄tutū et donoz sp̄s sancti q̄ xpian⁹ induit in baptismo. p̄ quā fit innocens et

Primo ergo ondit q̄ singulare seruitium qd

idē i r̄ct̄raobe c19 d̄ dicit scz q̄ nullus

no video fuisse dicendum q̄ null. q̄ scia deū odiat

mundus et virtus sanguinis Christi tunc ei applicat. Et hoc est quod sequitur. *Bis. et pur. indit. eius. Bisus est alba et munda et pur. pura tuba sanguine coctae tineta. Lan. v. Dilectus meus candidus et rubi. Hoc figuratum est ero xxviij. Tunc dicitur mandavit moysi et Aaron. Non quoniam mini straret deo debet. et induere vestes preciosas in quibus lapides erant preciosi sculpti et sicut omnes lapide deo ministraturi in tabernaculo debent vestibus preciosis indui. Dyabolo autem nullus potest seruire in veste preciosa anime. quia statim quod incipit aliquis dyabolo seruire exiit eum predicta veste et induit vestem pannosam et vitupabilem et efficitur vir profusus valde. Delectat enim dyabolus in luro sicut porcus. et non vult ut arpis in floribus commorari. Tunc etiam in porcos rogauit mitti expulsus ab homine ut patet *Matth. viij. Hoc fuit figuratum in ambasiatoribus et nuncijs David qui inuenerunt ad solandum regem Amnon super mortem patris. quibus fecit medias barbati radi et perfidi vestes usque ad nates et fuerunt viri profusi turpiter valde. ij. Regu. x. Similiter fratres Ioseph statim ut puenit ad eos eruerunt eorum tunica polimita et calari. Sic faciunt demones seruitoribus suis.**

Secundo propter mundicie ministrorum diuersitatem. Deus enim requirit in ministris suis solam mundiciam cordis et mentis. *Psal. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat: et de mundicia corporis non curat. Hic cadit exemplum de galla filia consularis que nisi acciperet virum haberet barbam in dyalogo est. Dyabolus autem in ministris suis vult immundiciam cordis et mentis. De corporis vero mundicia multum curat. quia per pulchritudinem multos peccare facit. Sapi. xij. Creature dei in odium facte sunt et in temptationem anime hominum et in mutipulam pedibus insipientium. Tertio propter ministrorum dei generositatem. Nam omnes ministri dei sunt filij dei et regis eterni. *Job. ij. Carissimi filij dei sumus sed nondum apparuit quid erimus. Et ideo omnes sunt reges. Propter quod dicit Gregori. qui seruire deo regnare est. Ministri autem dyaboli omnes sunt spu-**

ritus et serui viliissimi peccatorum. In omni enim peccato mortalitatis anima cum dyabolo mechatur propter quod homo efficitur spiritus dyaboli et seruus peccati. *Job. viij. Vos ex parte dyaboli estis. Ibidem. Qui facit peccatum seruus est peccati. Quarto propter materie in qua ministrant diuersitatem. nam omnes ministri dei ministrant ei in luce et in operibus lucis scilicet in operibus virtuosis. et in iusticia et sanctitate. *Luce. i. Seruiamus illi in sanctitate et iusticia. Ministri autem dyaboli ministrant ei in tenebris et in operibus tenebrosis scilicet in operibus peccatorum que in tenebris fiunt: et ad tenebras ducunt. quia omnis qui male agit odit lucem. Johan. ij. Quinto propter ministrorum christi concordiam et pacem. Nam omnes ministri dei sunt vnici caritate. et consequens humiles et pacifici. *Job. xx. Qui facit concordiam in sublimibus suis. Psal. Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiam. Ministri autem dyaboli non sunt in caritate vnici. h sunt diuisi et discordes. Tunc propter et speciales ministri dyaboli sunt hoies partiales scilicet guelfi et gebellini. albi et nigri. *Luce xi. Qui non colligit mecum dispergit. Paulum opus est ita dyabolicum sicut scilicet in ecclesia et diuisio in populo. Secundo exponi potest de diuitiarum cupiditate et caritate: nemo potest esse diuitijs et caritati seruire propter quinq. Nam propter quinq dicitur cupidus vel auarus seruire diuitijs que ad seruum pertinent. propter quod dicitur diuitiarum que omnia aduersantur caritati. Primum est quia cupidus custodit diuitias ut seruus. et non distribuit eas ut dominus. non enim habet super eas potestatem nisi sicut seruus. *Ecclesiastes. vi. Est aliud malum quod videtur sub sole et quidem frequens apud homines vir cui deus diuitias dedit: et substantiam et honorem et nihil deest anime sue ex omnibus que desiderat. nec tribuit ei deus potestatem ut comedat ex eo: sed homo extraneus vorabit illud. Quia ut dicit Bernardus. Si interroget auarus. Nonne bonum est dare diuitias pituras et recipere in eternum mansuras. dare substantiam temporalem et recipere regnum eternum. Respondet*****

